

สถานภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์

สิงหาคม 2559

สถานภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์

สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถานภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557

บทคัดย่อ
โดย
มาชามิชิ คูโรฮาวา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์

สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มาซามิชิ คุโรซาวา. (2559). *สถานภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557*. ปริญญาโท ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท: รองศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ชุ่มวิวัฒน์

ปริญญาโทฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงสถานภาพของการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507-2557

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารที่ประเทศญี่ปุ่นพบว่า งานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557 มี 197 เรื่อง ผู้วิจัยได้แบ่งแยกประเภทงานวิจัยตามยุคสมัย มีรายละเอียดดังนี้

1. งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัย มี 14 เรื่อง
2. งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอยุธยา มี 30 เรื่อง
3. งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ (รัชกาลที่ 1-3) มี 20 เรื่อง
4. งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ(รัชกาลที่ 4-6) มี 38 เรื่อง
5. งานวิจัยเกี่ยวข้องกับสมัยรัตนโกสินทร์ยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 และช่วงเวลาภายหลังมี 95 เรื่อง

ผู้วิจัยพบว่าหลังจากศาสตราจารย์โยเนโอะ อิชิอิ (Yoneo Ishii) ได้นำเสนอบทความและแนะนำให้นักวิชาการชาวญี่ปุ่นได้รู้จักเอกสารประวัติศาสตร์ไทยแล้ว ทำให้การวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในญี่ปุ่นเพิ่มความตื่นตัวและหัวข้อในการวิจัยมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะนักวิชาการญี่ปุ่นสามารถขยายขอบเขตการใช้ข้อมูลในการค้นคว้าเรียบเรียง และเมื่อพิจารณาถึงเอกสารทั้งหมดที่ได้จากการวิจัยพบว่านักวิชาการชาวญี่ปุ่นสนใจศึกษาประวัติศาสตร์ไทยช่วงเวลาตั้งแต่การพัฒนาประเทศสู่ความเป็นสมัยใหม่ในรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมาซึ่งเป็นเพราะทั้งทักษะในการเข้าถึงเอกสารประวัติศาสตร์ภาษาไทยและความสามารถในการค้นคว้าหาเอกสารหลักฐานในหอสมุดแห่งชาติและหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

A STUDY OF THE RESEARCH WORKS IN THAI HISTORY
UNDERTAKEN IN JAPAN, 1964-2014

AN ABSTRACT
BY
MASAMICHI KUROSAWA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts degree in History
At Srinakharinwirot University
August 2016

Masamichi Kurosawa.(2016). *A Study of Research Works in Thai History Undertaken in Japan, 1964–2014*. Thesis M.A. (History). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Chakrit Choomwattana.

This thesis aims to provide an overview of Thai historical studies conducted in Japan by Japanese researchers between 1964 and 2014. This consisted of one hundred and ninety-seven items through surveys undertaken in Japan. These works were categorized by historical eras. The results of this study are as follows:

1. Research works on the Ancient states period and Sukhotai period (14 items)
2. Research works on the Ayutthaya period (30 items)
3. Research works on the Rattanakosin period before the Reformation (Rama I-III) (20 items)
4. Research works on the Rattanakosin period after the Reformation (Rama IV-VI) (38 items)
5. Research works since the 1932 revolution up to 2014 (95 items)

It can be analyzed from the above survey results that after Prof. Yoneo Ishii presented his article “About Thai documents” and introduced Thai historical documents to the academic circle in his country, the study on Thai history in Japan became more active and the subjects of study became more varied. It can be noticed that Japanese researchers were interested in Thai history since the modernization, that is, from the reign of Rama IV. This was due to the fact that many historical documents from this period still exist in the National Library and the National Archives. Also, more Japanese academics, enabled by their language skill, can access to Thai documents themselves.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

สถานภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557

ของ

มาชามิชิ คูโรซาวา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ดร.ปริญทร์ชัย วิสุทธานุกร)

วันที่..... เดือน.....พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลับพลึง คงชนะ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.โดม ไกรปกรณ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. ชาศริต ชุ่มวัฒนะ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านในการรับเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาานิพนธ์ รวมทั้งให้คำปรึกษา และคำแนะนำต่าง ๆ ตรวจแก้ไขให้ด้วยความอดทน ตลอดจนให้กำลังใจและความช่วยเหลือต่อผู้วิจัยให้มีความกระตือรือร้นในการเขียนปริญญาานิพนธ์ด้วยความมีเมตตา และความเอาใจใส่อย่างจริงจัง เนื่องจากผู้วิจัยค่อนข้างประสบปัญหาในส่วนของ การเขียนปริญญาานิพนธ์เป็นภาษาไทย ที่มีข้อผิดพลาดอยู่หลายประการ ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาชี้แนะอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลับพลึง คงชนะและอาจารย์ ดร. โดม ไกรปกรณ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเป็นกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ ทั้งยังได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะจนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ให้แก่ผู้วิจัย และยังให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ต่อการเขียนปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณคุณเชะอิฉิ ทาเคะฮานะ ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้เยี่ยมเอกสารอันมีประโยชน์ต่อการจัดทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ โคจิ โนะทสึแห่งมหาวิทยาลัยเทเนรี ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้คำแนะนำ และยังได้สำรวจข้อมูลเอกสารที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยโอซากาให้ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตาของท่าน

ขอแสดงความขอบพระคุณต่อท่านชะตะโอะ อะระอิ หัวหน้าโบสถ์ใหญ่ชิบุซึนาเทเนรี เคียวคนที่ 4 ที่จากไปเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2556 ท่านได้สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเดินทางมาประเทศไทย และยังให้โอกาสเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ณ สถานศึกษาอันทรงเกียรติแห่งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกเสียดายอย่างยิ่งที่ไม่สามารถพบกับท่าน และกล่าวขอบพระคุณต่อท่านได้อีกแล้ว

ขอขอบคุณฮิเดะโนะ อะระอิ ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณคุณยุตะอะ อะระอิ ที่ให้ที่พักในกรุงโตเกียว ทุกครั้งที่ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลที่นี่ และคอยให้กำลังใจ คอยเป็นห่วงมาโดยตลอด ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเอกสารจำนวนมากนี้ได้ ก็เพราะมีท่านที่คอยช่วยเหลือ ขอขอบพระคุณท่านโคอิชิ อะระอิ หัวหน้าโบสถ์ใหญ่ชิบุซึนาเทเนรี ที่คอยช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณสิทธิโชค อนุจันทร์ คุณศศิธร คงจันทร์ คุณวรพจน์ วิเศษศิริ และน้องพิสุทธิ์ บำรุงสุข ตลอดจนเจ๊ ๆ เพื่อน ๆ แห่งภาควิชาประวัติศาสตร์ทุกคนที่เสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขภาษา และคอยให้กำลังใจมาโดยตลอด และจะไม่ลืมน้ำใจของทุกคนที่มีต่อผู้วิจัย

ขอขอบคุณคุณคุณพุมิธิโกะ มियाโมโตะ หัวหน้าหน่วยเผยแพร่ศาสนาเทนริเคียวโบสถ์ใหญ่ชิชิบุ แห่งประเทศไทยและครอบครัว ที่คอยช่วยเหลือ และคอยถามไถ่ด้วยความห่วงใยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้องทุกคน ที่มีความรัก ความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือต่อผู้วิจัยมาโดยตลอด

มาซามิชิ คุโรซาวา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2 งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นก่อน พ.ศ. 2507.....	11
เซอร์ เออเนสต์ เมสัน ซาเตา (Sir Ernest Mason Satow)	
ผู้บุกเบิกประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น.....	11
ช่วงเริ่มต้นของการวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น.....	13
งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก.....	14
งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาชาติตะวันตกเป็นหลัก.....	17
งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาจีนเป็นหลัก.....	19
สรุป.....	21
3 งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยาในญี่ปุ่นระหว่างพ.ศ. 2507 – 2557.....	27
สถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณสมัยสุโขทัยในประเทศญี่ปุ่นระหว่างพ.ศ. 2507 – 2557.....	27
ความสำคัญของงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัย.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
แนวความคิดเกี่ยวกับเซียน (Xian 暹).....	31
แนวความคิดเกี่ยวกับShi-li-fo-shi(室利佛逝) San-fo-qi (三佛齊) และตามพรลิงค์.....	33
แนวความคิดเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย.....	35
สรุปสถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัยในญี่ปุ่น ระหว่างพ.ศ. 2507 – 2557.....	37
สถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอยุธยาในญี่ปุ่นระหว่างพ.ศ. 2507 – 2557.....	39
ความสำคัญของงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอยุธยา.....	48
แนวความคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคมและการปกครองในสมัยอยุธยา.....	48
แนวความคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ราชวงศ์อาณาจักรอยุธยา.....	50
แนวความคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและการต่างประเทศ.....	51
สรุปสถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอยุธยาในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557..	56
4 สถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557.....	58
สถานภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ (รัชการที่ 1-3) ในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง 2557 – 2507	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ (รัชการที่ 1-3) ที่มีความสำคัญ.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
สรุปสถานภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ (รัชการที่ 1-3) ในประเทศญี่ปุ่นระหว่างพ.ศ. 2507 – 2557.....	81
สถานภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่ สมัยรัตนโกสินทร์ในรัชสมัยรัชกาลที่ 4จนถึงการเปลี่ยนแปลง การปกครอง พ.ศ.2475ในประเทศญี่ปุ่นระหว่างพ.ศ. 2507 – 2557.....	111
5 สรุป.....	114
บรรณานุกรม.....	116
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	157

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยได้รับความสนใจจากนักวิชาการชาวญี่ปุ่นเป็นเวลานานและก่อให้เกิดผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยขึ้นในประเทศญี่ปุ่นจำนวนหนึ่ง ภูมิหลังการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น เริ่มต้นจากการเป็นสาขาวิชาย่อยของวิชาไทยศึกษาหรือเป็นวิชาหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาหรือในวิชาเอเชีย-แอฟริกาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของญี่ปุ่น

ใน พ.ศ. 2485 ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นกำลังเผชิญสงครามโลกครั้งที่ 2 อยู่ นั้น รัฐบาลญี่ปุ่นได้ส่งนักเรียนทุน 3 คนมายังประเทศไทย นับเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก ได้แก่ โทชิโอะ คาวะเบะ (Toshio Kawabe) ศึกษาประวัติศาสตร์ ทาเคจิโระ โทมิตะ (Takejiro Tomita) ศึกษาภาษาและวรรณกรรม และ โยชิโอะ โมริ (Yoshio Mori) ศึกษาวิทยาศาสตร์การแพทย์ นักเรียนทุนสองคนแรกหลังจากกลับไปประเทศญี่ปุ่นแล้ว ได้รับมอบหมายให้เป็นอาจารย์ในภาควิชาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐบาลสองแห่ง คือในพ.ศ. 2488 โทชิโอะ คาวะเบะ (Toshio Kawabe) ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยและประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มหาวิทยาลัยโตเกียววิชาการต่างประเทศศึกษา (Tokyo University of Foreign Studies) และในพ.ศ. 2492 ทาเคจิโระ โทมิตะ (Takejiro Tomita) ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยโอซากาวิชาการต่างประเทศศึกษา (Osaka University of Foreign Studies)² ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในประเทศญี่ปุ่นที่เปิดภาควิชาไทยศึกษา (ภาควิชาภาษาไทย) เต็มรูปแบบเป็นครั้งแรก นอกจากนี้แล้ว ใน พ.ศ. 2535 มหาวิทยาลัยเทนรี (Tenri University) ที่เมืองเทนรี จังหวัดนารา เปิดภาควิชาภาษาไทย โดยมีทาเคจิโระ โทมิตะ ที่เกษียณอายุจากมหาวิทยาลัยโอซากาวิชาการต่างประเทศศึกษาเป็นหัวหน้าภาควิชา³ นับเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศญี่ปุ่นที่เปิดภาควิชาภาษาไทยแห่งแรก สถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวได้สร้างและหล่อหลอมบุคคลที่เชี่ยวชาญภาษาไทยและไทยศึกษาขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

¹Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa (1997, December). *Journal of Asian and African Studies*. No. 14. pp.247-249.

²Takejiro Tomita (1997). *Tai Nichi Daijiten* (พจนานุกรมไทย-ญี่ปุ่น). หน้า ชีวประวัติผู้เขียน

³Atushi Kitahara and Osamu Akagi, eds. (1996). *State of Thai Studies in Japan* สถานภาพของไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่น. pp. 1-2.

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ขบวนการชาตินิยมในทวีปเอเชียและแอฟริกาได้ขยายบทบาทมากขึ้นตามลำดับทำให้ชาวพื้นเมืองในประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกต่างตื่นตัวในการเรียกร้องอิสรภาพเพื่อปลดปล่อยตนเองจากเจ้าอาณานิคม ดังจะเห็นได้ว่าในช่วง พ.ศ.2500 - 2520 ประเทศอาณานิคมส่วนมากได้ประกาศเอกราช กล่าวคือใน พ.ศ. 2498 คณะผู้แทนรัฐบาลจาก 29 ประเทศในภูมิภาคเอเชียและแอฟริกาได้เข้าร่วมประชุมเอเชียแอฟริกาครั้งแรกที่จัดขึ้นที่เมืองบันดุง (Bandung) ประเทศอินโดนีเซียนับเป็นครั้งแรกที่ประเทศในทวีปเอเชียและแอฟริกาได้จัดการประชุมร่วมกันโดยไม่มีประเทศตะวันตกเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้จึงเสมือนเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าชาวเอเชียและแอฟริกาได้พ้นจากการกดขี่และมีความสามัคคีต่อกันสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ทำให้นักวิชาการชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจประเทศในเอเชียและแอฟริมากมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากใน พ.ศ. 2504 สภาวิชาการแห่งญี่ปุ่น (Science Council of Japan) ได้เสนอแนะรัฐบาลญี่ปุ่นว่าควรจะต้องจัดตั้งองค์การภาครัฐทำการวิจัยเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียและแอฟริกาโดยด่วนในที่สุดเมื่อ พ.ศ. 2507 สถาบันภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย-แอฟริกา (Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa) จึงได้ก่อตั้งขึ้นในมหาวิทยาลัยโตเกียววิชาการต่างประเทศศึกษา (Tokyo University of Foreign Studies)⁴

ขณะเดียวกันองค์การเพื่อทำการวิจัยด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาโดยเฉพาะได้จัดตั้งขึ้นในมหาวิทยาลัยเกียวโต เมื่อ พ.ศ.2506 โดยได้รับทุนจากมูลนิธิฟอร์ด (Ford Foundation) ของสหรัฐอเมริกา คือ ศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโต (Center for Southeast Asian Studies, Kyoto University) หน่วยงานนี้ปัจจุบันเป็นองค์กรชั้นนำของโลกที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา แต่ในช่วงแรกศูนย์นี้มีฐานะเป็นหน่วยงานที่ไม่เป็นทางการของมหาวิทยาลัย ยิ่งกว่านั้นศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโตถูกโจมตีจากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เนื่องจากในช่วงเวลานั้น ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษากำลังเผชิญกับสงครามเวียดนาม กองทัพอเมริกันได้ชนะระเบิดไปถึงที่เวียดนามเหนือวันแล้ววันเล่าทำให้ทัศนคติของชาวญี่ปุ่นสั่นคลอนไปมา ระหว่างการสนับสนุนและการคัดค้านสงครามเวียดนามจึงเป็นเหตุให้ศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนทุนจากสหรัฐอเมริกาจึงถูกโจมตีจากฝ่ายคัดค้านสงครามนักวิจัยที่สังกัดศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาเล็งเห็นว่าหนทางที่จะรับมือกับการโจมตีทางการเมืองคือการริบเร่งสร้างผลงานวิจัยให้ปรากฏ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดผลงานวิจัยขึ้นจำนวนมากและหลายชิ้นเป็นงานที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ⁵ และใน พ.ศ. 2509 สมาคมญี่ปุ่นเพื่อประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

⁴Tokyo University of Foreign Studies (1975). *Tokyo Gaikokugo Daigaku Asia- Africa Gengo Bunka KenkyuYoran 1975 (Bulletin Institute for The Study of Languages and Cultures of Asia and Africa1975)*. p.1.

⁵โยะเนะโอะอิชิอิ. (2550). *กิ่งศตวรรษบนเส้นทางไทยศึกษา*. หน้า 134 -140.

* ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Japan Society for Southeast Asia Studies (สมาคมญี่ปุ่นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา)

(Japan Society for Southeast Asia History) ได้ก่อตั้งขึ้น เพื่อเป็นสถานที่นำเสนอผลงานวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเพื่อสนับสนุนนักวิชาการในแขนงต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศให้มีโอกาสร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน⁶

ศาสตราจารย์ โยะเนะโอะ อิชิอิ (Yoneo Ishii) ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น และเป็นบุคลากรสำคัญของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโต ในช่วงแรก โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้ใช้ชีวิตที่ประเทศไทยเป็นเวลา 7 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2500 - 2506 ในฐานะเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยในช่วงเวลานั้น โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้เข้าศึกษาที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นเวลาหนึ่งปีครึ่ง เมื่อกลับไปญี่ปุ่นแล้ว โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้รับแต่งตั้งเป็นรองศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยเกียวโตโดยเป็นบุคลากรสังกัดศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา โยะเนะโอะ อิชิอิ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในวงการศึกษาศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในวงการศึกษาศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นเนื่องจากได้สร้างผลงานทางวิชาการที่ใช้เอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาไทยไว้มากมาย ดังจะเห็นได้จากบทความเรื่อง “เกี่ยวกับเอกสารภาษาไทย” ตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโตนับเป็นบทความแรกของนักวิชาการชาวญี่ปุ่น ที่แนะนำการใช้เอกสารทางประวัติศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยอย่างจริงจังนับจากนั้นเป็นต้นมา โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้ผลิตผลงานทางวิชาการโดยใช้เอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ความเห็นของ โยะเนะโอะ อิชิอิ เรื่องวิธีการศึกษาศาสตร์นั้นเห็นว่า นักวิจัยควรมีความชำนาญในการค้นคว้าวิจัยเอกสารชั้นต้น ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาท้องถิ่นและควรเปรียบเทียบข้อมูลในเอกสารกับข้อมูลที่ได้มาจากภาคสนาม สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นแนวทางสำคัญของการศึกษาศาสตร์ไทย รวมทั้งประวัติศาสตร์ของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศญี่ปุ่นต่อมา⁷

หลังจาก โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้เขียนบทความ “เกี่ยวกับเอกสารภาษาไทย” แล้ว จึงเริ่มมีงานวิจัยที่ใช้เอกสารภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ในช่วงทศวรรษ 2500 แต่ยังมีจำนวนไม่มากนัก แต่พอเข้าสู่ทศวรรษ 2510 มีผลงานวิจัยที่ใช้เอกสารภาษาไทยจำนวนมาก และในรอบ 10 ปีนี้เกิดเหตุการณ์สำคัญๆ

⁶Japan Society for Southeast Asia History(1966). *TounanAija Shi GakkaiKaiho (Bulletin Japan Society for Southeast Asia History)*. No.1. p.7

*อาจารย์อิชิอิ ลงบทความแนะนำเอกสารภาษาไทยในวารสารของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโต (Japanese Journal of Southeast Asian Studies) ตั้งแต่ ค.ศ.1964 ต่อเนื่องเป็น 4 ครั้ง ซึ่งครั้งแรกแนะนำเกี่ยวกับหนังสือแจกเพื่อการกุศล ครั้งที่สองเกี่ยวกับพระราชพงศาวดารกรุงเก่า และครั้งที่สามเกี่ยวกับพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ และครั้งที่สี่เกี่ยวกับพงศาวดารของเมืองต่าง ๆ ในภูมิภาคอื่น

⁷Japan Society for Southeast Asian Studies. (2009). *TounanAijashiKenkyu No Tenkai (พัฒนาการการศึกษาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้)*. p. 4 .

ในวงการศึกษาระวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นหลายเรื่อง เช่น ศุนย์เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโตได้ตีพิมพ์ชุดงานวิจัย “Taikoku: HitotsunolnasakuShakai (Thailand: A Rice-growing Society)” โดยโยะเนะโอะ อิชิติ เป็นผู้รวบรวมผลงานวิจัย งานวิจัยชิ้นนี้เป็นชุดงานวิจัยที่รวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับสังคมปลูกข้าวไทยในหลากหลายสาขาวิชา เพื่อวิเคราะห์สังคมไทยในมิติต่าง ๆ⁸ วิธีการศึกษาแบบนี้ได้กลายเป็นแนวทางการศึกษาสำคัญในช่วงเวลาต่อมาและใน พ.ศ.2520 National Museum of Ethnology (พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาแห่งชาติ) ที่โอซากา ได้จัดงานสัมมนาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ครั้งนี้สมหมาย เปรมจิตต์ได้รายงานเกี่ยวกับโครงการสำรวจเอกสารโบราณ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (The Palm-Leaf Texts Survey Project of Chiangmai University) ซึ่งทำให้เกิดโครงการอนุรักษ์เอกสารโบราณขึ้นที่ญี่ปุ่นด้วย⁹ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดผลงานวิจัยประวัติศาสตร์ภาคเหนือของไทยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในรอบทศวรรษ 2520 ยิ่งกว่านั้น ในต้นทศวรรษ 2530 ภายหลังสิ้นสุดสงครามเย็นได้มีนักวิชาการชาวญี่ปุ่นทำการสำรวจข้อมูลในประเทศลาว เมียนมาร์และสิบสองปันนา ในมณฑลยูนนานประเทศจีน เพื่อวิเคราะห์สังคมชนกลุ่มน้อย การสำรวจดังกล่าวส่งผลต่อวงการศึกษาระวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นในเวลาต่อมา คือ ประมาณปลายทศวรรษ 2530 นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นเริ่มหาข้อวิเคราะห์ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้มุมมองจากท้องถิ่น¹⁰ การศึกษาระวัติศาสตร์ไทยที่ผ่านมามีมุมมองจากศูนย์กลางเป็นหลัก ทำให้มุมมองของการศึกษาแคบลง การศึกษาระวัติศาสตร์ไทยที่ใช้มุมมองจากท้องถิ่นนับเป็นมิติใหม่ของการศึกษาระวัติศาสตร์ไทย ที่นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางจนถึงทุกวันนี้¹¹

ภายหลังจากโยะเนะโอะ อิชิติ ได้บุกเบิกการศึกษาระวัติศาสตร์ไทยและวิธีการศึกษาแล้วได้เกิดผลงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยขึ้นเป็นจำนวนมากในประเทศญี่ปุ่นและมีผลงานประเมินสถานภาพของงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นอยู่หลายชิ้นซึ่งได้จัดทำขึ้นใน พ.ศ. 2539 ที่สำคัญได้แก่เรื่อง “State of Thai Studies in Japan (สถานภาพของไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่น)” งานเหล่านี้ได้กล่าวถึงสถานภาพของไทยศึกษาในหลากหลายสาขาวิชาในประเทศญี่ปุ่นโดยเฉพาะประมาณ พ.ศ. 2500-2530 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะมีการศึกษาสถานภาพงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่างพ.ศ. 2507-2557 ให้ละเอียดและครอบคลุมถึงปัจจุบันให้มากที่สุด ช่วงเวลาดังกล่าวนี้เป็นช่วงเวลา 51 ปี นับตั้งแต่ บทความ “เกี่ยวกับเอกสารภาษาไทย” ของโยะเนะโอะ อิชิติ ได้รับ

⁸Yoneo Ishii.ed. (1975).*Taikoku :HitotsunolnasakuShakai (Thailand: A Rice-growing Society)*.pp. 1-2.

⁹Japan Society for Southeast Asian Studies. (2009).*เล่มเดิม*.pp.142-143.

¹⁰Japanese Society for Thai Studies (2008).*Thai Studies in Japan, 1996-2006*.หน้า 57-58

¹¹Japan Society for Southeast Asian Studies. *เล่มเดิม*.P. 73.

การเผยแพร่ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในช่วงเวลานี้ และทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นได้ชัดเจนขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพรวมของงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น ระหว่าง พ.ศ. 2507-2557
2. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ภาพงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507-2557

ความสำคัญของการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557
2. ได้ขยายพรมแดนแห่งความรู้ สุนักวิชาการประวัติศาสตร์ไทยและผู้สนใจทั่วไป
3. สนับสนุนให้นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในหัวข้อที่มีเนื้อหากว้างขวาง ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนดังนี้

1. สืบค้นเฉพาะงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ภายในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น
2. ผลงานที่ศึกษาจะเป็นงานวิจัยอย่างเป็นทางการของประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นผลงานที่เสนอต่อสถาบันการศึกษาในระดับปริญญาเอก และรวมทั้งผลงานที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐบาลหรือองค์กรเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ แต่ไม่รวมวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นส่วนมากมีนโยบายไม่เปิดเผยวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทต่อบุคคลภายนอก ยกเว้นกรณีที่เจ้าของผลงานอนุญาต ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถสำรวจวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ประเทศญี่ปุ่นในช่วงเวลาจำกัด แต่ผู้วิจัยไม่ได้ตัดทิ้งผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโททั้งหมด เพราะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาโทได้ในระดับหนึ่ง ในลักษณะบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารของมหาวิทยาลัยหรือองค์กรทางวิชาการ ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้อยู่ในขอบเขตของการวิจัย ส่วนวิทยานิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาเอก (Doctoral thesis) นั้นได้ตีพิมพ์เผยแพร่ และเก็บรักษาไว้ในหอสมุดสถานิติบัญญัติแห่งชาติ (National Diet Library, Japan) ทุกฉบับ ผู้วิจัยจึงสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

3. ผลงานที่ตีพิมพ์แล้วในรูปแบบหนังสือหรือสรุปเป็นบทความลงในวารสารวิชาการ ซึ่งต้องอยู่ในเกณฑ์ต่อไปนี้

- ก) ต้องเป็นผลงานที่เสนอองค์ความรู้ใหม่
- ข) ต้องเป็นผลงานที่ผ่านระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์
- ค) ต้องเป็นผลงานที่ใช้วิธีการอ้างอิงและการจัดทำบรรณานุกรมที่เป็นมาตรฐาน

4. เป็นผลงานที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน มีรูปแบบฉบับสมบูรณ์เพื่อการค้นคว้าตามสำนักหอสมุด สำนักวิทยบริการ และศูนย์วิจัยในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในปฏิญญานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์โดยนำเสนอรายงานในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ โดยการศึกษาจากเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง เอกสารที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ หนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีแหล่งค้นคว้าที่สำคัญ ดังนี้

แหล่งค้นคว้าในประเทศไทย

- สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักหอสมุดแห่งชาติ
- ศูนย์วิทยุทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- หอสมุดสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์
- The Japan Foundation Bangkok Library

แหล่งค้นคว้าในประเทศญี่ปุ่น

- หอสมุดสถานิติบัญญัติแห่งชาติ (National Diet Library, Japan)
- หอสมุดมหาวิทยาลัยโตเกียววิชาการต่างประเทศศึกษา
- Institute for Advanced Studies on Asia Library The University of Tokyo
- หอสมุดมหาวิทยาลัยโอซากา
- หอสมุดมหาวิทยาลัยเทนรี
-

แหล่งข้อมูลออนไลน์

- เว็บไซต์ของสมาคมไทยญี่ปุ่น (The Japan Thailand Association) <http://nihon-thaikyokai.go-web.jp/>

- เว็บไซต์ของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยเกียวโต (Center for Southeast Asian Studies, Kyoto University) <http://kyoto-seas.org/ja/>
- เว็บไซต์ของสถาบันภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย-แอฟริกา มหาวิทยาลัยโตเกียววิชาการต่างประเทศศึกษา(Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa, Tokyo University of Foreign Studies) <http://www.aa.tufs.ac.jp/ja>
- เว็บไซต์ของสมาคมญี่ปุ่นเพื่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (The Japan Society for Thai Studies) <http://thai.chiiki.tsukuba.ac.jp/>
- เว็บไซต์ของฐานข้อมูลผลงานทางวิชาการมหาวิทยาลัยโซเฟีย (Sophia University) <http://repository.cc.sophia.ac.jp/>
- เว็บไซต์ของสถาบันเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยโซคา(Soka University Institute of Asian Studies) http://www.succ.soka.ac.jp/~takashi/ajiken/top_right.html

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจงานเขียนและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานภาพการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำคัญๆ 6 ชิ้น ดังนี้

1. Akiko Iijima. (2001). The Study of Thai History in Japan: The Present Condition and Future Prospects. In *Asian Research Trends. No.11*. Tokyo: Toyo Bunko.

ผู้เขียนได้อธิบายถึงสถานภาพการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่างทศวรรษ 1960–1990 ซึ่งเป็นช่วงเวลาประมาณ 30 ปีที่มีพัฒนาการทางการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น โดยในทศวรรษ 1960 โยะเนะโอะ อิชิตชิ เริ่มใช้เอกสารทางประวัติศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยเป็นครั้งแรกในประเทศญี่ปุ่น และแนะนำเอกสารภาษาไทยที่ควรที่จะศึกษาสำหรับนักประวัติศาสตร์รุ่นหลัง ทำให้เกิดงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยมากขึ้นในประเทศญี่ปุ่นช่วงเวลาต่อมา ในทศวรรษ 1970 นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นเล็งเห็นความสำคัญของโบราณในภาคเหนือและภาคอีสานของไทย จึงทำให้มีการวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยเฉพาะเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ภาคเหนือและภาคอีสานของไทย พร้อมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ลาวและไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าและมณฑลยูนนาน ประเทศจีนด้วย ผู้เขียนสรุปตอนท้ายว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นมีความคุ้นเคยกับเอกสารภาษาไทยมากขึ้น การค้นพบหลักฐานใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย ความพยายามในการอ่านเอกสารที่มีอยู่เพื่อหาข้อวิเคราะห์และมุมมองใหม่ การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย เช่น ดรรชนีค้นคำในจารึกสุโขทัย (A glossarial index of the

Sukhothai inscriptions) และดรชนี้ค้นคำในกฎหมายตราสามดวง (The computer concordance to the Law of the Three Seals) เป็นต้น

2. Atsushi Kitahara and Osamu Akagi eds. (1996). *State of Thai Studies in Japan สถานภาพของไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่น*. Kobe : The Thai Seminar of Japan.

งานชิ้นนี้ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษได้อธิบายถึงสถานภาพไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่นระหว่างทศวรรษ 1960-1990 ในบทที่ 1 ได้อธิบายเกี่ยวกับประวัติไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่นโดยรวม ตั้งแต่บทที่ 2 เป็นต้นไปได้อธิบายเกี่ยวกับไทยศึกษาในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ มานุษยวิทยา (Anthropology) เศรษฐศาสตร์ (Economy) ศึกษาศาสตร์ (Education) ประวัติศาสตร์ (History) กฎหมายและรัฐศาสตร์ (Law and Politics) ภาษาไทย (Thai Language) สังคมศาสตร์ (Society) การแปลวรรณกรรมไทย (Thai Literature Translation) และโบราณคดี (Archaeology) และในบทที่ 5 ได้อธิบายถึงสถานภาพงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในช่วงเวลาดังกล่าว โดย Akiko Iijima, Kumiko Kato และ Keiko Kuroda บทความนี้ได้อธิบายว่า ก่อนทศวรรษ 1960 มีการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นอยู่บ้าง โดยโยะนะโอะ อิชิอิ ได้จำแนกนักประวัติศาสตร์เป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักประวัติศาสตร์ที่ใช้เอกสารภาษาจีนโบราณกลุ่มนี้ส่วนมากศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มนักประวัติศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับชาวญี่ปุ่นโพ้นทะเล ทั้งสองกลุ่มนี้จึงสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยในขอบเขตที่จำกัด คณะผู้เขียนบทความอธิบายว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้เอกสารภาษาไทยเป็นหลักฐานเกิดขึ้นหลังจากโยะนะโอะ อิชิอิ ได้เขียนบทความเรื่อง “เกี่ยวกับเอกสารภาษาไทย” ใน ค.ศ. 1964

3. Takashi Hashimoto. (1991). *Thai Research Trends in Japan:1975-1990*. In *Asian Research Trends. No.1*. Tokyo : Toyo Bunko.

งานชิ้นนี้ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษได้อธิบายถึงสถานภาพไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง ค.ศ. 1975-1990 ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ด้วยความท้าทายของนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่สนใจประวัติศาสตร์ไทยและสังคมไทยในสมัยใหม่ และผู้เขียนได้สรุปแนวทางของการวิจัยไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2518-2533 ดังนี้

- 1) นักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่เก็บข้อมูลจากภาคสนามและใช้หลักฐานชั้นต้นเพิ่มมากขึ้น
- 2) ผลงานวิจัยของนักวิชาการที่เคยศึกษาต่อประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น
- 3) นักวิชาการในช่วงแรกมักเป็นผู้เชี่ยวชาญหลายด้าน (Generalist) แต่ในช่วงหลังมักเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialist)
- 4) นักวิชาการญี่ปุ่นสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นมากขึ้น
- 5) งานวิจัยที่ได้ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น

6) มีการวิเคราะห์คำศัพท์ไทย เช่น ชาติ ราชการ เป็นต้น

7) มีการวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบันโดยใช้ “มุมมองทางประวัติศาสตร์”

4. Yoneo Ishii. (1984). Thai Studies in Japan : A Case of History. In *International Conference of Thai Studies (22-24 August 1984 : Bangkok)*. Bangkok : Chulalongkorn University.

งานชิ้นนี้เป็นบทความภาษาอังกฤษที่ได้อธิบายถึงสถานภาพการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ช่วงต้น (พุทธศตวรรษ 2483 -2503) จนถึงพุทธศตวรรษ 2523 ผู้เขียนได้อธิบายว่าสามารถจำแนกผลงานวิจัยในช่วงต้นของการวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นได้เป็นสองประเภท ได้แก่ ผลงานวิจัยที่ใช้เอกสารภาษาจีนโบราณเป็นหลัก และผลงานวิจัยที่ศึกษาชาวญี่ปุ่นโพ้นทะเลในสมัยโทคุงาวา (Tokugawa Period ค.ศ. 1603-1868) และผู้เขียนได้แนะนำการศึกษาเกี่ยวกับเอกสารชิ้นต้นที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย เช่น การแปลบันทึกประจำวันของสำนักงานฮอลันดาที่ฮิระโดะ 1627-1641 (Diaries of the Dutch Factory at Hirado 1627-1641) โดยโยโกะ นากาซุมิ (Yoko Nagazumi) บันทึกการสัมภาษณ์ลูกเรือจีนที่ท่าเรือนางาซากิ ในสมัยโทคุงาวา (Kaihentai) ที่ได้ตีพิมพ์โดย The Oriental Library in Tokyo เป็นต้น และในกลางทศวรรษ 1960 มีบทความแนะนำเอกสารประวัติศาสตร์ไทยที่เป็นภาษาไทยโดย โยะเนะโอะ อิชิอิ เพื่อให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเอกสารประวัติศาสตร์ไทยแก่นักศึกษาที่กำลังศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งมีผลต่อการศึกษาดังกล่าวในประเทศญี่ปุ่นในเวลาต่อมา คือ ผลงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้เอกสารภาษาไทย

5. The Japanese Society for Thai Studies (2008). *Thai Studies in Japan, 1996-2006*. Tokyo : The Japanese Society for Thai Studies.

งานชิ้นนี้ซึ่งเป็นบทความภาษาอังกฤษที่ได้อธิบายถึงสถานภาพไทยศึกษาในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง ค.ศ. 1996-2006 ประกอบด้วย 7 บท อันได้แก่ รัฐศาสตร์ (Politics) เศรษฐศาสตร์ (Economics) สังคมศาสตร์ (Society) ประวัติศาสตร์ (History) มานุษยวิทยา (Anthropology) ศาสนา (Religion) และวรรณกรรม (Literature) และในบทที่ 4 ได้อธิบายถึงสถานภาพการวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นในช่วงเวลาดังกล่าว โดย Hiroshi Kano ผู้เขียนได้สรุปไว้ว่างานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยเกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา แต่งานเกือบทุกชิ้นมีประเด็นเดียวกัน คือ ทบทวนภาพพจน์ของชาติไทย โดยมีงานวิจัย 2 ประเภท ได้แก่ งานวิจัยศึกษาเอกสารทางราชการของรัฐบาลกลางของไทยเพื่อวิเคราะห์กระบวนการก่อตัวของ “ชาติ (Nation)” และ “ประวัติศาสตร์ชาติ (National History)” การวิจัยศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูลจากภาคสนามในท้องถิ่น โดยใช้มุมมองท้องถิ่น เพื่อทบทวน “ประวัติศาสตร์ชาติ (ประวัติศาสตร์ที่มองจากศูนย์กลาง)” ซึ่งไม่ใช่ศึกษาเฉพาะท้องถิ่นในประเทศไทย

เท่านั้น แต่ยังคงศึกษาถึงชนกลุ่มน้อยและชาวไทยที่อาศัยอยู่ในลาว พม่า และจีน ทำให้ได้ข้อวิเคราะห์ ภาพพจน์ของไทยในแง่มุมต่าง ๆ อีกด้วย

6 Japan Society for Southeast Asian Studies. (2009). *TonanAjiashiKenkyu No Tenkai* (พัฒนาการการศึกษาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้). Tokyo :YamakawaShuppan.

หนังสือภาษาญี่ปุ่นเล่มนี้ได้จัดทำในวาระครบรอบ 40 ปีของการก่อตั้งสมาคมญี่ปุ่นเพื่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา(Japan Society for Southeast Asia Studies) และได้ทบทวนการศึกษาประวัติศาสตร์ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา ซึ่งประกอบด้วย 3 บท ได้แก่ บทที่ 1 ทบทวน 40 ปีของการศึกษาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยรวม บทที่ 2 ทบทวนงานวิจัยประวัติศาสตร์ในแต่ละภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีบทความ 8 เรื่อง ได้แก่ 1) อินโดนีเซีย 2) กัมพูชา 3) ไทย 4) พม่า 5)ฟิลิปปินส์ 6) เวียดนาม 7) มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน 8) ลาว ภาคเหนือของไทย สิบสองปันนา บทที่ 3 ทบทวนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเด็นต่างๆ อันได้แก่ ก.ประวัติศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Environmental History)ข. โบราณคดี ค.ประวัติศาสตร์ชาวจีนตั้งถิ่นฐานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4.ประวัติศาสตร์สมัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายใต้การปกครองของทหารญี่ปุ่น และในหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายว่าการวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นมีการพัฒนาการในระยะเวลา 40 ปี โดยเฉพาะในเรื่องการใช้เอกสารภาษาไทย ทั้งนี้ก็เพราะมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเอกสารทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น เช่น ดร.ชนันต์ คำภีระ ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บวรณานุกรมหนังสือแจกของนายจรัส พิภูด ห่องสมุดศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยเกียวโต เป็นต้น รวมทั้งเทคโนโลยีทันสมัยต่างๆ อีกทั้งยังมีนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่เคยศึกษาต่อในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งทำให้นักวิชาการเหล่านี้ใกล้ชิดกับสังคมไทยและเข้าถึงข้อมูลชั้นต้นได้ง่ายขึ้น

บทที่ 2

งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นก่อน พ.ศ.2507

หัวข้อสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในวงวิชาการประเทศญี่ปุ่น คือ ใน พ.ศ.2507 โยะเนะโอะ อิซึอิ ได้เขียนบทความเรื่อง “เกี่ยวกับเอกสารไทย” ลงพิมพ์ในวารสารทางวิชาการของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโตบทความนี้ถือว่าเป็นงานวิจัยชิ้นแรกที่ใช้เอกสารภาษาไทยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยโดยชาวญี่ปุ่น หลังจาก โยะเนะโอะ อิซึอิ ได้เขียนบทความเรื่องนี้แล้ว งานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นมีความหลากหลายมากขึ้น (ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวในบทที่ 3) ในบทที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะสำรวจสถานภาพการวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นก่อน พ.ศ.2507 พอสังเขป ตั้งแต่เริ่มมีการศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับสถานภาพของการวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นหลัง พ.ศ.2507 ซึ่งจะให้ได้ภาพรวมของพัฒนาการการวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นอย่างชัดเจน

2.1 เซอร์ เออร์เนสต์ เมสัน ซาเตา ผู้บุกเบิกประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

เซอร์ เออร์เนสต์ เมสัน ซาเตา (Sir Ernest Mason Satow พ.ศ. 2386-2472) เป็นนักการทูตอังกฤษที่ประจำการในประเทศญี่ปุ่นถึง 3 ครั้ง เป็นระยะเวลารวมทั้งหมด 27 ปี และยังเคยอาศัยและประจำการในประเทศไทยในฐานะนักการทูตอังกฤษระหว่าง พ.ศ. 2427-2430 ซาเตาได้เดินทางไปประเทศญี่ปุ่นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2405 โดยได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเอกอัครราชทูตประจำประเทศญี่ปุ่น หลังจากซาเตาเดินทางไปญี่ปุ่น เขาตั้งใจศึกษาภาษาญี่ปุ่นจนมีความสามารถแปลเอกสารทางการทูตของรัฐบาลโชกุนได้อย่างแตกฉาน และเขาเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่ได้เห็นได้ฟังเหตุการณ์ทางการเมืองด้วยตนเองท่ามกลางกระแสการปฏิรูปในประเทศญี่ปุ่น ซาเตาบันทึกเหตุการณ์ที่ได้เห็นได้ฟังมาเป็นหนังสือเรื่อง “A Diplomat in Japan”¹ ซึ่งเป็นเอกสารบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า และได้เขียนงานวิจัยและบทความทางวิชาการหลายชิ้น โดยเฉพาะ “Notes on the Intercourse between Japan and Siam in the Seventeenth Century”² ซึ่งเป็นบทความทางประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นที่สำคัญชิ้นแรก บทความนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในพุทธ

¹ดู Satow, Ernest Mason, Sir. (2002). *A Diplomat in Japan*. New York: ICG Muse

²ดู Satow, Ernest Mason, Sir. (1885). *Notes on the Intercourse between Japan and Siam in the Seventeenth Century*. pp.189-210. บทความเรื่องนี้ได้แปลเป็นภาษาไทยโดยขุนจินดาสนิท (ลม้าย ธนะสิริ) เป็น “จดหมายเหตุเรื่องทางไมตรีในระหว่างกรุงศรีอยุธยากับกรุงญี่ปุ่น” ในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 20

ศตวรรษที่ 22 โดยใช้เอกสารภาษาญี่ปุ่น ภาษาไทยและภาษาตะวันตก (อังกฤษและฮอลันดาเป็นหลักฐาน)

ซาเตาซึ่งเคยพำนักอยู่ที่ญี่ปุ่นและไทย ในฐานะเป็นข้าราชการทางการทูตของอังกฤษ สามารถเข้าถึงข้อมูลเอกสารทางประวัติศาสตร์สำคัญได้ทั้งของญี่ปุ่นและของไทย และยังได้ใช้เอกสารการบันทึกและรายงานของพนักงานบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ (East India Company หรือ EIC) และฮอลันดา (Vereenig de Oostindische Compagnie หรือ VOC) ซาเตาได้เปรียบเทียบเอกสารชั้นต้นที่กล่าวมาแล้วโดยสันนิษฐานว่า ยะมะตะ นะงะมะซะ ซึ่งเป็นวีระบุรุษในตำนานที่เล่าขานมาแต่อดีตนับว่า เป็นบุคคลที่สร้างตัวเป็นใหญ่ในสยามเสมือนเป็นกษัตริย์นั้นมีตัวตนจริง กล่าวคือเขาเป็นหัวหน้ากองอาสาญี่ปุ่นที่อยุธยาหรือออกญาเสนาภิมุข (Oya Senaphimocq) ที่ปรากฏอยู่ใน “The Historical Account of the War of Succession following the Death of King Prainterajasia, 22nd King of Ayuthian Dynasty” (คนไทยรู้จักกันในนาม “จดหมายเหตุวันวลิต”) เอกสารบันทึกของวันวลิตหรือเยเรเมียส ฟานฟลิต (Jeremias van Vliet) พ่อค้าฮอลันดา กับยะมะตะ นะงะมะซะ ที่ปรากฏชื่ออยู่ในจดหมายที่ส่งถึงที่ปรึกษาโชกุน มาสะซุมิ ฮอนดะ (Masazumi Honda) ซึ่งเก็บรวบรวมไว้ใน “บันทึกประจำวันเกี่ยวกับการต่างประเทศ (Ikokunikki)” เป็นคนเดียวกัน ซึ่งข้อสันนิษฐานนี้กลายเป็นที่ยอมรับในประเทศญี่ปุ่นในเวลาต่อมา และส่งผลกระทบต่องานวิจัยของนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นรุ่นหลัง

บทความของซาเตามีสาระสำคัญทางประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในพุทธศตวรรษที่ 22 หลายเรื่อง เช่น การโต้ตอบทางการทูตระหว่างไทยกับญี่ปุ่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่อยุธยา บทบาทชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในอยุธยา ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น เป็นต้น บทความของซาเตาได้มีการบรรยายในที่ประชุมของสมาคมเอเชียแห่งญี่ปุ่น (The Asiatic Society of Japan) พ.ศ. 2427 และในปีต่อมา พ.ศ. 2428 ได้ลงพิมพ์ในวารสารของสมาคม หลังจากนั้น 11 ปีต่อมา พ.ศ. 2439 บทความนี้ได้แปลเป็นภาษาญี่ปุ่นและได้ตีพิมพ์เป็นหนังสือในชื่อ “Yamada Nagamasa Jiseki Goko (การศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของยะมะตะ นะงะมะซะ) โดยสำนักพระราชวังญี่ปุ่น³

* บันทึกประจำวันเกี่ยวกับต่างประเทศ (Ikokunikki) เป็นหนังสือรวบรวมจดหมายระหว่างรัฐบาลโชกุนกับต่างประเทศช่วงต้นยุคโทกุงะวะ ผู้เขียนเป็นพระที่ทำหน้าที่ร่างจดหมายระหว่างประเทศและจัดทำใบเบิกร่องตราแดง ซึ่งส่วนมากเป็นผลงานของพระคนชิอิน ชูเด็น (Konchiin Suden) หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่บันทึกเฉพาะเนื้อหาจดหมายเท่านั้น ยังได้บันทึกสาเหตุและเรื่องราวที่นำไปของจดหมายอีกด้วย นับเป็นเอกสารชั้นต้นทางประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของญี่ปุ่นฉบับสำคัญ ดู Tetsuo Oga. ed. (1985). *Encyclopedia Nipponica 2001 No.2.p.192*

³เซโดโกะ ทสึจิยะ (2540). *ภาพลักษณ์ของยามาดา นางามาซา ในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 25.

2.2 ช่วงเริ่มต้นของการวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น

รัฐบาลญี่ปุ่นได้ปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยหลังปฏิรูปเมจิเมื่อ พ.ศ. 2411 เช่นในด้านการปกครอง ด้านการทหาร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อให้ประเทศญี่ปุ่นพัฒนาความสามารถให้ทัดเทียมกับบรรดาประเทศตะวันตก โดยเฉพาะรัฐบาลญี่ปุ่นให้ความสำคัญเรื่องการศึกษา โดยเริ่มต้นจากการประกาศมาตรการเกี่ยวกับการศึกษาออกใช้เมื่อ พ.ศ. 2415 เพื่อมุ่งหมายให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ทำให้โรงเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาได้ก่อตั้งขึ้นทั่วประเทศและเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และในที่สุดเมื่อ พ.ศ. 2420 มหาวิทยาลัยโตเกียว ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแบบสมัยใหม่แห่งแรกในประเทศญี่ปุ่นได้ก่อตั้งขึ้น ต่อมา พ.ศ. 2429 สมเด็จพระจักรพรรดิเมจิทรงมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยหลวง ทำให้มีมหาวิทยาลัยหลวงภายในเกาะญี่ปุ่น 7 แห่ง และในพื้นที่อาณานิคมของญี่ปุ่นอีก 2 แห่งเกิดขึ้นตามลำดับ เนื่องจาก การที่รัฐบาลญี่ปุ่นสนับสนุนให้มีการเพิ่มสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทำให้สถาบันซึ่งสามารถ ทำการวิจัยระดับสูงจึงเพิ่มขึ้น ในสมัยนั้นวงการวิชาการในประเทศญี่ปุ่นจึงมีความตื่นตัวยิ่งขึ้น และในเวลาเดียวกัน มหาอำนาจตะวันตกได้บุกกรุกเอเชีย จนทำให้เกิดกระแสแนวความคิดแบบ “เอเชียนิยม”^{**}

* มหาวิทยาลัยหลวง คือ มหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้ก่อตั้งขึ้นตามประกาศเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยหลวง (Teikoku Daigaku Rei) ที่ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2429) เพื่อให้มีสถาบันการศึกษาชั้นสูงในภูมิภาคต่าง ๆ ในช่วงที่ญี่ปุ่นปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย มหาวิทยาลัยหลวงได้ก่อตั้งขึ้นภายในเกาะญี่ปุ่น 7 แห่ง ได้แก่ Tokyo Imperial University (พ.ศ. 2420) Kyoto Imperial University (พ.ศ. 2440) Tohoku Imperial University (พ.ศ. 2450) Kyushu Imperial University (พ.ศ. 2454) Hokkaido Imperial University (พ.ศ. 2461) Osaka Imperial University (พ.ศ. 2474) และ Nagoya Imperial University (พ.ศ. 2482) และภายในพื้นที่อาณานิคมญี่ปุ่นสมัยนั้น (เกาหลี และไต้หวัน) อีก 2 แห่ง ได้แก่ Keijo Imperial University (พ.ศ. 2467) และ Taihoku Imperial University (พ.ศ. 2471) มหาวิทยาลัยเหล่านี้ได้เปลี่ยนชื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คือเอาคำว่าหลวง (Imperial) ออก เช่น Kyoto University (ไต้หวันเปลี่ยนชื่อเป็น National Taiwan University, Keijo Imperial University ของเกาหลีถูกยุบ) มหาวิทยาลัยเหล่านี้ยังเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ และชาวญี่ปุ่นก็ยังเรียกกันว่า “มหาวิทยาลัยหลวงเดิม” โปรดดู Tetsuo Oga ed. (1987b) *Encyclopedia Nipponica 2001 No.16.p.44.*

** เอเชียนิยม (Pan-Asianism) เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นต้นพุทธศตวรรษที่ 25 โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญ คือ บรรดาประเทศเอเซียรวมตัวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อต่อต้านมหาอำนาจชาติตะวันตก แต่ชัยชนะของญี่ปุ่นใน สงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น (พ.ศ. 2447-2448) ทำให้ญี่ปุ่นเริ่มมีความคิดว่า ญี่ปุ่นเป็นชาติพันธุ์ที่เหนือกว่าชาติอื่น ๆ ในเอเชีย บรรดาชาติเอเซียต่าง ๆ ควรจะรับฟังคำแนะนำของญี่ปุ่น เพื่อยับยั้งการบุกรุกของชาติตะวันตก ซึ่งความคิดนี้กลายเป็น ความคิดวงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โปรดดู Izuru Niimura. ed. (2008). *Kojien Dai 6 Pan* (พจนานุกรมญี่ปุ่น โคจิเอ็น ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 6). p.45.

และ “ทฤษฎีขยายตัวในเขตแดนทางใต้”^{***} ขึ้น ความสนใจของชาวญี่ปุ่นต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ได้เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 25 ซึ่งเห็นได้จากจำนวนหนังสือเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ตีพิมพ์ตั้งแต่สมัยเมจิถึงต้นสมัยโชวะก่อนญี่ปุ่นเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2411-2484) มีดังนี้⁴

- สมัยเมจิ (พ.ศ. 2411-2455) 18 เล่ม
- สมัยไทโช (พ.ศ.2455-2469) 98 เล่ม
- สมัยโชวะก่อนญี่ปุ่นเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2469-2484) 299 เล่ม

จำนวนที่เพิ่มขึ้นของหนังสืออาจมาจากสาเหตุอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การพัฒนาสถาบันการศึกษาและการพิมพ์ในประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามหนังสือเหล่านี้เขียนขึ้นจากความสนใจและความประสงค์ของนักเขียนและสังคมญี่ปุ่น ตัวเลขดังกล่าวจึงเป็นเกณฑ์ที่แสดงถึงความสนใจของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงเวลานั้น ๆ ท่ามกลางสถานการณ์เช่นนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งใช้ข้อมูลเอกสารอย่างมีระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์สมัยใหม่โดยนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น ได้เกิดขึ้น ในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยที่จัดทำขึ้นในประเทศญี่ปุ่นในช่วงเวลานี้ ตามประเภทเอกสารหลักฐานที่นำมาประกอบงานวิจัยเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก

งานวิจัยเรื่อง “เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับไทยในยุคโทกะวะวะ (พ.ศ.2146- 2411)” ของกินโซ อุชิดะ (Ginzo Uchida)⁵ ถือว่าเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นชิ้นแรกที่ใช้วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยใหม่ งานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาถึงเรื่องราวของชาวญี่ปุ่นที่ข้ามน้ำข้าม

*** ทฤษฎีขยายตัวในเขตแดนทางใต้ (Nanshinron) เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายการต่างประเทศที่มุ่งขยายตัวในเขตแดนทางใต้ (ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และหมู่เกาะมหาสมุทรแปซิฟิก) ในช่วงแรก ญี่ปุ่นคิดจะขยายตัวด้วยวิธีการทางเศรษฐกิจ คือ สนับสนุนการค้าระหว่างประเทศและการส่งแรงงานญี่ปุ่นไปในภูมิภาคดังกล่าวเพื่อพัฒนาประเทศ หลังกรณีมุกเดน (เหตุการณ์ 18 กันยายน) ที่เกิดขึ้นที่แมนจูเรีย พ.ศ.2474-2475 เกิดการขัดแย้งระหว่างญี่ปุ่นกับชาติมหาอำนาจตะวันตกที่แสวงหาผลประโยชน์ในจีน ญี่ปุ่นจึงเริ่มสนใจในการขยายตัวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกำลังทหาร เพื่อเตรียมตัวรบกับชาติตะวันตกที่อาจจะเป็นปรปักษ์ได้ เช่น สหรัฐอเมริกา รัสเซีย ไปรอดดู Izuru Niimura ed. (2008). *Kojien Dai 6 Pan*(พจนานุกรมญี่ปุ่น โคจิเอ็น ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 6). p.2113

⁴ Katsumi Nakao. (1999). *ChiikikenkyuToShokuminchiJinruigaku (Area Studies and Colonial Anthropology)*. p.8. ซึ่งผู้เขียนอ้างข้อมูลจาก Kenji Endo. (1942). *Nanposho No KenkyuToKaisetsu(ศึกษาและอธิบายหนังสือเกี่ยวกับเขตแดนทางใต้)*.Tokyo : Endo Shoten.

⁵ ดู Ginzo Uchida. (1921). *Tokugawa Jidai Ni Okeru Nihon To Shamu TonoKankei Ni Tsukite (เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในยุคโทคะวะวะ)* .Gaimusho Chosabu.

ทะเลมาตั้งถิ่นฐานที่เมืองต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น หมู่บ้านญี่ปุ่นที่อยุธยา และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นหลังญี่ปุ่นปิดประเทศเมื่อ พ.ศ.2182 โดยใช้เอกสารภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักฐาน ผู้เขียนได้รวบรวมเอกสารภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวกับไทยในยุคโทคะคุวะและให้ภาพรวมประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในเวลาดังกล่าว สาเหตุที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น สืบเนื่องจาก ทาคิชิ มาสะโอะ หรือพระยามหิทธิมนูปรภณโกศลกุล ซึ่งรับราชการในฐานะเป็นที่ปรึกษาทางกฎหมายของไทย ก่อนเดินทางกลับประเทศญี่ปุ่น ได้เข้าเฝ้าทูลลาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในครั้งนั้น พระองค์ทรงรับสั่งให้เขารวบรวมเอกสารทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น หลังจาก ทาคิชิ มาสะโอะ กลับประเทศญี่ปุ่นแล้วจึงได้ปรึกษากับ มาทาตะโร มาทสึโมโต ซึ่งเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเกียวโต มาทาตะโร มาทสึโมโต จึงได้แนะนำบุคคลที่เหมาะสม คือ กิโนโซ อูชิโตะ ซึ่งเป็นอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเกียวโต กิโนโซ อูชิโตะ รวบรวมเอกสารชั้นต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นและเขียนสรุปเป็นภาษาอังกฤษ ด้วยความช่วยเหลือจาก ทาคิชิ มาสะโอะ และ โคยะนาคามูระ(Koya Nakamura) ซึ่งเป็นอาจารย์ทางด้านประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยโตเกียว กิโนโซ อูชิโตะ ได้จัดส่งหนังสือที่เรียบเรียงมาถวายพระมหากษัตริย์ไทยใน พ.ศ. 2457⁶ ทั้งกิโนโซ อูชิโตะ ยังได้บรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในยุคโทคะคุวะที่มหาวิทยาลัยเกียวโตเมื่อ พ.ศ. 2456 การบรรยายเรื่องนี้ได้เรียบเรียงเป็นบทความทางวิชาการเรื่อง “เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในยุคโทคะคุวะ” และได้ตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2459⁷

หลังจากนั้น มีการรวบรวมเอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ระหว่าง ต้นพุทธศตวรรษที่ 22 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 แล้วสรุปไว้ในหนังสือ “Nissen Koutsushiko (การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสยาม)” โดย ซาคะ มิคิ (Sakae Miki) ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยประมาณ 40 ปี ตั้งแต่ 2454 ในฐานะเป็นข้าราชการช่างศิลป์ในพระบรมมหาราชวังของไทย หนังสือเล่มนี้จะเน้นยุคที่ญี่ปุ่นใช้เรือใบเบ็กร่องตราแดง

* การปิดประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลโชกุนโทคะคุวะได้เริ่มดำเนินนโยบายปิดประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2155 เพื่อไม่ให้เกิดศาสนาคริสต์เข้ามาเผยแผ่ในประเทศ เพราะเกรงว่าการขยายตัวของศาสนาคริสต์อาจเป็นภัยต่ออำนาจรัฐบาลโชกุนได้ และในที่สุดจึงออกมาตรการห้ามเรือโปรตุเกสเข้ามาเทียบท่าญี่ปุ่น ประกาศเมื่อ พ.ศ.2182 หลังจากนั้น รัฐบาลโชกุนจึงตัดความสัมพันธ์กับต่างประเทศยกเว้นจีนและฮอลันดา (มีบางประเทศในเอเชียที่มีความสัมพันธ์ทางการค้า เช่น สยาม) จนกระทั่งญี่ปุ่นเปิดประเทศจากการทำสนธิสัญญาสัมพันธ์ไมตรีและมิตรภาพญี่ปุ่น-สหรัฐอเมริกาเมื่อ พ.ศ.2397 โปรดดู Shizuo Watanabe. ed. (1993). *Nihon Rekishi Kan (พินิจภัณฑ์ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น)*.p.673.

⁶ชะโตโกะ ทสึจิยะ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 26.

⁷ Sakae Miki. (1934). *Nissen Kotsushiko (การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางการติดต่อระหว่างญี่ปุ่นกับสยาม)*. p.13.

(Shuinsen)* เพื่อทำการค้ากับต่างประเทศ (พุทธศตวรรษที่ 22) โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยา พร้อมทั้งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นหลังญี่ปุ่นปิดประเทศ ผู้เขียนได้ค้นคว้าเอกสารทางญี่ปุ่นหลายฉบับ เช่น Tsukoichiran** ซึ่งระบุว่าหลังจากญี่ปุ่นปิดประเทศได้มีเรือสำเภาไทยเข้ามาเทียบท่าเมืองนากะซากิ เพื่อทำการค้า ซึ่งผู้เขียนอ้างข้อความเกี่ยวกับพ่อค้าฮอลันดาในมาตรการใหม่ของนะกะสะคิ (Nagasaki Shinrei) ที่ว่า “สมัยก่อน ผู้คนที่เดินทางมาญี่ปุ่นจากภูมิภาคต่าง ๆ เช่น ยุโรป แอฟริกา เอเชีย และอื่น ๆ เพื่อเจริญสัมพันธไมตรี รัฐบาลโชกุนเคยมอบใบเบิกร่องตราแดงให้แก่พ่อค้าที่ประสงค์จะทำการค้าระหว่างประเทศ ญี่ปุ่นจึงมีความสัมพันธ์กับต่างชาติมากกว่า 10 ชาติ แต่ญี่ปุ่นตัดความสัมพันธ์กับต่างชาติเป็นเวลาช้านาน หลังจากที่มิซึซัทสึที่ละเมิดกฎหมายห้ามศาสนาคริสต์ ในทางกลับกัน มีชาติที่ได้รับอนุญาตทำการค้าอยู่สองชาติ คือ ฮอลันดาและสยาม...”⁹ และผู้เขียนได้สรุปไว้ว่า “ผู้คนที่เข้าใจกันว่า หลังปีคังเอ (ญี่ปุ่นปิดประเทศอย่างสมบูรณ์เมื่อปีคังเอที่ 17 ตรงกับ พ.ศ. 2182) ประเทศญี่ปุ่นอนุญาตให้ทำการค้ากับสองประเทศเท่านั้น คือ จีน และ ฮอลันดา แต่ประเทศสยามก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่รัฐบาลโชกุนให้อุญาตทำการค้าอย่างเป็นทางการ”¹⁰ อันเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่าไทยเป็นคู่ค้าสำคัญสำหรับญี่ปุ่นหลังปิดประเทศ

* เรือใบเบิกร่องตราแดง (Shuinsen) เป็นเรือการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับใบเบิกร่องจากผู้นำญี่ปุ่นในสมัยนั้น ญี่ปุ่นเริ่มออกใบเบิกร่องตราแดงให้กับพ่อค้าตั้งแต่สมัย โทะโยะวะ โทะมิ อิเดะโยชิ เป็นผู้นำประเทศ (ราวพุทธศตวรรษ 2130) และยกเลิกเมื่อรัฐบาลโชกุนโทะคุกะวะ ปิดประเทศใน พ.ศ. 2182 โปรดดู Izuru Niimura ed. *Kojien Dai 6 Pan* (พจนานุกรมญี่ปุ่น โคจิเอ็น ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 6). หน้า 1311

** Tsukoichiran (หนังสือรวบรวมการบันทึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) เป็นเอกสารรวบรวมการบันทึกเกี่ยวกับการต่างประเทศของญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2109 – 2368 ปลายยุคโทะคุกะวะ เกิดกระบวนการต่อต้านชาวต่างชาติ และชาติตะวันตกเริ่มส่งเรือมายังญี่ปุ่นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความกดดันทั้งภายในและภายนอกทำให้รัฐบาลโชกุนมีความจำเป็นต้องสรุปความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอดีต จึงสั่งให้ Fukusai Hayashi และคณะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับต่างประเทศในอดีตที่แคว้นต่าง ๆ ได้บันทึกไว้ สันนิษฐานว่าทำเสร็จสิ้นใน พ.ศ. 2394 ตั้งแต่บทที่ 265 ถึงบทที่ 269 เป็นบทที่เกี่ยวกับไทยโปรดดู Tetsuo Oga. ed. (1987a). *Encyclopedia Nipponica 2001 No.15.p.779.*

* Nagasaki Shinrei หรือชื่อทางการว่า Kaihakugoshi Shinrei (มาตรการใหม่ในการค้ากับต่างประเทศ) เป็นมาตรการที่ได้ประกาศใช้โดย Hakuseki Arai (ผู้ปรับปรุงทางการปกครองกลางยุคโทะคุกะวะ) เมื่อ พ.ศ. 2258 เพื่อควบคุมจำนวนสินค้านำเข้าและส่งออก เนื่องจากการพุ่งขึ้นของยอดปริมาณการค้านำเข้า ทำให้ทองและเงินภายในประเทศไหลออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โปรดดู Shizuo Watanabe. ed. (1993). *Nihon Rekishi Kan* (พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น). p.751

⁹ Sakae Miki. (1934). *เล่มเดิม*. pp.350-353

¹⁰ *เล่มเดิม*. pp. 339.

2.2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาของชาติตะวันตกเป็นหลัก

หนังสือ “การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสยาม” ของ ศาคาเอะ มิชิ ได้ตีพิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. 2477 ในปีเดียวกันกับงานวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ญี่ปุ่นกับสยามในพุทธศตวรรษที่ 22”¹¹ ของ คิอิชิ กุนจิ ก็ได้ตีพิมพ์ด้วย คิอิชิ กุนจิ เคยพำนักอยู่ประเทศไทยในฐานะเป็นนักการทูตญี่ปุ่น ประสบการณ์ที่ได้จากการใช้ชีวิตที่ประเทศไทยกลายเป็นแรงบันดาลใจทำให้เขา ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น งานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ในช่วงที่ญี่ปุ่นใช้เรือเบ็กร่องตราแดงเพื่อทำการค้ากับต่างประเทศ เช่น เรื่องยะมะตะ นะกะมะสะ แต่ได้พูดถึงช่วงหลังญี่ปุ่นปิดประเทศอีกด้วย โดยใช้เอกสารที่ชาวตะวันตกได้บันทึกไว้มาเป็นหลักฐาน โดยเฉพาะใช้เอกสารบันทึกของพนักงานบริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดา เพื่อศึกษาสินค้าจากไทยที่บริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดานำมาขายที่ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นด้านการค้าโดยมีพ่อค้าฮอลันดาเป็นคนกลาง อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในอีกแง่มุมหนึ่ง

เสะอิอิชิ อิวาโอะ แห่งมหาวิทยาลัยหลวงไทโฮกุ (Taihoku Imperial University หรือ National Taiwan University ในปัจจุบัน) เป็นนักประวัติศาสตร์อีกท่านหนึ่งที่ได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น โดยใช้เอกสารชาติตะวันตกเป็นหลักฐานสำคัญ งานวิจัยของเสะอิอิชิ อิวาโอะ ที่สำคัญมีอยู่สองชิ้น คือ ชิ้นแรก “หมู่บ้านญี่ปุ่นในเขตแดนทางทะเลใต้”¹² งานชิ้นนี้ศึกษาถึงชุมชนชาวญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นที่เมืองต่าง ๆ ในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอดีต เช่น มะนิลา ฮอยอัน ดานัง พนมเปญ และอยุธยา โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น และชาติตะวันตก โดยเฉพาะ การบันทึกของพนักงานบริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดาเป็นเอกสารที่ผู้เขียนนำมาเพื่อสนับสนุนทฤษฎีแทบจะทุกเรื่อง เช่น สถานที่ตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านญี่ปุ่นในอยุธยา บทบาทชาวญี่ปุ่นในกรุงศรีอยุธยาในฐานะเป็นทหารรับจ้าง พ่อค้าคนกลาง ซึ่งทำการค้าระหว่างอยุธยากับญี่ปุ่น เรื่องยะมะตะ นะกะมะสะ (ออกญาเสนาภิมุข) เป็นต้น และอาจารย์ เสะอิอิชิ อิวาโอะ เน้นย้ำข้อสรุปของ เซอร์ เออเนสต์ เมสัน ซาเตา (Sir Ernest Mason Satow) ที่ว่า หัวหน้ากองอาสาญี่ปุ่นหรือออกญาเสนาภิมุข (OyaSenaphimocq) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารบันทึกของวันวลิต (Jeremias van Vliet) พ่อค้าฮอลันดา กับยะมะตะ นะกะมะสะ ที่ปรากฏชื่ออยู่ในจดหมายที่ส่งถึงที่ปรึกษาโชกุนมาซาซุมิ ฮอนดะ โดยมีหลักฐานอยู่ใน “บันทึกประจำวันเกี่ยวกับต่างประเทศ” เป็นคนเดียวกัน อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ข้อสรุปนี้กลายเป็นที่ยอมรับในสังคมญี่ปุ่นในเวลา

¹¹ คิอิชิ กุนจิ. (1934). *Junanaseiki Ni Okeru Nissenkankei* (ความสัมพันธ์ญี่ปุ่นกับสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 17). Tokyo : Gaimusho Chosabu

¹² Seiichi Iwao. (1940). *Nanyo Nihon Machi No Kenkyu* (หมู่บ้านญี่ปุ่นในเขตแดนทางทะเลใต้). p. 1

ต่อมา และได้ยกย่องยะมะตะ นะกะมะสะ เป็นวีรบุรุษในอดีต ที่สร้างตัวเป็นใหญ่ในแดนไกลซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นใช้เป็นสัญลักษณ์เพื่อปลุกใจประชาชนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2¹³

งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งของอาจารย์เสะอิอิชิ อิวาโอะ ที่มีความสำคัญ คือ “กระบวนการฟื้นฟูความสัมพันธ์ด้านการค้ากับญี่ปุ่นของชาวสยาม”¹⁴ งานวิจัยชิ้นนี้ใช้เอกสารการบันทึกของชาวฮอลันดาเป็นหลักฐานสำคัญ เพื่อวิจัยเรื่องการค้า ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ระหว่างรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมถึงสมเด็จพระนารายณ์ โดยสันนิษฐานว่า สำเภายุทธยาที่เดินทางมาถึงญี่ปุ่นในช่วงเวลานั้น ส่วนมากเป็นสำเภาลวงที่พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์หรือขุนนางระดับสูงของอยุธยาเป็นเจ้าของ ซึ่งแตกต่างจากกรณีของสำเภามาจากเมืองอื่น ๆ ไปยังญี่ปุ่นในสมัยนั้น เพราะส่วนมากเป็นสำเภากภาคเอกชน เช่น สำเภามีพ่อค้าชาวจีนเป็นเจ้าของ เสะอิอิชิ อิวาโอะ ยังสรุปไว้ได้ด้วยว่า ภายหลังจากที่สมเด็จพระนารายณ์สวรรคตแล้ว สำเภากจากอยุธยาที่เดินทางมาค้าขายที่ญี่ปุ่นได้หยุดชะงักลง และหลังจากนั้นไม่ปรากฏว่ามีการส่งสำเภามาจากพระมหากษัตริย์อยุธยาอีก ข้อเสนอได้รับการวิพากษ์วิจารณ์โดยนักประวัติศาสตร์รุ่นหลังซึ่ง ได้สำรวจเอกสาร “คำให้การลูกเรือสำเภายุทธยาจีน” ซึ่งเป็นเอกสารญี่ปุ่นแล้ว ปรากฏว่าหลังจากสมเด็จพระนารายณ์สวรรคตแล้ว ยังมีสำเภาลวงจากอยุธยาเดินทางมาญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง¹⁵

งานวิจัยของ เสะอิอิชิ อิวาโอะ ทำให้เกิดการถกเถียงในบางเรื่องในเวลาต่อมา ซึ่งมักจะเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะงานวิจัยในระยะแรก อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ผลิตไว้นี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 และ 23 อันเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาที่คนรุ่นหลังมักจะอ้างอิง เพราะการวิจัยของเสะอิอิชิ อิวาโอะ เกิดขึ้นจากการสำรวจข้อมูลเอกสารชั้นต้น โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารร่วมสมัยจากหอสมุดของนานาประเทศทั้งยุโรปและเอเชีย เช่น ฮอลันดา อังกฤษ โปรตุเกส สเปน โคชินไชนา ปัตตาเวีย เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง

¹³ Toru Yano. (1991). Yamada Nagamasa Shinwa No Kyomo(มายาภาพของตำนานยะมะตะ นะกะมะสะ). In *KozaTonanajigaku Daijukan, TonanajiaTo Nippon*.pp.83-84

¹⁴ ดู Seiichi Iwao. (1941). Taijin No TainichikokkoobokiFukkatsuundo. (กระบวนการฟื้นฟูความสัมพันธ์ด้านการค้ากับญี่ปุ่นของชาวไทย). In *Toaronso Vol.4*. Tokyo: Bunkiyudoshoten.

¹⁵ Fukuya Kurihara. (1994). Junana-Hachi Seiki No Nihon-ShamuBoekiNitsuite (การค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และ 18). In *Tokyo JoshidaigakuShakaigakkai Kiyō ShakaiTo Keizai No.22*. p. 11.

ไทยกับญี่ปุ่นที่ได้จากเอกสารเหล่านี้ ได้เรียบเรียงไว้ใน “ประวัติการเจรจาระหว่างญี่ปุ่นกับสยามพร้อมกับการเทียบตารางเวลาสมัยใหม่”¹⁶

2.2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาจีนเป็นหลัก

งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเริ่มเกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 25 ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น แต่ในเวลาเดียวกัน นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่มีความชำนาญภาษาจีนได้เริ่มสนใจศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทย โดยใช้เอกสารภาษาจีนเป็นหลักฐาน

โรคุโร คุวาตะ (Rokuro Kuwata) แห่งมหาวิทยาลัยหลวงไทโฮะกุ ได้เขียนบทความเรื่อง “เขตแดนทางทะเลได้สมัยต้นราชวงศ์หมิง โดยศึกษาจากพงศาวดารราชวงศ์หมิง”¹⁷ กล่าวคือได้ศึกษาถึงเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองต่าง ๆ ในเอเชีย เช่น ชาว สุมาตรา สยาม ศรีลังกา เป็นต้น โดยใช้พงศาวดารราชวงศ์หมิงเป็นหลักฐาน ส่วนเรื่องสยามนั้น โรคุโร คุวาตะ ได้ศึกษาถึงการบันทึกเกี่ยวกับคณะทูตจากอยุธยาที่ปรากฏอยู่ในพงศาวดารราชวงศ์หมิง เพื่อพิสูจน์พระนามของกษัตริย์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอยุธยา ระหว่างรัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 ถึงรัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 โดยนำการศึกษาของชาวตะวันตกมาเทียบ เช่น A History of Siam. ของ W.A.R. Wood (1933), The Indian Colony of Siam. ของ Phanindra Nath Bose (1927) และราชอาณาจักรและราษฎรสยาม (The Kingdom and People of Siam, with a Narrative of the Mission to that Country in 1855, 1857.) ของ Sir John Bowring เป็นต้น

นักประวัติศาสตร์อีกท่านหนึ่งที่ใช้พงศาวดารราชวงศ์หมิงเพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย คือ อะทสึชิ โคบายาตะ (Atsushi Kobata) อาจารย์มหาวิทยาลัยหลวงไทโฮะกุเช่นกัน มีผลงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสำคัญ คือ “งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ด้านการค้าในเกาะทางใต้สมัยกลาง”¹⁸ งานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ด้านการค้าของประเทศในเอเชีย ได้แก่ วิวิว (เกาะโอะกินะวะะปัจจุบัน) ไทย มะละกา โดยเน้นศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเมืองต่างๆ

¹⁶ ดู Seiichi Iwao.(1936). KindaiNissenKoshoshiNenpyo(ประวัติการเจรจาระหว่างญี่ปุ่นกับสยามพร้อมกับการเทียบตารางเวลาสมัยใหม่).InTaihokuTeikokudaigakuBunseigakubuShigakukaKenkyuNenpo No.3.p.349-371.

¹⁷ ดู RokuroKuwata.(1937). MinjitsurokuYoriMitaruMinsho No Nanyo (เขตแดนทางทะเลได้ในสมัยต้นราชวงศ์หมิง โดยมองจากพงศาวดารราชวงศ์หมิงเป็นหลักฐาน). InTaihokuTeikokudaigaku Bunseigakubu Shigakuka Kenkyu Nenpo No.4.pp.1-58.

¹⁸ ดู Atsushi Kobata.(1939). Chusei Nanto Tsuko Boekishi No Kenkyu (งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ด้านการค้าในเกาะทางใต้ในสมัยกลาง).

ดังกล่าวในสมัยราชวงศ์หมิง ผู้เขียนได้กล่าวถึงไทยในบทที่ 3 โดยมีหัวข้อสำคัญอยู่ 3 เรื่อง คือ เรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์อยุธยา ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างอยุธยากับราชวงศ์หมิง และความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างอยุธยากับวิวกิว ในเรื่องพระมหากษัตริย์อยุธยาและความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับจีน อะทสี่ชิ โคบาตะ ได้ใช้วิธีการศึกษาแบบเดียวกับ โรคุโซะ คุวาตะ คือ อาศัยการศึกษาของชาติตะวันตกอย่าง A History of Siam. ของ W.A.R. Wood (1933), The Indian Colony of Siam. ของ PhanindraNath Bose (1927) เพื่อเปรียบเทียบกับการบันทึกเกี่ยวกับอยุธยาในพงศาวดารราชวงศ์หมิง นอกจากนี้แล้วท่านยังได้ค้นคว้า Event in Ayudhya from Chulasakaraj 686-966 ของ Oskar Frankfurter ซึ่งเป็นหนังสือแปลจากพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์อีกด้วย

การค้นคว้าจากพงศาวดารราชวงศ์หมิงทำให้ อะทสี่ชิ โคบาตะ พบว่า กรุงศรีอยุธยาได้ส่งคณะทูตไปเจริญสัมพันธ์ไมตรีเพื่อค้าขายกับจีนประมาณ 74 ครั้ง ในระยะเวลา 276 ปีของสมัยราชวงศ์หมิง (พ.ศ.1911- 2187) สินค้าออกจากอยุธยาไปยังจีนที่สำคัญในสมัยราชวงศ์หมิง คือ งาช้าง ไม้ตะโก ไม้ฝาง กะเบา กานพลู ไม้กฤษณา กายาน พริกไทย จันทน์ขาว รงทอง เป็นต้น นอกจากนี้แล้วงานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับวิวกิว โดยใช้เอกสารทางวิวกิว “Rekidaihoan” เป็นหลักฐานการบันทึกเกี่ยวกับอยุธยาที่เก่าที่สุดในเอกสารฉบับนี้ คือ พระราชสาส์นของกษัตริย์วิวกิวที่กราบบังคมทูลกษัตริย์อยุธยา พ.ศ.1968 ว่าสินค้าที่สำเภาริวกิวนำไปอยุธยาถูกกดราคาขายโดยขุนนางอยุธยา และไม่สามารถซื้อสินค้าที่ต้องการได้อย่างเสรี ทำให้ทางวิวกิวขาดทุน กษัตริย์วิวกิวได้กราบทูลเพื่อขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากกษัตริย์อยุธยาให้คณะทูตวิวกิวได้ทำการค้าเสรี ซึ่งข้อมูลพระราชสาส์นนี้ โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้นำมาอ้างอิงพร้อมทั้งชี้แจงไว้ในหนังสือ “ความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น 600 ปี” ว่า “ด้วยข้อมูลจากเอกสารนี้ทำให้เราทราบแน่ชัดว่า อยุธยามีระบบการค้าแบบผูกขาดมาแล้วโดยพระมหากษัตริย์ก่อนจะปรากฏอยู่ในบันทึกของเดอ ลาลูแบร์ เป็นเวลาเกือบ 270 ปี”¹⁹

อะทสี่ชิ โคบาตะ ได้สรุปเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับวิวกิวไว้ว่า การค้าระหว่างอยุธยากับวิวกิวที่เจริญรุ่งเรืองในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ค่อย ๆ ลดบทบาทลงในพุทธศตวรรษที่ 21 สาเหตุที่วิวกิวซึ่งได้กำไรจากการค้าระหว่างประเทศในฐานะเป็นพ่อค้าคนกลางได้ลดบทบาทลง เนื่องมาจากการปรากฏตัวของคู่แข่งทางการค้า เช่น พ่อค้าชาวจีนที่ขยายบทบาทในภูมิภาคนี้ และพ่อค้าชาวโปรตุเกสอีกทั้ง ชาวสเปนที่เพิ่งเข้ามาทำการค้าในภูมิภาคนี้ มีหน้าซ้ำพ่อค้าชาวญี่ปุ่นเองก็เริ่มส่งเรือเพื่อทำการค้ากับบรรดา

* Rekidaihoan เป็นเอกสารการบันทึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวิวกิวกับจีน เกาหลี และบรรดาเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ระหว่าง พ.ศ.1967- 2410 (ค.ศ. 1424 - 1867) ซึ่งบันทึกด้วยภาษาจีนโบราณ เนื่องจากในสมัยก่อนบรรดาประเทศในเอเชียใช้ภาษาจีนในการติดต่อระหว่างประเทศโปรดดู Tetsuo Oga. ed.(1988).

Encyclopedia Nipponica 2001 No.24. p.356.

¹⁹อิชิอิ โยะเนะโอะ และโยชิภาวะ โทชิฮารุ. (2542). *ความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น ๖๐๐ ปี*. หน้า 14.

เมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในกลางพุทธศตวรรษที่ 21 ยิ่งทำให้บทบาทด้านการค้าของริวกิวในภูมิภาคนี้ลดลง ในที่สุดริวกิวจึงเลิกส่งเรือสำเภาไปยังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งคณะทูตริวกิวที่ถูกส่งไปอยุธยา พ.ศ. 2113 (ค.ศ. 1570) เป็นคณะทูตสุดท้ายที่มีการบันทึกในเอกสาร “Rekidaihoan”²⁰

2.3 สรุป

ผู้วิจัยได้จัดหมวดงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยที่พิมพ์ในประเทศญี่ปุ่นก่อน พ.ศ. 2507 ตามประเภทเอกสารหลักฐานที่นำมาประกอบงานวิจัย 3 ประเภท ได้แก่

- งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก
- งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นภาษาชาติตะวันตกเป็นหลัก
- งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยซึ่งใช้เอกสารชั้นต้นภาษาจีนเป็นหลัก

งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยที่จัดทำโดยนักวิชาการชาวญี่ปุ่นช่วงเริ่มแรกเป็นการศึกษาแบบรวบรวมและสรุปเอกสารทางประวัติศาสตร์ในประเทศญี่ปุ่นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น คือ บทความเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับไทยในสมัยโทะคุกะวะ” ของกินโซ อูจิดะ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากการรวบรวมเอกสารภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเพื่อส่งไปถวายพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานการศึกษาประวัติศาสตร์ ที่คนรุ่นหลังนำมาประกอบการวิจัย งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่อมาเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเช่นกัน โดยเริ่มมีการค้นคว้าเอกสารชั้นต้นที่ชาติตะวันตกได้บันทึกไว้ โดยเฉพาะการบันทึกของพนักงานบริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดาซึ่งเป็นหลักฐานเอกสารที่ให้ข้อมูลค่อนข้างมากสำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์ในช่วงนี้ เพราะฮอลันดาเป็นชาติที่มีความสัมพันธ์กับทั้งญี่ปุ่นและไทยอย่างใกล้ชิดในครั้งนั้น

ในช่วงเวลานี้ยังมีนักวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ไทย คือ นักประวัติศาสตร์ที่มีความชำนาญทางภาษาจีน นักประวัติศาสตร์กลุ่มนี้ได้ค้นคว้าเอกสารชั้นต้นของจีน เช่น “พงศาวดารราชวงศ์หมิง” เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน โดยใช้วิธีการเทียบการบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับไทยในเอกสารจีนกับการบันทึกในเอกสารไทย ซึ่งนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นในช่วงเวลานี้ต้องอาศัยการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยของชาวต่างชาติ เช่น A History of Siam. ของ W.A.R. Wood (1933), The Indian Colony of Siam. ของ Phanindra Nath Bose (1927) และ Event in Ayudhdhaya from Chulasakaraj 686-966 ของ Oskar Frankfurter เพราะที่ญี่ปุ่นยังไม่มีนักประวัติศาสตร์ที่มีความชำนาญทางด้านภาษาไทย อีกทั้งในสมัยนั้นเอกสารทางประวัติศาสตร์ไทยประเภทพงศาวดาร ไม่ใช่

²⁰ Atsushi Kobata.(1939). *Chusei Nanto TsukoBoekishi No Kenkyu* (งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ด้านการค้าในเกาะทางใต้ในสมัยกลาง).p. 455.

เอกสารที่บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ง่าย อันเป็นสาเหตุที่งานเขียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น ในช่วงเวลานี้แทบทุกชิ้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และยังไม่มียานวิจัย ประวัติศาสตร์ที่ใช้หลักฐานเอกสารภาษาไทยแม้แต่ชิ้นเดียว แสดงให้เห็นว่างานวิจัยในช่วงเวลานี้ขาด การวิเคราะห์จากมุมมองของชาวไทย (อาจมีอยู่เล็กน้อย แต่ผ่านการศึกษามาติตะวันตกอีกทอด หนึ่ง) งานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในช่วงเวลานี้จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็น “งานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยใน ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น” หรือ “งานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประวัติศาสตร์จีน” งานวิจัยประวัติศาสตร์ไทย จากข้อมูลทางไทยในประเทศญี่ปุ่น จึงต้องรอนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่มีความชำนาญทางด้าน ภาษาไทยอย่าง โยะเนะโอะ อิชิอิ ซึ่งปรากฏตัวในวงการศึกษาการในประเทศญี่ปุ่นหลังสมัยสงครามโลก ครั้งที่ 2

การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นมีการพัฒนาขึ้นเมื่อกลางพุทธศตวรรษที่ 25 กล่าวคือ งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยใหม่ได้เกิดขึ้นใน ประเทศญี่ปุ่นในช่วงเวลานี้ สาเหตุที่ทำให้งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยได้เกิดขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่น ในช่วงเวลานี้ มี 2 ประการ ประการแรก คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อมของการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น บรรดาวิทยาลัยหลวง 9 แห่ง ที่ได้ก่อตั้งขึ้นในทั่วประเทศญี่ปุ่น (รวมทั้งที่อาณานิคมของญี่ปุ่นในสมัย นั้นด้วย) หลังประกาศเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยหลวงเมื่อ พ.ศ. 2429 (ค.ศ.1886) เป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่ทำการวิจัยทันสมัย ย่อมเอื้อต่อการพัฒนางานการศึกษาทุกสาขาวิชา รวมถึง การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยด้วย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยหลวงไทโฮะกุที่ได้ก่อตั้งขึ้นที่ไทเปเมื่อ พ.ศ. 2471 (ค.ศ.1928) เป็นสถาบันการศึกษาที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำคัญในสมัยนั้น หลังจากได้หันตกเป็นเมืองขึ้นของญี่ปุ่นแล้ว ญี่ปุ่นได้ใช้ไต้หวันเป็นฐานแนวหน้าเพื่อขยายตัวในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Gentarō Kodama ข้าหลวงใหญ่ประจำไต้หวันคนที่ 4 ได้กล่าวนโยบายทางการ เมืองการปกครองเกี่ยวกับไต้หวันไว้ในเอกสาร “บันทึกเรื่องเกี่ยวกับการปกครองไต้หวันในอดีตและใน อนาคต (Taiwan Tochi No Kio Oyobi Shorai Ni Kansuru Oboegaki)” (ได้เขียนขึ้น พ.ศ. 2442) ว่า “เพื่อประสบความสำเร็จในการขยายตัวในเขตแดนทางใต้ (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และบรรดาหมู่เกาะ มหาสมุทรแปซิฟิก) ทุ่มเทปรับปรุงภายใน สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน หลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่เกิด ความขัดแย้งระหว่างประเทศ และสนับสนุนการค้าระหว่างจีนสมัยราชวงศ์ชิงกับบรรดาประเทศในเขต แดนทางใต้...” หลังจากนั้น นโยบายที่ใช้ไต้หวันเป็นฐานแนวหน้าเพื่อขยายตัวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ปรากฏขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น สำนักข้าหลวงใหญ่ประจำไต้หวันส่งคณะสำรวจไปยังประเทศใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทำการวิจัยเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น²¹ มหาวิทยาลัย หลวงไทโฮะกุ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยทันสมัยในไต้หวัน มีบทบาทในฐานะเป็นศูนย์การวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียง

²¹ Toru Yano. (1978). Taishoki“Nanshinron” No Tokushitsu(ลักษณะนิสัยของ “ทฤษฎีขยายตัวในเขตแดนทางใต้” ในรัชสมัยไทโช).In

เฉียงใต้ศึกษาในสมัยนั้น ในช่วงเวลานี้จึงมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยโดยอาจารย์ของ มหาวิทยาลัยหลวงไทโฮะกุจำนวนมาก ประการที่สอง คือ ชาวญี่ปุ่นสมัยนั้นมีความสนใจเป็นอย่างมาก ต่อภูมิภาคเอเชียที่กำลังประสบกับวิกฤตการณ์ที่ตกเป็นเมืองขึ้นของมหาอำนาจชาติตะวันตก รัฐบาลญี่ปุ่นเองก็มีแผนการที่จะขยายอิทธิพลด้านเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นมาแต่ครั้งอดีต และเป็นประเทศที่รักษาเอกราชไว้ได้ ย่อมเป็นประเทศที่น่าสนใจที่จะนำไปทำการวิจัยสำหรับชาวญี่ปุ่น

แรงบันดาลใจสำคัญที่ส่งผลต่อการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยนี้ น่าจะเป็น กระแสสังคมนิยมญี่ปุ่น ที่พุ่งความสนใจในการขยายอิทธิพลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลงานวิจัยเกี่ยวกับ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยนี้จึงมักมีทัศนคติทางการเมืองแอบแฝงอยู่ ซึ่งนักวิจัยอาจตั้งใจหรือไม่ ตั้งใจก็ตาม เช่น เรื่องยะมะตะ นะกะมะสะ ว่าที่ “ออกญาเสนาภิมุข” ที่วันวลิตได้บันทึกไว้ในเอกสาร “จดหมายเหตุวันวลิต” กับยะมะตะ นะกะมะสะ ที่ได้เล่าขานจนถึงญี่ปุ่นแต่อดีตเป็นคนเดียวกัน ซึ่งเซอร์ เออเนสต์ ซาเตา (Sir Ernest Mason Satow) เป็นคนเสนอข้อสันนิษฐานนี้ครั้งแรกในบทความ ภาษาอังกฤษเรื่อง “Notes on the Intercourse between Japan and Siam in the Seventeenth Century” เมื่อ พ.ศ. 2428 งานเขียนเกี่ยวกับเรื่องยะมะตะ นะกะมะสะ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 หลาย ชิ้นรวมทั้งงานเขียนทางวิชาการ นำข้อสันนิษฐานของซาเตามาใช้โดยไม่ได้พิจารณาอย่างดี งานวิจัยเรื่อง “หมู่บ้านญี่ปุ่นในเขตแดนทางทะเลใต้” ของอาจารย์ เศษอิชิชิ อิวาโอะ และข้อสันนิษฐานของซาเตา กลายเป็นที่ยอมรับในญี่ปุ่นในที่สุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อยุติที่ไม่มีใครโต้แย้ง (จนสงครามโลก ครั้งที่ 2 ได้ยุติลง) ทั้ง ๆ ที่ชื่อ ยะมะตะ นะกะมะสะ ไม่ได้ปรากฏในเอกสารของไทยและเอกสารของ ชาติตะวันตก มีเอกสารชั้นต้นที่ระบุชื่อ ยะมะตะ นะกะมะสะ ซึ่งน่าเชื่อถือเพียงชิ้นเดียวที่ประเทศญี่ปุ่น คือ ลายเซ็นในจดหมายที่ส่งถึงที่ปรึกษาโชกุน มาสาซุมิ ฮอนดะ ยิ่งกว่านั้น ยะมะตะ นะกะมะสะ ถูก บิดเบือนตามกระแสสังคมนิยมญี่ปุ่นในแต่ละสมัย ที่มุ่งจะขยายอิทธิพลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จน รัฐบาลญี่ปุ่นใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองในหนังสือแบบเรียนวิชาจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (ใช้ระหว่าง พ.ศ.2484-2488) อีกด้วย เพื่อปลูกฝังเด็กญี่ปุ่นให้ กลายเป็นคนดีคนเก่งในฐานะพลเมืองญี่ปุ่นที่มีหน้าที่เป็นหัวหน้าของวงไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา ดัง เป็น ยะมะตะ นะกะมะสะ ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นที่เคยสร้างตัวเป็นใหญ่และกลายเป็นที่เคารพของชาวท้องถิ่น ในเขตแดนทางใต้หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้²² อย่างไรก็ตาม ยะมะตะ นะกะมะสะ มีจริงหรือไม่ นั้น ตอนนี้ก็ยังไม่ได้ข้อยุติ ต้องรอกงานวิจัยของนักประวัติศาสตร์รุ่นหลัง และผู้ศึกษาก็ควรระมัดระวังในการ ค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะงานวิจัยใน สมัยนี้ได้รับอิทธิพลจากกระแสสังคมนิยมญี่ปุ่นที่มุ่งจะขยายอิทธิพลในเอเชียไม่มากนักน้อย

²²ชะโตโกะ ทสึจิชะ. (2540). เล่มเดิม. หน้า 66-67.

ตาราง 1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นก่อนพ.ศ. 2507

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรือหนังสือภาษาญี่ปุ่น อักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / สำนักพิมพ์ / ชื่อผู้แต่ง / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของ งานวิจัย	ชื่อบทความหรือหนังสือภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น (ผู้เขียนแปล)/ เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการวิจัย
1	Tokugawa Jidai Ni Okeru Nihon To ShamuTonoKankei Ni Tsukite (徳川時代に於ける日本と暹羅との関係 に就きて) /Ginzo Uchida / Dobunkan / 2464 / ญี่ปุ่น	เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในสมัยโทกุงะวะ /ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นสมัยโทกุงะวะ (พ.ศ.2146-2411) เอกสารที่ใช้ เอกสารชิ้นต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น สมัยโชกุนโทกุงะวะ ที่เป็นภาษาญี่ปุ่น เช่น บันทึกประจำวันเกี่ยวกับ ต่างประเทศ(Ikokunikki),หนังสือรวบรวมการบันทึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ (Tsukoichiran)
2	NissenKotsushiKo(日暹交通史考) /Sakae Miki / KokonShoin / 2477 / ญี่ปุ่น	การศึกษาประวัติความสัมพันธ์ระหว่างสยาม-ญี่ปุ่น / ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นสมัยการค้าเรือใบเบ็กรองตราแดง (ราวพ.ศ.2130- 2182) โดยเน้นศึกษาเรื่อง ยะมะดะ นะงะมะซะ เอกสารที่ใช้ เอกสาร ชิ้นต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นสมัยโชกุนโทกุงะวะ ที่ เป็นภาษาญี่ปุ่น เช่น บันทึกประจำวันเกี่ยวกับต่างประเทศ(Ikokunikki), หนังสือรวบรวมการบันทึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Tsukoichiran)
3	Junanaseiki Ni Okeru Nissenkankei (十七世紀に於ける日暹 関係)/ GunjiKiichi /GaimushoChosabu / 2477 / ญี่ปุ่น	ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 17/ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นและประเทศที่เกี่ยวข้องใน คริสต์ศตวรรษที่ 17 เช่น จีน ฮอลันดา อังกฤษ วิวิกว และศึกษาเรื่อง ยะมะดะ นะงะมะซะกับหมู่บ้านชาวญี่ปุ่นในอยุธยาด้วย เอกสารที่ใช้ The Kingdom and People of Siam. (Sir John Bowring), Historical Account of Siam in the 17 th Century. (Jeremias van Vliet), Ikokunikki, Tsukoichiran, พงศาวดารราชวงศ์หมิง
4	KindaiNissenKoshoshiNenpyoKo(近代日暹交渉史年表稿) / Seiichi Iwao / Taihoku Imperial University / 2479 /ญี่ปุ่น	ตารางประวัติความสัมพันธ์ระหว่างสยาม-ญี่ปุ่นสมัยใหม่ / เป็นตาราง เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2144 – 2243 เอกสารที่ใช้ เอกสารชิ้นต้นทั้งภาษาญี่ปุ่น ฮอลันดา โปรตุเกส อังกฤษ และสเปน ซึ่งผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ได้ค้นคว้าเอกสาร บันทึกของชาวตะวันตกเกี่ยวกับเอเชียที่ห้องสมุดของเมืองต่าง ๆ เช่น เฮก ลอนดอน ลิสบอน เซบิยา ปัตตาเวีย ไทเป เป็นต้น

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรือหนังสือภาษาญี่ปุ่น อักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / สำนักพิมพ์ / ชื่อผู้แต่ง / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของ งานวิจัย	ชื่อบทความหรือหนังสือภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น (ผู้เขียนแปล)/ เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการวิจัย
5	MinjitsurokuYoriMitaruMinsho No Nanyo (明実録より見たる明初の南洋) / RokuroKuwata / Taihoku Imperial University / 2480 / ญี่ปุ่น	เขตแดนทางทะเลได้ในสมัยต้นราชวงศ์หมิง โดยมองจากพงศาวดาร ราชวงศ์หมิง / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับราชวงศ์หมิง นอกจากไทยแล้วในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาถึงเมืองต่างๆ ในเอเชีย เช่น ชวา สุมาตรา ศรีลังกา เป็นต้นเอกสารที่ใช้ พงศาวดารราชวงศ์หมิง, A History of Siam. (W.A.R. Wood), The Indian Colony of Siam.(PhanindraNath Bose) , The Kingdom and People of Siam. (Sir John Bowring)
6	Tokugawa Jidai No NissenKokko(徳川時代の日暹国 交) / KiichiGunji / Toa Keizai Chosakyoku / 2481 / ญี่ปุ่น	ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับญี่ปุ่น ในสมัยโทกุงะวะ / ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นสมัยโทกุงะวะ (พ.ศ.2146-2411) เอกสารที่ใช้ เอกสารชั้นต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น สมัยโชกุนโทกุงะวะ ที่เป็นภาษาญี่ปุ่น เช่น บันทึกรประจำวันเกี่ยวกับ ต่างประเทศ(Ikokunikki), หนังสือรวบรวมการบันทึกเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Tsukoichiran), A History of Siam. (W.A.R. Wood),
7	Chusei Nanto TsukoBoekishi No Kenkyu (中世南島通行貿易史の研究) / Atsushi Kobata / Nihon Hyoron Sha / 2482 / ญี่ปุ่น	งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ด้านการค้าในเกาะทางใต้ใน ยุคกลาง/ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างรัฐในเอเชียสมัย ราชวงศ์หมิง เช่น ไทย มะละกา ธิวกิว โดยจะเน้นศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างราชวงศ์หมิงกับรัฐดังกล่าวข้างต้น ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ ระหว่างอยุธยากับธิวกิวด้วย เอกสารที่ใช้ พงศาวดารราชวงศ์หมิง,หนังสือ ประวัติศาสตร์ราชวงศ์หมิงฉบับหลวง Ming Shi, การบันทึกเกี่ยวกับการ ต่างประเทศของอาณาจักรธิวกิว Rekidaihoan, Events in Ayuddhya from Chulasakaraj 686-966 (O.Frankfurter)

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรือหนังสือภาษาญี่ปุ่น อักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / สำนักพิมพ์ / ชื่อผู้แต่ง / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของ งานวิจัย	ชื่อบทความหรือหนังสือภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น (ผู้เขียนแปล)/ เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการวิจัย
8	Nanyo Nihon Machi No Kenkyu (南洋日本町の研究) / Seiichi Iwao/MinamiajiaBunkaKenkyujo / 2483 / ญี่ปุ่น	หมู่บ้านชาวญี่ปุ่นในเขตแดนทางทะเลใต้ / ศึกษาถึงชุมชนชาวญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอดีต เช่น มะนิลา ฮอยอัน ดานัง พนมเปญ และอยุธยาส่วนหมู่บ้านในอยุธยา ได้ศึกษาถึงการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านญี่ปุ่นในอยุธยา บทบาทชาวญี่ปุ่นในพระราชวังในฐานะเป็นทหารรับจ้าง และพ่อค้าคนกลางในการค้าขายระหว่างอยุธยากับญี่ปุ่น เรื่องยะมะตะ นะงะมะซะ เป็นต้น เอกสารที่ใช้ เอกสารชั้นต้นทั้งภาษาญี่ปุ่น ฮอลันดา โปรตุเกส อังกฤษ และสเปน
9	Taijin No TainichikokkoboekiFukkatsuundo (泰人の対日国交貿易復活運動) / Seiichi Iwao / BunkiyudoShoten / 2484 / ญี่ปุ่น	กระบวนการฟื้นฟูความสัมพันธ์ด้านการค้ากับญี่ปุ่นของชาวไทย / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นหลังญี่ปุ่นปิดประเทศ โดยเฉพาะศึกษาความพยายามของฝ่ายไทยเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ด้านการค้า หลังเหตุการณ์เผาหมู่บ้านญี่ปุ่นในอยุธยาในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททอง เอกสารที่ใช้ บันทึกประจำวันเกี่ยวกับต่างประเทศ(Ikokunikki), หนังสือรวบรวมการบันทึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Tsukoichiran), เอกสารบันทึกของพ่อค้าฮอลันดา โดยเฉพาะการบันทึกของวันวลิต เป็นหลักฐานสำคัญ

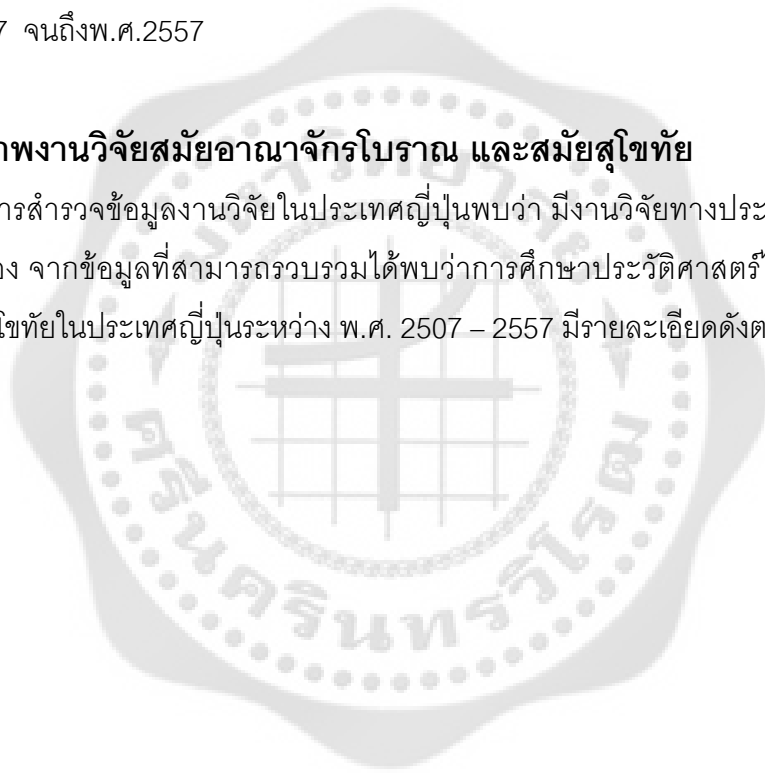
บทที่ 3

งานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยอาณาจักรโบราณสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา

งานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นก่อน พ.ศ. 2507 ผู้วิจัยได้ทบทวนและวิเคราะห์ในบทที่ 2 แล้ว ในบทที่ 3 ผู้วิจัยจะศึกษางานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507-2557 เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นหลังจาก โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้แนะนำเอกสารภาษาไทยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยต่อวงวิชาการญี่ปุ่นเมื่อ พ.ศ. 2507 จนถึงพ.ศ.2557

3.1 สถานภาพงานวิจัยสมัยอาณาจักรโบราณ และสมัยสุโขทัย

จากการสำรวจข้อมูลงานวิจัยในประเทศญี่ปุ่นพบว่า มีงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยก่อนสุโขทัย 14 เรื่อง จากข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้พบว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยอาณาจักรโบราณ สมัยสุโขทัยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 มีรายละเอียดดังตารางที่แสดงต่อไปนี้

ตาราง 2 งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณ สมัยสุโขทัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อ งานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือ ชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของ งานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ ศึกษาและหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการวิจัย
1	Kokka To Shukyo Ni Kansuru Ichikosatsu (II): Sukotai Ni Okeru Daijihajozabubukkyo No Juyo O Meguru Shomondai(国家と宗教にかんする一考察(II):スコタイ における大寺派上座部仏教の受容をめぐる諸問題 / Theravada Buddhism in Sukhothai Inscriptions / Yoneo Ishii / Southeast Asian Studies Vol.9 No.1 / CSEAS Kyoto University / 2514 / ญี่ปุ่น / มี	การศึกษาเกี่ยวกับชาติกับศาสนา (II): ปัญหาในการรองรับ พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์ในอาณาจักรสุโขทัย / ศึกษาบทบาทและปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อศาสนาพุทธนิกายเถรวาทได้เข้ามา เผยแผ่ในอาณาจักรสุโขทัย เอกสารที่ใช้ : ประชุมศิลจารึก ภาคที่ 1 – 4, ประชุมศิลจารึกสยาม ภาคที่ 1 – 2 (ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์), ตำนานพระพุทธเจดีย์ (สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์), “การชำระ ประวัติศาสตร์สุโขทัย”ในสังคมศาสตร์ (ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร)
2	Sukotaiicho No Oto Ni Kanasuru Atarasii Kenkainitsuite (スコタイ王朝の王統に関する新し い見解について) / - / Toshiharu Yoshikawa / Southeast Asia: History and Culture No.9 / Japan Society for Southeast Asian Studies / 2523 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับลำดับกษัตริย์ที่ครองราชสมบัติของ อาณาจักรสุโขทัย / ทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับศิลจารึกสมัยสุโขทัย และแนะนำข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับราชวงศ์อาณาจักรสุโขทัยของนัก ประวัติศาสตร์ 4 ท่าน ได้แก่ ขจร สุขพานิช ตรี อมาตยกุล สิงชัย กระบวนแสง และพิเศษ เจียจันทร์พงษ์ เอกสารที่ใช้: ประชุมศิลจารึก ภาคที่ 1- 5 (ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์) และงานวิจัยเกี่ยวกับอาณาจักร สุโขทัย
3	Tai Bussokusekisinko No Genryu –Sukotaicho Koki No Hibunyorii(タイ仏足石信仰の源流 -スコタイ 朝後期の碑文より) / The Origin of the Worship of Buddha’s Footprints among the Thai as seen through late Sukhodaya Epigraphy / Shoji Ito / Nampo-Bunka No.8 / Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai / 2524 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ต้นกำเนิดประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาท –มองจากศิลจารึก ปลายสมัยสุโขทัย / ศึกษาประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทในสมัย สุโขทัย เอกสารที่ใช้:บทความวิชาการชุด “Epigraphic and Historical Studies”No. 7, No.11 Part 1 – part 2, No.20(A.B. Griswold, Prasoet Na Nakhon)
4	Rama Kamuhenhobun To Sukotaiiseki(ラーマ・カム ヘン王碑文とスコタイ遺跡) / The Inscription of King Rama Gamhen of Sukhodaya/Shoji Ito / Nampo-Bunka No.13 / Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai / 2529 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ศิลจารึกพ่อขุนรามคำแหงและโบราณสถานสุโขทัย / แนะนำศึ จารึกและโบราณสถานในสมัยสุโขทัย เอกสารที่ใช้:บทความวิชาการชุด “Epigraphic and Historical Studies”No.9(A.B. Griswold, Prasoet Na Nakhon)
5	Sukotaiicho Ritaio No Bussokuseki (スコタイ王朝 リ・タイ王の仏足石) / - / Shoji Ito / Southeast Asia: History and Culture No.18/ Japan Society for Southeast Asian Studies / 2532 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	รอยพระพุทธบาทในรัชสมัยพระยาลิไทแห่งอาณาจักรสุโขทัย / ศึกษาลวดลายพระธรรมจักรที่ปรากฏอยู่บนพระพุทธบาทในรัชสมัยพระ ยาลิไท เอกสารที่ใช้:บทความวิชาการชุด “Epigraphic and Historical Studies”No. 7, No.11 Part 1 (A.B. Griswold, Prasoet Na Nakhon)

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อ งานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือ ชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของ งานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ ศึกษาและหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการวิจัย
6	- (-) / Thailand as it is referred to in the Da-de Nan-hai zhi(大德南海志) at the Beginning of the Fourteenth Century / Tatsuro Yamamoto / Journal of East-West Maritime Relations Vol.1 / Study Group for East-West Maritime Relations, The Middle Eastern Culture Center in Japan / 2532 / อังกฤษ/มี	ไทยในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 14 ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารจีนราชวงศ์ หยวน Da-de Nan-hai zhi(大德南海志) / ศึกษารัฐโบราณในไทยเสียน (Xian 暹)ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หยวน เอกสารที่ใช้: เอกสารชั้นต้นภาษาจีนสมัยราชวงศ์หยวน เช่น Da-de Nan-hai zhi(大 德南海志) , หนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์หยวนฉบับหลวง Yuan shi(元史)
7	Sen Sukotai Ayutaya (Shiron) -<Daijuichi Kokubun> No Kento O Chushinni (暹・スコータイ・アユタヤ (試論) -<第十一刻文>の検討を中心に) / Yoneo Ishii / Toho Gaku (Eastern Studies) No.89 / Toho Gakkai / 2538 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เสียน สุโขทัย อยุตยา (ความเรียง) – พิจารณา <ศิลาจารึกหลักที่ 11 จารึกวัดเขากบ> เป็นหลักฐาน -ศึกษาภูมิประเทศของไทยใน คริสต์ศตวรรษที่ 14 โดยเฉพาะเส้นทางสำคัญและอาณาเขตของ อาณาจักรสุโขทัย เอกสารที่ใช้: ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 1 “Epigraphic and Historical Studies” (A.B. Griswold, Prasoet Na Nakhon)
8	- (-) / The Long 13th Century of Thambralinga : From Javaka to Siam / Sumio Fukami / Memoirs of the Research Department of the Toyo Bunko No.62 / The Toyo Bunko / 2547/ อังกฤษ / มี	คริสต์ศตวรรษที่ 13 อันยาวนานแห่งอาณาจักรตามพรลิงค์-จาก ส่วนหนึ่ง Javaka ไปเป็นส่วนหนึ่งของสยาม-ศึกษาอาณาจักรตาม พรลิงค์ในคริสต์ศตวรรษที่ 13 ซึ่งเป็นช่วงที่อาณาจักรตามพรลิงค์เจริญรุ่ง เรืองเอกสารใช้: เอกสารจีนราชวงศ์ซ่ง โดยผ่านการศึกษานักวิชาการจีน และชาวญี่ปุ่น, “The Malay Peninsula, Crossroads of the Maritime Silk Road” (Michel Jacq-Hergoualch)
9	Tanburinga No Nagai Jusanseiki –Jawaka Kara Syamue-(タンブラリンガの長い13世紀-ジャバ カからシャムへ) / The Long 13th Century of Thambralinga : From Javaka to Siam / Sumio Fukami / Nampo-Bunka No.32 / Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai / 2548 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	คริสต์ศตวรรษที่ 13 อันยาวนานแห่งอาณาจักรตามพรลิงค์-จาก ส่วนหนึ่ง Javaka ไปเป็นส่วนหนึ่งของสยาม-เป็นบทความ ภาษาญี่ปุ่นที่แปลจากบทความภาษาอังกฤษ “The Long 13th Century of Thambralinga (2004)” (มีการแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อยจากบทความ ภาษาอังกฤษ)
10	Tanburaringa No Hatten To Jusanseiki Tonanajia No Komasharubumu(タンブラリンガの発展と13世紀 東南アジアの商業ブーム) / The Rise of Tamburling and the Southeast Asian Commercial Boom in the Thirteenth Century / Sumio Fukami / International Studies No.34/ The Research Institute, Momoyama Gakuin University/St. Andrew's University / 2549 / ญี่ปุ่น / มี	ความเจริญของอาณาจักรตามพรลิงค์ และการพุ่งตัวการค้าใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในคริสต์ศตวรรษที่ 13/ศึกษาความสัมพันธ์ ด้านการค้าระหว่างรัฐต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมเอเชียใต้ (ศรี ลังกา) เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของอาณาจักรตามพรลิงค์ เอกสาร ที่ใช้: เอกสารร่วมสมัยของจีน โดยผ่านการศึกษานักวิชาการจีน และชาว ญี่ปุ่น, “The Malay Peninsula, Crossroads of the Maritime Silk Road” (Michel Jacq-Hergoualch)

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อ งานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือ ชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของ งานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ ศึกษาและหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการวิจัย
11	Sukotai O Tsukasuru "Tozaikairo" Ni Kansuruobogaki(スコタイを通過する「東西回廊」に関する覚え書き) / Yoneo Ishii / Southeast Asia: History and Culture No.38 / Japan Society for Southeast Asian Studies / 2252 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การศึกษาเกี่ยวกับ "เส้นทางระเบียงตะวันออก-ตะวันตก" ซึ่งผ่านเมืองสุโขทัย / ศึกษาเส้นทางสำคัญของอาณาจักรสุโขทัย เอกสารที่ใช้: ศิลปจารึกหลักที่ 1 และหลักที่ 11 โดยผ่านงาน "Epigraphic and Historical Studies" (A.B. Griswold Prasoet Na Nakhon), ผลงานสำรวจทางภูมิศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2
12	Sukotai Ni Taisuru Kumeru No Eikyo -Iseki To Hibun Ni Kansuru Bunseki- (スコタイに対するクメールの影響-遺跡と碑文に関する分析) / Khomer Influences on Sukhothai -As Analysis on the Historical Sites and the Inscriptions-/ Yoshikawa Toshiharu / The Cultural Renaissance of Cambodia(26)/ Sophia Asia Center for Research and Human Development / 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	อิทธิพลของเขมรต่อสุโขทัย -วิเคราะห์โบราณสถานและศิลปจารึก- / แนะนำศิลปจารึกในสมัยสุโขทัย และวิเคราะห์อิทธิพลของเขมรต่ออาณาจักรสุโขทัยโดยมองจากจารึกที่ใช้อักษรขอม เอกสารที่ใช้: จารึกสมัยสุโขทัย (กรมศิลปากร), The Indianized States of Southeast Asia (G.Coedès)
13	"Daitokunankaishi" Ni Kakareta "Senkokukanjosuisokotei" Ni Tsuite(「大徳南海志」に書かれた「暹国管上水速孤底」について) / A Note on the Meaning of Country of Xian Controls Shang-shui Su-gudi Described in the Da-de Nan-hai zhi/ Erika Togo / The Cultural Renaissance of Cambodia(26)/ Sophia Asia Center for Research and Human Development / 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับการบันทึกในเอกสารจีน Da-de Nan-hai zhi ที่ว่า "เสียนคร อบครองปากน้ำโพ (shang-shui) และสุโขทัย (Su-gudi) / ศึกษาถึงเมืองในไทยที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หยวน Da-de Nan-hai zhi โดยเฉพาะศึกษาบทบาทเมืองปากน้ำโพเป็นหลัก เอกสารที่ใช้: ความ เป็นมาของค้าสยาม ไทย, ลาว และขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ (จิตร ภูมิศักดิ์), Thailand as it is referred to in the Da-de Nan-hai-zhi ata the Beginning of the Forteenth Century (Tatsuro Yamamoto), Ayutthaya Rising: From Land or Sea? (Chris Baker)
14	Tai-wan Ni Okeru Sen No Tojo To Hatten(タイ湾における暹の登場と発展) / The Rise of Siam(暹) from the Gulf of Thailand/ Sumio Fukami / Nampo-Bunka No.40 / Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai / 2556 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การก่อตัวและการขยายตัวของเสียนในบริเวณอ่าวไทย/ศึกษาการก่อตัวและการขยายตัวของเสียน ในพุทธศตวรรษที่ 19 เอกสารที่ใช้: เอกสารจีนสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน (ฉบับแปลภาษาญี่ปุ่น) เช่น Zhu fan zhi (諸蕃志), Song shi(宋史), Yuan shi(元史), Dao yi zhi lue(島夷志略), Da-de Nan-hai zhi(大徳南海志), Zhen la Feng tu ji(真臘風土記)

3.1.1 ความสำคัญของงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัย

3.1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเสียน (Xian暹)

การศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอาณาจักรโบราณมีวิธีการค้นหาหลักฐานที่หลากหลาย คือ ค้นคว้าหลักฐานทางโบราณคดี และเอกสารจีนเป็นหลักฐานสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยโบราณที่ยังไม่มีการบันทึกและเผยแพร่ในเมืองไทย ญี่ปุ่นเป็นชาติที่ใช้อักษรจีน และมีการศึกษาเรื่องจีนมาตั้งแต่โบราณกาล ชาวญี่ปุ่นจึงได้เปรียบในเรื่องของการอ่านเอกสารภาษาจีน ทำให้นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในสมัยดังกล่าว ได้นำเอกสารจีนมาสนับสนุนผลงานวิจัยของตนอยู่จำนวนไม่น้อย ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ว่า ผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนและเรื่องจีน เป็นหนึ่งในกลุ่มที่ได้ผลิตผลงานทางประวัติศาสตร์ไทยในช่วงเริ่มต้นของการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น

พอล เปลลิโต์ (Paul Pelliot) นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีชาวฝรั่งเศสได้เสนอข้อสันนิษฐานที่ว่า เสียน (Xian暹) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หยวนมีความเป็นไปได้ว่าเป็นอาณาจักรสุโขทัย ดังจะเห็นในบทความเรื่อง “Deux itinéraires de Chine en Inde à la fin du VIIIe” พ.ศ. 2447¹ ข้อสันนิษฐานของเปลลิโต์เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ แต่ ทะทสึโระ ยามะโมโตะ (Tatsuro Yamamoto)* ได้โต้แย้งข้อสันนิษฐาน (พ.ศ. 2532) โดยแสดงหลักฐานข้อความหนึ่งในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หยวน Da-de Nan-hai zhi (大德南海志) ที่ว่า

暹 國 管 上 水 速 孤 底

Xian guo guan Shang shui su gu di

เสียน ประเทศ ควบคุม เหนือหรือขึ้น น้ำ สุโขทัย

ทะทสึโระ ยามะโมโตะ ได้ตีความข้อความนี้ว่า “เสียนควบคุม สุโขทัยที่อยู่ต้นสายแม่น้ำ” ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่าเสียนไม่ได้เป็นสุโขทัย และเสียนยังอยู่ปลายแม่น้ำหรืออยู่ทางตอนใต้ของ

¹ Fukami Sumio. (2013). Tai-wan Ni Okeru Sen No TojoToHatten(การก่อตั้งและการขยายตัวของเสียนในบริเวณอ่าวไทย). In *Nampo Bunka No.40*.p.71. ผู้เขียนอ้างบทความเรื่อง M.Paul Pelliot (1904). Deux itinéraires de Chine en Inde à la fin du VIIIe. *Bulletin de l'cole française d'Extrême-Orient* : 4. หน้า 131-413

* Tatsuro Yamamoto (พ.ศ. 2453-2544) เป็นนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่ศึกษาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประวัติศาสตร์อินเดีย เป็นแกนนำในการก่อตั้งสมาคมวิจัยประวัติศาสตร์ทางใต้(ภายหลังกลายเป็นสมาคมญี่ปุ่นเพื่อประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ได้รู้จักกันว่าเป็นคนคิดราชศกเฮเซ (Heisei) ซึ่งเป็นราชศกญี่ปุ่นปัจจุบัน

สุโขทัย จึงสันนิษฐานได้ว่า เสียนเป็นรัฐที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ตอนเหนืออ่าวไทย เขาจึงสันนิษฐานว่า น่าจะเป็นอยุธยา (อโยธยา?)² หลังจากนั้นนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นหลายคนต่างมีความเห็นพ้องกันว่า “เสียนที่มีความสัมพันธ์ทางทะเลกับจีนคงเป็นรัฐเมืองท่า” ข้อสันนิษฐานของ ทะทสึโระ ยามาโมโตะ ได้กระตุ้นวงวิชาการ และมีข้อสันนิษฐานที่หลากหลายแง่มุมเผยแพร่ออกมา เช่น โยะเนโอะ อิชิอิ ได้สันนิษฐานว่า เสียน คือ ชื่อเรียกโดยรวมของบรรดารัฐเมืองท่าที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ตอนเหนืออ่าวไทย³

เอริคะ โทโกะ (Erika Togo)* เป็นอีกคนหนึ่งที่ได้อธิบายข้อสันนิษฐานใหม่เกี่ยวกับเสียน คำว่า “Shang shui (上水)” ที่ ทะทสึโระ ยามาโมโตะ ได้เสนอว่าเป็นต้นสายแม่น้ำนั้น เขาได้สันนิษฐานใหม่ว่าอาจจะเป็นปากน้ำโพหรือนครสวรรค์ ประกอบกับข้อความในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หยวน ชื่อ Da-de Nan-hai zhi (大德南海志) ที่ ทะทสึโระ ยามาโมโตะ ได้ยกมาเป็นหลักฐานว่า “เสียนควบคุมปากน้ำโพ และสุโขทัย” และได้ข้อเสนอแนะว่าปากน้ำโพเป็นรัฐที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งในสมัยโบราณ⁴

² Tatsuro Yamamoto. (1989). Thailand as it is referred to in the Da-de Nan-hai zhi(大德南海志) at the Beginning of the Fourteenth Century. In *Journal of East-West Maritime Relations Vol.1*. หน้า 48-51 ผู้เขียนได้อธิบายเรื่องเสียน โดยเปรียบเทียบกับข้อความเกี่ยวกับเจนละ ในเอกสารจีนฉบับเดียวกัน

³ Yoneo Ishii. (2002). Kodai Jawago Bunken Ni Mieru “Shamu” -Taishi No Atarashii Mikata Ni Tsuite No Shiron- (“สยาม” ในเอกสารภาษาชาวโบราณ -ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในทัศนะใหม่-). In *Southeast Asia: History and Culture No.30*. pp.115-117.

* Erika Togo เป็นนักแปลชาวญี่ปุ่น จบการศึกษาจากสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยโซเฟีย ประเทศญี่ปุ่น (Sophia University)

⁴ Erika Togo. (2010). Daitokunankaishi” Ni Kakareta “Senkokukanjosuisokukotei” Ni Tsuite (เกี่ยวกับการบันทึกในเอกสารจีน Da-de Nan-hai zhi ที่ว่า “เสียนครอบครองปากน้ำโพ (shang-shui) และสุโขทัย (Sugudi)). In *The Cultural Renaissance of Cambodia No.26*. pp.32-24. ผู้เขียนแสดงหลักฐานว่า ในการบันทึกการเดินทางของเรือเจิ้งเหอ Ying-ya sheng-lan (瀛涯勝覽) มีข้อความหนึ่งที่ว่า “เดินทางจากอยุธยาไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือราว 200 ลี้เศษ (ราว 100 กม.เศษ) มีเมืองการค้าที่ชื่อว่า Shang shui (上水) ซึ่งไปสู่ประตูด้านหลังขุนนางได้” และยังอ้างการศึกษาเกี่ยวกับการบันทึกการต่างประเทศของอาณาจักรวีกิว Rekidaihoan (歷代室案) ของ Kanjun Higashionna ว่าบรรดาสันค่านำเข้าจากสยามมีผ้าลายดอกไม้ Shang shui (上水) ซึ่ง Shang shui (上水) เป็นชื่อเมืองปากน้ำโพของไทย แต่ Kanjun Higashionna ไม่ได้แสดงหลักฐานอะไรทั้งสิ้น โปรดดู Kanjun Higashionna (1976). *Mingei No.42*. pp.9-11.

ซูมิโอะ ฟุคามิ (Sumio Fukami)* ได้ทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับเสียนในเอกสารจีน โดยตั้งข้อสันนิษฐานว่า “เสียน ไม่ได้เป็นชื่อเมืองใดเมืองหนึ่ง อาจจะเป็นเมืองของชาวไทย ซึ่งศูนย์กลางได้ย้ายไปตามกาลเวลา” เขามีข้อสันนิษฐานเพิ่มเติมเสียนที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 18 – ต้นพุทธศตวรรษที่ 19 มีความเป็นไปได้สูงว่าอาจจะเป็นเมืองเพชรบุรี โดยอ้างข้อความในหนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์หยวนฉบับหลวง (Yuan Shi (元史) เมื่อ พ.ศ. 1837 ที่ว่า “เจ้าเมืองเพชรบุรี (Bi cha bu li 必察不里) ส่งทูตมาเยือนกรุงจีน (ทางราชสำนักจีน) มีพระราชประสงค์ให้กษัตริย์เสียนเยือนกรุงจีน หากมาได้ ให้ส่งบุตรหลานพร้อมขุนนางมาเป็นทูตบรรณาการ” ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าราชสำนักจีนเรียกเจ้าเมืองเพชรบุรีว่ากษัตริย์เสียน อันเป็นหลักฐานที่แสดงว่าเมืองเพชรบุรีเป็นศูนย์กลางของรัฐเสียน⁵ ซูมิโอะ ฟุคามิ ได้เน้นย้ำอีกว่าข้อสันนิษฐานนี้ตรงกับตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ที่ว่าเพชรบุรี (Bejrपुरิ) เป็นรัฐไทยแห่งแรกที่ก่อตั้งขึ้นบริเวณพื้นที่ตอนเหนืออ่าวไทย⁶ และในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หยวน (Dao-yi zhi-lue (島夷誌略) ได้บันทึกว่าเสียนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของ Luo-hu (羅斛ละโว้?) เมื่อ พ.ศ. 1892 หลังจากนั้น รัฐที่ชื่อว่า Xian-luo-hu (暹羅斛) หรือ Xian-luo (暹羅) ได้ปรากฏอยู่ในเอกสารจีน เขาสันนิษฐานว่าเหตุการณ์นี้น่าจะกล่าวถึงการกำเนิดอาณาจักรอยุธยาที่ว่า สุพรรณภูมิกับละโว้ได้รวมตัวกันและสถาปนาเมืองอยุธยาขึ้นเป็นราชธานี ซูมิโอะ ฟุคามิ สรุปว่า ต้นพุทธศตวรรษที่ 19 เมืองเพชรบุรีมีความเจริญรุ่งเรืองจนเป็นศูนย์กลางของชาวเสียน (ไทย) และได้เจริญสัมพันธ์มิตรกับเมืองจีน แต่ต่อมาในกลางพุทธศตวรรษที่ 19 เมืองสุพรรณภูมิได้มีอิทธิพลมากขึ้นจนเป็นศูนย์กลางของกลุ่มเมืองของชาวเสียน และในปี พ.ศ. 1892 เมืองสุพรรณภูมิได้รวมตัวกับเมืองละโว้ แล้วสถาปนาเมืองอยุธยาขึ้นเป็นราชธานีแห่งใหม่⁷

3.1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับ Shi-li-fo-shi (室利佛逝) San-fo-qi (三佛齊) และตามพรลิงค์

คำว่า Shi-li-fo-shi (室利佛逝) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์ถัง กับ San-fo-qi (三佛齊) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หมิง คำภาษาจีนทั้งสองคำนี้ เชื่อกันว่าหมายถึงอาณาจักรศรีวิชัย (Srivijaya) ที่ปรากฏอยู่ในจารึกที่ได้ค้นพบใกล้เมืองปาเล็มบัง เกาะสุมาตรา

* Sumio Fukami เป็นอาจารย์ของสาขาวิชาวัฒนธรรมนานาชาติ มหาวิทยาลัย โมเมยามะ (Momoyama Gakuin University) มีผลงานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์อินโดนีเซีย และประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ทางทะเลในเอเชียสมัยโบราณ เช่น เรื่องตามพรลิงค์ อาณาจักรศรีวิชัย ฯลฯ

⁵ Sumio Fukami. (2013). *เล่มเดิม*.pp. 77-78

⁶ *เล่มเดิม*.pp. 79-80 ผู้เขียนอ้างอิงงานวิจัยเรื่อง David K. Wyatt (1975). *The Crystal Sands: The Chronicles of Nagara Sri Dharmaraja*. pp.102-103

⁷ *เล่มเดิม*.pp. 87-88.

มาตรา แต่ สุมิโอะ ฟุคามิ ได้ค้นคว้าเอกสารจีนอย่างละเอียด แล้วสรุปว่า San-fo-qi ไม่ได้เป็นอาณาจักรศรีวิชัย แต่น่าจะเป็นชื่อเรียกรวมกลุ่มรัฐที่ตั้งอยู่บริเวณช่องแคบมะละกา ซึ่งเป็นกรณีเดียวกับคำว่า Da-shi (大食) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนในช่วงเวลาเดียวกัน ที่ใช้คำนี้เป็นคำนำหน้านามของบรรดารัฐมุสลิม เช่น Da-shi ma-pu-ba guo (大食麻曝拔国) คือเมืองท่ามีร์บัต(Mirbat) ในประเทศโอมานหรือ Da-shi ceng-tan guo (大食層壇国)** เป็นเมืองเรย์(Rey) แห่งเซลจุกตุรกี เป็นต้น ส่วนคำว่า San-fo-qi ก็ใช้แบบเดียวกัน เช่น San-fo-qizhan-bei guo (三佛齊詹卑国) เป็นเมืองจัมบี ในเกาะสุมาตรา, San-fo-qibao-lin-bang guo (三佛齊寶林邦国) เป็นเมืองปาเล็มบังในเกาะสุมาตรา เป็นต้น สุมิโอะ ฟุคามิ ได้อธิบายคำว่า San-fo-qi มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า Zabaj ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานภาษาอาหรับ เช่นเดียวกับคำว่า Javaka ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานภาษาบาลี และคำว่า Savaka ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานภาษาทมิฬ ที่ได้กล่าวถึงบริเวณเกาะสุมาตรา เกาะชวา คาบสมุทรมลายู และดินแดนบางส่วนของภาคใต้ของไทยปัจจุบัน ซึ่งอาจรวมถึงฝั่งตะวันตกของเกาะกาลิมันตันอีกด้วย ส่วนคำว่า Shi-li-fo-shi นั้น เขาสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาณาจักรศรีวิชัย (Srivijaya) ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานศิลาจารึก ซึ่งตรงกับคำว่า Sribuza ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานภาษาอาหรับ^๖

อาณาจักรตามพรลิงค์(Tambralinga)จากข้อสันนิษฐานของยอร์ช เซเดส์ ได้เสนอต่อวงวิชาการกับว่า Dan-ma-ling (單馬令/丹馬令) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนในสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน ตรงกับตามพรลิงค์ (Tambralinga)ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานจารึกของราชวงศ์โจฟะ ที่ค้นพบที่เมืองตันจาวัร์ (Thanjavur) อินเดียใต้ และศิลาจารึกที่ 24 จารึกหัวเวียงเมืองไชยา ได้ค้นพบที่อำเภอไชยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากข้อสันนิษฐานและหลักฐานดังกล่าว สุมิโอะ ฟุคามิ ซึ่งได้ค้นคว้าเอกสารจีนสรุปการเปลี่ยนแปลงของอาณาจักรตามพรลิงค์โดยสังเขปว่า “ระหว่างกลางพุทธศตวรรษที่ 18 ถึง กลางพุทธศตวรรษที่19 อาณาจักรตามพรลิงค์ได้เจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะในรัชสมัยพระเจ้าจันทรภาณุ พระองค์ทรงโปรดให้ ยกทัพตามพรลิงค์ไปโจมตีลังกาถึงสองครั้ง ใน พ.ศ. 1790

* คำว่า Da-shi (大食) เป็นคำเรียกชาวอาหรับและชาวมุสลิมในเมืองจีนสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน ซึ่งมาจากคำในภาษาอิหร่าน คำว่า Tajik หรือ Tazi (ชาวอาหรับ) โปรดดู Rokuro Kuwata.(1957). Sung Dynasty and Tazi. In *Bulletin of the Society for Near Eastern Studies in Japan*Vol.1 No.5. หน้า 79

** Da-shi ceng-tan guo (大食層壇国) คำว่า ceng-tan ในที่นี้มาจากคำว่าสุลต่าน โปรดดู Sumio Fukami (1987).Sanbutsusai No Saikento –Marakkakaikyō kodaishikenkyū No Shizatenkan- (ทบทวนเรื่อง San-fo-ch'i -เปลี่ยนแปลงมุมมองในการวิจัยประวัติศาสตร์สมัยโบราณบริเวณช่องแคบมะละกา). In *Southeast Asian Studies* Vol.25 No.2. pp. 219

^๖ Sumio Fukami (2005). The Long 13th Century of Tambralinga:From Javaka to Siam.In *Memoirs of the Research Department of the Toyo Bunko* No.62. p. 46.

และ พ.ศ. 1805 จนได้ครอบครองบริเวณตอนเหนือของเกาะศรีลังกาในปัจจุบัน หลังจากนั้นอาณาจักรตามพรลิงค์จึงมีอิทธิพลในทางตอนเหนือของเกาะศรีลังกาด้วย แต่ตามพรลิงค์ถูกขับไล่ออกจากดินแดนนี้ประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ 20⁹

นักประวัติศาสตร์ชาวฝรั่งเศสชื่อ Jacq-Hergoualc'h ได้อธิบายว่า สาเหตุที่อาณาจักรตามพรลิงค์มีความเจริญรุ่งเรืองในพุทธศตวรรษที่ 19 เป็นผลมาจากพาณิชย์นิยมที่เกิดขึ้นในบริเวณคาบสมุทรมลายูระหว่างกลางพุทธศตวรรษที่ 17 – กลางพุทธศตวรรษที่ 19 (the commercial boom in the Malay Peninsula in the 12th and 13th centuries)¹⁰ แต่ข้อเสนอของ Jacq-Hergoualc'h ไม่ได้อธิบายความเป็นพิเศษของตามพรลิงค์ไว้อย่างชัดเจน แต่สุมิโอะ ฟุคามิ ได้อธิบายคุณสมบัติของเมืองตามพรลิงค์ว่า เป็นเมืองท่าที่มีภูมิประเทศเหมาะแก่การค้าทางทะเลระหว่างโลกตะวันออก (จีน) กับโลกตะวันตก (อินเดียและตะวันออกกลาง) และเป็นแหล่งผลิตเครื่องเคลือบชั้นดี* พร้อมทั้งเป็นตลาดใหญ่ที่ต้องการสินค้าจากต่างประเทศ คุณสมบัติสองเรื่องหลังนี้เป็นความเป็นพิเศษของตามพรลิงค์ที่ต่างจากบรรดาเมืองอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณคาบสมุทรมลายู ซึ่งทำให้ตามพรลิงค์สร้างความมั่งคั่งและแผ่อำนาจกว้างไกลถึงศรีลังกาได้ เพราะสินค้าส่งออกหลักของเมืองที่ตั้งอยู่บริเวณคาบสมุทรมลายูในช่วงเวลานี้เป็นสินค้าทางธรรมชาติทั้งนั้น¹¹

3.1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัย

โยะนะโอะ อิชิอิ ได้ค้นคว้าเรื่องการเข้ามาของศาสนาพุทธนิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์ในสมัยสุโขทัย ซึ่งมีการบันทึกไว้ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงว่า เมื่อพ่อขุนรามคำแหงเสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงอาราธนาพระมหาเถระสังฆราช ซึ่งเป็นพระเถระชาวลังกาที่มาเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ที่นครศรีธรรมราช พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์จึงได้เข้ามาเผยแผ่ในสุโขทัย ในศิลาจารึกพ่อขุน

⁹ Sumio Fukami. (2005). *แหล่งเดิม*. หน้า 132 ผู้เขียนอ้างอิงงานวิจัยเรื่อง Sirisena, W.M.(1978). *Sri Lanka and South-East Asia, Political, Religious and Cultural Relations from A.D. c. 1000 to c.1500*. Brill: Leiden pp.36-57.

¹⁰ Sumio Fukami. (2006). *Tanburaringa No Hatten To Jusanseiki Tonanajia No Komasharubumu (ความเจริญของอาณาจักร ตามพรลิงค์ และการพุ่งตัวการค้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้)*. หน้า 86. ผู้เขียนอ้างอิงงานวิจัยเรื่อง Jacq-Hergoualc'h, Michel (2002). *The Malay Peninsula, Crossroads of the Maritime Silk Road*. Tr. Victoria Hobson. Brill: Leiden/Boston/Koln. p.399.

* ตามพรลิงค์มีเตาเผาที่สงขลา และผลิตกาต้มน้ำคุณภาพดีระหว่างต้นพุทธศตวรรษที่ 17- กลางพุทธศตวรรษที่ 18 (มีการผลิตกาต้มน้ำด้วยคุณภาพจนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 19) กาต้มน้ำของสงขลาได้ค้นพบที่ สุมาตรา ศรีลังกา ชาว พิลิปินส์ได้ โปรดดู Jacq-Hergoualc'h, Michel (2002). *แหล่งเดิม*. pp. 418-420

¹¹ Sumio Fukami. (2006). *แหล่งเดิม*. p. 88.

รามคำแหงไม่ได้บันทึกปีที่พระเถระจากนครศรีธรรมราชเดินทางมาเผยแผ่ศาสนาพุทธที่เมืองสุโขทัย โยะเนะโอะ อิชิอิ จึงสันนิษฐานว่าพระเถระเดินทางมาเมืองสุโขทัยระหว่าง พ.ศ. 1822 (ปีที่พ่อขุนรามคำแหงเสด็จขึ้นครองราชย์)ถึง พ.ศ. 1835 (ปีที่ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงได้จัดทำขึ้น)¹² และได้สำรวจข้อความในศิลาจารึกหลักที่ 9 ได้ความว่า รัชสมัยพระยาสิทธิไถ่นั้น เมื่อมีปัญหาในการแต่งตั้งเจ้าอาวาส คณะสงฆ์จะแก้ไขปัญหาโดยอาศัยพระราชวินิจฉัยของพระมหากษัตริย์ โยะเนะโอะ อิชิอิ สังเกตเหตุการณ์นี้แล้วสรุปว่า คณะสงฆ์สมัยสุโขทัยอาศัยพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการแก้ปัญหา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พระมหากษัตริย์ทรงมีบทบาทในการปกครองคณะสงฆ์ในสมัยสุโขทัย

โทชิฮารุ โยชิกาว่า* ได้เสนอความคืบหน้าของการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย เมื่อปี พ.ศ. 2523 โดยเฉพาะเรื่องการสืบราชสมบัติของพระมหากษัตริย์สุโขทัย โดยอ้างข้อเสนอของนักประวัติศาสตร์รุ่นแรก เช่น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ และ George Coedès เพื่อเทียบกับข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับการสืบราชสมบัติของพระมหากษัตริย์สุโขทัยของนักประวัติศาสตร์ไทย 4 คน ได้แก่ ขจร สุขพานิช ตรี อมาตยกุล สิ้นชัย กระบวนแสง และพิเศษ เจียจันทร์พงษ์ และได้แนะนำเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรองเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัยไว้ท้ายบทความ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่จะศึกษาเรื่องสุโขทัย¹³ นอกจากนี้ โทชิฮารุ โยชิกาว่า ยังได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของขอมต่ออาณาจักรสุโขทัย โดยทำการค้นคว้าจารึกที่ตีพิมพ์ในหนังสือเล่ม "จารึกสมัยสุโขทัย" ของกรมศิลปากร¹⁴ จะเห็นได้ว่า ในบรรดาศิลาจารึกที่ถูกรวบรวมขึ้นโดยพระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัย มีศิลาจารึกที่จารึกด้วยภาษาขอม ใช้อักษรขอมจำนวนไม่น้อย สิ่งนี้เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า มีผู้คนที่พูดภาษาเขมรอาศัยอยู่ในเมืองสุโขทัยจำนวนหนึ่งและจะมีบทบาทในพระราชวังอีกด้วย ภาษาเขมรจึงอาจนับเป็นภาษาราชการภาษาหนึ่งในสมัยสุโขทัย ยิ่งกว่านั้น ในสมัยสุโขทัยจะใช้อักษรขอมในการจารึกเรื่องอันศักดิ์สิทธิ์และสูงส่งอย่างพระธรรมในศาสนาพุทธ สิ่งนี้

¹² Yoneo Ishii. (1971). Kokka To Shukyo Ni Kansuru Ichikosatsu (II): Sukotai Ni Okeru Daijihajozabubukkyo No Juyo O Meguru Shomondai (การศึกษาเกี่ยวกับชาติกับศาสนา(II) : ปัญหาในการรองรับพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์ ในราชอาณาจักรสุโขทัย). In *Southeast Asian Studies Vol.9 No.1*. p.9.

* Toshiahru Yoshikawa เคยเป็นอาจารย์สาขาวิชาวัฒนธรรมท้องถิ่นมหาวิทยาลัยโอซากาวิชาต่างประเทศ (Osaka University of Foreign Studies) เป็นนักประวัติศาสตร์ มีผลงานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ไทยจำนวนมาก เช่น ความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น 600ปี, สัญญาไมตรีญี่ปุ่น-ไทย สมัยสงคราม เป็นต้น

¹³ Toshiahru Yoshikawa. (1980). Sukotai-cho No Oto Ni Kansuru Atarashii Kenkainitsuite (ข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับการสืบราชสมบัติราชอาณาจักรสุโขทัย). In *Southeast Asian Studies No.9*. pp.93-102.

¹⁴ กรมศิลปากร. (2526). *จารึกสมัยสุโขทัย*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร

เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นทัศนคติของชาวสุโขทัยต่ออารยธรรมอันยิ่งใหญ่ของขอม โทชิฮารุ โยชิกาวะ ยังชี้ให้เห็นว่า ทัศนคตินี้ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากคำราชาศัพท์ในราชสำนักไทย¹⁵

3.1.2 สรุปสถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 เกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณ และสมัยสุโขทัย

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยอาณาจักรโบราณ และสมัยสุโขทัยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 พบว่ามีทั้งสิ้น 14 เรื่อง ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยของสมัยอื่น ๆ แล้ว พบว่ามีจำนวนน้อย เนื่องจากหลักฐานในช่วงสมัยอาณาจักรโบราณ และสมัยสุโขทัยยังขาดแคลน จึงเป็นอุปสรรคในการค้นคว้าข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าว

ในจำนวนงานวิจัยทั้งหมด 14 เรื่องนั้น สามารถจำแนกกลุ่มประเภทเพื่อการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง สรุป ประเภทกลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัย

ลำดับที่	กลุ่มงานวิจัย	จำนวน
1	ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับรัฐเสียน	4 เรื่อง
2	ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับอาณาจักรตามพรลิงค์	3 เรื่อง
3	ศาสนาและความเชื่อในสมัยสุโขทัย	3 เรื่อง
4	พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย	1 เรื่อง
5	เส้นทางและอาณาเขตของอาณาจักรสุโขทัย	2 เรื่อง
6	ศิลาจารึกสมัยสุโขทัย	2 เรื่อง

¹⁵Toshiahru Yoshikawa. (2010). Sukotai Ni Taisuru Kumeru No Eikyo –Iseki To Hibun Ni Kansuru Bunseki- (อิทธิพลของเขมรต่อสุโขทัย -วิเคราะห์โบราณสถานและศิลาจารึก-). In *The Cultural Renaissance of Cambodia No.26*. p. 24

* เป็นงานวิจัยที่มีลักษณะคาบเกี่ยวกัน 1 เรื่อง

นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมัยอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัยได้นำเอกสารภาษาต่างประเทศมาสนับสนุนงานวิจัยของตน โดยเฉพาะเอกสารจีนเป็นหลักฐานที่สำคัญที่นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นนำมาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย คือ งานวิจัย 7 ใน 14 เรื่องใช้เอกสารภาษาจีนเป็นหลักฐานสำคัญในการวิจัย และงานวิจัย 7 เรื่องนี้เป็น งานวิจัยเกี่ยวกับ “เสียน” และ “ตามพรลิงค์” ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวข้องกับสมัยอาณาจักรโบราณซึ่งอยู่ในสมัยก่อนสุโขทัยและสมัยสุโขทัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยอาณาจักรโบราณ และสมัยสุโขทัยในประเทศไทยญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 เริ่มต้นด้วยผลงานของ โยะเนะโอะ อิชิอิ เรื่อง “การศึกษาเกี่ยวกับชาติ (II); ปัญหาในการรองรับพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์ในอาณาจักรสุโขทัย” ที่ศึกษาเรื่องพระพุทธศาสนาในสมัยสุโขทัย ใน พ.ศ. 2514 และต่อมาใน พ.ศ. 2522 โทชิฮารุ โยชิคาวะ ได้เขียนบทความเรื่อง “ข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับลำดับกษัตริย์ที่ครองราชสมบัติของอาณาจักรสุโขทัย” ที่ศึกษาความคืบหน้าของการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย งานวิจัย 2 เรื่องแรกที่ได้จัดทำขึ้นในประเทศไทยญี่ปุ่นหลัง พ.ศ. 2507 ศึกษาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่แปลกแต่อย่างใดที่ เริ่มต้นด้วยงานวิจัยที่ศึกษาความรู้พื้นฐานของการศึกษา เสมือนการปูทางเพื่อให้มีการศึกษาอย่างลึกซึ้งต่อไป และผลงานวิจัย 2 เรื่องนี้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศไทยญี่ปุ่นก่อน พ.ศ. 2507 ว่า เริ่มมีงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยที่ได้ใช้เอกสารภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น หรือพูดง่าย ๆ ว่า นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่เชี่ยวชาญภาษาไทยปรากฏตัวออกมาในวงวิชาการญี่ปุ่น ในขณะเดียวกัน มีความคืบหน้าของการวิจัยเกี่ยวกับศิลาจารึกในประเทศไทย และได้เสนอวงวิชาการในรูปแบบงานวิจัยภาษาอังกฤษ เช่น บทความชุด “Epigraphic and Historical Studies” ของศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ณ นคร และดร.เอ.บี. กริสวอลด์ (A.B. Griswold) ทำให้นักวิชาการชาวญี่ปุ่นได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมัยสุโขทัยอย่างกว้างขวางมากขึ้น เช่น โซจิ อิโตะ นักโบราณคดีชาวญี่ปุ่นได้แปลข้อความในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นภาษาญี่ปุ่น และศึกษาเรื่องเกี่ยวกับรอยพระพุทธบาทในสมัยสุโขทัย

ส่วนการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอาณาจักรโบราณของไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น เป็นสาขาวิชาค่อนข้างใหม่ ที่ได้มีการเสนอผลงานวิชาการตั้งแต่ต้นทศวรรษ พ.ศ. 2530 ซึ่งมีงานวิจัยเรื่องสำคัญ คือ เรื่อง “Thailand as it is referred to in the Da-de Nan-hai zhiat the Beginning of the Fourteenth Century.” ของ ทะทสึโระ ยามะโมโตะ ที่ได้ให้ข้อเสนอใหม่ว่า รัฐ “เสียน” ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หยวน ซึ่งเดิมได้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นสุโขทัยนั้น ต่อมามีการสันนิษฐานว่าอาจเป็นอยุธยาหรือไม่ก็อาจเป็นรัฐที่อยู่บริเวณตอนเหนือลาวไทย ซึ่งข้อเสนอของ ทะทสึโระ ยามะโมโตะ กระตุ้นวงวิชาการญี่ปุ่น จนทำให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับเสียนอย่างเข้มข้นในเวลาต่อมา นักประวัติศาสตร์ชาว

ญี่ปุ่น ที่ศึกษาเรื่องอาณาจักรโบราณไทย ที่คนรุ่นใหม่และคนสำคัญ คือ สุมิโอะ ฟุคุมิ ได้ศึกษาถึงเรื่องเกี่ยวกับอาณาจักรศรีวิชัย อาณาจักรตามพรลิงค์ และเสียน จากการสำรวจแล้ว งานวิจัยเกี่ยวกับอาณาจักรโบราณไทย 4 ใน 7 เรื่องเป็นผลงานของ สุมิโอะ ฟุคุมิ

3.2 สถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารในประเทศญี่ปุ่นพบว่า งานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 มี 30 เรื่อง มีรายละเอียดดังตารางที่แสดงต่อไปนี้

ตาราง 3 งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอยุธยาในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557

ลำดับที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
1	<i>Eirakujidai Ni Okeru Min To Shamu Tono Kosho (永楽時代における明と暹羅との交渉 / - - / Riichiro Fujiwara / Shiso, Journal of Historical Studies No.22 / Kyoto Women's University/ 2507 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i>	ความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์หมิงกับสยามในรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับราชวงศ์หมิงและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีการบันทึกไว้ในเอกสารจีนในรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ (พ.ศ.1945-1967) เอกสารที่ใช้ : พงศาวดารราชวงศ์หมิง <i>Da Ming Shi Lu (大明実録)</i> , หนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์หมิงฉบับหลวงหรือ <i>Ming Shi (明史)</i> , ดงซีหยางข้าว <i>Dong xi yang kao (東西洋考)</i>
2	<i>Juuhachiseiki Ni Okeru Shin Tai Koshoshi - Shamukomeboeki No Kosatsu O Chushintosite (十八世紀における清タイ交渉史 - 暹羅米貿易の考察を中心として) / - / Misako Takahashi / Ochanomizu Shigaku No.10 / Ochanomizu University / 2510 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i>	ความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์ชิงกับไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 18 - วิเคราะห์การค้าข้าวของสยามเป็นหลัก- / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนระหว่าง พ.ศ. 2265 – 2362 โดยเน้นศึกษาเรื่องการค้าข้าวเป็นหลัก เอกสารที่ใช้ : พงศาวดารราชวงศ์ชิง <i>Qing Shi Lu (清実録)</i> และเอกสารภาษาจีนในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง
3	<i>Tai No Doreiseido Ni Kansuru Oboegaki (タイの奴隷制度に関する覚書 / - / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.5 No.3 / CSEAS Kyoto University / 2510 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i>	การศึกษาเกี่ยวกับระบบทาสของไทย / ศึกษาระบบทาสของไทยในแต่ละสมัย เอกสารที่ใช้: กฎหมายตราสามดวงฉบับต่าง ๆ, ลักษณะการปกครองประเทศสยามแต่โบราณ (กรมพระดำรงราชานุภาพ), <i>The Kingdom and People of Siam (Sir John Bowring)</i>

ตาราง 3 (ต่อ)

4	<p><i>Tai No Yoekiseido No Ichikosatsu –“Saninhoten” O Chusintoshite (タイの徭役制度の一考察-「三印法典」を中心として) / An introductory note on the Thai Corvée system appeared in Kotmai Tra Sam Duang / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.6 No.1 / CSEAS Kyoto University / 2511 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับระบบไพร่ของไทย – พิจารณา “กฎหมายตราสามดวง” เป็นหลัก/ ศึกษาาระบบไพร่ระหว่างอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยใช้กฎหมายตราสามดวงเป็นหลักฐานสำคัญ เอกสารที่ใช้: ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ตามฉบับหลวงตรา 3 ดวง, ประชุมกฎหมายประจำศก (ร.ต.ท. เสถียร ลายลักษณ์)</p>
5	<p><i>Ayutayaicho No Tochihani O Shimesu “Saninhoten” Chu No San Tekisuto (アユタヤ王朝の統治範囲を示す「三印法典」中のテキスト) / Three Texts in the Law of Three Seals Showing the Territories of the Ayutthayan Dynasty / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.6 No.2 / CSEAS Kyoto University / 2511 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>ข้อความ 3 เรื่องใน “กฎหมายตราสามดวง” ที่แสดงอาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา/ ศึกษาข้อความในกฎหมายตราสามดวงที่แสดงถึงอาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา ได้แก่ พระไอยการตำแหน่งนาทหารหัวเมือง พระธรรมนูญ และกฎมณเฑียรบาล เอกสารที่ใช้: กฎหมายตราสามดวงฉบับต่าง ๆ, แผ่นที่ “ประวัติสยาม”(กรมแผนที่),</p>
6	<p><i>Ayutayachojidai Ni Okeru Taikakyo No Hatten (アユタヤ王朝時代におけるタイ華僑の発展) / The Growth of Chinese Immigrants' Influence in Thailand during the Ayuthaya Dynasty / Tamotsu Takahashi / Aija Keizai Vol.9 No.6 / Institute of Developing Economies/ 2511 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>การขยายบทบาทของจีนโพ้นทะเลในสมัยอยุธยา/ ศึกษาบทบาทของชาวจีนโพ้นทะเลที่พำนักในอยุธยาในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เอกสารที่ใช้: พงศาวดารราชวงศ์หมิง, การบันทึกของชาติตะวันตกสมัยอยุธยา เช่น วันวาลิต ซีมง เดอ ลา ลูแบร์ โทเม ปิเรส เป็นต้น</p>
7	<p><i>Chao Phraya Deruta No Ungakaihatsu Ni Kansuru Ichikosatsu (I): Ayutthaya Choyori Ratanakosin Choyonseiojiseimade (Chao Phraya デルタの運河開発に関する一考察 (I): Ayutthaya 朝より Ratanakosin 朝四世王治世まで) / Historical Development of the Canal System in the Chao Phraya Delta (Part 1) / Shigeharu Tanabe / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol11 No.1 / CSEAS Kyoto University / 2516 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคลองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา (1) : ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์รัชสมัยรัชกาลที่ 4/ ศึกษาประวัติความเป็นมาของการขุดคลองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการขุดคลองที่มีต่อทางด้านเกษตร เศรษฐกิจ และการขยายตัวเมือง เอกสารที่ใช้: พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับต่าง ๆ, พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ฉบับหอสมุดแห่งชาติ รัชกาลที่ 1 รัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 3 รัชกาลที่ 4, ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 25</p>
8	<p><i>Chao Phraya Deruta No Ungakaihatsu Ni Kansuru Ichikosatsu (II): Ayutthaya Choyori Ratanakosin Choyonseiojiseimade (Chao Phraya デルタの運河開発に関する一考察 (II): Ayutthaya 朝より Ratanakosin 朝四世王治世まで) / Historical Development of the Canal System in the Chao Phraya Delta (Part 2) / Shigeharu Tanabe / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol11 No.2 / CSEAS Kyoto University / 2516 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคลองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา (2) : ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์รัชสมัยรัชกาลที่ 4/ บทความชุดภาคที่ 2 ซึ่งต่อจาก ภาคที่ 1</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษ หรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
9	Tai Ni Okeru Senroppyakuhachijuhachinen No "R□volution" -Ayutayaochō No Taibutsukankei Ni Tsuite No Ichikosatsu- (タイにおける1688年の "R□volution"-アユタヤ王朝の対仏関係についての一考察 -) / The "R□volution" of 1688 in Thailand/ Akiko Iijima / Southeast Asia: History and Culture No.5 / Japan Society for Southeast Asian Studies / 2518 / ญี่ปุ่น / มี	การปฏิวัติ (R□volution) ของไทยเมื่อ ค.ศ. 1688-การศึกษา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับฝรั่งเศส-ศึกษาถึง เหตุการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และการ ครองราชย์ของสมเด็จพระเพทราชา ซึ่งมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง อยุธยากับฝรั่งเศส เอกสารที่ใช้ การบันทึกของชาติตะวันตก เช่น ซีมง เดอ ลา ลูแบร์ และบาทหลวงดาซาร์ด
10	Iremiasu Fan Huritocho "Ayutayaokokushi" Ni Mieru Otokankeikiji (イェレミアス・ファン・フリート著 『アユタヤ王国史』に見える王統関係記事) / The Royal Genealogy in Jeremias van Vliet, Cort Verhael van't Naturel Eynde der Volbracher Tyt ende Successie der Coningen van Siam / Shigeharu Ikuta / Studies in Asian History Dedicated to Prof. Dr. Kazuo Enoki on His Sixtieth Birthday / Yamakawa Shuppan / 2518 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การบันทึกเกี่ยวกับการสืบราชสมบัติใน "พระราชพงศาวดารกรุง ศรีอยุธยาโดยสังเขป" ซึ่งเป็นผลงานของเยเรเมียส ฟาน ฟลิต / ศึกษาเกี่ยวกับการสืบราชสมบัติสมัยอยุธยาตอนต้น โดยเทียบกับ เอกสารฉบับอื่นที่ได้กล่าวถึง เอกสารที่ใช้ พระราชพงศาวดารกรุงศรี อยุธยาโดยสังเขป (ภาษาฮอลันดา), Events in Ayuddhya from Chulasakaraj 686-966 (O.Frankfurter), Description du Royaume Thai ou Siam (Jean-Baptiste Pallegoix), A History of Siam (W.A.R. Wood)
11	Minsho Ni Okeru Shamu Tono Kosho (明初における 暹羅との交渉) / Relations betowenn Chaina and Siam in the Early Period of the Ming Dynasty / Riichiro Fujiwara / Tonanajashi No Kenkyu / Hozokan / 2529 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับจีนในสมัยราชวงศ์ชิงตอนต้น/ศึกษา ความสัมพันธ์พระราชไมตรีและการค้าระหว่างอยุธยากับราชวงศ์ชิงในรัช สมัยจักรพรรดิหลงอู่ (พ.ศ.1911-1941) เอกสารที่ใช้ พงศาวดารราชวงศ์ห มิง Da Ming Shi Lu (大明実録), หนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์หมิงฉบับ หลวง Ming Shi (明史), Events in Ayuddhya from Chulasakaraj 686-966 (O.Frankfurter)
12	Iremiasu Fan Furitocho "Siamuotoki" No Kiji Ni Kansuruobogaki (イェレミアス・ファン・フリート著 『シナム王統記』の記事に関する覚書) / Notes on Short History of The Kings of Siam, written by Jeremias van Vliet in 1640/ Sigeru Ikuta / The Journal of Institute of Asian Studies, Soka University No.11 / Institute of Asian Studies, Soka University / 2533 / ญี่ปุ่น / มี	การศึกษาเกี่ยวกับการบันทึกของเยเรเมียส ฟาน ฟลิต "พระราช พงศาวดารกรุงศรีอยุธยาโดยสังเขป" / ศึกษาเกี่ยวกับการ สืบราชสมบัติสมัยอยุธยาตอนต้น โดยเทียบกับเอกสารฉบับอื่นที่ได้ กล่าวถึง ทั้งไทย จีน โปรตุเกส และวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือในการบันทึก ของเยเรเมียสฟาน ฟลิต เอกสารที่ใช้ The Short History of Kings of Siam (David K. Wyatt ed.), Events in Ayuddhya from Chulasakaraj 686-966 (O.Frankfurter)

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษ หรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
13	Purakuranko "Koshikokka" No Chukakusoshiki Ni Kansuru Oboegaki (プラクラン考「港市国家」の中核組織に関する覚書) / Notes on the Phra Khlang of the Central Organ of the Ayutthayan Port-Polity in the Fifteenth Century / Yoneo Ishii / The Journal of Sophia Asian studies No.10 / Institute of Asian Cultures, Sophia University / 2535 / ญี่ปุ่น / มี	การศึกษาเกี่ยวกับพระคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญของ "รัฐเมืองท่า" / ศึกษาโครงสร้างและความสำคัญของพระคลังในสมัยอยุธยา เอกสารที่ใช้ พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราชธิบายแก่ไขการปกครองแผ่นดิน, The Kingdom of Siam (Simon de la Loubère), Ancient Siamese Government and Administration (H.G. Quaritch Wales), การบันทึกเกี่ยวกับการต่างประเทศของอาณาจักรวิทว Rekidaihoan (歴代宝案), The Southeast Asian Port and Polity, Rise and Demise (J.Kathirithamby-Wells & John Villiers)
14	"Koshikokka" Toshieno Ayutaya -Chusei Tonanajia Koekikokkaron- (「港市国家」としてのアユタヤ - 中世東南アジア交易国家論) / - / Yoneo Ishii / Tonanajia No Rekishitekiiso / University of Tokyo Press / 2535 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	อยุธยาในฐานะเป็น "รัฐเมืองท่า" - ทฤษฎีประเทศการค้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สมัยกลาง / วิเคราะห์บทบาทของกรุงศรีอยุธยาในฐานะเป็นเมืองท่าที่เชื่อมโลกตะวันตกกับตะวันออก เอกสารที่ใช้ The Kingdom of Siam (Simon de la Loubère), The Suma Oriental (Tom Pires), ประมวลคำให้การลูกเรือจีนที่ระงะกะกิสสมัยโทะงุะวะ Kaihentai (華夷変態), Southeast Asian in the Age of Commerce 1450-1680 (Anthony Reid), การเมืองไทยสมัยพระนารายณ์ (นิธิ เอียวศรีวงศ์)
15	- / The Early History of the Kingdom of Ayuthaya Based on Foreign Sources with Special Reference to the Rekidai Hoan / Shigeru Ikuta / The Journal of Institute of Asian Studies, Soka University No.15 / Institute of Asian Studies, Soka University / 2537 / อังกฤษ / -	ประวัติศาสตร์ช่วงต้นของราชอาณาจักรอยุธยาบนแหล่งข้อมูลต่างชาติ โดยใช้ ระเคิดไฮอัน เป็นหลักฐานสำคัญ / ศึกษาการสืบราชสมบัติในสมัยอยุธยาตอนต้น ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารต่างชาติ ทั้งจีน วิทว และชาติตะวันตก และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับ วิทว เอกสารที่ใช้ การบันทึกเกี่ยวกับการต่างประเทศของอาณาจักรวิทว Rekidaihoan (歴代宝案), หนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์หมิงฉบับหลวง Ming Shi (明史), พงศาวดารราชวงศ์หยวน Yuan Shi (元史), ประวัติศาสตร์ราชวงศ์โคโรยอ Goryosa (高麗史), Events in Ayuddhya from Chulasakaraj 686-966 (O.Frankfurter)

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบท นำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
16	Junana • Hachiseiki No Nihon=Shamu Boeki Ni Tsuite (十七・八世期の日本=シャム貿易について) / - /Fukuya Kurihara / Tokyojoshidaigaku Shakaigakukai Kiyo Keizai To Shakai No.22 / Tokyo Woman's Christian University / 2537/ ญี่ปุ่น/ไม่มี	ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในคริสต์ศตวรรษ ที่ 17-18/ ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยาม (อยุธยา ปัตตานี และนครศรีธรรมราช) ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 พร้อมสรุปรายละเอียดสำเนาสยามที่เทียบท่า ณะงะชะกิ ซึ่งมีการบันทึก ใน Kaihentai เอกสารที่ใช้ ประมวลคำให้การลูกเรือจีนที่ณะงะชะกิ สมัยโทะงะวะวะ Kaihentai (華夷変態), The History of Japan (ฉบับ แปลญี่ปุ่น) (Engelbert Kaempfer), จุดหมายเหตุของชาติตะวันตก ได้แก่ บาทหลวงตาซาร์ด บาทหลวงเดอ ชัวซี(ฉบับแปลญี่ปุ่น), Court, Company and Campong. Essays on the VOC Presence in Ayutthaya (Dhiravat na Pombejra)
17	Surato-Ayutaya-Nagasaki –Joji Howaito No Shamu Boeki Hokokusho (1967 Nen) No Shokai O Chushintoshite- (スラト-アユタヤ-長崎 -ジョージ ・ホワイトのシャム貿易報告書(1679年)の紹介を中心 として) / Surat-Ayutthaya-Nagasaki: an Introduction to George White's Account of the Trade of the Kingdom of Siam (1679) / Hiromu Nagashima / Chosa To Kenkyu Vol.25 No.1 / Nagasaki Prefectural University / 2537 / ญี่ปุ่น/ไม่มี	สุรัต-อยุธยา-ณะงะชะกิ -แนะนำรายงานการค้าในสยามของจอร์จ ไวท์ (ค.ศ.1679) เป็นหลัก-/ แปลและอธิบายการรายงานเกี่ยวกับ การค้าในอยุธยาของจอร์จ ไวท์ในพ.ศ. 2222 ที่ส่งไปสำนักงานการค้าบริษัท อินเดียตะวันออกของอังกฤษในเมืองบันเดิน เกาะชวา เอกสารที่ใช้ Records of the Relations between Siam and Foreign Countries in the 17 th Century –Copied from Papers Preserved at India Office-, Siamese White (Maurica Collis), English Intercourse with Siam in the Seventeenth Century (J. Anderson), A Political History of Siam under the Prasatthong Dynasty 1629-1688 (Dhiravat na Pombejra)

ตาราง 3 ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบท นำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
18	Ayutayakokuo No TainichiBoeki –Sakokuka No Nagasaki Ni Raikoshita Shamusen No Tokokeiro No Kento- (アユタヤ国王の対日貿易-鎖国下の長崎に來 航した暹羅船の渡航経路の検討) / Crown Trade of Siam with Japan, 1679-1728 -Seen from the Information about Siamese Ships in Kaihentai- / Naoko Iioka / Nampo-Bunka No.24 / Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai / 2540 / ญี่ปุ่น /ไม่มี	การค้าระหว่างไทย-ญี่ปุ่นโดยพระมหากษัตริย์อยุธยา –พิจารณา เส้นทางเดินเรือสำเภาสยามที่เทียบท่า นงะซะกิซึ่งอยู่ภายใต้ นโยบายปิดประเทศ / ค้นคว้าเอกสารทางญี่ปุ่น และวิเคราะห์เส้นทาง เดินเรือของสำเภายุทธยาที่เทียบท่า นงะซะกิ ระหว่าง พ.ศ. 2222 – 2271 และสรุปรายละเอียดสำเภาสยามที่เทียบท่า นงะซะกิ ที่มีการ บันทึกในเอกสารทางญี่ปุ่นต่าง ๆ เอกสารที่ใช้ ประมวลค่าให้การดูเรือ จีนที่นงะซะกิสสมัยโทะกุงะวะ Kaihentai (華夷変態), รายงานสินค้า นำเข้าส่งออกสมัย โทะกุงะวะ TobanKamotsucho (唐蛮貨物帳), การ บันทึกรายวันของล่ามภาษาจีนท่า นงะซะกิ Totsujikaisho Nichiroku (唐 通事会所日録)
19	- / Persian Muslim Merchants in Thailand and their Activities in the 17 th Century: Especially on their visits to Japan / Hiromu Nagashima / Nagasaki Kenritsu Daigaku Ronshu Vol.30 No.3/ Nagasaki Prefectural University / 2540 / อังกฤษ / -	พหุคำมุสลิมชาวเปอร์เซียในไทย และบทบาทที่มีต่อใน คริสต์ศตวรรษที่ 17: โดยเฉพาะศึกษาชาวมุสลิมในไทยที่เยือน ญี่ปุ่นเป็นหลัก / ศึกษาชาวเปอร์เซียที่พำนักอยู่ในอยุธยาที่ได้เดินทางไป ญี่ปุ่นในคริสต์ศตวรรษที่ 17 เอกสารที่ใช้ หนังสือรวบรวมการบันทึก เกี่ยวกับการต่างประเทศในสมัยโทะกุงะวะ Tsukoichiran (通行一覽), Records of the Relations between Siam and Foreign Countries in the 17 th Century –Copied from Papers Preserved at India Office-, ตำราสำหรับล่ามภาษาต่างชาติที่ทำ นงะซะกิ Yakushichotanwa (訳 詞長短話), The ship of Sulaiman (J. O’Kane tr.), A Political History of Siam under the Prasatthong Dynasty 1629-1688 (Dhiravat na Pombejra)
20	Ayutayaicho No Shuto No Kosho Ni Tsuite No Oboegaki(アユタヤ王朝の首都の呼称についての覚 書) / A Note on the Name of the Capital of the Ayutthaya Dynasty in Siam / Yoneo Ishii / Tohogakkai Soritsu 50 Shunen Kinen Tohogaku Ronshu / Toho Gakkai / 2540 / ญี่ปุ่น /มี	การศึกษาเกี่ยวกับชื่อพระนครแห่งราชอาณาจักรอยุธยา / ทบทวน และสรุปการศึกษาเกี่ยวกับชื่อกรุงศรีอยุธยา เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุ ของชาติตะวันตก ได้แก่ บาทหลวงเดอ ชัวซี(ฉบับฝรั่งเศส) วันวลิต(ฉบับ แปลญี่ปุ่น), พระราชพงศาวดารกรุงเก่า (ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์), พระราชพงศาวดาร กรุงศรีอยุธยาฉบับปลีก (ประเสริฐ ณ นคร), จดหมายเหตุศรีรามเทพนคร : รวมบทความเรียงว่าด้วยประวัติศาสตร์ อยุธยาตอนต้น (อาคม ทัตมิยะ และ นิธิ เอียวศรีวงศ์), สมเด็จพระนเรศวร มหาราช 400 ปีของการครองราชย์(คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ ไทย)

ตาราง 3 ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบท นำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
21	Tai No Chuseikokkazo (タイの中世国家像) / - / Yoneo Ishii / Kawaru Tonan Ajiashizo / Yamakawa Shuppan / 2542 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ภาพรวมประเทศไทยในสมัยกลาง / ทบทวนประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาในทัศนะใหม่ ซึ่งใช้เอกสารต่างประเทศเพื่อประกอบการศึกษาเอกสารที่ใช้ ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ในพระราชพงศาวดารอยุธยา (นิธิ เอียวศรีวงศ์), The Suma Oriental (Tom Pires), การบันทึกเกี่ยวกับการต่างประเทศของอาณาจักรวิทว Rekidaihoan (歴代宝案), เอกสารทางประวัติศาสตร์จีนต่าง ๆ ในสมัยราชวงศ์หมิงโดยผ่านการศึกษานักประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น, Sejarah Melayu or Malay Annals (C.C.Brown)
22	Shamu Ni Okeru Isupania Jin Ni Yoru "Shuinsen Janku Yakiuchi Jiken(1628 Nen)"(1) (シャムにおけるイスマニア人による「朱印船ジャンク焼き討ち事件(1628年)」(1)) / Toma y quema de un junco japonés por los españoles en la barra del río Menam(1628)(1) / Atsuko Hirayama / Tezukayama Keizai Keiei Ronshu Vol.10 / The Society of Economics & Business, Tezukayama University / 2543 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	"เหตุการณ์เผาสำเภาตราแดง(ค.ศ. 1628)" ณ สยาม โดยชาวสเปน / ศึกษาเหตุการณ์ชาวสเปนเผาสำเภาญี่ปุ่นที่อยุธยาเมื่อ พ.ศ. 2171 ในทัศนะของชาวสเปน เอกสารที่ใช้ ประมวลสาส์นที่ข้าหลวงประจำมะนิลา ถวายทูลกษัตริย์สเปน Archivo eneral de Indias Filipinas, บันทึกรายวันของข้าหลวงฮอลันดาประจำเมืองฮิระโดะ Hirado Shokan Nikki (平戸商館日記)
23	Ayutaya No Taiminkankei -Gaikobunsho Karamiru. (アユタヤの対明関係-外交文書からみる) / - / Piyada Chonlaworn / Shigaku Kenkyu No.238 / The Society of Hiroshima for Historical Studies/ 2545 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ความสัมพันธ์ระหว่างกรุงศรีอยุธยากับราชวงศ์หมิง -มองจากเอกสารทางการทูต- / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรุงศรีอยุธยากับราชวงศ์หมิง โดยเน้นศึกษารูปแบบเอกสารทางการทูตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่ใช้ พงศาวดารราชวงศ์หมิง Da Ming Shi Lu (大明実録), พจนานุกรมจีน-ภาษาต่างประเทศ HuaYi YiYu (華夷訳語, บันทึกเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของราชวงศ์หมิง Shu Yu Zhou Zi Lu(殊域周咨録), ลิขกรรมไทยจีนสมัยราชวงศ์หมิง (เฉลิม ยงบุญเกิด), The Ming shi-Lu as a Source for Thai History -Fourteenth to Seventeenth Centuries(Groff Wade)
24	Kodai Jawago Bunken Ni Mieru "Shamu" -Taishi No Atarashii Mikata Ni Tsuite No Shiron- (古代ジャワ語文献に見える「シャム」-タイ史の新しい見方についての試論) / Yoneo Ishii / Southeast Asia: History and Culture No.30 / Japan Society for Southeast Asian Studies / 2545 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	"สยาม" ในเอกสารภาษาชาวโบราณ -ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในทัศนะใหม่- / ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับเรื่องอยุธยาที่ปรากฏอยู่ในเอกสารโบราณต่าง ๆ ที่ไม่ค่อยได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้ เอกสารที่ใช้ Java in the Fourteenth Century (Th. Pigeaud), Deux itinéraires de Chine en Inde à la fin du VIIIe siècle (Pual Pelliot), Ayutthaya Rising: From the Land or the Sea (Chris Baker),

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบท นำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
25	Shamu To Higashijia Shokoku Tono Koryushi -15 Seiki Kara 17 Seikizenhan Made- (シャムと東アジア 諸国との交流史-15世紀から17世紀前半まで) / - /Piyada Chonlaworn / Doctoral Dissertation of Hiroshima University / Hiroshima University / 2549 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับบรรดาประเทศเอเชีย ตะวันออก –ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15 จนถึง ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17- / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับบรรดาประเทศในเอเชีย ตะวันออก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และอาณาจักรอ่าวในสมัยอยุธยา เอกสารที่ ใช้ พงศาวดารราชวงศ์หมิง Da Ming Shi Lu (大明実録), พจนานุกรม จีน-ภาษาต่างประเทศ HuaYi YiYu (華夷訳語), บันทึกเกี่ยวกับประเทศ เพื่อนบ้านของราชวงศ์หมิง Shu Yu Zhou Zi Lu(殊域周咨録), ประมวล คำให้การลูกเรือจีนที่นงะชะกะกิสมัยโทะกุงะวะ Kaihentai (華夷変 態), บันทึกเกี่ยวกับการต่างประเทศของอาณาจักรอ่าว Rekidaihoan (歴代宝案)
26	Kinseihon No Shamu Boekishi Kenkyu Josetsu -18 Seiki Ni Okeru Ajiakanboekikozo No henka- (近世日本 のシャム貿易史研究序説-18世紀におけるアジア間貿 易構造の変化) / - / Ryuto Shimada / Seinan Gakuin Daigaku Keizaigaku Ronshu Vol.41 No.2 / Seinan Gakuin University / 2549 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ความนำของการวิจัยประวัติศาสตร์การค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยาม ในสมัยใหม่ตอนต้น –การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการค้า ระหว่างประเทศในเอเชียคริสต์ศตวรรษที่ 18- / ทบทวนการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 พร้อมสรุป เรือที่เข้ามาท่า นงะชะกะกิ ทั้งลำเภาสยาม และเรือฮอลันดาใน คริสต์ศตวรรษที่ 17-18 เอกสารที่ใช้ ประมวลคำให้การลูกเรือจีนที่นงะ ชะกะกิสมัยโทะกุงะวะ Kaihentai (華夷変態), Archief van de Nederlands Factorij in Japan (NFJ 865),
27	Min No Taigaiseisaku To Sakuhokokushamu – Banreki Choseneki Ni Okeru Shakushamuheiron O Tegakarini. (明の対外政策と冊封国暹羅-万歴朝鮮役 における借暹羅兵論を手がかりに) / Ming Dynasty Foreign Policy and Its Suzerain-Vassal Relationship with Ayutthaya: The Deployment of Siamese Troops in the Wangli Korean Campaign/ Kanako Kimura / Toyo Gakuho No.92 / The Toyo Bunko / 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	นโยบายการต่างประเทศของราชวงศ์หมิงต่อสยาม รัฐภายใต้ ระบบบรรณาการจีน -เรื่องสยามส่งทหารไปสมทบในเหตุการณ์ รุกรานเกาหลีของญี่ปุ่นในรัชสมัยว่านลี่- / ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างจีนกับสยามภายใต้ระบบบรรณาการ โดยมองจากการบันทึกทาง จีนที่ว่า สยามส่งทหารไปช่วยสงครามการรุกรานเกาหลีของญี่ปุ่น เอกสารที่ใช้ พงศาวดารราชวงศ์หมิง Da Ming Shi Lu (大明実録), หนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์หมิงฉบับหลวง Ming Shi (明史), ดงซีห ยงชาว Dong Xi Yang Kao (東西洋考), พงศาวดารราชวงศ์โชซอน (朝 鮮王朝実録)

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง พ.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
28	Taunguochō to Ayutayaokoku no Koso ni Okeru Kaki no Yakuwari (1498-1605 nen) (タウンゲー王朝とアユタヤ王国の抗争における火器の役割 (1498-1605年)) / The role of firearms in the Burmese-Siamese conflicts (1498-1605) / Shunsuke Saito / Toyo Kenkyū No.178 / Toyo Kenkyūjo, Daito Bunka University / 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	บทบาทของอาวุธปืนในยุทธการระหว่างราชวงศ์ตองอูกับราชอาณาจักรอยุธยา (พ.ศ. 2041 - 2148) / ศึกษาอิทธิพลของการแพร่หลายอาวุธปืนในคาบสมุทรอินเดียนโดยเน้นศึกษายุทธการระหว่างไทยกับพม่าระหว่าง พ.ศ. 2041 - 2148 เอกสารที่ใช้ The Kingdom of Siam (Simon de la Loubère), The Travels of Mendes Pinto (Fernão Mendes Pinto), Our War with Burmese (Prince Damrong Rajanubhab), Intercourse between Siam and Burma as Recorded in the "Royal Autograph Edition" of History of Siam (Phra Phraisong Salarak)
29	Murakakoku no Kakuritsu to Shamukankei - Teiwadaiensei o Haiketoshite- (滿刺加国の確立と暹羅關係 鄭和大遠征を背景として) / The Establishment of the Kingdom of Malacca Takehiro Tomio / Toyo Shien No.79 / Toyoshigaku Kenkyukai, Ryukoku University / 2555 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การก่อตั้งรัฐมะละกา และความสัมพันธ์ระหว่างสยาม - อิทธิพลของการเดินเรือสำรวจทาวทะเลของเจิ้งเหอ- / ศึกษาการก่อตั้งเมืองมะละกา และอิทธิพลของสยามในคาบสมุทรมลายูในคริสต์ศตวรรษที่ 15 และผลจากการเดินกองเรือของเจิ้งเหอต่อมะละกา เอกสารที่ใช้ พงศาวดารราชวงศ์หมิง Da Ming Shi Lu (大明実録), หนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์หมิงฉบับหลวง Ming Shi (明史, การบันทึกการเดินทางของเรือเจิ้งเหอ Ying-ya sheng-lan (瀛涯勝覽), การบันทึกเจ้าท่าเมืองเฉวียนโจว ZhuFan Zhi (諸蕃志), The Suma Oriental (Tom Pires), Sejarah Malayu or Malay Annals (C.C. Brown), A Study of Arabic Texts Containing Material on South-East Asia (G.R. Tibbetts)
30	Safavichō no Taishamushisetsu to Indoyo - "Sureiman no Fune" no Sekai (サファヴィー朝の対シャム使節とインド洋『スレイマーンの船』の世界) / The Safavid Mission to Siam and the Indian Ocean: The World of "the ship of Sulayman (Safina-yisulamani)" / Tomoko Morikawa / Shi Ho No.46 / The Toyoshi-Danwa-Kai, Hokkaido University / 2556 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	คณะทูตราวงศ์เศาะฟาวิยะฮ์ที่เยือนสยามกับมหาสมุทรอินเดีย - โลกแห่ง "สำเภากษัตริย์สุลัยมาน" / ศึกษาบทบาทชาวอิหร่านในอยุธยา และความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับราชวงศ์เศาะฟาวิยะฮ์ เอกสารที่ใช้ Safina-yi Sulaymani (Muhammad Rabi b. Muhammad Ibrahim), การบันทึกของชาติตะวันตก ของบาทหลวงเดอ ชัวซี บาทหลวงดาวาร์ด และวันวลิต (ฉบับแปลญี่ปุ่น), การบันทึกการเดินทางของเรือเจิ้งเหอ Ying-ya sheng-lan (瀛涯勝覽) (ฉบับแปลญี่ปุ่น)

3.2.1 ความสำคัญของงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอยุธยา ประกอบด้วยแนวคิดดังนี้

3.2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคมและการปกครองในสมัยอยุธยา

โยะเนะโอะ อิชิอิ เป็นตัวอย่างนักวิชาการ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการอ่านเอกสารภาษาไทย ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น เริ่มต้นใน พ.ศ. 2507 ได้เขียนบทความชุด “เกี่ยวกับเอกสารไทย” และแนะนำเอกสารภาษาไทยที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้วงวิชาการญี่ปุ่นทราบ อันเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ควรรู้สำหรับผู้เริ่มต้นศึกษาประวัติศาสตร์ไทย นอกจากนี้ โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้เล็งเห็นความสำคัญของกฎหมายตราสามดวงในการค้นคว้าประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และทำการวิจัยเกี่ยวกับอยุธยาโดยใช้กฎหมายตราสามดวงเป็นหลักฐานสำคัญอย่างต่อเนื่อง ได้แก่การศึกษา เรื่องทาส (พ.ศ. 2510) ระบบไพร่ (พ.ศ. 2511) เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นในสมัยอยุธยา (พ.ศ. 2511) และเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายตราสามดวง (พ.ศ. 2512)¹⁶ วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยของ โยะเนะโอะ อิชิอิ ที่ใช้เอกสารหลักฐานภาษาไทย ซึ่งยังไม่มีชาวญี่ปุ่นใช้ในวงวิชาการญี่ปุ่น ได้เปิดโลกใหม่แห่งการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือ ทำให้การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นมีความลึกซึ้งมากขึ้น และความสนใจของ โยะเนะโอะ อิชิอิ ที่มีต่อกฎหมายตราสามดวง ทำให้มีโครงการจัดทำบรรณานุกรมฉบับใหม่ในกฎหมายตราสามดวงในเวลาต่อมา

หลังจากนั้น ชิเกฮารุ ทะนาเบ* ได้เขียนบทความชุดเรื่อง “การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณคดองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา”¹⁷ โดยใช้หลักฐานเอกสารภาษาไทย เช่น พงศาวดาร

¹⁶ ดู Yoneo Ishii. (1967). Tai No Doreiseido Ni Kansuru Oboegaki (การศึกษาเกี่ยวกับระบบทาสของไทย). In *Southeast Asian Studies Vol.5 No.3*; Yoneo Ishii. (1968a). Tai No Yoekiseido No Ichikosatsu – “Saninhoten” O Chushintoshite- (การศึกษาเกี่ยวกับระบบไพร่ของไทย – พิเคราะห์ “กฎหมายตราสามดวง” เป็นหลัก-. In *Southeast Asian Studies Vol.6 No.1*; Yoneo Ishii. (1968b). Ayutayaocho No Tochi-hani O Shimesu “Saninhoten” Chu No San Tekisuto) (ข้อความ 3 เรื่องใน “กฎหมายตราสามดวง” ที่แสดงอาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา). In *Southeast Asian Studies Vol.6 No.2*; Yoneo Ishii. (1969). Saninhoten Ni Tsuite (เกี่ยวกับกฎหมายตราสามดวง). In *Southeast Asian Studies Vol.6 No.4*.

* Shigeharu Tanabe เป็นนักวิชาการทางด้านมานุษยวิทยาชาวญี่ปุ่น ศึกษาเรื่องสังคมมานุษยวิทยาของไทย เช่น ศาสนาพุทธและความเชื่อภูตผีวิญญาณในไทย สังคมปลูกรชาวของไทย เป็นต้น ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์อาคันตุกะของศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2556

¹⁷ ดู Shigeharu Tanabe. (1973a). Chaopuraya Deruta No Ungakaihatsu Ni Kansuru Ichikosatsu(I): Ayutthayachoyori Ratanakosincho Yonseiojiseimade (การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณคดองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา (1): ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ในรัชสมัยรัชกาลที่ 4. In *Southeast Asian Studies Vol11 No.1*; Shigeharu Tanabe (1973b). Chaopuraya Deruta No Ungakaihatsu Ni Kansuru

กรุงศรีอยุธยา ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 25 พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน เป็นต้น โดยเฉพาะ Shigeharu Tanabe ได้ใช้เอกสารภาษาไทยที่ไม่ได้ตีพิมพ์ คือ จดหมายเหตุในกรมคลอง กระทรวงเกษตรราธิการในรัชกาลที่ 5 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาที่เกิดจากการขุดคลองระหว่างสมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ และสรุปว่า ในสมัยอยุธยามีการขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อกลยุทธการทหาร และเพื่อความสะดวกในการติดต่อการค้ากับต่างประเทศและควบคุมการเก็บภาษีอากร แต่สมัยรัตนโกสินทร์โดยเฉพาะหลังสนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ. 2398 สังคมได้ไทยเข้าสู่ยุคการค้าเสรี และได้มีการพัฒนาระบบชลประทานภายใต้พระราชโองการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการขนส่งสินค้า เช่น ข้าว น้ำตาล และขยายพื้นที่การเกษตร การขยายระบบชลประทานในสมัยนี้ไม่ใช่เฉพาะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยตรงอย่างการขยายตัวเมืองหรือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่เท่านั้น แต่ยังมีเปลี่ยนแปลงทางอ้อมอีกด้วย เช่น แรงงานจีนที่เริ่มใช้ในการขุดคลองที่ทดแทนไพร่ซึ่งเป็นแรงงานหลักในโครงการของรัฐก่อนหน้านั้น อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในกรุงเทพฯ และปริมณฑลเพิ่มขึ้นในรัชกาลที่ 5¹⁸

โยะนะโอะ อิชิอิ ได้ตีความว่า อาณาจักรอยุธยาสามารถเจริญรุ่งเรืองเป็นอาณาจักรยิ่งใหญ่ได้ เพราะอยุธยาเป็น “รัฐเมืองท่า” ซึ่งมีนโยบายที่จะสร้างอำนาจและความมั่งคั่งด้วยการสนับสนุนการค้าทางทะเล และมีคุณสมบัติอันเหมาะสมในฐานะเป็น “รัฐเมืองท่า” 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 อยุธยาได้ครอบครองเมืองท่ามะริดและทวาย ซึ่งเป็นประตูสู่โลกตะวันตก อยุธยาจึงได้เป็นเมืองท่าที่สามารถเชื่อมโยงประเทศฝั่งตะวันตก เช่น อินเดีย อิหร่าน กับประเทศฝั่งตะวันออก เช่น จีน ญี่ปุ่น ประการที่ 2 อยุธยามีแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ซึ่งเป็นเส้นทางน้ำที่ขนส่งสินค้าประเภทของป่าจากแหล่งผลิตสินค้าในตอนเหนือ อยุธยารวบรวมสินค้าประเภทป่า เช่น ไม้จันทร์ เครื่องเทศ หนังสัตว์ ฯลฯ ด้วยวิธีการเก็บส่วย และสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าส่งออกสำคัญในสมัยอยุธยา ที่สร้างความมั่งคั่ง ประการที่ 3 อยุธยาตั้งอยู่บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่กว้างใหญ่ จึงตอบสนองความต้องการต่างประเทศที่ขาดแคลนอาหารได้ เช่น เมืองมะละกา¹⁹ และได้สรุป

Ichikosatsu(II): Ayutthaya Choyori Ratanakosin Cho Yonseiojiseimade (การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคลองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา (2): ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ในรัชสมัยรัชกาลที่ 4 . In *Southeast Asian Studies Vol.11 No.2*

¹⁸ Shigeharu Tanabe (1973b). *เล่มเดิม*.pp.217-221

¹⁹ Yoneo Ishii. (1992). “Koshikokka” Toshieno Ayutaya – Chusei Tonanajia Koekikokaron- (อยุธยาในฐานะเป็น “รัฐเมืองท่า” –ข้อสันนิษฐานประเทศการค้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สมัยกลาง-). In *Tonanajishi No Rekishitekiiso*. p. 78.

โดยนำข้อเสนอของนิธิ เอียวศรีวงศ์ ที่ว่า ขุนนางสมัยอยุธยาสามารถจำแนกออกได้เป็นสองประเภท ได้แก่ ขุนนางฝ่ายปกครองและขุนนางฝ่ายผู้ชำนาญการ พระมหากษัตริย์อยุธยาทรงสนับสนุนให้ชาวต่างชาติมารับตำแหน่งขุนนางฝ่ายผู้ชำนาญการ อาณาจักรอยุธยาจึงสามารถรองรับนวัตกรรมใหม่และสินค้าต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ระบบการค้าผูกขาดเป็นระยะเวลาหลายศตวรรษ และ โยะเนะโอะ อิชิอิ ยังได้ทบทวนประวัติศาสตร์ล้านนาแล้ว เสนอข้อคิดใหม่เกี่ยวกับอยุธยาว่า “ประวัติศาสตร์ไทยที่มองจากทางใต้ (อยุธยาและกรุงเทพฯ) เสมอนั้น ลองเปลี่ยนมุมมอง 180 องศา และมองจากทางภาคเหนือแล้ว เราจะเห็นภาพความแตกต่างและความเป็นพิเศษของประวัติศาสตร์อยุธยา-กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของ “ประวัติศาสตร์ชาติไทย (National Thai History)” ได้ชัดเจน ...ประวัติศาสตร์อยุธยา-กรุงเทพฯ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อยกเว้นในประวัติศาสตร์ชนชาติไท กล่าวคือ ประวัติศาสตร์อยุธยา-กรุงเทพฯ คือ ประวัติศาสตร์ของชาวไทยในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากการที่คนไทยพบกับคนภายนอกที่ทำกิจการเรื่องการค้าทางทะเลเป็นหลัก เช่น ชาวมาเลย์ที่มาจากบริเวณหมู่เกาะทางใต้ และชาวจีนโพ้นทะเลที่มาจากตอนใต้เมืองจีนและตั้งหลักถิ่นฐานในไทย”²⁰

3.2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ราชวงศ์แห่งอาณาจักรอยุธยา

ชิเกะรุ อิคุตะ (Shigeru Ikuta) ^{*} ได้นำเอกสารบันทึกของวันวลิตหรือเยเรเมียส ฟาน ฟลิตเรื่อง “Short History of The Kings of Siam (พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาโดยสังเขป)” ^{**} ไปเทียบกับเอกสารประวัติศาสตร์อยุธยาฉบับต่าง ๆ เช่น Events in Ayudhya from Chulasakaraj 686-966 (เป็นหนังสือแปลภาษาอังกฤษของพระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์) พงศาวดารราชวงศ์หมิง Da Ming Shi lu (大明實錄) ฯลฯ แล้วสรุปว่า “Short History of The Kings of Siam” ของวันวลิตมีส่วนคล้ายคลึงกันกับหลักฐานเอกสารในช่วงเวลาเดียวกันมีน้อย²¹ และ ชิเกะรุ อิคุ

²⁰ Yoneo Ishii. (1998). “Shanbunkaken Kara Mita Taishizo (ภาพประวัติศาสตร์ไทยที่มองจากเขตวัฒนธรรมฉาน). In *Ajia Bunka Sosho, Ogon No Shikakuchitai*. p. 97-98.

^{*} Shigeru Ikuta นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น ทำการวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยก่อนสมัยใหม่ เป็นศาสตราจารย์กิตติคุณของมหาวิทยาลัยไดโตบุนคะ (Daito Bunka University)

^{**} Short History of The Kings of Siam แปลเป็นภาษาไทยโดยพล.ต.ม.ร.ว. ศุภวัณณ์เกษมศรีชื่อ “พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา” และโดยวนาศรีสามนเสนและประเสริฐถนอมศรีชื่อ “พระราชพงศาวดารสังเขป”

²¹ Shigeru Ikuta. (1990). Iremiasu Fan Furitochu “Siam Otoki” No Kiji Ni Kansuruobogaki (การศึกษาเกี่ยวกับ “พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาโดยสังเขป” ของเยเรเมียส ฟาน ฟลิต). In *The Journal of Institute of Asian Studies, Soka University No.11*. p. 55.

ตะ ยังเสนอข้อคิดว่า มีความเป็นไปได้ว่าวันวลิตอ้างอิงเอกสารทางมาเลย์ที่บันทึกเรื่องอยุธยา เพราะรูปแบบของเอกสารฉบับนี้ไม่ได้ระบุปีเหตุการณ์คล้ายกับรูปแบบของพงศาวดารมาเลย์อย่าง เซอจาเราะห์ (Sejarah) และ ซาลาซีละห์ (salasilah) และตำนานทำวอู่ทอง ที่วันวลิตได้บันทึกไว้ นำมาเทียบ กับเอกสารจีนสมัยราชวงศ์หมิง Ying-Ya Sheng-Lan (瀛涯勝覽) ของ Ma-Huan(馬歡)²² แล้ว ชิเกะรุ อิกุตะ สันนิษฐานว่า พระเจ้าอู่ทองได้อพยพมาจากคาบสมุทรมลายู จึงมีร่องรอยของชาวมาเลย์ปรากฏ อยู่ในเอกสารบันทึกของวันวลิต และชาวมาเลย์อาจมีบทบาทในพระราชวังกรุงศรีอยุธยาในช่วงแรก โยะเนะโอะ อิชิอิ ได้เสนอแนะว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับคาบสมุทรมลายูมีความสำคัญต่อ การศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา จึงควรค้นคว้าเอกสารหลักฐานภาษาชวาโบราณและภาษามลายู ปัตตานี (อักขรยาวิ) ให้ลึกซึ้งอีก²²

3.2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและการต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น เป็นหัวข้อ เรื่องที่นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 2507 โดยเฉพาะเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน เป็นหัวข้อเรื่องนี้นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น ให้ความสนใจ เพราะเข้าถึงเอกสารหลักฐานได้ง่าย และเป็นเรื่องธรรมชาติที่เกิดความสนใจต่อเรื่อง ไกลตัว (ความสัมพันธ์ไทยกับญี่ปุ่น) นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสมัยอยุธยาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 2507 เช่น กระบวนการฟื้นฟูความสัมพันธ์ด้าน การค้าของชาวไทยกับญี่ปุ่น ของ เซะอิชิอิ อิวาโอะ²³ ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น หลังญี่ปุ่นปิดประเทศ และช่วงหลัง พ.ศ. 2507 มีความคืบหน้าทางการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์

²² ตำนานทำวอู่ทอง เยเรเมียส ฟาน ฟลิต ได้บันทึกไว้เกี่ยวกับ “พระเจ้าอู่ทอง (Prae Thaeu Outhongh)” ว่า ราชโอรสกษัตริย์จีนพระองค์หนึ่งถูกเนรเทศจากเมืองจีนจึงลงเรือมาขึ้นที่ปัตตานีแล้วสร้างอาณาจักรขึ้นชื่อลังกาสุกะ (Langhseca) ประกอบด้วยเมืองนครศรีธรรมราชกุยบุรีและเพชรบุรีหลังจากนั้นพระเจ้าอู่ทองทรงสร้างอยุธยา (Judia) ขึ้นเป็นราชธานี เมื่อวันขึ้น 5 ค่ำเดือน 4 ปีชวดโปรดดู Shigeru Ikuta. (1990). เล่มเดิม. pp. 40-41.

²³ Ying-Ya Sheng-Lan (瀛涯勝覽) คือ บันทึกการเดินทางกองเรือสำรวจทางทะเลของเจิ้งเหอ เป็น ผลงานของ Ma-Huan(馬歡) มีบันทึกเกี่ยวกับกรุงศรีอยุธยาด้วยว่า ต้นตระกูลกษัตริย์อยุธยามาจากเมือง Suo-Li (鎖里) ซึ่ง Shigeru Ikuta สันนิษฐานว่า อาจเป็นเมือง Xi-Yang Sou-Li (西洋鎖里) ที่ได้ตั้งอยู่คาบสมุทรมลายู ตอนล่าง โปรดดู Shigeru Ikuta.(1990). เล่มเดิม. pp. 41-42.

²² Yoneo Ishii. (2002). เล่มเดิม. pp. 116-117.

²³ ดู Seiichi Iwao. (1941). Taijin No Tainichikokkoboeki Fukkatsuundo. (กระบวนการฟื้นฟู ความสัมพันธ์ด้านการค้ากับญี่ปุ่นของชาวไทย). In *Toaronso Vol.4*. Tokyo: Bunkiyudo-shoten.

ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสมัยอยุธยา ผลงานวิจัยเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง เรื่องแรก คือ “ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18”²⁴ ของ ฟุกุยะ คิริฮาระ (Fukuya Kurihara)^{**} งานชิ้นนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นด้านการค้าในสมัยอยุธยา โดยใช้หลักฐานทั้งญี่ปุ่นอย่างประมวลคำให้การลูกเรือสำเภาจีนที่เทียบท่าเมืองนะกะซะคะหรือไคเฮนไต (Kaihentai) และเอกสารฮอลันดา เช่น บันทึกพนักงานบริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดา ฟุกุยะ คิริฮาระ ได้เทียบเอกสารสองประเภทนี้แล้ว ปรากฏว่า พระมหากษัตริย์อยุธยาทรงโปรดเกล้าฯ ให้ส่งเรือสำเภาไปยังญี่ปุ่นต่อเนื่องหลังรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ และได้แย่งข้อเสนองของ เซะอิอิชิ อิวาโอะ ที่ว่า เมื่อสมเด็จพระนารายณ์สวรรคตแล้ว สำเภาจากอยุธยาเดินทางมาค้าขายที่ญี่ปุ่นหยุดชะงัก และหลังจากนั้นไม่ปรากฏการส่งสำเภาจากพระมหากษัตริย์อยุธยา²⁵

เรื่องที่สอง คือ “การค้าระหว่างญี่ปุ่นกับไทยโดยพระมหากษัตริย์อยุธยา”²⁶ ของ นะโอะโกะ ไอโอะคะ (Naoko Iioka)^{*} ที่ศึกษาเส้นทางการเดินเรือสำเภาสยามที่ไปญี่ปุ่น โดยเปรียบเทียบเส้นทางการเดินเรือของสำเภาของเมืองต่าง ๆ ที่เดินทางไปญี่ปุ่นในรวมทั้งสำเภาอยุธยาที่เดินทางมาญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2222 - 2271 โดยใช้เอกสารทางญี่ปุ่น นะโอะโกะ ไอโอะคะ สัมภาษณ์ประมวลคำให้การลูกเรือสำเภาจีนที่เทียบท่านะกะซะคะแล้ว สรุปว่า สำเภาอยุธยาที่เดินทางไปค้าขายที่ญี่ปุ่นนั้นส่วนมาก เป็น “สำเภาหลวง” ที่พระมหากษัตริย์ และขุนนางชั้นผู้ใหญ่เป็นเจ้าของเรือ ซึ่งไม่เหมือนกับสำเภาที่เดินทางจากเมืองอื่นๆ ไปค้าขายที่ญี่ปุ่น ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เป็นสำเภาของพ่อค้าชาวจีนเป็นเจ้าของ การค้าระหว่างญี่ปุ่นกับบรรดาเมือง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถือได้ว่าเป็นการค้า

²⁴ Fukuya Kurihara. (1994). Junana hachiseiki No Nihon=Shamu Boeki Ni Tsuite.(ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18). In *Tokyojoshidaigaku Shakaigakukai Kiyo Keizai To Shakai No.22*. Toko: Tokyo Women's Christian University.

^{**} Fukuya kurihara เป็น นักวิชาการชาวญี่ปุ่น และอดีตเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยสตรีคริสเตียนโตเกียว (Tokyo Women's Christian University) ได้รับทุนรัฐบาลฮอลันดาและศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัมเป็นระยะเวลา 2 ปีตั้งแต่ พ.ศ. 2503 มีผลงานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของฮอลันดาในคริสต์ศตวรรษที่ 16-18 โดยเฉพาะเรื่องการค้าทางทะเลของบริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดา (VOC)

²⁵Fukuya Kurihara. (1994).*เล่มเดิม*.pp.6-7.

²⁶ดู Naoko Iioka. (1997). Ayutayakokuo No Tainichiboeki – Sakoku No Nagasaki Ni Raichoshita Shamusen No Tokokeiro No Kento-. (การค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่นโดยพระมหากษัตริย์อยุธยา – พิจารณาเส้นทางการเดินเรือสำเภาสยามที่เทียบท่า นะกะซะคะ ซึ่งอยู่ภายใต้้นโยบายปิดประเทศ.). In *Nanpo-Bunka No.24*. Tenri: Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai.

^{*} Naoko Iioka เป็น นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น มีผลงานวิจัยทางด้านความสัมพันธ์การค้าทาวทะเลในเอเชีย

แบบสามเหลี่ยมโดยพ่อค้าชาวจีนเป็นส่วนมาก ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นนโยบายอันสูงของพระมหากษัตริย์ของอยุธยาที่ทำการค้าขายกับญี่ปุ่น อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ยุทธยาสามารถสร้างความมั่งคั่งได้ด้วยการค้าระหว่างประเทศ²⁷

เรื่องที่ 3 คือ “ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับบรรดาประเทศในเอเชียตะวันออก –ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15 จนถึง ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17-”²⁸ ของปิยดา ชลวร งานวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับบรรดาประเทศในเอเชียตะวันออก (จีน ญี่ปุ่น และอาณาจักรวีกิว) ในสมัยอยุธยา ปิยดา ชลวรได้ใช้เอกสารจำนวนมากทั้งจีน ญี่ปุ่น และวีกิว และวิเคราะห์ภาพรวมของประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับ 3 ประเทศดังกล่าว โดยเฉพาะเรื่องความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างอยุธยากับบรรดาเจ้าแคว้น (Daimyo) ในบริเวณเกาะคิวชูตอนใต้ญี่ปุ่นในต้นพุทธศตวรรษที่ 22 ปิยดา ชลวร สันนิษฐานว่า อาวุธปืน ดินประสิวและตะกั่ว เป็นสินค้าสำคัญที่เจ้าแคว้นซื้อจากอยุธยา ที่ทดแทนสินค้าสำคัญของอยุธยาก่อนหน้านี้ เช่น สินค้าของป่า และหนังสัตว์ และมีความเป็นไปได้ว่า ปืนใหญ่ที่เจ้าแคว้นญี่ปุ่นใช้ในสงครามในช่วงเวลานี้ อาจเป็นสินค้าจากอยุธยา อันเป็นหลักฐานที่แสดงถึงพัฒนาการการผลิตอาวุธปืนในสมัยอยุธยา²⁹

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นแล้ว ยังมีความคืบหน้าทางการศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประเทศในเอเชียตะวันออก เช่น งานวิจัยเรื่อง “การปฏิวัติ (Revolution) ของไทยเมื่อ ค.ศ. 1688 –การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับฝรั่งเศส-”³⁰ ของ อะคิโกะ ไอิจิมะ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับฝรั่งเศส ในรัชสมัยพระนารายณ์และรัชสมัยพระเพทราชา โดยเน้นศึกษาทัศนะทางฝรั่งเศสในการเจรจาทาง

²⁷ Naoko Ilioka. (1997). *เล่มเดิม*. pp.81-82.

²⁸ ดู Piyada Chonlaworn. (2004). *Shamu To Higashijia Shokoku Tono Koryushi -15 Seiki Kara 17 Seikizenhan Made-*. (ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับบรรดาประเทศเอเชียตะวันออก –ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15 จนถึง ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17-). Doctoral Dissertation of Hiroshima University.

²⁹ Piyada Chunlaworn อาจารย์มหาวิทยาลัยริตsumeikan (Ritsumeikan University) จบการศึกษาระดับปริญญาเอกจากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮิโรชิม่า (Hiroshima University) มีผลงานทางด้านประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเอเชียตะวันออก (จีน ญี่ปุ่น และวีกิว) ในสมัยอยุธยา และประวัติศาสตร์เมืองปัตตานี

²⁹ Piyada Chunlaworn. (2004). *เล่มเดิม*. pp. 83-84.

³⁰ ดู Akiko Iijima. (1975). *Tai Ni Okeru 1688 Nen No “Revolution” –Ayutayaocho No Taibutsukankei Ni Tsuite No Ichikosatsu-*. In *Southeast Asia: History and Culture No.5*. Tokyo: Yamakawashuppan.

* Akiko Iijima เป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทนรี มีผลงานเกี่ยวกับล้านนา ชาวไทลื้อ โดยเฉพาะเน้นศึกษาเรื่องโบราณอักษรธรรม

การเมืองและการค้า โดยสำรวจเอกสารทางฝรั่งเศสแล้ว พบว่าสาเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างอยุธยากับฝรั่งเศสได้สิ้นสุดลงในรัชสมัยพระเพทราชา คือ การตัดสินใจของฝ่ายฝรั่งเศสที่ถอนตัวออกจากการค้ากับอยุธยา เพราะข้าหลวงฝรั่งเศสคิดว่า หากภายใต้ระบบการค้าผูกขาดของอยุธยา ฝรั่งเศสไม่ได้กำไรดังที่ต้องการ ส่วนฝ่ายอยุธยาประสงค์ให้ทหารฝรั่งเศสพำนักอยู่อยุธยาต่อ แต่ฝ่ายฝรั่งเศสตัดสินใจถอนตัวออกไป การถอนตัวของฝรั่งเศสนี้ให้โอกาสกับฮอลันดา จนได้กลับมาเป็นคู่ค้าสำคัญสำหรับอยุธยาต่อไป³¹

ฮิโรมุ นากะชิมะ^{**} ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทชาวมุสลิมในอาณาจักรอยุธยา โดยมีผลงานเกี่ยวกับชาวมุสลิมในอยุธยา 2 เรื่อง เรื่องแรก คือ “สุรัต-อยุธยา-นงะชะชะกิ -โดยใช้รายงานการค้าในสยามของจอร์จ ไวท์ (ค.ศ. 1679) เป็นหลัก-”³² งานวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ด้านการค้าสามเหลี่ยมระหว่างอินเดีย (สุรัต) – อยุธยา – ญี่ปุ่น (นงะชะชะกิ) โดยใช้การบันทึกของพ่อค้าชาวอังกฤษชื่อจอร์จ ไวท์ (George White) ซึ่งเป็นบุคคลที่เคยพำนักอยู่ในอยุธยาเป็นระยะเวลา 4 ปี ฮิโรมุ นากะชิมะ ได้สำรวจบันทึกของจอร์จ ไวท์แล้วสรุปว่า เรือมาจากสุรัตและชายฝั่งโคโรมันเดลของอินเดียได้บรรทุกผ้าฝ้าย (calico) ที่อยุธยา ญี่ปุ่น จีนและมะนิลาต้องการ และนำผ้าฝ้ายเหล่านี้เข้ามาที่อยุธยาเพื่อแลกกับ ตะกั่ว ดีบุก คิวโปรนิกเกิล และเครื่องเคลือบ ในขณะที่เดียวกัน เรือพ่อค้าชาวมุสลิมและเรือหลวงของอยุธยานำผ้าฝ้ายเข้ามาขึ้นที่เมืองทวาย หลังจากนั้นจึงใช้เส้นทางบกขนส่งมาที่อยุธยา ผ้าฝ้ายที่ถูกนำเข้ามาทางทวายมีปริมาณมากกว่าเป็นหลายเท่าของผ้าฝ้ายที่ถูกนำเข้ามาทางทะเลโดยตรง ชาวมุสลิมและชาวเปอร์เซียถือว่าเป็นผู้ผูกขาดการค้าผ้าฝ้ายระหว่างอยุธยากับโลกฝั่งตะวันตก (อินเดีย เปอร์เซีย และอาหรับ) สมัยอยุธยา³³ งานวิจัยของ ฮิโรมุ นากะชิมะ เรื่องที่สอง คือ “Persian Muslim Merchants in Thailand and their Activities in the 17th Century: Especially on

³¹ Akiko Iijima. (1975). *เล่มเดิม*. pp. 77-78.

^{**} Hiromu Nagashima เป็น อาจารย์ของมหาวิทยาลัยจังหวัดนงะชะชะกิ (Nagasaki Prefectural University) มีผลงานวิชาการเกี่ยวกับทำเรือสุรัตในสมัยจักรวรรดิโมกุล จบการศึกษาศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยอาลีการ์ห์มุสลิม (Aligarh Muslim University) ของอินเดีย

³² ดู Hiromu Nagashima. (1994). *Surato-Ayutaya-Nagasaki –Joji Howaito No Shamu Boeki Hokokusho (1967 Nen) No Shokai O Chushintoshite-(สุรัต-อยุธยา-นงะชะชะกิ -แนะนำรายงานการค้าในสยามของจอร์จ ไวท์ (ค.ศ.1679) เป็นหลัก-*. In *Chosa To Kenkyu Vol.25 No.1*. Nagasaki: Nagasaki Prefectural University.

³³ Hiromu Nagashima. (1994). *เล่มเดิม*. pp.219-220.

their visits to Japan”³⁴ งานวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาถึงบทบาทพ่อค้ามุสลิมในอยุธยาในคริสต์ศตวรรษที่ 17 โดยใช้เอกสารทางญี่ปุ่น ที่ได้บันทึกไว้เรื่องเกี่ยวกับชาวอิหร่านจากอยุธยาที่เยี่ยมเยือนเมืองท่า นะกะซะคิ ในสมัยญี่ปุ่นปิดประเทศ เขาสรุปไว้ว่า มีบันทึกเกี่ยวกับพ่อค้าชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยาได้เดินทางมาค้าขายถึงเมืองนะกะซะคิ ระหว่าง พ.ศ. 2170 - 2210 ซึ่งในนั้นมีสำเนาในนามชาวอิหร่านที่เป็นขุนนางชั้นผู้ใหญ่ของกรุงศรีอยุธยา ออกพระศรีเนาวรัตน์ (Opra Sinorat) ด้วย อันเป็นหลักฐานที่แสดงถึงบทบาทของชาวอิหร่านในราชสำนักแห่งอยุธยาในช่วงเวลานี้³⁵

นอกจากนี้ยังมีนักประวัติศาสตร์ที่ได้ศึกษาเรื่องชาวอิหร่านที่กรุงศรีอยุธยา คือ โทโมะโคะ โมริกาว่า (Tomoko Morikawa)* ได้เขียนงานวิจัยเรื่อง “คณะทูตพระเจ้าซาร์สุไลมานแห่งราชวงศ์เศาะฟาวิยะฮ์ที่เยือนสยามกับมหาสมุทรอินเดีย – โลกแห่งสำเนาอักษรียุสลัยมาน”³⁶ โดยได้ศึกษาเรื่องคณะทูตอิหร่านแห่งราชวงศ์เศาะฟาวิยะฮ์ ที่เดินทางมากรุงศรีอยุธยา โดยใช้บันทึกเลขานุการคณะทูต “สำเนาอักษรียุสลัยมาน”** เป็นหลักฐาน โทโมะโคะ ได้อธิบายว่า หนังสือ “สำเนาอักษรียุสลัยมาน” ใช้ถ้อยคำสละสลวยและมีบางส่วนที่พูดเกินความจริง แต่เป็นหลักฐานมีคุณค่าและหายาก ที่แสดง

³⁴ Hiromu Nagashima.(1997). Persian Muslim Merchants in Thailand and their Activities in the 17th Century: Especially on their visits to Japan. In *Nagasaki Kenritsu Daigaku Ronshu Vol.30 No.3*. Nagasaki: Nagasaki Prefectural University.

³⁵ Hiromu Nagashima.(1997). *เล่มเดิม*. pp.392-393.

* Tomoko Morikawa เป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยฮอกไกโด (Hokkaido University) จบการศึกษาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเกียวโต (Kyoto University) มีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิหร่าน

³⁶ Tomoko Morikawa.(2013).Safavicho No Taishamushisetsu To Indoyo –“Sureiman No Hune” No Sekai (คณะทูตราชาวงศ์เศาะฟาวิยะฮ์ที่เยือนสยามกับมหาสมุทรอินเดีย – โลกแห่ง “สำเนาอักษรียุสลัยมาน”). In *Shi Ho No.46*. Sapporo: The Toyoshi-Danwa-Kai Hokkaido University.

**สำเนาอักษรียุสลัยมาน เป็นผลงานของอิบนิ มุฮัมมัด ระเบียะห์ บิน มุฮัมหมัด อิบรอฮีม เลขานุการคณะทูตพระเจ้าซาร์สุไลมานแห่งราชวงศ์เศาะฟาวิยะฮ์ ที่เดินทางมากรุงศรีอยุธยา ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์ ได้บรรยายถึงการเดินทางไปกรุงศรีอยุธยาและพบกับชุมชนชาวอิหร่านที่อาศัยอยู่ในอยุธยา Tomoko Morikawa ได้ใช้หนังสือ “สำเนาอักษรียุสลัยมาน” ทั้งฉบับภาษาอิหร่านและฉบับแปลภาษาอังกฤษ และได้เตือนไว้ว่าควรระมัดระวังในการอ่านฉบับภาษาอังกฤษเพราะผู้แปลภาษาอังกฤษแทบจะไม่มีคำอธิบาย และสันนิษฐานว่าผู้แปลขาดความรู้เรื่องเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หนังสือเล่มนี้มีการแปลเป็นภาษาไทยด้วย โดย ศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน.(2546). *ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ระหว่างอิหร่านกับประเทศไทย*. แปลโดย กิติมาอมรทัต และไรรานอรุณรังษี. กรุงเทพฯ: ศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน.

ทัศนคติของคนเอเชียตะวันตกต่อชาวเอเชียที่ไม่ได้เป็นมุสลิม และชาวตะวันตก (ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมตะวันตกในเมืองขึ้นของชาติตะวันตก)³⁷

3.3.สรุปสถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557เกี่ยวกับสมัยอยุธยา

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 พบว่ามีทั้งสิ้น 30 เรื่อง ในจำนวนงานวิจัยทั้งหมด 30 เรื่องนั้น สามารถจำแนกกลุ่มประเภทเพื่อการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

ตาราง สรุป ประเภทกลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยอยุธยา

ลำดับที่	กลุ่มงานวิจัย	จำนวน
1	ประวัติศาสตร์สังคม	5* เรื่อง
2	ประวัติศาสตร์การเมืองการต่างประเทศ	18* เรื่อง
3	พระมหากษัตริย์สมัยอยุธยา	2 เรื่อง
4	ระบบการปกครองในสมัยอยุธยา	5* เรื่อง
5	การใช้เอกสารหลักฐานเกี่ยวกับอาณาจักรอยุธยา	6* เรื่อง

จากการข้อมูลข้างต้นทำให้นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นสนใจเรื่องประวัติศาสตร์การเมืองการต่างประเทศมากที่สุด สาเหตุที่มีผลงานวิจัยในเรื่องนี้มากที่สุด ก็น่าจะอยู่ที่สภาพความขาดแคลนของหลักฐานในการประกอบงานวิจัยสมัยอยุธยา หลักฐานลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อยุธยาในประเทศไทยมีค่อนข้างน้อย นักประวัติศาสตร์จึงต้องแสวงหาข้อมูลจากหลักฐานต่างประเทศที่กล่าวถึงเรื่องอยุธยา เช่น บันทึกของชาติตะวันตกได้เดินทางมาอยุธยา จดหมายเหตุราชสำนักจีน หนังสือประมวลคำให้การลูกเรือสำเภาจีนของญี่ปุ่น เป็นต้น งานวิจัยที่ใช้เอกสารเหล่านี้จึงเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นส่วนมาก

³⁷Tomoko Morikawa.(2013).เล่มเดิม.p.27.

* เป็นงานวิจัยที่มีลักษณะคาบเกี่ยวกัน 7 เรื่อง

สถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยาในประเทศไทยญี่ปุ่นหลัง พ.ศ. 2507 มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา ตามตารางงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาในประเทศไทยญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 ผลงานวิจัยที่ได้เสนอระหว่างปลายทศวรรษ พ.ศ. 2500 - ต้นทศวรรษ พ.ศ. 2510 เป็นงานวิจัย 2 ประเภท ประเภทแรก คือ งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับจีนที่ใช้เอกสารภาษาจีนเป็นหลักฐานสำคัญ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการศึกษาที่มีมาตั้งแต่ก่อนช่วงเวลานี้ ประเภทที่สอง คือ งานวิจัยที่ใช้เอกสารภาษาไทยเป็นหลักฐานสำคัญ เช่น งานวิจัยของ โยะเนะโอะ อิซึอิ ที่ใช้กฎหมายตราสามดวง และศึกษาเรื่องทาสและไพร่ในสมัยอยุธยา และงานวิจัยของ ชิเกะฮารุ ทานาเบะ ที่ใช้เอกสารทางราชการไทย และศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการขูดคูดคลอง ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น งานวิจัยประเภทนี้เป็นงานวิจัยที่ไม่ปรากฏก่อนหน้านี้นางวิชาการญี่ปุ่น เรื่องนี้แสดงให้เห็นการปรากฏตัวของนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นรุ่นใหม่ที่สามารถอ่านเอกสารภาษาไทยได้ หลังจากนั้น ประมาณ 20 ปี งานวิจัยที่ถูกเสนอต่อวงวิชาการญี่ปุ่นมีแค่ 4 เรื่อง เช่น งานวิจัยของ อะคิโอะ ไอิจิมะ ที่ศึกษาทัศนคติทางฝรั่งเศสในการเจรจาระหว่างอยุธยากับฝรั่งเศสในรัชสมัยพระเพทราชา โดยใช้เอกสารฝรั่งเศสเป็นหลักฐาน และงานวิจัยของ ชิเกะรุ อิคุตะ ที่ใช้เอกสารบันทึกของวันวลิตพ่อค้าฮอลันดา เพื่อศึกษาลำดับสืบราชสมบัติสมัยอยุธยา นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นหันกลับมาสนใจประวัติศาสตร์อยุธยาอีกครั้งกลางทศวรรษ พ.ศ. 2530 หลังจาก โยะเนะโอะ อิซึอิ ได้เสนอบทความเกี่ยวกับกรุงศรีอยุธยาในฐานะเป็น “รัฐเมืองท่า” 2 เรื่องใน พ.ศ. 2535 วงการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับสมัยอยุธยาในประเทศไทยญี่ปุ่นกลับมามีความคึกคักมากขึ้น ฟุคุยะ คุริฮาระ และ นะโอะโอะ ไอโอะโคะ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับญี่ปุ่น โดยใช้หลักฐานเอกสารฉบับใหม่ เช่น หนังสือประมวลคำให้การลูกเรือสำเภากิจ (Kaihentai) เป็นต้น ทำให้เห็นภาพสะท้อนของฝ่ายอยุธยาในฐานะเป็น “รัฐเมืองท่า” ที่ได้ส่งสำเภามาญี่ปุ่นไม่ขาดสายจนถึงสิ้นสุดอาณาจักรอยุธยา โยะเนะโอะ อิซึอิ ได้ชี้แนะว่า ควรจะค้นคว้าหลักฐานทางมาเลย์อย่างจารึกภาษาชวา โบราณและภาษามลายูปัตตานีให้ลึกซึ้งอีก เพื่อวิเคราะห์การก่อตัวของกรุงศรีอยุธยาที่มีคุณสมบัติเป็น “รัฐเมืองท่า” นอกจากนี้ โยะเนะโอะ อิซึอิ แล้ว ยังมีนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่ได้แนะนำหลักฐานเอกสารประเภทใหม่แก่วงวิชาการญี่ปุ่น เช่น ฮิโรมุ นากะชิมะ ได้ใช้รายงานของจอร์จ ไวท์ พ่อค้าชาวอังกฤษ และวิเคราะห์บทบาทชาวมุสลิมในกรุงศรีอยุธยา และ โทโมะโอะ โมริกาว่า ได้แปลเอกสารภาษาเปอร์เซีย “สำเภากษัตริย์สุลัยมาน” อันเป็นหลักฐานลายลักษณ์อักษรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อยุธยาอย่างมาก ผลงานวิจัยของสองท่านนี้ ทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างโลกฝั่งตะวันตก (อาหรับ เปอร์เซีย อินเดีย) กับโลกฝั่งตะวันออก (จีน ญี่ปุ่น) โดยมีอยุธยาเป็นตัวเชื่อมชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 4

สถานภาพงานวิจัยญี่ปุ่น ระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557เกี่ยวกับสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์

การวิเคราะห์สถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 เกี่ยวกับประวัติศาสตร์
สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปฏิรูปประเทศ ผู้วิจัยจะแบ่งยุคสมัยดังนี้

1. สถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ยุค
ก่อนปฏิรูปประเทศ (รัชกาลที่ 1-3)
2. สถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์
ยุคปรับปรุงประเทศ(รัชกาลที่ 4-6)
3. สถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
(พ.ศ.2475 ถึงปัจจุบัน)

4.1 สถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ (รัชกาลที่ 1-3)

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารในประเทศญี่ปุ่นพบว่า ระหว่างพ.ศ.2507-2557 มีงานวิจัยที่
เกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ (รัชกาลที่
1-3) อยู่ทั้งสิ้น 20 เรื่อง ดังมีรายละเอียดในตารางที่แสดงต่อไปนี้

ตาราง 4 งานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อน
ปฏิรูปประเทศ (รัชกาลที่ 1-3)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) /ชื่องานวิจัย ภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำ ภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
1	Saninhoten Ni Tsuite (三印法典について) / Introductory Remarks on the Law of Three Seals/ Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies, Vol.6No.4 / CSEAS, Kyoto University / 1969 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับกฎหมายตราสามดวง / อธิบายประวัติ ความสำคัญ และโครงสร้างของกฎหมายตราสามดวง เอกสารที่ใช้:กฎหมายตราสามดวงฉบับต่าง ๆ , พระราช กำหนดครั้งกรุงศรีอยุธยา (กรมศิลปากร), ตำนานกฎหมาย ไทย (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมล พรหม (พระยามนิตวิเศษ) ไพศาลย์), ประวัติศาสตร์ กฎหมายไทย (กฎหมายเอกชน)ข้อความเบื้องต้น (แลงการ์ด)
2	Kokka To Shukyo Ni Kansuru Ichikosatsu : Rama Issei Ni Okeru Bukkyo No Yogo (国家と宗教にかんする一考察: ラ マ一世における仏教の「擁護」) / Two Phases of “sasanupathamphok” Defender of the Faith: A Case Study of King Rama I / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.7 No.4 / CSEAS, Kyoto University / 1970 / ญี่ปุ่น / มี	การศึกษาเกี่ยวกับชาติกับศาสนา : พระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงเป็น “ศาสนูปถัมภก” แห่ง พระพุทธศาสนา / ศึกษาถึงบทบาทของรัชกาลที่ 1 ในฐานะ เป็นศาสนูปถัมภกพระพุทธศาสนา เอกสารที่ใช้:กฎหมายตรา สามดวงฉบับจุลศักราช พระราชพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ รัชกาลที่ 1 – 2สังคีตยวงศพงศาวดารเรื่องสังคายนารัตน วินัย เรื่องพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงฟื้นฟู วัฒนธรรม เป็นต้น
3	Shin To Bankokku Ocho Tono Kokusaikankei Ni Tsuite(清とバ ンコック王朝との国際関係について) / International Relations Between the China and the Bangkok Dynasty / Hikoshiro Noda / Southeast Asia: History and Culture No.1 / 1971 / ญี่ปุ่น / มี	ความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์จักรีกับราชวงศ์ชิง / ศึกษา ถึงความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์จักรีกับราชวงศ์ชิงตั้งแต่การ สถาปนาราชวงศ์จักรีได้ขึ้นจนถึงสิ้นสุดของราชวงศ์ชิง (พ.ศ. 2425 - 2454)เอกสารที่ใช้:เอกสารชั้นต้นทางจีน เช่น พงศาวดารราชวงศ์ชิง(大清実録),“The Dynastic Chronicles: Bangkok Era: The Fourth Regin”(Toyo Bunko)
4	Tai Kyuseidoka No Kokkaryoiki Ni Kansuru Ichikosatsu (タイ旧 制度下の国家領域に関する一考察),On the Thai Administrative Area in the Late Ayutthaya and the Early Bangkok Period/ Shigeharu Tanabe / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.10 No.2 / CSEAS, Kyoto University / 1972 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การศึกษาเกี่ยวกับอาณาเขตของไทยภายใต้ระบบการ บริหารราชการแบบเก่า/ ศึกษากระบวนการปกครองของไทย ก่อนปฏิรูปการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของรัชกาลที่ 5 เอกสารที่ใช้:พงศาวดารฉบับต่าง ๆ เช่น พระราชพงศาวดาร กรุงศรีอยุธยา พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ฉบับ หอสมุดแห่งชาติรัชกาลที่ 1 รัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 3 รัชกาล ที่ 4 และพงศาวดารของหัวเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ในประชุม พงศาวดาร

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัย ภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำ ภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
5	19 seiki Zenhan Kanbojia Shihai O Meguru Tai-Betonamu Kankei (19世紀前半カンボジア支配をめぐるタイ・ベトナム関係) / Thai and Vietnamese Attempt to Dominate Cambodia in the Early 19 th Century / Toshiharū Yoshikawa / Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.16 No.9 / Institute of Developing Economies / 1975 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียดนามช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยมีเขมรเป็นเมืองขึ้น / สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรอินโดจีนช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างไทย กัมพูชา และเวียดนามเป็นหลักเอกสารที่ใช้:พงศาวดารของไทย กัมพูชา และเวียดนาม
6	Chaopuraya Deruta No Kaitaku (チャオプラヤ・デルタの開拓) / The Reclamation of the Chao Phraya Delta /Yoshikazu Takaya / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.17 No.4 / CSEAS, Kyoto University / 1980 / ญี่ปุ่น / มี	การพัฒนาลุ่มแม่น้ำสามเหลี่ยมเจ้าพระยา / ศึกษาการพัฒนาทางการเกษตรบริเวณลุ่มแม่น้ำสามเหลี่ยมเจ้าพระยาหลังสนธิสัญญาเบาว์ริง เอกสารที่ใช้:The Kingdom and People of Siam: With a Narrative of the Mission to that Country in 1855. (Sir John Bowring), Description du Royaume Thai ou Siam. (Jean-Baptiste Pallegoix)
7	"Nijukyu No Soshokomoku" (Ekunatimsa Mulagati Vivada) Ni Tsuite –Indo Kodaiho "Parika" No Ichijirei- (「29の訴訟項目」(Ekunatimsa Mulagati Vivada)について – インド古代法「パリー化」の一事例-) / On 'Ekunatimsa Mulagati Vivada' in Phrathammasat : A Case of 'Pali-ization' of the Traditional Law of Thailand / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.23No.2 / CSEAS, Kyoto University / 1985 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับ "มุลคตี ๒๘ประการ"(เอภุณะติงษุมลคตีวิวาท) –กรณีของกฎหมายอินเดียโบราณที่ "เปลี่ยนแปลงเป็นภาษาบาลี"-/ศึกษาความสำคัญของภาษาบาลีในกฎหมายตราสามดวง เอกสารที่ใช้:กฎหมายตราสามดวงฉบับต่าง ๆ , L'influence hindoue dans l'ancien droit siamois (R.Lingat)
8	"Saninhoten" No Kousei Ni Tsuite (「三印法典」の構成について) / Structure of the Thai Laws of the Three Seals of 1805/ Yoneo Ishii / Toho Gaku No.74 / The Toho Gakkai / 1987 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับกฎหมายตราสามดวง/แนะนำโครงสร้างและความสำคัญของกฎหมายตราสามดวง เอกสารที่ใช้:กฎหมายตราสามดวงฉบับธรรมศาสตร์, The Thai Thammasat (M.B.Hooker), สังคมไทยลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาก่อนสมัยอยุธยา (จิตร ภูมิศักดิ์)
9	19 Seiki Zenhan Ni Okeru Bankoku Ocho No Seijichitsujo(19世紀前半におけるバンコク王朝の政治秩序 - 交易港と権威交易体制-) / The Political Order of the Bangkok Dynasty in the First Half of the Nineteenth Century / Masaki Takahashi / The Chuo Law Review Vol.96 No.1・2 / 1989 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ระบบทางการเมืองกรุงรัตนโกสินทร์ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 - ทำเรือการค้าและระบบการค้าภายใต้อำนาจของสถาบันกษัตริย์- / ศึกษาอำนาจทางการเมืองของสถาบันกษัตริย์ไทยต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยมองจากการค้าระหว่างประเทศ เอกสารที่ใช้:The Burney Papers (Vjirayana Library, 1910-1914), Journal of an Embassy to the Courts of Siam and Cochin China (John Crawford)

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	<p>ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย</p>
10	<p>19 Seiki Nakaba No Nakonrachashima Ni Okeru Mibun • Yoekiseido (19世紀半ばのナコンラーチャシーマーにおける身分・徭役制度) / Manpower Control in Mid-Nineteenth Century Nakhorn Ratchasima / Junko Koizumi / Southeast Asia: History and Culture No.22 / 1993 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>ชนชั้นและระบบไพร่ในนครราชสีมากลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 / ล่ารวจการบริหารไพร่พลในเมืองนครราชสีมา ซึ่งเป็นหัวเมืองชั้นเอกที่มีความสำคัญในสมัยนั้น เอกสารที่ใช้: จดหมายเหตุระหว่างรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4</p>
11	<p>Rama Issei No Taishingaiko (ラーマ1世の対清外交) / Foreign Policy toward Ch'ing by Rama I / Erika Masuda / Southeast Asia: History and Culture No.24 / 1995 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>พระบรมราชโองบายต่างประเทศในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกกับราชวงศ์ชิง/ได้ค้นคว้าพระราชสาส์นทั้งไทยและจีน เพื่อวิเคราะห์ทัศนคติที่แตกต่างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเอกสารที่ใช้:พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1, พระราชสาส์นในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกพระราชทานไปยังประเทศจีน, พระราชสาส์นไปเมืองจีนในครั้งกรุงธนบุรีและพระราชสาส์นกรุงจีนมีมาในรัชกาลที่ 1 กรุงรัตนโกสินทร์, พงศาวดารราชวงศ์ชิง (1711-1840)</p>
12	<p>Shamu No 'Chim Kong', Taichuchokoshisetsuhaken Tonburicho, Shokiratanakosincho (1767-1854) Ni Okeru Shamu - Chugoku kankei No Ichisokumen(1767-1854) (1767-1854) / Siam's 'Chim Kong', Sending Tributary Missions to China, A Study of the Diplomatic Aspect of Sino-Siamese Relations during the Thonburi and Early Rattanakosin Periods (1767-1854) / Erika Masuda / วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต / University of Tokyo / 2004 / อังกฤษ / มี</p>	<p>"จิมก้อง" ของสยาม ส่งทูตบรรณาการไปเมืองจีน ศึกษาเกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับจีนในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น (ค.ศ.1767-1854) / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนด้วยธรรมเนียม "จิมก้อง" ของจีนในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2310-2397) เอกสารที่ใช้:พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1, พระราชสาส์นในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกพระราชทานไปยังประเทศจีน, พระราชสาส์นไปเมืองจีนในครั้งกรุงธนบุรีและพระราชสาส์นกรุงจีนมีมาในรัชกาลที่ 1 หนังสือรวมจดหมายเหตุการต่างประเทศของราชวงศ์ชิง (1711-1840), พงศาวดารราชวงศ์ชิง (1711-1840), เอกสารสมัยราชวงศ์ชิงที่เก็บอยู่ในแผนกหลักฐานลายลักษณ์อักษรของพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ กู๋กั๋ง ไทเป (Gu Gong National Palace Museum) และหอจดหมายเหตุทางประวัติศาสตร์ชั้นเอกของจีน (First Historical Archives of China)</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) /ชื่องานวิจัย ภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำ ภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
13	19 Seiki Nakaba No Sipsongpanna To Ratanakoshincho – Muanpon No Mahachai No Shogen Kara (19世紀半ばのシブ ソパンナーとラタナコーシン朝 -ムアンポンのマハーチ ヤイの証言から-) / Sipsongpanna and the Ratanakosin Dynasty in the Middle of the 19th Century: The Statement of Mahachay of Muang Phong / Kumiko Kato / The Journal of Thai Studies No.6 / The Japanese Society of Thai Studies / 2006 / ญี่ปุ่น / มี	สิบสองปีนากับราชวงศ์จักรีกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 - จากคำให้การของมหาไชยแห่งเมืองพง- /ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสิบสองปีนากับกรุงรัตนโกสินทร์กลาง คริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะเน้นศึกษาเหตุการณ์ที่หม่อม มหาไชยและเจ้ามหาอุปราชาได้เสด็จมาอาศัยในกรุงเทพฯ เอกสารที่ใช้:พงศาวดารเชียงรุ่งในประชุมพงศาวดารที่ 9 และ หนังสือแปลพงศาวดารเชียงรุ่งที่เป็นภาษาจีน และงานวิจัย เกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวในไทยและจีน
14	Ratanakoshincho Zenki Ni Okeru Bunshoshori Shisutemu – Kurom Mahatai (Minbusho) O Jireitoshite (ラタナコーシン朝 前期における文書処理システム -クロム・マハタイ (民 部省) を事例として-) /The Documentary Administration in the Early Rattanakosin Period (1782-1868): The Case of the Krom Mahatthai, Ministry of Civil Affairs / Hiroshi Kawaguchi / The Shirin Vol.89 No.6 / The Society of Historical Research, Kyoto University / 2006 / ญี่ปุ่น /	ระบบบริหารเอกสารทางการเมืองสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น กรณีของกรมมหาดไทย /ศึกษาระบบการบริหาร บ้านเมืองจากรูปแบบเอกสาร ผู้อนุมัติ และลำดับขั้นตอนการ อนุมัติเอกสารนำกรมมหาดไทยระหว่างรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 4เอกสารที่ใช้:เอกสารทางราชการของกรมมหาดไทยในสมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325 - 2411) 347 ขึ้น
15	Ratanakoshincho Isseioki Shamu No Taigaikankei – Koikichiikizo No Kentonimuketa Yobitekikosatsu (ラタナコー シン朝一世王期シャムの対外関係 -広域地域像の検討に向 けた予備的考察) / Siamese Inter-State Relations from a Regional Perspective: A Note on the Letters Exchanged between Siam and her Neighboring States in the First Reign of the Rattnanakosin Period / Junko Koizumi / The Memoirs of the Institute of Oriental Culture No.154 / The Institute of Oriental Culture, The University of Tokyo / 2008 / ญี่ปุ่น /	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก -การศึกษาเบื้องต้นเพื่อ วิเคราะห์ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเพื่อน บ้าน- /ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โดยเน้นศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าและเวียดนาม ผู้เขียนได้ สังเกตรูปแบบเอกสารและกระบวนการติดต่อระหว่างประเทศ เอกสารที่ใช้: เอกสารทางราชการทั้งไทย พม่า และเวียดนาม เช่น พระราชสาส์น จดหมายเหตุ

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) /ชื่องานวิจัย ภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำ ภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
16	Ratanakoshinocho Nendaiki No Kaitei To Shiryohensan -"Chim Kong Ni Tsuite Wa Mattaku Kisaishinaihogayoi"- (ooooooooooooooooooooooooooooo -o (chim kong) ooooooooooooooooooooooooooooo-) / Junko Koizumi / Rekishigakukenyu No.863 / Rekishigaku Kenkyukai / 2010 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การชำระ "พงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์" และการ รวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ – "ไม่กล่าวถึงเรื่อง เกี่ยวกับ"จิมก้อง"เลยดีกว่า" / ศึกษาสถานการณ์บ้านเมือง ที่มีผลต่อการชำระพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1-2 เอกสารที่ใช้:พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1 (เจ้าพระยาทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี), พระราชพงศาวดาร กรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 2 (ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงเธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพและฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ มหาโกษาธิบดี) สมเด็จพระเจ้าบรมวงเธอกรมพระยาดำรงรา ชานุภาพทรงตรวจชำระและทรงพระนิพนธ์อธิบาย (เจ้าพระยา ทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี เรียบเรียง),
17	Choko Kara No "Ridatsu" -Shamu No Jirei(朝貢からの「離 脱」-シヤムの事例) / Junko Koizumi / Iwanami Koza Higashiajia Kindaitsuji 1 / Iwanami Shoten / 2010 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	"ถอนตัว" ออกจากโลกบรรณาการของจีน -กรณีของ สยาม/ ทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนราชวงศ์ชิง ช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น และวิเคราะห์กระบวนการที่ไทย พยายามถอนตัวออกจากระบบบรรณาการของจีนเพื่อทำ สนธิสัญญาแบบสมัยใหม่กับจีน เอกสารที่ใช้:เอกสารชั้นต้นทั้ง ไทย จีน และชาติตะวันตก และยังได้ค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนทั้งไทย จีน ญี่ปุ่น และชาติ ตะวันตก เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าวจากหลากหลายมุมมอง
18	Ratanakoshincho Shoki Shamu Ni Miru "Choko" To Chiikichitujo -"Marude Ryukyu No Yoda" (Ito Hirobumi 1888 Nen 1Gatsu 23 Nichi)(ラタナコーシン朝初期シヤムにみる「朝 貢」と地域秩序 -「まるで琉球のようだ」(伊藤博文 一八八 八年一月二十三日)) / Junko Koizumi / Ryukyu Kara Mita Sekaishi / Yamakawa Shuppan / 2011 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	"การส่งเครื่องราชบรรณาการ" และความสัมพันธ์ใน ภูมิภาคในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยผ่านสยามเป็น เครื่องสื่อ -คำพูดของอิโรเบอุมิ อิโตที่ว่า "เหมือนริวกิวชิ นะ" ในวันที่ 23 มกราคม ค.ศ. 1888-ศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเอเชียที่มีธรรมเนียมส่งเครื่อง ราชบรรณาการ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยจะเน้นศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพฯกับบรรดาหัวเมืองและประเทศ ราช และสยามกับจีนราชวงศ์ชิง เอกสารที่ใช้:พระราชสาส์น จดหมายเหตุ ระหว่างรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 3

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) /ชื่องานวิจัย ภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำ ภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
19	Ratanakosincho Zenki Shamu No Seijikozo –Seikenkosei To Bunshoshori Sisutemu O Chushintoshite (ooooooooooooooooooooo – ooooooooooooooooooooo) / Hiroshi Kawaguchi / -/ วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนาระโกะยะ /Nagoya University / 2013 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	โครงสร้างทางการเมืองของสยามในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น –วิเคราะห์โครงสร้างอำนาจทางการเมืองปกครอง และระบบบริหารเอกสารทางการเมืองเป็นหลัก / ศึกษา การบริหารเอกสารทางการเมืองสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325-2416) เพื่อวิเคราะห์อำนาจทางการเมืองปกครองในช่วงเวลา ดังกล่าว เอกสารที่ใช้:จดหมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ 1 – 4 ที่ เก็บรวบรวมไว้ในหอสมุดแห่งชาติ, เอกสารรัชกาลที่ 4 และ เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทั่งครั้งถึงเก็บรวบรวมไว้ในหอ จดหมายเหตุแห่งชาติ
20	Bunshoshiryo Ga Kataru Kinseimakki No Tai –Ratanakosincho Zenki No Gyoseibunsho To Seiji (ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo) / -/ / Hiroshi Kawaguchi / - / Fukyosha / 2013 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	คำบรรยายจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับไทย ในปลายยุคก่อนสมัยใหม่ –เอกสารราชการกับการเมือง ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น/ ศึกษาการบริหารเอกสารทาง การเมืองสมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1 -4 เพื่อวิเคราะห์อำนาจ ทางการเมืองปกครองในช่วงเวลาดังกล่าว เอกสารที่ใช้:จดหมาย เหตุในสมัยรัชกาลที่ 1 – 4 ที่เก็บรวบรวมไว้ในหอสมุดแห่งชาติ , เอกสารรัชกาลที่ 4 และเอกสารรัชกาลที่ 5 กระทั่งครั้งถึง เก็บรวบรวมไว้ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

4.1.1 ความสำคัญของงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุค ก่อนการปฏิรูปประเทศได้แก่

1.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมือง

ฮิโรชิ กาวะกุชิ (Hiroshi Kawaguchi) เป็นนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ระหว่างรัชกาลที่ 1 – รัชกาลที่ 4 โดยใช้วิธีการศึกษาแบบใหม่ กล่าวคือ เขาได้ สังเกตที่มาที่ไปของเอกสารราชการในช่วงเวลาดังกล่าว เช่น คนร่างเอกสารเป็นใคร ผู้ตรวจทานเอกสารมีกี่คนและใครบ้าง ผู้อนุมัติเอกสารเป็นใคร การสำรวจเอกสารราชการในสมัยรัตนโกสินทร์ระหว่างรัชกาลที่ 1 – รัชกาลที่ 4 ทำให้เขาพบว่า เอกสารราชการได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น ตั้งแต่ประมาณกลางทศวรรษ พ.ศ.2360 ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 3 เนื่องจากรัชกาลนี้ มีการเก็บภาษี

¹ Hiroshi Kawaguchi นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น สำเร็จการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยนาระโกะยะ (Nagoya University) มีผลงานทางด้านประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ในรัชสมัยรัชกาลที่ 1 – รัชกาลที่ 5

อาคารเพิ่มขึ้นหลายชนิดเช่นภาชีพริกไทย น้ำตาล เป็นต้น โดยใช้ระบบการเก็บภาชีแบบใหม่ที่เรียกว่า "ระบบเจ้าภาชีนายอาคาร"และเพิ่มปริมาณเก็บส่วยจากหัวเมืองทางอีสาน และเขมร รัฐบาลกลางจึงมีความจำเป็นต้องจัดทำเอกสารราชการเพื่อสั่งการตามหัวเมืองและประเทศราชเพิ่มมากขึ้น สถานการณ์เช่นนี้ ทำให้ระบบการบริหารเอกสารราชการและรูปแบบเอกสารมีความเป็นระเบียบมากขึ้น และยังทำให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจในการบริหารบ้านเมือง เช่น การให้อำนาจในการสั่งการตามหัวเมืองในบางเรื่อง โดยไม่ต้องกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระบรมราชวินิจฉัย โดยเฉพาะ ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือเร่งด่วนอันเป็นสาเหตุให้ข้าราชการผู้ใหญ่ที่มีอำนาจมากในเวลาต่อมา เช่น สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องนี้ส่งผลต่อการบริหารราชการในเวลาต่อมา ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งพระบรมวงศานุวงศ์เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่²

4.1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เอริกะ มะสุตะ (Erika Masuda)³ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนภายใต้ธรรมเนียม "จิ้มก้อง" ของจีน ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย – สมัยรัตนโกสินทร์ในรัชสมัยรัชกาลที่ 3 Erika Masuda สืบรวจพระราชสาส์นทั้งไทยและจีนและพบว่า มีการดัดแปลงในการแปลพระราชสาส์นทั้งไทยและจีน กล่าวคือ พระราชสาส์นของไทยที่ได้ส่งไปยังราชสำนักจีนใช้สำนวนแบบฐานะเท่าเทียมกัน แต่ในฉบับแปลภาษาจีนได้ดัดแปลงไว้ตามธรรมเนียมแบบ "จิ้มก้อง" หรือใช้สำนวนแบบแสดงความสวามิภักดิ์เป็นเมืองขึ้นของจีน ทางกลับกันพระราชสาส์นของจีนที่ได้ส่งไปยังราชสำนักไทยใช้สำนวนแบบเจ้าอาณานิคมกับอาณานิคม และในฉบับแปลภาษาไทยใช้สำนวนแบบฐานะเท่าเทียมกัน ผู้แปลเอกสารทั้งสองฝ่ายปกปิดข้อเท็จจริงนี้เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนไปได้อย่างราบรื่น ตัวอย่าง เช่น พระเจ้าตากสินมหาราช ทรงส่งทูตไปราชสำนักจีนหลายครั้งในสมัยธนบุรี เพื่อให้ได้รับการยอมรับสถานะกษัตริย์ไทย แต่พระราชสาส์นของไทยใช้สำนวนแบบฐานะเท่าเทียมกัน ซึ่งผิดธรรมเนียม⁴ "จิ้มก้อง" เอริกะ มะสุตะ (Erika Masuda) จึงได้สรุปไว้ว่า "จากการสำรวจเอกสารทางการทูตทั้ง

¹Hiroshi Kawaguchi. (2013).

(คำบรรยายจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับไทยในปลายยุคก่อนสมัยใหม่ เอกสารราชการกับการเมืองในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น). pp.14-15.

² pp.56-57.

³Erika Masuda เป็นนักประวัติศาสตร์ สำเร็จการศึกษาดุซึบันทิต (สาขาประวัติศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยโตเกียว (University of Tokyo) มีผลงานทางด้านประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ไทย-จีน มีผลงานภาษาไทยด้วย โปรดดู มะสุตะ, เอริกะ.(2546, กันยายน).การเมืองและวัฒนธรรมจากเมืองจีนนัยของ'จิ้มก้อง'ส่งทูตบรรณาการไปยังจีนในสมัยรัตนโกสินทร์". ใน ศิลปวัฒนธรรม

⁴Erika Masuda. (1995). Rama Issei No Taishingaikō (พระบรมราชโบายต่างประเทศในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกต่อราชวงศ์ชิง).In 22-23.

ไทยและจีนแล้ว พบว่า ฝ่ายไทยไม่ตระหนักถึงและไม่สนใจในเรื่องความสัมพันธ์แบบ “จิ้มก้อง” ในทางด้านการเมือง ที่ว่า เจ้าอาณานิคม-อาณานิคม”¹

การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรีเอริกะ มะสุตะใช้เอกสารภาษาจีนในสมัยราชวงศ์ชิง ซึ่งเก็บรวบรวมจากสถานที่ต่าง ๆ เช่นแผนกหลักฐานลายลักษณ์อักษรของพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติกุ่ก้งที่ไทเป (Gu Gong National Palace Museum) และหอจดหมายเหตุทางประวัติศาสตร์ชั้นเอกของจีนที่ปักกิ่ง (First Historical Archives of China) ในเอกสารเหล่านี้ได้กล่าวถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองไทยในสมัยอยุธยาตอนปลายและสมัยธนบุรีอย่างละเอียด เช่นการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองในพระราชวังอยุธยาจากหลังสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศสวรรคต การเคลื่อนไหวทางการเมืองหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 รวมทั้งสถานการณ์สงครามระหว่างไทยกับพม่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกับหมากเทียนต้อ (Mac Thien Tu) เจ้าเมืองพุทไธมาศ (เมืองฮาเตียน เวียดนามใต้ปัจจุบัน) ในฐานะเป็นคู่แข่ง ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิประเทศของไทยและประเทศใกล้เคียง เป็นต้น เอริกะ มะสุตะ ได้อธิบายว่าสงครามจีน-พม่าที่เกิดขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2308-2311 เป็นสาเหตุสำคัญที่พระราชสำนักจีนให้ความสนใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้²

จุงโกะ โคะอิซุมิ (Junko Koizumi) เป็นนักวิชาการอีกคนหนึ่งที่ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในรัชสมัยรัชกาลที่ 1 โดยพยายามวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนภายใต้ธรรมเนียม “จิ้มก้อง” ที่มีความหมายต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใกล้เคียงที่มีธรรมเนียมส่งเครื่องราชบรรณาการเธอได้สังเกตว่า ครั้งที่ราชทูตไทยได้เข้าร่วมงานฉลองครบรอบ 80 พรรษาของจักรพรรดิเฉียนหลง (จักรพรรดิองค์ที่ 6 ของราชวงศ์ชิง) เมื่อ พ.ศ. 2333 ราชทูตได้บังคับทูลจักรพรรดิจีนให้ตั้งเตือนพม่าให้คืนมะริด ทวาย และเมาะตะมะ (มะตะบัน) ให้แก่ไทย หลังจากนั้นทางราชสำนักจีนพยายามสับหลักไม่ให้ทูตไทยกับทูตพม่า พบหน้ากันที่เมืองจีน จนราชสำนักจีนยกเว้น “จิ้มก้อง” ของไทยให้ ในกรณีที่มีราชทูตจากพม่ามาเมืองจีนแต่ไทยไม่ยอม และส่งทูตไปเมืองจีน จุงโกะ โคะอิซุมิ ได้ตีความว่า การส่งทูต “จิ้มก้อง” ไปเมืองจีนมีความหมายทางอ้อมคือเป็นการสำรวจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและจีนและเป็นโอกาสที่ได้เจรจากับประเทศเพื่อนบ้านทั้งพระเจ้าตากสินมหาราชยังได้ส่งราชทูตไปเพื่อขอคำรับรองจากราชสำนักจีน การเป็นกษัตริย์นี้อาจไม่ใช่เฉพาะมี

¹Erika Masuda. (2004).

pp.99-100.

²Erika Masuda. (2009). Tai “Taishi” No Shikaku Eno Chosen (ไทย ทำพยายจุดบอดของ “ประวัติศาสตร์ไทย”).In pp. 79+80.

³ Junko Koizumi นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่สังกัด ศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาของมหาวิทยาลัยเกียวโต สำเร็จการศึกษาคู่ปีบัณฑิต (เกษตรกรรม) จากมหาวิทยาลัยโตเกียว มีผลงานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ความหมายในการปกครองประเทศเท่านั้น แต่อาจมีความหมายต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย เพราะ ในกรณีที่เจรจากับประเทศเพื่อนบ้าน หากได้รับการยอมรับจากราชสำนักจีน ประเทศคู่เจรจาจะให้เกิดเกียรติเป็นประเทศมีฐานะเท่าเทียมกัน

4.2 สรุปสถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ ในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557พบว่า มีจำนวน 20 เรื่องและสามารถจำแนกกลุ่มประเภทเพื่อการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางสรุป ประเภทกลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	กลุ่มงานวิจัย	จำนวน
1	ประวัติศาสตร์การเมือง	4
2	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	
3	กฎหมายตราสามดวง	9
4	ประวัติศาสตร์สังคม	
5	อาณาเขตของไทยก่อนยุคปฏิรูปประเทศ	3
6	การคมนาคม	2
		1
		1

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปฏิรูปประเทศ พบว่า นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยนี้ มีความ สนใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากที่สุด โดยเฉพาะ 7 ใน 9 เรื่องเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างราชสำนักไทยกับราชสำนักจีนราชวงศ์ชิง เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในช่วงเวลานี้มีความสัมพันธ์ด้านการค้ามากขึ้น จนถึงการสิ้นสุดของการค้าภายใต้ระบอบ “จิ้มก้อง” ของจีน อันเป็นหัวข้อที่น่าสนใจ สำหรับชาวญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่เคยมีความสัมพันธ์แบบ “จิ้มก้อง” เกริกะ มะสุตะได้เปรียบเทียบพระราชสาส์นทั้งจีนและไทยแล้ว วิเคราะห์

ว่า มีความแตกต่างในทัศนคติความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน โดยไทยมองว่าจีนเป็นคู่ค้าสำคัญที่มีฐานะเท่าเทียมกัน แต่จีนมองว่าไทยเป็นรัฐที่อยู่ภายใต้อาณัติของจีนเสมือนอาณานิคม จุงโกะ โคะอิซูมิเองก็ได้ศึกษาทัศนคติความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนแบบ “จิ้มก้อง” แล้วสรุปว่า นอกจากการค้าแล้ว “จิ้มก้อง” มีความหมายในแง่เพื่อสร้างความชอบธรรมของสถาบันกษัตริย์ ต่อประเทศเพื่อนบ้านที่ได้ส่งคณะทูตแบบ “จิ้มก้อง” อย่างไรก็ตาม สำหรับนักประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นแล้ว เอกสารภาษาจีนเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญตั้งแต่แรกเริ่มของวงการศึกษาศาสตร์ไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น ดังนั้นไม่น่าแปลกใจที่นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นสนใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน

นอกจากนี้แล้วยังมีงานวิจัยที่ใช้วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยแบบใหม่ ก็คือ งานวิจัยของฮิโรชิ คาวะกุชิที่ศึกษาอำนาจทางการเมือง โดยสำรวจเอกสารทางราชการในสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ระหว่างรัชกาลที่ 1 – 4 งานวิจัยของฮิโรชิ คาวะกุชิ ที่สังเกตการดำเนินการเอกสารทางราชการของไทยถือว่า เป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยแบบใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ที่อาจนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยเรื่องอื่นได้

4.2 สถานภาพงานวิจัยในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ(รัชกาลที่ 4-6)

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารในประเทศญี่ปุ่นพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชสมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 รวมทั้งสิ้นมี 38 เรื่อง มีรายละเอียดดังตารางที่แสดงต่อไปนี้

ตาราง 5 งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ(รัชกาลที่ 4-6)

ในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
1	Kokka To Shukyo Nikansuru Ichikosatsu III: Taibukkyo Niokeru Ecclesia No Seiritsu To Sonoigi (国家と宗教にかんする一考察 (III) : タイ仏教におけるEcclesiaの成立とその意義) / The Formation of a National Ecclesia in Thai Buddhism : An Evaluation of the Sangha Law of 1902 / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.10 No.2 / CSEAS Kyoto University / 1972 / ญี่ปุ่น / มี	การศึกษาเกี่ยวกับชาติกับศาสนา (III): ความหมายของการก่อตั้งคณะสงฆ์พระพุทธศาสนาของไทย/ ศึกษาถึงพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์.ศ.121 เอกสารที่ใช้คำบรรยายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พ.ศ. 2505 (ชาติทองประยูร), ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส
2	Tai Niokeru Sennenokoku Undo Nitsuite (タイにおける千年王国運動について) / Millenarian Movements in Thailand / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.3 / CSEAS Kyoto University / 1972 / ญี่ปุ่น / มี	เกี่ยวกับ “ขบวนการลัทธิสหัสวรรษ” ของไทย/ ศึกษาถึงเหตุการณ์กับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในภาคอีสานเอกสารที่ใช้ขอบผู้มีบุญอัสสาร.ศ.121 (เดชบุณนาค), นิทานโบราณคดี (สมเด็จพระบรมราชาธิบดี)
3	Taikoku No Hotaikai Nikansuru Ichikosatsu (1) – Dentoteki Hotaikai No Sonzoku- (タイ国の法体系に関する一考察 -伝統的的法体系の存続) /The Continuity of the Traditional Legal System in Modern Thailand (I)/ Osamu Akagi / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.3 / CSEAS Kyoto University / 1975 / ญี่ปุ่น / มี	การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายไทย -กฎหมายไทยโบราณที่คงเหลืออยู่ในกฎหมายสมัยใหม่/ ศึกษาการปฏิรูปการปกครองในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ในเรื่องกฎหมาย เอกสารที่ใช้กฎหมายตราสามดวงฉบับครุสภา, ตำนานกฎหมายเมืองไทย(สมเด็จพระบรมราชาธิบดี)
4	Taikoku Niokeru Kindaikyoku No Hatten -Tokuni Sanga No Yakuwari O Chusintosite (タイ国における近代教育の発展 一とくにサンガの役割を中心として) / - / Yoneo Ishii /Kindaiaija Kyoikushi Kenkyu / Iwasakigakujutsu Shuppan / 1975 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	พัฒนาการการศึกษาแบบสมัยใหม่ของไทย -ศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์เป็นหลัก- / ศึกษาถึงพัฒนาการของการศึกษาของไทยในช่วงปรับปรุงประเทศ (รัชกาลที่ 5-6) เอกสารที่ใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์.ศ.121, ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสการคณะสงฆ์, พระราชหัตถเลขาทรงสั่งราชการในรัชกาลที่ 5 และที่ 6 กับเรื่องประกอบ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่องที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
5	Tai no Kindaika Omegutte -Dentokishiso To Seiokindaishiso No Sokoku (タイの近代化をめぐる -伝統的思想と西欧近代思想の相克-) / - / Yoneo Ishii / Kindaikakumei To Ajia / Nagoya University Press / 1987 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศของไทย -การต่อสู้ระหว่างแนวความคิดแบบดั้งเดิมและแนวความคิดแบบสมัยใหม่ของชาติตะวันตก / ศึกษาถึงการต่อสู้ด้วยการโต้เถียงในเรื่องแนวความคิดระหว่างมิชชันนารีกับนักปราชญ์ไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเอกสารที่ใช้หนังสือแสดงกิจจานุกิจฉบับคุรุสภา, Abstract of the Journal of Rev. Dan Beach Bradley, M.D.: Medical Missionary in Siam 1835-1873 (D.B. Bradley), The introduction of Western Culture in Siam (Prince Damrong)
6	"Kicchenukitto" Ko -19 Seiki Shamu No Chishikijin To Kirisutokyo- (『キツチャーヌキツト』考 -十九世紀シヤムの知識人とキリスト教-) / Nangsu Sadeeng Kitchanukit by Chao Phraya Thipakorawong : Christianity and a 19th Century Siamese intellectual / Yoneo Ishii / Oriental Culture No.67 / The Institute of Oriental Culture, The University of Tokyo / 1987 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การศึกษาเกี่ยวกับ "หนังสือแสดงกิจจานุกิจ" -นักปราชญ์ของสยามกับศาสนาคริสต์ในคริสต์ศตวรรษที่ 19- / ศึกษาถึงความเป็นมาของ "หนังสือแสดงกิจจานุกิจ" และสงครามวาทะระหว่างนักปราชญ์ไทยกับมิชชันนารีที่เข้ามาเมืองไทยเพื่อเผยแพร่ศาสนาคริสต์เอกสารที่ใช้หนังสือแสดงกิจจานุกิจฉบับคุรุสภา, Abstract of the Journal of Rev. Dan Beach Bradley, M.D. Medical Missionary in Siam 1835-1873 (D.B. Bradley), The introduction of Western Culture in Siam (Prince Damrong)
7	Meijiki Shamukoku Nihonhaken Joshiryugakusei Nitsuite (明治期シヤム国日本派遣女子留学生について) / Women Students from Siam (Thailand) to Japan in the Meiji Period / Chalida Bua-Wang-Pong / Journal of Hosei Historical Society in Hosei University No.42 / Hosei University / 1988 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับนักเรียนหญิงของสยามที่ถูกส่งมาญี่ปุ่นในสมัยเมจิ / ศึกษา นักเรียนหญิงที่ได้เดินทางไปญี่ปุ่นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเอกสารที่ใช้จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงธรรมการ
8	Tai -Dokuritsu O Hojisuru Kindaikyouikuka No Kokoromi (タイ -独立を保持する教育近代化の試み-) / - / Yokuo Murata / Gendai Ajia Kyoiku -Sonodento To Kkushin / Toshindo / 1989 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ไทย : การทำทนายในการปรับปรุงระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่เพื่อรักษาเอกราช- / ศึกษาภาพรวมพัฒนาการของการศึกษาไทยตั้งแต่ก่อนมีระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่จนกระทั่งปัจจุบันเอกสารที่ใช้แผนการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาต่างๆ รายงานและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการทางการศึกษาที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
9	Gaiatsunaki Kaikoku (1) -19 Seiki Shamu Niokeru Kindaika Ni Kansuru Ichikosatsu- (外圧な き開国 (一) --一九世紀シャ ムにおける近代化に関する一考 察-) / The Opening of a Country Sans External Pressures (1) -A Reflection on the Start of Modernization in the Nineteenth Century Thailand / Fumio Nagai / Kyoto Law Review Vol.135 No.2 / The Kyoto University Law Association / 1994 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เปิดประเทศโดยไม่มีคามกดดันจากภายนอก (1) -การศึกษา เกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศแบบสมัยใหม่ของสยามใน คริสต์ศตวรรษที่ 19 / วิเคราะห์ความสำคัญของสนธิสัญญาเบาว์ริง ที่มีตอนนโยบายการปรับปรุงประเทศที่ได้ดำเนินการในเวลาต่อมา เอกสารที่ใช้งานวิจัยเกี่ยวกับการเจรจาสนธิสัญญาเบาว์ริงเช่น The Development of Siamese Relations with Britain and France in the Reign of Maha Mongkut (Noen Snidvongs), British Policy Towards Siam (Nicholas Tarling)
10	Gaiatsunaki Kaikoku (2) -19 Seiki Shamu Niokeru Kindaika Ni Kansuru Ichikosatsu- (外圧な き開国 (二) --一九世紀シャ ムにおける近代化に関する一考 察-) / The Opening of a Country Sans External Pressures (2) -A Reflection on the Start of Modernization in the Nineteenth Century Thailand / Fumio Nagai / Kyoto Law Review Vol.136 No.1 / The Kyoto University Law Association / 1994 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เปิดประเทศโดยไม่มีคามกดดันจากภายนอก (2) -การศึกษา เกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศแบบสมัยใหม่ของสยามใน คริสต์ศตวรรษที่ 19 / บทความความซุดภาคที่ 2 ที่ต่อจากภาคที่ 1
11	Chukaminkoku Pekinseifugaikobu No Taishamukosho -Shamukakyo Hogomondai Omegutte- (中华民国北京政府外交 部の対シャム交渉 -シャム華僑 保護問題をめぐって-) / China's Diplomatic Policy Towards Siam, 1912-1926: A Preliminary Note. / Shin Kawashima / Journal of Historical Studies No.692 / The Historical Science Society of Japan / 1996 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	นโยบายการต่างประเทศจีนต่อไทยของกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐจีนที่ปักกิ่ง -เกี่ยวกับปัญหาคนจีนโพ้นทะเลในอารักขา ของประเทศตะวันตก / ศึกษาที่มาที่ไปของการเจรจาระหว่างไทยกับ จีนเพื่อตกลงกันในเรื่องฐานะของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในไทยและ นโยบายทางการเมืองต่อชาวจีนที่อาศัยอยู่ในไทยกลางพุทธ ศตวรรษที่ 25 เอกสารที่ใช้จดหมายเหตุกระทรวงการต่างประเทศ ของจีน, งานวิจัยเกี่ยวกับการเจรจาระหว่างไทยกับจีน
12	Tai Niokeru Minzokukyodotai To Minzokumondai (タイにおける民族共同体と民 族問題) / - / Eiji Murashima / Shiso No.863 / Iwanami Shoten / 1996 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์และปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ของ ไทย / ศึกษาปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์และการจัดการให้ กลุ่มชาติพันธุ์ผสมกลมกลืนเป็นคนไทยของรัฐบาลไทยหลังสมัย จอมพลป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีเอกสารที่ใช้จดหมายเหตุ กระทรวงมหาดไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของเออิจิ มุระชิมะ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
13	Rama 6 Seio No "Bunka No Honyaku" -20 Seikishoto Shamu Niokeru Seiobunka Shiso Tono Sesshoku Nikansuru Ichikosatsu (ラマ6世 王の「文化の翻訳」 -20世紀初 頭シヤムにおける西欧文化・思 想との接触に関する一考察-) / 'Translation of Culture' of King Rama VI -A Study on Contact with European Culture and Thought in Siam in the Early 20th Century- /Shoko Sugiyama / Journal of Asian and African Studies No.54 / The Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa, Tokyo University of Foreign Studies / 1997 / ญี่ปุ่น / มี	"การแปลวัฒนธรรม" ในรัชกาลที่ 6 -การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสยามได้ สัมผัสกับวัฒนธรรมและแนวความคิดแบบตะวันตกในต้น คริสต์ศตวรรษที่ 20 / ศึกษาถึงวัฒนธรรมและแนวความคิดที่ได้เข้า มาเมืองไทยในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งมีผลต่อพระราชดำริในรัชกาลที่ 6 เอกสารที่ใช้พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 เช่นเทศนาเสือป่า, จดหมายเหตุร้ายวันในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ความเป็นชาติรัชสมัยใหม่โดยแท้จริง
14	Tai Togyoshi (タイ糖業史 -輸出大国 への軌跡-) / - / Hiroshi Yamamoto / - / Ochanomizushobo / 1998 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ประวัติศาสตร์การผลิตน้ำตาลของไทย -เส้นทางสู่ประเทศแห่งการ ส่งออก- / ศึกษาถึงการผลิตน้ำตาลของไทยตั้งแต่สนธิสัญญาเบาว์ ริงจนกระทั่งทศวรรษ ค.ศ.2530 เอกสารที่ใช้ The Bangkok Calender (Bradley, D. B.), Great Britain House of Commons : 1856 -1900, สรุปสถานการณ์ผลิตน้ำตาลของประเทศไทยแต่ละปี (กระทรวงอุตสาหกรรม),
15	Tetsudoseibi To Aratanaru Butsuryu No Keisei - Tai Niokeru Buta No Jirei- (鉄道整備と新 たなる物流の形成 -タイにおけ る豚の事例-) / Introduction of Railways and the Creation of New Commodity Flow -The Case of Pigs in Thailand- / Ichiro Kakizaki /Journal of Asian and African Studies No.55 / Tokyo University for Foreign Studies / 1998 / ญี่ปุ่น / มี	การขยายระบบการขนส่งทางรางและสร้างระบบการขนส่งสินค้า รูปแบบใหม่ -กรณีการขนส่งสุกรของไทย- / ศึกษาถึงการขยาย ระบบการขนส่งทางรางของไทยที่ทำให้สุกรเป็นสินค้าเศรษฐกิจ สำคัญของไทยเอกสารที่ใช้เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ที่เก็บอยู่ในหอ จดหมายเหตุแห่งชาติเช่นรายงานสัตว์ประจำเดือนในพ.ศ. 2454 ตามจังหวัดในภาคเหนือและภาคอีสาน, เอกสารเรื่องภาษีสุกร เป็น ต้น
16	Nichi Tai Joyakukankei No Shitekitenkaikatei Nikansuru Kenkyu (日・タイ条約関係 の史的展開過程に関する研究) / The Historical Development of Japan-Thailand Treaty Relations / Junzo Iida / Ajiakenkyujo Sokan No.7 / Institute of Asian Studies, Soka University / 1998 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการสนธิสัญญาระหว่างไทยกับ ญี่ปุ่น / ศึกษาประวัติและพัฒนาการของสนธิสัญญาระหว่างไทยกับ ญี่ปุ่นตั้งแต่มีความสัมพันธ์ทางการทูตแบบสมัยใหม่เมื่อพ.ศ. 2530 จนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เอกสารที่ใช้เอกสารกระทรวงการ ต่างประเทศของไทยและญี่ปุ่น, เอกสารกรมราชเลขาธิการรัชกาลที่ 5, สนธิสัญญาระหว่างไทยกับญี่ปุ่นฉบับต่างๆ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
17	Taiminshohoten Hensanshijosetsu - Fubyodojoyaku Kaisei To Hotenhensan- (タイ 民商法典編纂史序説 -不平等条 約改正と法典編纂-) / A Preliminary Study of the Codification Process of the Civil and Commercial Code in Thailand: The Codification Process and the Renegotiation of the Unequal Trade Agreements / Kikuo Nishizawa / Journal of Law and Politics No.177 / Nagoya University / 1999 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์กฎหมายทางการค้าของ ไทย -การร่างกฎหมายและการแก้ไขสนธิสัญญาไม่เป็นธรรม- / ศึกษาความเป็นมาของการร่างกฎหมายทางการค้าแบบสมัยใหม่ ของไทยและกระบวนการในกาแก้ไขสนธิสัญญาไม่เป็นธรรมเอกสาร ที่ใช้ Bilateral Treaties and Agreements between Thailand and Foreign Countries and International Organizations (Treaty and Legal Department, Ministry of Foreign Affairs), The History of a Transition (P.W.Thornely), สนธิสัญญาไม่เป็น ธรรมที่ได้ลงนามกันระหว่างไทยกับชาติต่างๆ
18	Tai Tokeikseido Hattatsushi Joron - Kokkatokeikyoku Jinkosansasu Kokuminshotoku- (タイ統計制度発達史序論 -国家 統計局、人口センサス、国民所 得-) / - / Akira Suehiro / Discussion paper No.D99-6 / Institute of Economic Research, Hitotsubashi University / 1999 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	งานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการระบบการบริหาร จัดการสถิติของไทย -สำนักงานสถิติแห่งชาติสามะโนประชากรและ รายได้ประชาชาติ- / ศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ สถิติของไทยตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวจนถึงปัจจุบันเอกสารที่ใช้รายงานและสถิติที่หน่วยงาน ของรัฐได้จัดทำเช่น Statistical Year Book of the Kingdom of Siam 1916 (Department of Commerce and Statistics), The Economic Conditions of North-Eastern Siam (Ministry of Commerce and Communications) และการสำรวจภาคเอกชน เช่น Siam: Rural Economic Survey, 1930-1931 (Zimmerman, Carle C)
19	Tai Keizai To Tetsudo 1885~1935 (タイ 経済と鉄道1885~1935年) / - / Ichiro Kakizaki / - / Nihonkeizaihyoronsha / 2000 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เศรษฐกิจไทยกับทางรถไฟค.ศ.1885-1935 / ศึกษาถึงนโยบายใน การสร้างเครือข่ายการขนส่งทางรถไฟของรัฐและวิเคราะห์อิทธิพลที่ มีต่อเศรษฐกิจระหว่างพ.ศ.2428-2478 เอกสารที่ใช้จดหมายเหตุ สมัยราชการที่ 5 รายงานและสถิติเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเมืองใน ช่วงเวลาดังกล่าว

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ข
ที่

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
24	Senzenki Taitetsudo No Ryokakuyuso (戦前 期タイ鉄道の旅客輸送) / Passenger Traffic of Railways in Prewar Thailand / Ichiro Kakizaki / Japan Railway History Review No.20 / Railway History Society of Japan / 2002 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การขนส่งผู้โดยสารของรถไฟไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 / ศึกษา การขยายการขนส่งระบบทางรางของไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์บทบาทของรถไฟในการขนส่งแรงงานและสร้างบูรณา การชาติไทยเอกสารที่ใช้จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเอกสารเบ็ดเตล็ดเอกสารกระทรวงมหาดไทย เอกสารกระทรวงโยธาธิการรายงานและสถิติที่หน่วยงานของรัฐได้ จัดทำเช่น Annual Report on the Administration of the Royal State Railways (Royal State Railway of Siam) และหนังสือพิมพ์ ฉบับต่างๆ Bangkok Times ประชาชาติ ศรีกรุง
25	Yamada Nagamasa No Imejito Nittaikankei (山 田長政のイメージと日タイ関 係) / The Image of Yamada Nagamasa and the Relationship between Japan and Thailand / Satoko Tsuchiya / Journal of Asia-Pacific Studies No.5 / The Institute of Asia-Pacific Studies, Waseda University / 2003 / ญี่ปุ่น / มี	ภาพพจน์ของยะมะตะนะงะมะซะวะกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับ ญี่ปุ่น / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นโดยวิเคราะห์ความ แตกต่างของภาพพจน์ยะมะตะนะงะมะซะวะระหว่างสองประเทศ เอกสารที่ใช้ตำราเรียนชั้นประถมศึกษาของญี่ปุ่นแต่ละยุคสมัยงาน เขียนเกี่ยวกับยะมะตะนะงะมะซะวะ
26	Shamu Niokeru Kotei Nashonarizumu To Shinbunjo No Genron (1910-25 Nen) (シヤム における公定ナショナリズムと 新聞上の言論 (1910-25年)) / - / Akiko Sugiyama / ILCC Southeast Asian Studies No.6 / The Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa / 2004 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์และชาตินิยมที่เป็นทางการ (Official Nationalism) ของสยามระหว่างค.ศ. 1910-1925 / ศึกษาถึงความ คิดเห็นในหนังสือพิมพ์และชาตินิยมที่เกิดขึ้นในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 เอกสารที่ใช้หนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ในสมัยรัชกาลที่ 6 เช่นบางกอก การเมือง, Bangkok Times Weekly Mail, หนังสือพิมพ์ยามาโต, สยามรัฐชาวตวันตกและเอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 6 เช่นข้ออนุญาตออกหนังสือพิมพ์บทความพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
27	Tato No "Kaiho" Omegutte -Shamukindaishi No Ichi Metanarathibu (タートの「解放」を めぐって -シヤム近代史の一メ タナラティブ) / - / Junko Koizumi / Tonanajashi No Metanarathibu O Meguru Sogotekikenkyu -Kokuminkokka No Monogatari: Jenda Kindai / Japan Society for the Promotion of Science / 2004 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับ "การเลิก" ทาส -เป็นอภิมหาพรรณนา (Meta-narrative) ใน ประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ / ศึกษาถึงการเลิกทาสของไทยในรัช สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเอกสารที่ใช้จดหมายเหตุ ในสมัยรัชกาลที่ 3-4, กฎหมายตราสามดวงฉบับคุรุสภาเรื่อง การเลิกทาสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระยา อนุমানวาชธน)

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
28	Pasakorawon Nomudajinninki (1888-1892 Nen) No Densokaikakuseisaku (パーサコラウ オン農務大臣任期 (1888-1892 年) の田租改革政策) / Land Tax Reform Policy during the Term of Agricultural Minister, Phraya Phasakorawong (1888-1892) / Atsushi Kitahara / The Journal of Thai Studies No.5 / The Japanese Society of Thai Studies / 2005 / ญี่ปุ่น / มี	การปรับปรุงการเรียกค่านาในสมัยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ดำรง ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตราธิการ (ค.ศ. 1888-1892) / ศึกษาการปรับปรุงระบบการเรียกเก็บภาษีที่นาที่สวนในสมัย เจ้าพระยาภาสกรวงศ์ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตราธิ การระหว่างพ.ศ. 2431-2435 เอกสารที่ใช้จดหมายเหตุในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกระทรวงเกษตร, ประชุม กฎหมายเหตุประจำศก (เสถียรวิชัยลักษณ์)
29	Kindai Tai Ni Okeru Densokaikaku To Denchikenrikakutei No Katei -1886 Nen – 1906 Nen No Kiseki- (近代タイにおける田 租改革と田地権利確定の過程 – 1888年-1906年の軌跡-) /Policy of Land Tax and Land Title in Modern Thailand during 1888-1906 / Atsushi Kitahara / Economic Reseach No.114 / Economic Research Center, School of Economics, Nagoya University / 2005 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	การปรับปรุงการเรียกค่านาและกระบวนการของการออกโฉนดที่ดิน ของไทยในสมัยใหม่ –ตามร่องรอยระหว่างค.ศ. 1888-1906 / ศึกษาการปรับปรุงระบบการเรียกเก็บภาษีที่ดินกระบวนการออก โฉนดที่ดินรูปแบบสมัยใหม่ในช่วงการปรับปรุงประเทศเอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกระทรวง เกษตรประชุมกฎหมายเหตุประจำศก (เสถียรวิชัยลักษณ์)
30	Nakon Nayokkuken Niokeru Densochoshyu - Pasakorawon Nomudajinninki O Chushintosite- (ナコーン・ナーヨック県におけ る田租徴収 -パーサコラウオン 農務大臣任期を中心として-) / Land Tax Collection in Nakhon Nayok Province during the Agriculture Ministerial Term of Phasakorawong, 1888-1892 / Atsushi Kitahara / The Journal of Thai Studies No.6 / The Japanese Society of Thai Studies / 2006 / ญี่ปุ่น / มี	การเก็บค่านาในจังหวัดนครนายก -สมัยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ดำรง ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตราธิการ / ศึกษากระบวนการเรียก เก็บภาษีที่นาที่สวนในจังหวัดนครนายกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเอกสารที่ใช้จดหมายเหตุ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกระทรวงเกษตรประชุม กฎหมายเหตุประจำศก (เสถียรวิชัยลักษณ์)

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
31	Shamu Niokeru Chugokubuyo Nikansuru Ichikosatsu -"Byo Nikansuru Shorei" (1921 Nen) O Megutte- (シヤムにおける中国廟に 関する一考察 -「廟に関する省 令」 (1921年) をめぐって-) / Chinese Shrines in Siam Historical Perspective / Junko Koizumi / Toyobunkakenkyujo Kiyō No.150 / the Institute of Oriental Culture, The University of Tokyo / 2007 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ศึกษาศาลเจ้าจีนในสยาม -เกี่ยวกับ "กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศล สถานชนิดศาลเจ้า" (พ.ศ.2463) / ศึกษาถึงกฎเสนาบดีว่าด้วยที่ กุศลสถานชนิดศาลเจ้าพ.ศ.2463 เพื่อวิเคราะห์ชุมชนชาวจีนในไทย ทางศาสนารวมทั้งในแง่ด้านการเมืองและเศรษฐกิจเอกสารที่ใช้จัด หมายเหตุกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงนครบาลในสมัย รัชกาลที่ 6
32	Tai Niokeru Kyoikuhatten Kokumintogo Bunka Kyoikukyoryoku (タイにおける教育発 展国民統合・文化・教育協力) / Educational Development in Thailand, National Integration, Culture and Educational Cooperation / Yokuo Murata / - / Toshindo / 2007 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	พัฒนาการของการศึกษาในประเทศไทยการบูรณาการชาติไทย วัฒนธรรม ความร่วมมือในการศึกษา / ศึกษาพัฒนาการของ การศึกษาของไทยตั้งแต่ก่อนมีระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่จนถึง ปัจจุบัน พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสำคัญของการศึกษาในการบูรณา การชาติไทยเอกสารที่ใช้แผนการศึกษาและหลักสูตรการศึกษา ระดับการศึกษาต่างๆ และรายงานและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินการ โครงการทางการศึกษาที่หน่วยงานของรัฐได้จัดไทย
33	Okoku No Tetsuro -Tai No Tetsudo No Rekishi- (王国の鉄路 -タイの鉄道の歴史 -) / - / Ichiro Kakizaki / - / Kyoto University Press / 2010 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	สายรถไฟของราชอาณาจักร -ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับรถไฟของไทย- / ศึกษาถึงประวัติศาสตร์รถไฟไทยโดยประกอบด้วย 5 บทบทที่ 1 ศึกษาสถานภาพการขนส่งช่วงก่อนที่มีรถไฟในไทยและผลที่เกิดขึ้น จากการใช้รถไฟในช่วงแรกบทที่ 2 ศึกษาช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และช่วงที่เริ่มมีเจ้าหน้าที่รถไฟที่เป็นคนไทยเพิ่มมากขึ้นบทที่ 3 ศึกษาช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 บทที่ 4 ศึกษาช่วงหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ซึ่งช่วงที่เริ่มใช้รถยนต์ในการขนส่งบทที่ 5 ช่วงหลังพ.ศ. 2530 กล่าวถึงแผนการเดินทางสายรถไฟระหว่างประเทศและรถไฟใน กรุงเทพฯ เอกสารที่ใช้เอกสารทางราชการของหน่วยงานของรัฐของ ไทยต่างประเทศและสถิติเกี่ยวกับรถไฟไทยในแต่ละช่วงเวลา

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
34	1880 Nendaichuyo Niokeru Shamu No Taifutsu Taishinkankei (一八八〇年代中 葉におけるシャムの對佛・對清 關係) / - / Junko Koizumi / The Journal of Oriental Researches Vol.70 No.1 / The Society of Oriental Researches / 2011 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสและไทยกับจีนในราชวงศ์ชิงกลาง ทศวรรษค.ศ.1880 / ศึกษาถึงวิกฤตการณ์ร.ศ. 112 โดย เปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนเอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่นเอกสารฉบับกรมทูลเอกสารเย็บเล่มกระทรวงการต่างประเทศ และเอกสารส่วนบุคคล
35	Mandarokokka Kara Kokuminkokkai – Tonanajishi Nonakano Daiichijisekaitaisen (マ ンダラ国家から国民国家へ—東 南アジア史のなかの第一次世界 大戦) / - / Shinzo Hayase / - / Jinbunshoin / 2012 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	จากประเทศการปกครองแบบเก่าสู่ประเทศชาติแบบสมัยใหม่ – สงครามโลกครั้งที่ 1 ในประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้- / ศึกษาภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 เอกสารที่ใช้งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่น France on the Mekong: A History of the Protectorate in Cambodia, 1863-1953 (Tully, John), The Netherlands Indies and the Great War, 1914-1918 (Van Dijk, Kees)
36	Rama 7 Seiojiseiki No Bankoku Kokuritsuhakubutsukan Nikansuru Ichikosatsu - Damuronshinno No Yakuwari Ni Chakumokushite (ラーマ7世王治世期 のバンコク国立博物館に関する 一考察-ダムロン親王の役割に着 目して-) / A Study of Bangkok National Museum during the Reign of King Rama VII (1925-1935): Focusing on the Role of Prince Damrong Rachanuphap / Shinsuke Hinata / Southeast Asia: History and Culture No.41 / Japan Society for Southeast Asian Studies / 2012 / ญี่ปุ่น / มี	การศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติพระนครในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว –สังเกตุบทบาทของสมเด็จพระ เจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ / ศึกษาบทบาท ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพในการ บริหารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติพระนครในสมัยรัชกาลที่ 7 เพื่อวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงและแนวความคิดเบื้องหลังที่มีต่อการบริหาร พิพิธภัณฑ์แห่งชาติพระนครเอกสารที่ใช้จดหมายเหตุในสมัยรัชกาล ที่ 7 เช่นปราชญ์ถาเรื่องการพานักเรียนไปดูพิพิธภัณฑ์สถาน, บัญชีส่ง ของส่งมาจากกระทรวงมหาดไทยฯลฯ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อ วารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่องานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่องานวิจัยภาษาญี่ปุ่น / เรื่อง ที่ศึกษาและหลักฐานที่ใช้ในการวิจัย
37	Damuronshinno "Shamubussekish" (1926) No Seiritu To Shiso (ダムロン親王『シ ヤム仏蹟史』 (1926) の成立と 思想) / The Political Thought of Prince Damrong: A History of Buddhist Monuments in Siam (1926) / Shinsuke Hinata / Nampo-Bunka No.40 / Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai / 2013 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ประวัติความเป็นมาและแนวความคิดใน "ตำนานพระพุทธเจดีย์ สยาม" พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงรา ชาานุภาพ (พ.ศ. 2469) / ศึกษาถึงแนวความคิดทางการเมืองของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพที่ ปรากฏอยู่ใน "ตำนานพระพุทธเจดีย์สยาม" เอกสารที่จัดทำโดยพระ พุทธเจดีย์สยาม (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุ ภาพ), เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์วางปาฐกถาแสดงพระเกียรติสมเด็จพระ พระปิยมหาราชประธานฐานวิทยุกระจายเสียงเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2474
38	Kindai Shamu Niokeru Joyaku To Oken (近代 シヤムにおける条約と王権) / - / Junko Koizumi / Rekisi To Chiri -Sekaishi No Kenkyu No.238 / Yamakawa Shuppan / 2014 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	สนธิสัญญากับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ของสยามใน สมัยใหม่ / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเน้นศึกษาระดับสูงต่ำของกษัตริย์ที่ปรากฏอยู่ ในข้อความสนธิสัญญาทั้งฉบับไทยและต่างประเทศ

4.2.1 ความสำคัญของงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุง ประเทศ(รัชกาลที่ 4-6) ได้แก่

4.2.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงการปกครองของรัชกาลที่ 5

ชิเกฮารุ ทานาเบะ(Shigeharu Tanabe) ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
ส่วนภูมิภาคในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 และอธิบายว่า ประเทศไทยในรัชสมัยนี้ ได้ประสบกับการคุกคามจาก
ชาติตะวันตก คือ อังกฤษและฝรั่งเศส ทำให้มีความจำเป็นต้องปรับปรุงการปกครองส่วนภูมิภาคตาม
แบบชาติตะวันตก ที่แบ่งเขตชัดเจนเสมือนลากเส้นบนแผนที่ จนได้มีระบบการแบ่งเขตส่วนภูมิภาค
ใหม่ คือมณฑลเทศาภิบาลขึ้น พร้อมทั้งยกเลิกหัวเมืองเอกโทตรีจัตวาและยกเลิกหัวเมืองประเทศราช
จัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลนี้ ได้แบ่งเขตการปกครองเป็นมณฑลเมืองอำเภอตำบลและ
หมู่บ้านขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นการรวมอำนาจของหัวเมืองเข้าสู่ศูนย์กลาง ชิเกฮารุ ทา
นาเบะสรุปว่า ระบบแบบมณฑลเทศาภิบาล ได้จัดทำขึ้น แทนที่การปกครองแบบหัวเมือง และประเทศ
ราช เพื่อเตรียมรับภัยคุกคามของมหาอำนาจชาติตะวันตก ระบบการปกครองมณฑลเทศาภิบาล ทำให้

ปกครองราชอาณาจักรตามหัวเมืองได้โดยตรง และมีประสิทธิภาพ แต่มีข้อเสีย คือ อาจขัดขวางการพัฒนาสังคมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว¹

4.2.1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จุงโกะ โคอิซุมิ ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเน้นศึกษากระบวนการที่ไทยพ้นจากธรรมเนียมการ “จิ้มก้อง” ของจีน กล่าวคือไทยมีทัศนคติที่ว่า การที่ทำสนธิสัญญาแบบสากลกับจีนเป็นการพ้นจากการความสัมพันธ์แบบเก่า หรือ “จิ้มก้อง” และไทยมีฐานะเท่าเทียมกับจีน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศได้แสดงความคิดเห็นในรายงานเกี่ยวกับความคืบหน้าของการเจรจาระหว่างไทยกับจีนที่ถวายเป็นรัชกาลที่ 5 ว่า “ฝ่ายรัฐบาลจีนเรียกร้องให้ไทยมีฐานะแบบเมืองขึ้น ซึ่งฝ่ายจีนใช้คำว่า พันธมิตร ที่ใช้กันอยู่ตามธรรมเนียมการต่างประเทศแบบสากลนั้น มาแทนความสัมพันธ์แบบ จิ้มก้อง เท่านั้น และนัยของข้อเรียกร้องฝ่ายจีนไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากธรรมเนียม จิ้มก้อง² แต่ไทยก็ไม่สามารถปฏิเสธข้อเรียกร้องของจีนได้ทันทีทันใด จึงตัดสินใจใช้วิธียืดเวลาในการตัดสินใจ ด้วยเหตุนี้กระบวนการพ้นจากความสัมพันธ์แบบ “จิ้มก้อง” ของไทยนั้นเป็นการหลีกเลี่ยงการทำสนธิสัญญากับจีน³

รัฐบาลไทยได้จ้างชาวต่างชาติ เพื่อให้พวกเขาสอนวิทยาการใหม่ในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีความเจริญเท่าเทียมกับชาติตะวันตก ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 รัฐบาลไทยจ้างชาวญี่ปุ่นเป็นข้าราชการไทย กล่าวคือ โทชิฮารุ โยชิกาว่าและ ทาคาชิ นากะมูระ ได้ศึกษาถึงเรื่อง ช่างไหม ชาวญี่ปุ่นที่รับราชการไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 ทาคาชิ นากะมูระ ได้นำเอกสารราชการญี่ปุ่นมาประกอบการศึกษา ส่วน โทชิฮารุ โยชิกาว่า ได้สำรวจเอกสารที่หอสมุดแห่งชาติและหอจดหมายเหตุแห่งชาติของไทย ด้วยความพยายามของนักประวัติศาสตร์สองท่านนี้ ทำให้การวิจัยเกี่ยวกับช่างไหม ชาวญี่ปุ่นที่รัฐบาลไทยจ้าง มีความสมบูรณ์มากขึ้น โทชิฮารุ โยชิกาว่า ได้เรียบเรียงการวิจัยเกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นที่รัฐบาลไทยจ้างในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ไว้ในหนังสือความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น 600 ปี⁴

¹ Shigeharu Tanabe. (1972). Tai Niokeru Kokkaryouiki No Seiritsukatei(กระบวนการสร้างอาณาเขตแบบสมัยใหม่ของไทย).In .pp.72-73.

² Junko Koizumi. (2010).Choko Kara No “Ridatsu” –Shamu No Jirei (พ้นจากความสัมพันธ์แบบ “จิ้มก้อง” –ในกรณีของสยาม).In pp.206.

³ pp.207-209.

⁴ Takashi Nakamura เป็นนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น อดีตเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทนรี เชี่ยวชาญภาษาฮอลันดา จึงมีผลงานทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์อินโดนีเซีย ไต้หวันในสมัยอาณานิคมของฮอลันดา

⁵ ดู อิชิติ โยเนะโอะ และ โยชิกาว่า โทชิฮารุ. (2543). ความสัมพันธ์ไทย ญี่ปุ่น ปี มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์.

นอกจากนี้แล้ว มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาถึงสถานภาพชาวไทยที่ศึกษาต่อต่างประเทศใน สมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ (รัชกาลที่ 4-6) เช่น โอซามุ อะคากิ(Osamu Akagi)** ได้ศึกษา นักเรียนทุนที่ได้ศึกษาต่อต่างประเทศในสมัยที่ประเทศไทยใช้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และ สรุปว่า นักเรียนทุนที่ถูกส่งไปยังต่างประเทศตั้งแต่รัชสมัยรัชการที่ 5 ทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้และมีความสามารถในด้านต่าง ๆ โดยมีพระประสงค์เพื่อสนับสนุนการบริหารบ้านเมืองในระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่ทางกลับกัน บุคคลที่ได้สัมผัสกับการบริหารบ้านเมืองของต่างประเทศ มีความคิด เช่น ประชาธิปไตย บุคคลเหล่านี้ เป็นต้นเหตุที่ทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนแปลง ระบอบการ ปกครอง พ.ศ. 2475¹ โยคุโอะ มุราตะ(Yokuo Murata)*** ได้ศึกษาเฉพาะนักเรียนทุนที่ศึกษาต่อญี่ปุ่น ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง และวิเคราะห์เหตุผลที่นักเรียนทุนเหล่านี้เลือกศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น โดยใช้สถิติต่าง ๆ ที่ทั้งญี่ปุ่นและไทยได้สำรวจไว้² Chalida Bua-Wang-Pong และ Chie Yamane**** ได้ศึกษา เรื่องนักเรียนหญิงที่ไปศึกษาต่อญี่ปุ่นในรัชสมัยรัชกาลที่ 5³

4.2.2 สรุปสถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ(รัชกาลที่ 4-6) ในญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 ประกอบด้วยหัวข้อย่อย ดังนี้

4.3. สถานภาพงานวิจัยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง พ.ศ. 2475

**Osamu Akagi เป็นนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่ศึกษาไทยศึกษา จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยโอซากาวิชาต่างประเทศ (Osaka University of Foreign Studies) และศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นระยะเวลา 2 ปี มีผลงานทางด้าน การเมืองไทย และสังคมไทย

¹Osamu Akagi(1978). Taikoku No Kindaikakatei Niokeru Kaigai Ryugaku –Zettaiosei Tono Kanrennoite-(บทบาทของนักเรียนที่ ศึกษาต่อต่างประเทศในช่วงปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยของไทย –เกี่ยวกับระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช-).In . pp.227-228.

***Yokuo Murata เป็นนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่ศึกษาเรื่องการศึกษาระหว่างวันออกเฉียงใต้ สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยเกียวโต มีผลงานทางด้านประวัติศาสตร์การศึกษาของไทย

²ดู Yokuo Murata. (1978). Senzen Ni Okeru Nichi Taikan No Jintekikoryu –Taijin No Nihonryugaku O Chushin Toshite-(ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-ญี่ปุ่นทางด้านบุคลากรก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง –ศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาต่อญี่ปุ่นเป็นหลัก-).In

**** Chalida Bua-Wang-Pongนักศึกษาวไทยที่ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยโฮเซ (Hosei University) ของญี่ปุ่น, Chie Yamaneนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่ศึกษาด้านภาษาศาสตร์ สำเร็จการศึกษาดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยโอะกะยะมะ (Okayama University)

³ดู Chalida Bua-Wang-Pong (1990). Meijiiki ShamukokuNihonhaken Joshiryugakusei Nitsuite (เกี่ยวกับนักเรียนหญิงของสยามที่ ถูกส่งมาญี่ปุ่นในสมัยเมจิ). In Journal of Hosei Historical Society in Hosei University No.42, Chie Yamane. (2003). Meijiiki Niokeru Ibunkasesshoku –Shamukoku Joshiryugakusei O Azukatta Amenomori Sen No Nikki O Motoni-(การประสพกับวัฒนธรรมต่างชาติในสมัย เมจิ –ตามบันทึกประจำวันของอะมะโอะโมะริ เ็น ซึ่ง เป็นบุคคลที่ได้ดูแลนักเรียนหญิงจากประเทศสยาม- In The Sanyo Review Vol.10.

ตาราง 6 งานวิจัยเกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ใน
ประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
1	<p>Taikoku Kindaika No Shakai Bunkateki Haikei To Kyouikuteki Kadai (タイ国近代化の社会・文化的背景と教育的課題) / Socio-cultural Background and Educational Needs for the Modernization of Thailand / Kenji Moriguchi / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.4 No.3 / CSEAS Kyoto University/ 2508 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยของไทย เบื้องหลังทางสังคมวัฒนธรรมและความจำเป็นของการศึกษา / ศึกษาปัญหาและความจำเป็นของการศึกษาในการปรับปรุงประเทศของไทย เอกสารที่ใช้ A Public Development Program for Thailand (Ellsworth, P.T. and Others), Thailand: Official Year Book (Government of Thailand)</p>
2	<p>Taikoku No Kindaika To Kenryokukozo No Henshitsu (タイ国の近代化と権力構造の変質) / Transformation of the Power Structure in Thailand Toward Modernization / Kenjiro Ichikawa / Historical Studies on Power Structure in Southeast Asia / Takeuchi Books / 2512 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจของไทย / ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงปรับปรุงประเทศสมัยรัชกาลที่ 5 เอกสารที่ใช้ The Thai Bureaucracy, Institutional Change and Development (Siffin, Willam J.)</p>
3	<p>Tai Niokeru Betonamujin Mondai No Genjo To Rekishitekihaikai – Indoshina Niokeru Minzokutekisokoku No Ichisokumen- (タイにおけるベトナム人問題の現状と歴史的背景 – インドシナにおける民族的相剋の側面-) / Present Situation and Historical Background of Vietnamese Problem in Thailand / Tamotsu Takahashi / Asia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.12 No.7 / Institute of Developing Economies/ 2514/ ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ปัญหาชาวเวียดนามในไทยและเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์-ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติในคาบสมุทรมอินโดจีน / ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ชาวเวียดนามอพยพเข้ามาดินแดนไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสงครามเวียดนาม เอกสารที่ใช้ The Vietnamese Refugees in Thailand; A Case Study in Decision-Making (Chan Ansuchote), The Vietnamese in Thailand (Peter A. Poole)</p>
4	<p>Tai Niokeru Kokkaryoiki No Seiritsu –Chakuri Kaikakuki O Chushintosite- (タイにおける国家領域の成立過程 –チャクリ改革期を中心として-) / The Process of the Establishment of State-Area in Thailand; Around the Time of Chakri Reformation / Shigeharu Tanabe / The Shirin, The Journal of History Vol.LV No.6 / The Society of Historical Research Kyoto University/ 2515 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>กระบวนการสร้างอาณาเขตแบบสมัยใหม่ของไทย / ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองส่วนภูมิภาคในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 เอกสารที่ใช้ พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
5	<p>Taikoku Niokeru Kokumintogo To Bukkyosanga No Yakuwari (タイ国における国民統合と仏教サンガの役割) / Buddhism and the National Integration of Thailand / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.11 No.3 / CSEAS Kyoto University/ 2516 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การบูรณาการประชาชนไทยและบทบาทของคณะสงฆ์ / ศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์ในการบูรณาการประชาชนไทย เอกสารที่ใช้ รายงานการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่ชาวเขาทางภาคเหนือปี 2509 (กรมประชาสัมพันธ์), Buddhism and National Integration in Thailand (Charles F. Keyes)</p>
6	<p>Taikoku Niokeru "Kyohoshiken" Nitsuite (タイ国における『教法試験』について) / Ecclesiastical Examinations in Thailand / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.10 No.4 / CSEAS Kyoto University/ 2516 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>เกี่ยวกับ "วุฒิกการศึกษาพระพุทธศาสนา" ในเมืองไทย / ศึกษาความเป็นมาของวุฒิกการศึกษาพระพุทธศาสนา เช่น นักรรรมระดับต่าง ๆ เอกสารที่ใช้ ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส การคณะสงฆ์, รายงานการศาสนาประจำปี 2510 (กรมการศาสนา)</p>
7	<p>Taikoku Hotaikai Ni Kansuru Ichikosatsu (タイ国の法体系に関する一考察 (I) : 伝統的法体系の存続) / The Continuity of the Traditional Legal System in Modern Thailand (I) / Osamu Akagi / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.3 / CSEAS Kyoto University/ 2518 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายไทย -กฎหมายไทยโบราณที่คงเหลืออยู่ในกฎหมายสมัยใหม่ / ศึกษากฎหมายของไทยก่อนปรับปรุงการปกครองสมัยรัชกาลที่ 5 เอกสารที่ใช้ กฎหมายตราสามดวงฉบับคุรุสภา, ตำนานกฎหมายเมืองไทย (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาดำรงราชานุภาพ)</p>
8	<p>Taikoku Kenpo No Shitekikosatsu -Shinkenpo Eno Shikaku- (タイ国憲法の史的考察 -新憲法への視角-) / Osamu Akagi / Gaimusho Chosa Geppo Vol.16 No.3 // 2518 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>พิจารณารัฐธรรมนูญของไทยด้วยวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ -เพื่อวิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับใหม่- / ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของรัฐธรรมนูญของไทยในอดีต เพื่อนำไปเปรียบเทียบและวิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2517 เอกสารที่ใช้ รัฐธรรมนูญของไทย ฉบับต่างๆ ,กฎหมายตราสามดวง</p>
9	<p>Taikoku Niokeru Kindaikoiku No Hatten -Tokuni Sanga No Yakuwari O Chushintosite (タイ国における近代教育の発展 一とくにサンガの役割を中心として) / Yoneo Ishii /Kindaiaija Kyoikushi Kenkyu / Iwasakigakujutsu Shuppan / 2518 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>พัฒนาการการศึกษาแบบสมัยใหม่ของไทย -ศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์เป็นหลัก- / ศึกษาถึงพัฒนาการของการศึกษาของไทยในช่วงปรับปรุงประเทศ (รัชกาลที่ 5-6) เอกสารที่ใช้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.121, ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส การคณะสงฆ์,</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
10	<p>Taikoku No Hotaikai Nikansuru Ichikosatsu (1) –Dentoteki Hotaikai No Sonzoku- (タイ国の法体系に関する一考察 -伝統的法体系の存続) / The Continuity of the Traditional Legal System in Modern Thailand (I) / Osamu Akagi / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.3 / CSEAS Kyoto University / 2518 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายไทย -กฎหมายไทยโบราณที่คงเหลืออยู่ในกฎหมายสมัยใหม่ / ศึกษาการปฏิรูปการปกครองในรัชสมัยรัชการที่ 5 ในเรื่องกฎหมาย เอกสารที่ใช้กฎหมายตราสามดวงฉบับครุสภา, ตำนานกฎหมายเมืองไทย (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี)</p>
11	<p>Tai Niokeru Ryojisaibanken Omegutte: Hogomin Mondai No Shozai (タイにおける領事裁判権めぐって : 保護民問題の所在) / On the Consular Jurisdiction in Thailand: A Preliminary Note / Akiko Iijima / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.14 No.1 / CSEAS Kyoto University / 2519 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>เกี่ยวกับอำนาจศาลกงสุลในเมืองไทย: คนในบังคับชาติมหาอำนาจ / ศึกษาว่าปัญหาจากคนในบังคับอังกฤษและฝรั่งเศส มีผลต่อการตัดสินใจในการปรับปรุงการปกครองแบบปกครองผู้คนไปเป็นปกครองพื้นที่ เอกสารที่ใช้ พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน, ประชุมกฎหมายประจำศก (เสถียร ลายลักษณ์), จดหมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ 5 เช่น เรื่องขออนุญาตขุดคลองต่าง ๆ ร.ศ. 107 – ร.ศ.111</p>
12	<p>Tai No Chisokaisei Nitsuite (タイの地租改正について) / A Note on Land Tax Reform in Thailand / Atsushi Kitahara / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol. 14 No.1 / CSEAS Kyoto University / 2519 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียกเก็บภาษีที่ดิน (ค่านา) ของไทย / ศึกษาการปรับปรุงการเรียกเก็บเงินค่านาในสมัยรัชกาลที่ 5 เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในรัชกาลที่ 5 (กระทรวงเกษตรราธิการ), ตำนานภาษีอากรบางอย่าง (กรมพระยาดำรงราชานุภาพ)</p>
13	<p>Taikoku Niokeru "Isuramu No Yogo" Nitsuiteno Oboegaki (タイ国における「イスラームの擁護」についての覚書) / A Note on the 'Protection' of Islam in Thailand / Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.15 No.3 / CSEAS Kyoto University / 2520 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับ "การอุปถัมภ์อิสลาม" ที่เมืองไทย / ศึกษานโยบายอุปถัมภ์ศาสนาอิสลามของไทย เอกสารที่ใช้ รายงานกรมการศาสนา, ประมวลกฎหมายและระเบียบราชการเกี่ยวกับกรมการอิสลาม, รายงานกรมการศาสนา</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
14	<p>"Ajiashugi" Sha No Taikokushinshutsu: Meiji No Ichikyokumen (「アジア主義」者のタイ国進出：明治期の一局面) / The Asianists in Thailand in the Middle of the Meiji Era / Toshiharu Yoshikawa / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.8 / CSEAS Kyoto University/ 2521 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>ชาวญี่ปุ่น "ลัทธิเอเชียนิยม" ที่เดินทางมาเมืองไทยในสมัยเมจิ / ศึกษาชาวญี่ปุ่นลัทธิเอเชียนิยมที่เดินทางมาเมืองไทยในสมัยเมจิ (พ.ศ.2411-2455) เอกสารที่ใช้ เจ้านายและข้าราชการ กราบบังคมทูลความเห็น จัดการเปลี่ยนแปลงราชการแผ่นดิน ร.ศ.103 (กรมศิลปากร), พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน</p>
15	<p>Taidentoteki Shakai No Tochishoyu Nitsuite: "Saninhoten" O Chushintoshite (タイ伝統的社会の土地所有について：『三印法典』を中心として) / A Note on Land Tenure in Traditional Thai Society / Atsushi Kitahara / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.16 No.3 / CSEAS Kyoto University/ 2521 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>เรื่องการครอบครองที่ดินในสังคมโบราณไทย: ศึกษา "กฎหมายตราสามดวง" เป็นหลัก / ศึกษาถึงความคิดเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของคนไทยในสังคมโบราณเพื่อวิเคราะห์เรื่องการครอบครองที่ดินของไทยในสมัยใหม่ เอกสารที่ใช้ ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย (ร. แลงกานต์), กฎหมายตราสามดวงฉบับคุรุสภา,</p>
16	<p>Taikoku Kindaikakatei Niokeru Kaigairyugaku -Zettaiosei Tono Kanren Nioite (タイ国の近代化課程における海外留学 -絶対王政との関連において-) / - / Osamu Akagi / Bulletin of The National Institute for Educational Research / The National Institute for Educational Research/ 2521 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>นักเรียนที่ศึกษาต่อต่างประเทศของไทยในช่วงปรับปรุงประเทศ -ศึกษาความเกี่ยวข้องของ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ / ศึกษาเรื่องการส่งนักเรียนไปต่างประเทศ ในช่วงการปรับปรุงประเทศ และบทบาทของสถาบันกษัตริย์ เอกสารที่ใช้ ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 27 32 และ 34, เอกสารเรื่องจัดการศึกษาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว</p>
17	<p>Senzen Niokeru Nichi-Taikan No Jintekikoryu -Tajjin No Nihonryugaku O Chushintoshite (戦前における日・タイ間の人的交流-タイ人の日本留学を中心として-) / - / Yokuo Murata / Bulletin of The National Institute for Educational Research / The National Institute for Educational Research/ 2521 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนทรัพยากรมนุษย์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 -ศึกษานักเรียนไทยที่ได้ศึกษาต่อที่ญี่ปุ่น- / ศึกษานักเรียนไทยที่ได้เดินทางไปญี่ปุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เอกสารที่ใช้ Number of the Students and Training A broad under The Supervision of the C.S.C. วารสารรายสี่ปาด้าของสมาคมสยาม</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
18	Shamu Niokeru Nihonjinsangyokomon Nitsuite –Meijiki Nanpokanyo No Ichijirei- (シャムにおける日本人蚕業顧問について -明治期南方関与の一事例-) / Japanese Sericultural Experts in Siam during the Meiji Era / Takashi Nakamura / Nampo-Bunka, Tenri Bulletin of South Asian Studies No.5 / The Center for South Asian Studies, Tenri/ 2521 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นในสยาม -การให้ความช่วยเหลือต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของญี่ปุ่นในสมัยเมจิ / ศึกษาช่างไหมชาวญี่ปุ่นที่ได้รับราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยใช้เอกสารทางญี่ปุ่นเป็นหลัก เช่น เอกสารทางราชการในกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นสมัยเมจิ
19	"Tai Niokeru Nihonjinsangyokomon" Hoi (「タイにおける日本人蚕業顧問」補遺) / Japanese Sericultural Experts in Siam during the Meiji Era, a Supplement / Takashi Nakamura / Nampo-Bunka, Tenri Bulletin of South Asian Studies No.6 / The Center for South Asian Studies, Tenri/ 2522 / ญี่ปุ่น / มี	ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นในไทย / บทความเพื่อเพิ่มเติมข้อมูล และแก้ไขของบทความเรื่อง "เกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นในสยาม -การให้ความช่วยเหลือต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของญี่ปุ่นในสมัยเมจิ"
20	"Shamukoku Sangyokomongishi": Meijiki No Tonanajia Gijutsuenjo (「暹羅国蚕業顧問技師」: 明治期の東南アジア技術援助) / Japanese Sericultural Experts in the Thai Government during the Reign of King Chulalongkorn / Toshiharu Yoshikawa / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.18 No.3 / CSEAS Kyoto University/ 2523 / ญี่ปุ่น / มี	ช่างไหมชาวญี่ปุ่นในสยาม: การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของญี่ปุ่นสมัยเมจิ / ศึกษาช่างไหมชาวญี่ปุ่นที่ได้รับราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยใช้เอกสารทางไทย เอกสารที่ใช้ เอกสารกระทรวงการเกษตรราชการในสมัยรัชกาลที่ 5, เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 5
21	Taikokuritsu Kobunshokan No Nihonjinsangyokomongishi Ni Kansuru Bunsho (タイ国立公文書館の日本人蚕業顧問技師に関する文書) / Some Documents on Japanese Sericultural Experts in the National Archives of Thailand. / Toshiharu Yoshikawa / Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.7 / The Center for South Asian Studies, Tenri/ 2523 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เอกสารเกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นในไทยที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติของไทย / อธิบายเกี่ยวกับเอกสารเกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นที่ได้รับราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารที่ใช้เอกสารกระทรวงการเกษตรราชการในสมัยรัชกาลที่ 5, เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 5

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
22	<p>Taikoku Niokeru "Guncho" No Seijikino: "Rachakan" No Seijitekihonshitsu Tono Kanrende (タイ国における「郡長」の政治機能: 「ラーチャカーン」の政治的本質との関連で) / The Political Function of District Officers in Thailand / Toru Yano / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.18 No.2 / CSEAS Kyoto University / 2523 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>บทบาททางการเมืองของ "นายอำเภอ": เพื่อวิเคราะห์นโยบายของการเมืองในรูปแบบ "ราชการ" ของไทย / ศึกษาอำนาจทางการเมืองการปกครองของนายอำเภอ เพื่อวิเคราะห์การปกครองส่วนภูมิภาคของไทย เอกสารที่ใช้ ชาวสารวิจัยเรียนนายอำเภอ (กรมการปกครอง),</p>
23	<p>Yubinkaokudaicho Karamita 19 Seikimatsu No Bankokujinko: Yobitekikosatsu (郵便家屋台帳からみた 19 世紀末のバンコク人口: 予備的考察) / The Postal Roll of 1883 and the Population of Bangkok: A Preliminary Report / Yoshihiro Tsubouchi and Yoneo Ishii / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.20 No.2 / CSEAS Kyoto University / 2525 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>ประชากรของกรุงเทพมหานครในพุทธศตวรรษที่ 25 โดยมองจากบัญชีที่ตั้งบ้านเรือนในกรุงเทพฯ ของกรมไปรษณีย์โทรเลข: เป็นงานวิจัยเบื้องต้นเพื่อนำไปพัฒนา / ศึกษาประชากรในกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ 5 โดยใช้บัญชีที่ตั้งบ้านเรือนในกรุงเทพฯ ซึ่งกรมไปรษณีย์และโทรเลขได้จัดทำ เอกสารที่ใช้ สารบัญชีส่วนที่ 1-3 ราษฎรในจังหวัดหมุ่บ้านและลำน้ำ สำหรับเจ้าพนักงานกรมไปรษณีย์ กรุงเทพมหานคร, หนังสือประวัติและวิวัฒนาการของกรมไปรษณีย์โทรเลข (Saan Ditbut)</p>
24	<p>Bukkyoto To Kurisuchan -Monkutto Ni Miru 19 Seiki Shamu No Bunkamasatsu- (仏教徒とクリスチャン -モンクットに見る十九世紀シャムの文化摩擦-) / - / Yoneo Ishii / Ajia Niokeru Bunka Masatsu -Sai No Jikenbo Shokuminchijidai No Ibunkaninshiki No Sokoku / Iwanami Shoten/ 2527 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ชาวพุทธกับคริสเตียน -ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในสยามพุทธศตวรรษที่ 24 กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว / ศึกษาความขัดแย้งทางแนวความคิดในศาสนาที่เกิดขึ้นระหว่างมิชชันนารีกับปัญญาชนไทยในสมัยรัชกาลที่ 4</p>
25	<p>"Kicchenukitto" Ko -19 Seiki Shamu No Chishikijin To Kirisutokyo- (『キッチャーヌキット』考 -十九世紀シャムの知識人とキリスト教-) / Nangsu Sadeeng Kitchanukit by Chao Phraya Thipakorawong: Christianity and a 19th Century Siamese intellectual / Yoneo Ishii / Oriental Culture No.67 / The Institute of Oriental Culture, The University of Tokyo / 2530 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับ "หนังสือแสดงกิจจานุกิจ" -นักปราชญ์ของสยามกับศาสนาคริสต์ในพุทธศตวรรษที่ 24 - / ศึกษาถึงความเป็นมาของ "หนังสือแสดงกิจจานุกิจ" และสงครามวาทะระหว่างนักปราชญ์ไทยกับมิชชันนารีที่เข้ามาเมืองไทยเพื่อเผยแผ่ศาสนาคริสต์ เอกสารที่ใช้ หนังสือแสดงกิจจานุกิจฉบับคุรุสภา, Abstract of the Journal of Rev. Dan Bearch Bradley, M.D.: Medical Missionary in Siam 1835-1873 (D.M. Bradley), The introduction of Western Culture in Siam (Prince Damrong)</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
26	<p>Tai No Kindaika Omegutte -Dentotekishiso To Seiokindaishiso No Sokoku (タイの近代化をめぐって -伝統的思想と西欧近代思想の相克-) / - / Yoneo Ishii / Kindaikakumei To Ajia / Nagoya University Press / 2530 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>เกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศไทยให้สมัยใหม่ของไทย - การต่อสู้ระหว่างแนวความคิดแบบดั้งเดิมและแนวความคิดแบบสมัยใหม่ของชาติตะวันตก / ศึกษาถึงการต่อสู้ด้วยการโต้เถียงในเรื่องแนวความคิดระหว่างมิชชันนารีกับนักปราชญ์ไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอกสารที่ใช้ หนังสือแสดงกิจจานุกิจฉบับคุรุสภา, Abstract of the Journal of Rev. Dan Bearch Bradley, M.D.: Medical Missionary in Siam 1835-1873 (D.M. Bradley), The introduction of Western Culture in Siam (Prince Damrong)</p>
27	<p>Gendai Tai Niokeru Kotekikokka Ideorogi No Keisei - Minzokutekikyodotai (Chato) To Bukkyotekiousei- (現代タイにおける公的国家イデオロギ-の形成 -民族的政治共同体(チャート)と仏教的王制-) / Building of the Official State Ideology in Thailand / Eiji Murashima / International Relations Vol.84 / Nihon Kokusai Seijigakai/ 2530 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐไทยแบบสมัยใหม่ - ชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์แบบศาสนาพุทธ / ศึกษาการเข้ามาของแนวความคิดแบบตะวันตกที่ว่า "ชาติ (Nation)" ในการเมืองไทย เอกสารที่ใช้ พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ปลุกใจเสือป่า (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)</p>
28	<p>Tai -Dokuritsu O Hojisuru Kyouiukkindaika No Kokoromi (タイ -独立を保持する教育近代化の試み-) / - / Yokuo Murata / Gendai Ajia no Kyoiku -Sonodento To Kaushin / Toshindo / 2532 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ไทย -การทำทนายในการปรับปรุงระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่เพื่อรักษาเอกราช- / ศึกษาภาพรวมพัฒนาการของการศึกษาของไทยตั้งแต่ก่อนมีระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่จนกระทั่งปัจจุบัน เอกสารที่ใช้ แผนการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาในระดับการศึกษาต่าง และรายงานและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการทางการศึกษาที่หน่วยงานของรัฐได้จัดไทย</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
29	<p><i>Tai Nickeru 1912 Nen Hanrankeikaku –5 Seio Niyoru Kaikaku No Mondaiten- (タイにおける一九一二年反乱計画 -五世王による改革の問題点-) / An Abortive 1912 Coup in Thailand -Problems of King Chulalongkorn's Reform- / Yoshifumi Tamada / Ehime Law Journal Vol.15 No.3-4 / The Association of Law of Ehime University / 2532 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>เหตุการณ์กบฏ ร.ศ. 130 -ปัญหาจากการปรับปรุงประเทศในรัชกาลที่ 5 / ศึกษาผลกระทบจากการปรับปรุงในรัชกาลที่ 5 ซึ่งส่งผลต่อแนวความคิดของคณะกบฏ ร.ศ.130 เอกสารที่ใช้ ประวัติศาสตร์ไทย สมัย พ.ศ.2352-2453 ด้านเศรษฐกิจ (ชัย เรื่องศิลป์), เจ้าหน้าที่และข้าราชการกรบบังคม ทูลถวายความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการแผ่นดิน ร.ศ.103 (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)</p>
30	<p>- / Why the Kula Wept: A Report on the Trade Activities of Kula in Isan at the End of the 19th Century / Junko Koizumi / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.28 No.2 / CSEAS Kyoto University/ 2533 / อังกฤษ / มี</p>	<p>สาเหตุของโคกาลัยของกูลา: การค้าขายของชาวกูลาในอีสานปลายพุทธวรรษที่ 24 / ศึกษาภาพรวมของกิจการการค้าของกูลาในอีสาน เพื่อวิเคราะห์ห้วงระยะของประวัติศาสตร์เศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในรัชกาลที่ 3-5</p>
31	<p><i>Taikoku Ni Okeru Seiyokindaihokeiju Nikansuru Kisotekikenkyu (タイ国における西洋近代法継受に関する基礎的研究) / An Elementary Study of the Reception of Modern Western Law in Thailand / Junzo Iida / The Sociology of Law No.42, Journal of Process and Sociology of Law(1) / The Japanese Association of Sociology of Law / 2533 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>การศึกษาพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของกฎหมายตะวันตกแบบสมัยใหม่ในเมืองไทย / ศึกษาอิทธิพลของกฎหมายตะวันตกที่มีต่อในกฎหมายไทย เอกสารที่ใช้ ผลงานของโทคิชิ คุมะฮะโอะ ที่ปรึกษาทางกฎหมายในสมัยรัชกาลที่ 5, The Classical Law of India (Lingat, Robert), การปฏิรูประบบกฎหมายและการศาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยะมหาราช (กระทรวงยุติธรรม)</p>
32	<p><i>Meijiki Shamukoku Nihonhaken Joshiryugakusei Nitsuite (明治期シヤム国日本派遣女子留学生について) / Women Students from Siam (Thailand) to Japan in the Meiji Period / Chalida Bua-Wang-Pong / Hosei-Shigaku, Journal of Hosei Historical Society in Hosei University No.42 / Hosei University/ 2533 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>เกี่ยวกับนักเรียนหญิงของสยามที่ถูกส่งมาญี่ปุ่นในสมัยเมจิ / ศึกษา นักเรียนหญิงที่ได้เดินทางไปญี่ปุ่นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงธรรมการ</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
33	<p>Tanmayuttoundo No Hatten (タンマユツト運動の発展) / - / Hitoshi Yamada / Southeast Asia: History and Culture No.20 / Japan Society for Southeast Asian History/ 2534 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>พัฒนาการของคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย / ศึกษาการกำเนิดและพัฒนาการของคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย เอกสารที่ใช้ เรื่องวัดสมอรายอันมีนามวัดราชาธิราช (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว), พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เช่น ความทรงจำ , ประวัติวัดมหาธาตุ</p>
34	<p>- / Nineteenth Century Thai Social Structure and Its Implications for State Formation / Constance M. Wilson / The Journal of Sophia Asian Studies No.9 / Sophia University/ 2534 / อังกฤษ / มี</p>	<p>โครงสร้างสังคมไทยในพุทธศตวรรษที่ 24 และผลกระทบต่อการสร้างชาติ / ศึกษาโครงสร้างทางสังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์ระหว่างรัชกาลที่ 2-5 เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในรัชกาลที่ 2-5</p>
35	<p>Kokka, Chihokenryoku, Nosonshakai -19 Seiki Tai Niokeru Chozeiseido Nikansuru Ichikosatsu- (国家・地方権力・農村社会 -19世紀タイにおける徴税制度に関する一考察-) - / Junko Koizumi / Doctoral Thesis / University of Tokyo/ 2534 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ประเทศไทย ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น สังคมเกษตร - การศึกษาเกี่ยวกับการเรียกเก็บภาษีอากรของไทยในพุทธศตวรรษที่ 24 / ศึกษากระบวนการเก็บส่วย ที่ไทยใช้ก่อนการปรับปรุงประเทศในรัชกาลที่ 5 เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุที่เก็บอยู่ในหอสมุดแห่งชาติและหอจดหมายเหตุแห่งชาติ</p>
36	<p>Tai No Rodoundo (1900-1958 Nen) -Sono Seicho No Kiseki To Seijitekihaikai No Henka- (タイの労働運動 (一九〇〇年—一九五八年) -その成長の軌跡と政治経済的背景の変化-) / Labor Movements in Thailand 1900-1958: Its Continuity and Changes / Yasuhiro Asami / Ajiq Kenkyu, Asian Studies Vol.37 No.2 / Japan Association for Asian Political and Economic Studies/ 1991 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ขบวนการแรงงานของไทย (ระหว่าง พ.ศ. 2443-2501) - หนทางแห่งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงบริบททางการเมืองและเศรษฐกิจ / ศึกษาประวัติขบวนการแรงงานของไทยระหว่าง พ.ศ.2443-2501 เอกสารที่ใช้ หนังสือพิมพ์ภาษาจีนในไทย, ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์</p>
37	<p>Taikoku Chaopuraya Deruta Niokeru Sairichitsujo No Keisei To Hatten (タイ国チャオプラヤー・デルタにおける水利秩序の形成と発展) / Formation and Development of Irrigation Water Management Systems in the Thai Chao Phya Delta / Masahiro Nakajima / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.29 No.4 / CSEAS Kyoto University / 2535 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การก่อตัวและพัฒนาระบบการประทานครบบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา / ศึกษาประวัติการณ์พัฒนาชลประทานบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน เอกสารที่ใช้ Historical Development of the Greater Chao Phya Water Control Project, an Economic Perspective (Small, L.E.), Irrigation Water Management for Rice Production in Suphan Buri (Sriswasdilek, J.)</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
38	<p>“Chakuri Kaikaku” Ronjosetsu (1) – Rama 4 Sei To “Kindaika” - (「チャクリ-改革」論序説(1) -ラーマ四世と「近代化」-) / The “Chakri Reformation” of Siam (1) : King Rama IV and His Modernization / Toru Yano / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.30 No.1 / CSEAS Kyoto University/ 2535 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับ “ปฏิรูปการปกครองแห่งราชวงศ์จักรี” (1) – “การปรับปรุงประเทศ” ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว- / แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาการปรับปรุงประเทศในสมัยรัชกาลที่ 4 รวมทั้งเอกสารฐานที่นำไปประกอบการศึกษา เอกสารที่ใช้ พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4</p>
39	<p>Tai Niokeru “Kokka” Seiritsu Nikansuru Oboegaki – “Minzoku” Sozo No Ichihyogen- (タイにおける「国歌」成立に関する覚え書き – 「民族」想像の一表現-) / A Note on History of National Anthem of Thailand -An Expression of National Building- / Osamu Akagi / Bulletin of Asian Studies Vol.II Osaka University of Foreign Studies / The Association of Asian, Studies Osaka University of Foreign Studies/ 2535 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>งานเขียนเกี่ยวกับการกำเนิด “เพลงชาติ” ของไทย -ด้านหนึ่งของการสร้าง “ชาติ”- / ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของเพลงชาติของไทย และวิเคราะห์นโยบายทางการเมือง เอกสารที่ใช้ เพลงชาติ(สุกรี เจริญสุข), การปฏิวัติสยาม พ.ศ.2475 (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์)</p>
40	<p>Rama 4 Seiki No “Shokyokuteki” Keizaiseisaku (ラーマ四世期の「消極的」経済政策) / The “Conservative” Economic Policies of Siam during the Reign of King Rama IV / Yukio Ikemoto / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.31 No.4 / CSEAS Kyoto University/ 2536 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>นโยบายทางเศรษฐกิจแบบ “อนุรักษ์นิยม” ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว / ศึกษาในนโยบายทางเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 4 เอกสารที่ใช้ Economic Change of Thailand (C. Ingram), The Kingdom and People of Siam (Sir John Bowring)</p>
41	<p>Nichi-Tai Gaikoshi No Ichisobyō – Joyakukankei O Chushintoshite- (日・タイ外交史の一素描 一条約関係を中心として-) / A Historical Sketch of Diplomatic Relations between Japan and Thailand: Focusing on the Abolition of Japan’s Extraterritoriality / Junzo Iida / Monthly Journal of Institute of Developing Economies (Ajia Keizai) Vol.34 No.5 / Institute of Developing Economies/ 2536 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น -ศึกษาเกี่ยวกับข้อตกลงระหว่างประเทศเป็นหลัก- / ศึกษาประวัติการณ์ เจรจาและข้อตกลงแบบสมัยใหม่ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น เอกสารที่ใช้ ข้อตกลงระหว่างไทยกับญี่ปุ่นฉบับต่าง ๆ , เอกสารทางราชการกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
42	<p>Gaiatsunaki Kaikoku (1) -19 Seiki Shamu Niokeru Kindaika Ni Kansuru Ichikosatsu- (外圧なき開国 (一) 一九世紀シャムにおける近代化に関する一考察-) / The Opening of a Country Sans External Pressures (1) -A Reflection on the Start of Modernization in the Nineteenth Century Thailand / Fumio Nagai / Kyoto Law Review Vol.135 No.2 / The Kyoto University Law Association / 2537 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>เปิดประเทศโดยไม่มี ความกดดันจากภายนอก (1) – การศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศแบบสมัยใหม่ของสยามในพุทธศตวรรษที่ 24 / วิเคราะห์ความสำคัญของสนธิสัญญาเบาว์ริงที่มีต่อนโยบายการปรับปรุงประเทศที่ได้ดำเนินการในเวลาต่อมา เอกสารที่ใช้ งานวิจัยเกี่ยวกับการเจรจาสนธิสัญญาเบาว์ริง เช่น The Development of Siamese Relations with Britain and France in the Reign of Maha Mongkut (Noen Snidvongs), British Policy Towards Siam (Nicholas Tarling)</p>
43	<p>Gaiatsunaki Kaikoku (2) -19 Seiki Shamu Niokeru Kindaika Ni Kansuru Ichikosatsu- (外圧なき開国 (二) 一九世紀シャムにおける近代化に関する一考察-) / The Opening of a Country Sans External Pressures (2) -A Reflection on the Start of Modernization in the Nineteenth Century Thailand / Fumio Nagai / Kyoto Law Review Vol.136 No.1 / The Kyoto University Law Association / 2537 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>เปิดประเทศโดยไม่มี ความกดดันจากภายนอก (2) – การศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศแบบสมัยใหม่ของสยามในพุทธศตวรรษที่ 24 / บทความชุด ภาคที่ 2 ที่ต่อจากภาคที่ 1</p>
44	<p>Tai Niokeru Kokkakaikaku To Minshu (タイにおける国家改革と民衆) / - / Junko Koizumi / Koza Sekaishi No.3 Minzoku To Kokka - Jikaku To Teiko- / Rekishigaku Kenkyukai / 2538 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การปรับปรุงประเทศและราษฎรไทย / ศึกษาการปรับปรุงประเทศในสมัยรัชกาลที่ 5 ในเรื่องการบูรณาการราษฎรไทย</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
45	<p>Taigyoseisoshikishi 1892-1993 Nen: Kyokujio No Soshiki No Henyo (タイ行政組織史 1892-1993年: 局以上の組織の変容) / - / Yoshifumi Tamada / Grants-in-Aid for Scientific Research Report 1996 / - / 2539 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การเปลี่ยนแปลงของระบบราชการไทยด้านหน่วยงาน (ระดับกรมขึ้นไป) พ.ศ.2435-2536 / ศึกษาพัฒนาการของหน่วยงานราชการของไทยระหว่าง พ.ศ. 2435-2536 เอกสารที่ใช้ ข้อมูลประวัติข้าราชการกระทรวงเกษตรธิการระหว่าง พ.ศ.2464-2483 จำนวน 3022 คน</p>
46	<p>Chukaminkoku Pekinseifugaikobu No Taishamukosho -Shmaukakyo Hogomondai Omegutte- (中華民國北京政府外交部の対シヤム交渉 -シヤム華僑保護問題をめぐって-) / China's Diplomatic Policy Towards Siam, 1912-1926: A Preliminary Note / Shin Kawashima / Journal of Historical Studies No.692 / The Historical Science Society of Japan / 2539 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>นโยบายการต่างประเทศต่อไทยของกระทรวงการต่างประเทศสาธารณรัฐจีนที่ปักกิ่ง -เกี่ยวกับปัญหาคนจีนโพ้นทะเลในอารักขาของประเทศตะวันตก / ศึกษาที่มาที่ไปของการเจรจาระหว่างไทยกับจีนเพื่อตกลงกันในเรื่องฐานะของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในไทย และนโยบายทางการเมืองต่อชาวจีนที่อาศัยอยู่ในไทยกลางพุทธศตวรรษที่ 25 เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุกระทรวงการต่างประเทศของจีน, งานวิจัยเกี่ยวกับการเจรจาระหว่างไทยกับจีน</p>
47	<p>Taitogyo -Suitai Kara Yunyudaitaikensei Eno Kiseki (タイ糖業 - 衰退から輸入代替完成への軌跡) / - / Hiroshi Yamamoto / Doctoral Dissertation / Kanagawa University/ 2539 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>กิจการผลิตน้ำตาลของไทย -หนทางสู่ความสำเร็จในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจากสภาพความเสื่อม / ศึกษาการผลิตน้ำตาลของไทยตั้งแต่ช่วงสนธิสัญญาเบาว์ริง จนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 26 เอกสารที่ใช้ สถิติและรายงานของหน่วยงานของรัฐ เช่นสรุปสถานการณ์การผลิตน้ำตาลของประเทศไทย (ฝ่ายนโยบายและเศรษฐกิจน้ำตาล), การส่งออกน้ำตาลทราย (อรรถ ภาควูล)</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
48	<p>Tai Niokeru Kotsumo Nohatten 1897-1932 Nen –Jikankyori No Henyo- (タイにおける交通網の発展 1897~1932年-時間距離の変遷-) / - / Ichiro Kakizaki / Southeast Asia: History and Culture No.26 / Japan Society for Southeast Asian History / 2540 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>พัฒนาการเครือข่ายการขนส่งของไทยระหว่าง พ.ศ.2440-2475 / ศึกษาประวัติพัฒนาการของเครือข่ายการขนส่งทางบกของไทย ทั้งทางรถไฟและทางถนน เอกสารที่ใช้ เอกสารที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุ เช่น ความเห็นเรื่องรถไฟในพระราชอาณาจักร หนังสือพิมพ์ Bangkok Times, Bangkok Times Weekly Mail</p>
49	<p>Rama 6 Seio No "Bunka No Honyaku" -20 Seikishoto Shamu Niokeru Seibunka Shiso Tono Sesshoku Kikansuru Ichikosatsu (ラーマ6世王の「文化の翻訳」 -20世紀初頭シヤムにおける西歐文化・思想との接触に関する一考察-) / 'Translation of Culture' of King Rama VI –A study on Contact with European Culture and Thought in Siam in the Early 20th Century- /Shoko Sugiyama / Journal of Asian and African Studies No.54 / The Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa, Tokyo University of Foreign Studies / 2540 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>"การแปลงวัฒนธรรม" ในรัชกาลที่ 6 –การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสยามได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและแนวความคิดแบบตะวันตกในต้นพุทธศตวรรษที่ 25 / ศึกษาถึงวัฒนธรรมและแนวความคิดที่ได้เข้ามาเมืองไทยในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งมีผลต่อพระราชดำริในรัชกาลที่ 6 เอกสารที่ใช้พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 เช่น เทศนาเสื่อป่า, จดหมายเหตุรายวันในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ความเป็นชาติโดยแท้จริง</p>
50	<p>Nichi-Tai Joyakukankei No Shitekitenkaikatei Nikansuru Kenkyu (日・タイ条約関係の史的展開過程に関する研究) / The Historical Development of Japan-Thailand Treaty Relations / Junzo Iida / Ajiakenkyujo Sokan No.7 / Institute of Asian Studies, Soka University / 2541 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการสนธิสัญญาระหว่างไทยกับญี่ปุ่น / ศึกษาประวัติและพัฒนาการของสนธิสัญญาแบบระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ตั้งแต่มีความสัมพันธ์ทางการทูตแบบสมัยใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2530 จนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เอกสารที่ใช้ เอกสารกระทรวงการต่างประเทศของไทยและญี่ปุ่น, เอกสารกรมราชาเลขาธิการรัชกาลที่ 5, สนธิสัญญาระหว่างไทยกับญี่ปุ่นฉบับต่าง ๆ</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
51	Tetsudoseibi To Aratanaru Butsuryu No Keisei -Tai Niokeru Buta No Jirei- (鉄道整備と新たなる物流の形成 -タイにおける豚の事例-) / Introduction of Railways and the Creation of New Commodity Flow -The Case of Pigs in Thailand- / Ichiro Kazizaki / Journal of Asian and African Studies No.55 / Tenri Tokyo University for Foreign Studies / 2541 / ญี่ปุ่น / มี	การขยายระบบการขนส่งทางราง และสร้างระบบการขนส่งสินค้ารูปแบบใหม่ -กรณีของการขนส่งสุกรของไทย- / ศึกษาถึงการขยายระบบการขนส่งทางรางของไทย ที่ทำให้สุกรเป็นสินค้าเศรษฐกิจสำคัญของไทย เอกสารที่ใช้ เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เช่น รายงานสัตว์ประจำเดือนใน พ.ศ. 2454 ตามจังหวัดในภาคเหนือและภาคอีสาน, เอกสารเรื่องภาษีสุกร ฯลฯ
52	Tai Togyoshi Yashutsutaihakueno Kiseki (タイ業史 -輸出大国への軌跡-) / - / Hiroshi Yamamoto / - / Ochanomizushobo / 2541 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ประวัติศาสตร์การผลิตน้ำตาลของไทย -เส้นทางสู่ประเทศแห่งการส่งออก- / ศึกษาถึงการผลิตน้ำตาลของไทยตั้งแต่สนธิสัญญาเบาว์ริงจนกระทั่งทศวรรษ พ.ศ.2530 เอกสารที่ใช้ The Bangkok Calendar (Bradley, D. B.), Great Britain House of Commons : 1856 -1900, ฐานข้อมูลการผลิตน้ำตาลของประเทศไทยแต่ละปี (กระทรวงอุตสาหกรรม),
53	- / Physical and Economic Change in Bangkok, 1851-1925 / Ouyyanont, Porphant / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.36 No.4/ CSEAS Kyoto University/ 2542 / อังกฤษ / มี	กายภาพและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในกรุงเทพมหานคร / ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทย ระหว่าง พ.ศ.2394-2468 ซึ่งเน้นศึกษาผลจากการพัฒนาเครือข่ายการขนส่ง เอกสารที่ใช้ ใจความเหตุในรัชกาลที่ 5-7 ของกระทรวงต่าง ๆ เช่น กระทรวงนครบาล กระทรวงโยธาธิการ กระทรวงพานิชย์ กระทรวงเกษตรธิการ

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
54	<p>Tai No Kanryoiyosei To Kyoikukikai, 1892-1932 nen (タイの官僚養成と教育機会, 1892~1932年) / - / Yoshifumi Tamada / Southeast Asia: History and Culture No.28 / Japan Society for Southeast Asian History/ 2542 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ระบบราชการและสถาบันศึกษาผลิตข้าราชการไทยระหว่าง พ.ศ.2435-2475 / ศึกษาพัฒนาการระบบราชการและสถาบันศึกษาผลิตข้าราชการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ก่อนปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2475 เอกสารที่ใช้ ตำนานการศึกษาสมัยใหม่ในกรุงสยาม (ส.พลายน้อย).The Politics of Reform in Thailand: Education in the Reign of King Chulalongkorn (David K. Wyatt)</p>
55	<p>Sochi Toshiteno "Taiwan" To Nihonjin No Gaien -Zaisen "Taiwanjin" Kokusaimondai (装置としての「台湾」と日本人の外縁—在滬「台湾人」国籍問題) / - / Makoto Kawashima / Noihon Taiwan Gakkai Kaiho No.1 / Nihon Taiwan Gakkai/ 2542 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>“ไต้หวัน”ในฐานะเป็นเครื่องมือ แลขอบด้านนอกของชาวญี่ปุ่น -ปัญหาสัญชาติของ “ชาวไต้หวัน” ที่อาศัยอยู่ในสยาม / ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจดทะเบียนคนในบังคับกงสุลญี่ปุ่นประจำกรุงสยาม หลังญี่ปุ่นนำไต้หวันผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ เอกสารที่ใช้ เอกสารทางราชการของกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่น</p>
56	<p>Yoeki To Jintozei, Heieki Nohazama (徭役と人頭税・兵役の狭間) / Between Pre-modern Corvee System and Modern Capitation Tax and Military Conscription Systems / Junko Koizumi / The Journal of Sophia Asian studies No.17 / Sophia University/ 2542 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>ช่องว่างระหว่างระบบไพร่กับเงินค่าราชการและการเกณฑ์ทหาร / ศึกษาการปรับปรุงการเกณฑ์แรงงานในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุที่เก็บอยู่ในหอสมุดแห่งชาติ ในสมัยรัชกาลที่ 1-4 และจดหมายเหตุที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติในสมัยรัชกาลที่ 5</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
57	<p>Tairodoshi Kenku No Kokoromi (タイ労働史研究の試み) / In Search of Thai Labor History / Akira Suehiro / The Journal of Sophia Asian studies No.17 / Sophia University/ 2542 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>การทำทนายในการวิจัยประวัติแรงงานของไทย / ศึกษาประวัติศาสตร์ขบวนการแรงงานของไทยระหว่าง พ.ศ.2466-2588 เอกสารที่ใช้ เอกสารที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ, รายงานและเอกสารทางราชการของอังกฤษ, หนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ เช่น Bangkok Post Weekly กรรมกร ประชาชาติ</p>
58	<p>Tai Niokeru Kokumintekikanryousei No Seiritsu (タイにおける國民的官僚制の成立) / - / Yoshifumi Tamada / Grants-in-Aid for Scientific Research Report 1997-1998 / - / 2542 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การกำเนิดของระบบราชการแบบราษฎรในประเทศไทย / ศึกษาประวัติระบบราชการแบบสมัยใหม่ที่มีการรับสมัครข้าราชการจากประชาชนที่อยู่ในประเทศไทยทุกแห่ง เอกสารที่ใช้ ประวัติข้าราชการที่สังกัดกระทรวงเกษตรธิการระหว่าง พ.ศ.2464-2483 3022 คน</p>
59	<p>Tetsudoseibi To Aratanaru BUtsuryu No Keisei -Tai Niokeru Buta No Jirei- (鉄道整備と新たなる物流の形成 -タイにおける豚の事例-) / Intoriduction of Railways and the Creation of New Commodity Flow -The Case ofPigs in Thailand- / Ichiro Kakizaki / Journal of Asian and African Studies No.55 / Tenri Tokyo University for Foreign Studies / 2541 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>การขยายระบบการขนส่งทางราง และสร้างระบบการขนส่งสินค้ารูปแบบใหม่ -กรณีของการขนส่งสุกรของไทย- / ศึกษาถึงการขยายระบบการขนส่งทางรางของไทย ที่ทำให้สุกรเป็นสินค้าเศรษฐกิจสำคัญของไทย เอกสารที่ใช้ เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เช่น รายงานสัตว์ประจำเดือนใน พ.ศ. 2454 ตามจังหวัดในภาคเหนือและภาคอีสาน, เอกสารเรื่องภาษีสุกร ฯลฯ</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
60	<p>Tai Tokeiseido Hattatsushi Joron -Kokkatokeikyoku Jinkosensasu Kokuminshotoku- (タイ統計制度発達史序論 -国家統計局、人口センサス、国民所得-) / - / Akira Suehiro / Discussion paper No.D99-6 / Institute of Economic Research Hitotsubashi University / 2542 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>งานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการระบบการบริหารจัดการสถิติของไทย -สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนะโนประชากร และรายได้ประชาชาติ- / ศึกษาการพัฒนาการระบบการบริหารจัดการสถิติของไทยตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบัน เอกสารที่ใช้ รายงานและสถิติที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำ เช่น Statistical Year Book of the Kingdom of Siam 1916 (Dpartment of Commerce and Statistics), The Economic Conditions of North-Eastern Siam (Ministry of Commerce and Communications) และการสำรวจภาคเอกชน เช่น Siam: Rural Economic Survey, 1930-1931 (Zimmerman, Carle C)</p>
61	<p>- / Education and Economic Development during the Modernization Period : A Comparison between Thailand and Japan / Nitungkorn, Sukanya / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.38 No.2 / CSEAS Kyoto University/ 2543 / อังกฤษ / มี</p>	<p>พัฒนาการของการศึกษาและเศรษฐกิจยุคปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย: เปรียบเทียบไทยกับญี่ปุ่น / ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการศึกษาและเศรษฐกิจระหว่างไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 กับญี่ปุ่นในสมัยเมจิ เอกสารที่ใช้ The Role of Education in the Social and Economic Development of Japan(Japanese National Commission for Unesco){ Japna's Growth and Educational Development in Relation to Socio-economic Growth (Japan Ministry of Education), Education in Thailand: A Century of Experience(Tej Bunnag)</p>
62	<p>Tai Keizai To Tetsudo 1885~1935 (タイ経済と鉄道1885~1935年) / - / Ichiro Kakizaki / - / Nihonkeizaihyoronsha / 2543 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>เศรษฐกิจไทยกับทางรถไฟ พ.ศ.2428-2478 / ศึกษาถึงนโยบายในการสร้างเครือข่ายการขนส่งทางรถไฟของรัฐ และวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อเศรษฐกิจ ระหว่าง พ.ศ.2428-2478 เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุสมัยรัชการที่ 5 รายงานและสถิติเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
63	<p>Shamu No "Intanashonaru Koto" (シヤムの「インターナショナル・コート」) / - / Akiko Ilijima / Rekishi Hyoron No.604 / Rkikishikagakuyougikai / 2543 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>"ศาลระหว่างประเทศ" ของสยาม / ศึกษาถึงศาลระหว่างประเทศหรือศาลต่างประเทศ (International Court, La Cour Internationale) ที่ได้ติดตั้งที่เชียงใหม่ สมันพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอกสารที่ใช้ เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เช่น หนังสือสัญญาว่าด้วยการที่เจ้านครเชียงใหม่จะรักษาบ้านเมืองให้เรียบร้อย, พระราชบัญญัติลักษณะพิจารณาความแพ่งความอาญา สำหรับศาลคดีต่างประเทศเมืองนครเชียงใหม่ จ.ศ.1250</p>
64	<p>Senzenki Tai Niokeru Kome No Seisan To Yuso-1930/31 Nen No Kome No Seisan To Yuso- (戦前期タイにおける米の生産と輸送-1930/31年の米の国内流通状況の推定-) / Rice Production and Transportation in Prewar Thailand -The Estimation of Domestic Rice Circulation in 1930/31- / Ichiro Kakizaki / The Bulletin of Yokohama City University Vol.51 No.3 / Arts and Science Society of Yokohama City University / 2543 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การผลิตและการขนส่งข้าวในไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 -ประเมินสถานการณ์การกระจายการขนส่งข้าวภายในประเทศ ระหว่าง ค.ศ. 2473-74 / ศึกษาการขนส่งข้าวภายในประเทศก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นสินค้าสำคัญของไทย เอกสารที่ใช้ เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เช่น เอกสารสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เอกสารกระทรวงการเกษตร และเอกสารกระทรวงคมนาคม และสถิติ รายงานประจำปีของรัฐบาลไทย และอังกฤษได้จัดทำ</p>
65	<p>- / Aspects of the Place and Role of the Chinese in Late Nineteenth Century Bangkok / Ouyyanont, Porphant and Yoshihiro Tsubouchi / Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.39 No.3 / CSEAS Kyoto University/ 2444 / อังกฤษ / มี</p>	<p>ที่อาศัยและบทบาทของชาวจีนในกรุงเทพฯ พุทธศตวรรษที่ 24 / ศึกษาที่อาศัยและบทบาทของชาวจีนในกรุงเทพฯ พุทธศตวรรษที่ 24 โดยใช้ สำนวนประชากรของไปรษณีย์ เอกสารที่ใช้ The Organization of The Society in the Early Bangkok Period 1782-1873 (Akin Rabibhadana), Economic Change in Thailand, 1850-1970 (Ingram, J.)</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
66	<p>Tai Naidokyoku To Yosanseidokaikaku (タイ内務局と予算制度改革) / The Privy Purse Bureau and the Reform of the National Budget System in the Reign of King Rama V of Siam / Toshio Tasaka / Kikan Keizai Kenkyu, The Quarterly Journal of Economic Studies Vol.24 No.3 / The Economic Society of Osaka City University/ 2544 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>พระคลังข้างที่และการปฏิรูประบบจัดสรรงบประมาณ / ศึกษาประวัติการเปลี่ยนแปลงกรมคลังข้างที่ เอกสารที่ใช้ เอกสารที่เก็บอยู่ในจดหมายเหตุแห่งชาติ เช่น ประชุมกฎหมายประจำศก ราชกิจจานุเบกษา</p>
67	<p>Shamukoku No Shingaporu Ejento Chin Kinsho (Tan Kim Ching) No Raisu Bijinesu O Megutte (シヤム国王のシンガポ-ル・エージェント 陳金鑑 (Tan Kim Ching) のライス・ビジネスをめぐって) / The Siamese Royal Agent in Singapore--The Activities of Tan Kim Ching / Toshiyuki Miyata / Southeast Asia: History and Culture No.31 / Japan Society for Southeast Asian History / 2545 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>ธุรกิจข้าวของพระยาอนุกุลสยามกิจ อุปนิษิตสยามรัฐ (ตันกิมเก็ง) เป็น เอเยนต์ที่สิงคโปร์ของพระมหากษัตริย์ไทย / ศึกษาประวัติและการทำงานของพระยาอนุกุลสยามกิจ อุปนิษิตสยามรัฐ (ตันกิมเก็ง) เอกสารที่ใช้ เอกสารของกงสุลของอังกฤษ เช่น Diplomatic and Consular Reports. Siam. Report for year 1902 on the Trade of Bangkok. ชีวิตและงานกงสุลไทยของพระยาอนุกุลสยามกิจ อุปนิษิตสยามรัฐ (ตันกิมเก็ง) กงสุลเยเนอรัลไทยคนแรก ณ เมืองสิงคโปร์ (ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม)</p>
68	<p>- / A Comparative Study in Social Reform of the Lower Class between Siam in the Reign of Rama V (1868-1910) and Meiji Period of Japan (1868-1912) / Nobuya Noguchi / Studies of Worldviews No.11 / Tenri Institute for International Studies, Tenrikyo Overseas Department/ 2545 / ไทย / มีบทคัดย่อภาษาญี่ปุ่น</p>	<p>การเลิกชนชั้นล่างสุดของไทยและญี่ปุ่น / เป็นบทความที่ได้เรียบเรียงจากปริญญาานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการปฏิรูปทางสังคมชนชั้นล่างสุดในสังคมสยามสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ.2411-2453) กับของญี่ปุ่นสมัยเมจิ (พ.ศ.2411-2455) เอกสารที่ใช้ เบ็ดเตล็ด เรื่องราวฎีกาและคำปรึกษาตัดสิน ไมโครฟิล์ม มร.5 ย/4, พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
69	<p>Senzenki Taitetsudo No Ryokakuyuso (戦前期タイ鉄道の旅客輸送) / Passenger Traffic of Railways in Prewar Thailand / Ichiro Kakizaki / Japan Railway History Review No.20 / Railway History Society of Japan / 2545 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การขนส่งผู้โดยสารของรถไฟไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 / ศึกษาการขยายการขนส่งระบบทางรางของไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์บทบาทของรถไฟในการขนส่งแรงงาน และสร้างบูรณาการชาติไทย เอกสารที่ใช้ เอกสารที่ใช้จดหมายเหตุระบอบสมเด็จพะจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว เอกสารเบ็ดเตล็ด, เอกสารกระทรวงมหาดไทย, เอกสารกระทรวงโยธาธิการ, รายงานและสถิติที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำ เช่น Annual Report on the Administration of the Royal State Railways(Royal State Railway of Siam), และหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ Bangkok Times, ประชาชาติศรีกรุง</p>
70	<p>Tai Kindai Niokeru Shonososhutsuteki Tochiseisaku Eno Michi (Jo) (タイ近代における小農創出的土地政策への道 (上)) / Towards Land Policy of Small Peasantry Principle in Modern Thailand (part 1) / Atsushi Kitahara / The Economic Science Vol.50 No.2 / Graduate School of Economics, Nagoya University / 2545 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>หนทางสู่นโยบายบริหารที่ดินเพื่อสร้างเกษตรกรรายย่อยของไทยในสมัยใหม่ (ภาคแรก) / ศึกษาถึงนโยบายของรัฐต่อการจัดการที่ดินของเกษตรกรรายย่อย เอกสารที่ใช้ กฎหมายตราสามดวงฉบับครุสภา จดหมายเหตุกระทรวงการเกษตรในรัชสมัยรัชกาลที่ 5-7, ประชุมกฎหมายประจำศก</p>
71	<p>Tai Kindai Niokeru Shonososhutsuteki Tochiseisaku Eno Michi (Ge) (タイ近代における小農創出的土地政策への道 (下)) / Towards Land Policy of Small Peasantry Principle in Modern Thailand (part 2) / Atsushi Kitahara / The Economic Science Vol.50 No.3 / Graduate School of Economics, Nagoya University / 2545 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>หนทางสู่นโยบายบริหารที่ดินเพื่อสร้างเกษตรกรรายย่อยของไทยในสมัยใหม่ (ภาคหลัง) / เป็นบทความชุดที่ต่อจากภาคแรก</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
72	<p>Tai Niokeru Boisukauto Undo No Seiritsu To Tenkai – Rama 6 Seiki (1910-1925 Nen) (タイにおけるホイスカウト運動の成立と展開 – ラマ6世王期 (1910-1925年) / The Establishment and Development of the Boy Scouts Movement in Thailand: The Reign of Rama VI (1910-1925) / Tomohito Enokyu / Journal of Asian and African Studies No.66 / Tokyo University for Foreign Studies/ 2546 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การกำเนิดและพัฒนาการกระบวนการลูกเสือในเมืองไทย -รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468) / ศึกษาการกำเนิดและพัฒนาการลูกเสือของไทย เพื่อวิเคราะห์แรงบันดาลใจและบริบททางการเมือง เอกสารที่ใช้ 80 ปีลูกเสือไทย (คณะลูกเสือไทย) . พัฒนาการของการลูกเสือไทยตั้งแต่ พ.ศ.2454 ถึง 2528 (ชัยวัฒน์ ปัญญา)</p>
73	<p>Tai Niokeru Kokumingo No Shiso: Wanwaitayakon Shinno No Gengoshiso Ni Tsuite No Ichikosatsu (タイにおける国民語の思想 : ワンワイタヤコン親王の言語思想についての一考察) / - / Toshio Tanaka / Hitotsubasi Ronso Vol.130 No.3 / Nihonhyoronsha / 2546 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาแห่งชาติของไทย: การศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดทางภาษาของ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยทยากร กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ / ศึกษาแนวความคิดทางภาษาของ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยทยากร กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ที่มีผลต่อนโยบายทางภาษาของรัฐ เอกสารที่ใช้ สยามภาค (พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์), What Makes Central Thai a National Language? (Diller, Anthony)</p>
74	<p>Meijiki Niokeru Ibunkasesshoku –Shamukoku Joshi Ryugakusei O Azukatta Amenomori Sen No Nikki O Motoni- (明治期における異文化接触 – シヤム国女子留学生を預かった雨森劍の日記をもとに) / A Cross-Cultural Contact in Meiji Era: Sen Amenomori and Four Women Students from Siam / Chie Yamane / The Sanyo Review Vol.10 / The Faculty of Communications Sanyo Gakuen University/ 2546 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การประสพกับวัฒนธรรมต่างชาติในสมัยเมจิ –ตามบันทึกประจำวันของอะมะโนะโมะริ เส็น ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้ดูแลนักเรียนหญิงจากประเทศสยาม / ศึกษาชีวิตในญี่ปุ่นของนักเรียนหญิง 4 คนที่ไทยส่งไปศึกษาที่ญี่ปุ่น เอกสารที่ใช้ บันทึกประจำวันของไอเมะโนะโมะริ เส็น</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
75	Yamada Nagamasa No Imejito Nittaikankei (山田長政のイメージと日タイ関係) / The Image of Yamada Nagamasa and the Relationship between Japan and Thailand / Satoko Tsuchiya / Journal of Asia-Pacific Studies No.5 / The Institute of Asia-Pacific Studies, Waseda University / 2546 / ญี่ปุ่น / มี	ภาพทัศน์ของยะมะมะตะ นะงะมะชะะ กับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น โดยวิเคราะห์ความแตกต่างของภาพทัศน์ยะมะมาตะ นะงะมะระหว่างสองประเทศ เป็นบทความที่เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์ภาษาไทยของผู้เขียนเรื่อง "ภาพลักษณ์ของยามาดา นางามาซา ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นในพุทธศตวรรษที่ 25) เอกสารที่ใช้ ตำราเรียนชั้นประถมศึกษาของญี่ปุ่นแต่ละยุคสมัย งานเขียนเกี่ยวกับยะมะมะตะ นะงะมะชะะ
76	Tato No "Kaiho" O Megutte -Shamukindaishi No Ichi Metanarathibu (タートの「解放」をめぐる - シヤム近代史のメタナラティブ) / - / Junko Koizumi / Tonanajashi No Metanarathibu O Meguru Sogotekikenkyu -Kokuminkokka No Monogatari: Jenda, Kindai / Japan Society for the Promotion of Science / 2547 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	เกี่ยวกับ "การเลิก" ทาส - เป็นนิมิตหมาย (Meta-narrative) ในประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ / ศึกษาถึงการเลิกทาสของไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ 3-4, กฎหมายตราสามดวงฉบับคุรุสภา, เรื่องการเลิกทาสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระยาอนุমানราชธนะ)
77	Shamu Niokeru Kotei Nashonarizumu To Shinbunjo No Genron (1910-25 Nen) (シヤムにおける公定ナショナリズムと新聞上の言論 (1910-25年)) / - / Akiko Sugiyama / ILCC Southeast Asian Studies No.6 / The Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa / 2547 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์และชาตินิยมที่เป็นทางการ (Official Nationalism) ของสยามระหว่าง พ.ศ. 2453-2468 / ศึกษาถึงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์และชาตินิยมที่เกิดขึ้นในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 เอกสารที่ใช้ หนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ในสมัยรัชกาลที่ 6 เช่น บองกอกการเมื่อง, Bangkok Times Weekly Mail, หนังสือพิมพ์ยามาโต, สยามรัฐข่าวด่วน ฯลฯ และเอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 6 เช่น ข้อเสนอขอออกหนังสือพิมพ์, บทความพระวชิรญาณในรัชกาลที่ 6

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
78	<p>Kindaitai Nioheru Densochoshyu -Pasakorawon Nomudajinninki O Chushintosite- (近代タイにおける田租改革と田地権利確定の過程 -1888年-1906年の軌跡-) / Policy of Land Tax and Land Title in Modern Thailand during 1888-1906 / Atsushi Kitahara / Economic Reseach No.114 / Economic Reseach Center, School of Economics, Nagoya University / 2548 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การปรับปรุงการเรียกค่านา และกระบวนการของการออกโฉนดที่ดินของไทยในสมัยใหม่ -ตามร่องรอยระหว่าง พ.ศ. 2431-2449 / ศึกษาการปรับปรุงระบบการเรียกเก็บภาษีที่ดิน กระบวนการออกโฉนดที่ดินรูปแบบสมัยใหม่ ในช่วงการปรับปรุงประเทศ เอกสารที่ใช้จดหมายเหตุ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงเกษตร, ประชุมจดหมายเหตุประจำศก (เสถียร วิชัยลักษณ์)</p>
79	<p>Pasakorawon Nomudajinninki (1888-1892 Nen) No Densokaikakuseisaku (パーサコラウオン農務大臣任期 (1888-1892年) の田租改革政策) / Land Tax Reform Policy during the Term of Agricultural Minister, Phraya Phasakorawong (1888-1892) / Atsushi Kitahara / The Journal of Thai Studies No.5 / The Japanese Society of Thai Studies / 2548 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>การปรับปรุงการเรียกค่านาในสมัยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตราธิการ (พ.ศ. 2431-2435) / ศึกษาการปรับปรุงระบบการเรียกเก็บภาษีนา ที่สวนในสมัยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตราธิการ ระหว่าง พ.ศ. 2431-2435 เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงเกษตร, ประชุมจดหมายเหตุประจำศก (เสถียร วิชัยลักษณ์)</p>
80	<p>Nakon Nayokkuken Niokeru Densochoshyu -Pasakorawon Nomudajinninki O Chushintosite- (ナコーン・ナーヨック県における田租徴収 -パーサコラウオン農務大臣任期を中心として-) / Land Tax Collection in Nakhon Nayok Province during the Agriculture Ministerial Term of Phatsakorawong, 1888-1892 / Atsushi Kitahara / The Journal of Thai Studies No.6 / The Japanese Society of Thai Studies / 2549 / ญี่ปุ่น / มี</p>	<p>การเก็บค่านาในจังหวัดนครนายก -สมัยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตราธิการ / ศึกษากระบวนการเรียกเก็บภาษีที่นา ที่สวนในจังหวัดนครนายก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงเกษตร, ประชุมจดหมายเหตุประจำศก (เสถียร วิชัยลักษณ์)</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
81	<p>Rekishi Jojutsu To Nashonarizumu – Tai Kindaishi Hihanjosetu (歴史叙述とナショナリズム – タイ近代史批判序説) / Junko Koizumi / - / University of Tokyo Press / 2549 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>งานเขียนทางประวัติศาสตร์กับชาตินิยม - ความนำวิพากษ์วิจารณ์ประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของไทย / วิพากษ์วิจารณ์ทั้งงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ในประเทศไทย และหลักฐานที่นำมาประกอบการวิจัย เพื่อพิจารณาประวัติศาสตร์ไทยใหม่ เอกสารที่ใช้</p>
82	<p>20 Seikishoto No Shamu Niokeru “Rao-go” No “Tai-go” Ka (二〇世紀初頭のシャムにおける「ラオ語」の「タイ語」化) / Toshio Tanaka / Gengoshakai No.1 / Hitotsubashi University / 2550 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การเปลี่ยนฐานะของ “ภาษาลาว” ไปเป็น “ภาษาไทย” ในไทย ต้นพุทธศตวรรษที่ 25 / ศึกษานโยบายทางการศึกษาและภาษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่กำหนดฐานะ ภาษาอีสาน ให้เป็นภาษาไทย เพื่อปกป้องแผ่นดินจากคุกคามของฝรั่งเศส เอกสารที่ใช้จดหมายเหตุในรัชกาลที่ 5 ของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงธรรมการ</p>
83	<p>Tai Niokeru Kyoikuhatten Kokumintogo Bunka Kyoikukyoryoku (タイにおける教育発展 国民統合・文化・教育協力) / Educational Development in Thailand National Integration, Culture and Educational Cooperation / Yokuo Murata / - / Toshindo / 2550 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>พัฒนาการของการศึกษาในประเทศไทย การบูรณาการชาติไทย วัฒนธรรม การร่วมมือในการศึกษา / ศึกษาพัฒนาการของการศึกษาของไทยตั้งแต่ก่อนมีระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่จนถึงปัจจุบัน เพราะวิเคราะห์บทบาทการศึกษาในการบูรณาการชาติไทย เอกสารที่ใช้แผนการศึกษา และหลักสูตรการศึกษา ระดับการศึกษาต่าง และรายงานและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการทางการศึกษาที่หน่วยงานของรัฐได้จัดไทย</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
84	Shamu Niokeru Chugokubuyo Nikansuru Ichikosatsu -"Byo Nikansuru Shorei" (1921 Nen) O Megutte- (シヤムにおける中国廟に関する一考察 - 「廟に関する省令」 (1921年) をめぐって-) / Chinese Shines in Siam Historical Perspective / Junko Koizumi / Toyobunkakenkyujo Kiyo No.150 / the Institute of Oriental Culture, The University of Tokyo / 2550 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ศึกษาศาลเจ้าจีนในสยาม -เกี่ยวกับ "กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า" (พ.ศ.2463) / ศึกษาถึงกฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ.2463 เพื่อวิเคราะห์ชุมชนชาวจีนในไทยทางศาสนารวมทั้งในแง่ด้านการเมืองและเศรษฐกิจ เอกสารที่ใช้ จัดหมายเหตุกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงนครบาลในสมัยรัชกาลที่ 6
85	Ratanakoshincho 4 Seio Monkuttojidai Shamu Niokeru Bunshoshorisutemu To Oken -Kanbojikankei Bunsho O Omona Shiryo Toshite (ラタナコーシン朝四世王モンクット時代シヤムにおける文書処理システムと王権 -カンボジア関係文書を主な史料として-) / Document Usa in the Administration and Kingship during the Reign of King Mongkut: with Main Reference to Official Documents on Cambodia Attain / Hiroshi Kawaguchi / Nagoya Daigaku Toyoshi Kenkyu Hokoku No.34 / Department of Asian History, Nagoya University./ 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	ระบบการบริหารจัดการเอกสารราชการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับพระราชอำนาจ -ใช้เอกสารราชการเกี่ยวกับการบริหารเขมรเป็นหลักฐานสำคัญ- / ศึกษาอำนาจทางการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมองจากลำดับขั้นตอนของการอนุมัติเอกสารราชการที่ส่งการต่อประเทศราช เอกสารที่ใช้ จัดหมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ 4
86	Okoku No Tetsuro -Tai No Tetsudo No Rekishi- (王国の鉄路 -タイの鉄道の歴史-) / - / Ichioiro Kakizaki / - / Kyoto University Press / 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี	สายรถไฟของราชอาณาจักร -ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับรถไฟของไทย- / ศึกษาถึงประวัติศาสตร์รถไฟไทย โดยประกอบด้วย 5 บท บทที่ 1 ศึกษาสถานภาพการขนส่งช่วงก่อนที่มีรถไฟในไทยและผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รถไฟในช่วงแรก บทที่ 2 ศึกษาช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และช่วงที่เริ่มมีเจ้าหน้าที่รถไฟที่เป็นคนไทยเพิ่มมากขึ้น บทที่ 3 ศึกษาช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 บทที่ 4 ศึกษาช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งช่วงที่เริ่มใช้รถยนต์ในการขนส่ง บทที่ 5 ช่วงหลัง พ.ศ. 2530 กล่าวถึงแผนการเดินทางรถไฟระหว่างประเทศและรถไฟในกรุงเทพฯ เอกสารที่ใช้ เอกสารทางราชการของหน่วยงานของรัฐของไทยต่างและสถิติเกี่ยวกับรถไฟไทยในแต่ละช่วงเวลา

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่</p>	<p>ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย</p>
87	<p>Choko Karano "Ridatsu" –Shamu No Jirei (朝貢からの「離脱」 - シヤムの事例) / - / Junko Koizumi / Iwanami Koza :Higashi Ajiakingendaushitsushi No.1 / Iwanami Shoten/ 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>พ้นจากความสัมพันธ์แบบ "จิมก้อง" –ในกรณีของสยาม / ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเน้นศึกษากระบวนการที่ไทยพ้นจากการธรรมเนียม "จิมก้อง" ของจีน เอกสารที่ใช้ พระราชสาส์นทั้งไทยและจีน จดหมายเหตุกระทรวงการต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 5</p>
88	<p>"Ratanakoshinocho Nendaiki" No Kaitei To Shiryohensan –"Shinko (Chim Kong)" Nitsuiteha Mattaku Kisaishinaihogayoi (『ラタナコーシン王朝年代記』の改訂と史料編纂 - 「進貢(chim kong)については、まったく記載しないほうがよい」) / - / Junko Koizumi / Rekishigaku Kenkyu No.863 / Rekishigaku Kenkyukai/ 2553 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>การตรวจชำระและจัดระเบียบการเรียบเรียง "พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์" ไม่ระบุเรื่อง "จิมก้อง" เลย ดูกว่า- / ศึกษากระบวนการชำระ พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ โดยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เพื่อวิเคราะห์แนวความคิดทางการเมืองของท่าน เอกสารที่ใช้ พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ฉบับซึ่งเรียบเรียงโดยเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ และฉบับซึ่งเรียบเรียงโดยสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ</p>
89	<p>1880 Nendaichuyo Niokeru Shamu No Taifutsu Taishinkankei (一八八〇年代中葉におけるシヤムの對佛・對清關係) / - / Junko Koizumi / The Journal of Oriental Researches Vol.70 No.1 / The Society of Oriental Researches / 2554 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</p>	<p>ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสและไทยกับจีน ราชวงศ์ชิงกลางทศวรรษ ค.ศ.2423 / ศึกษาถึงวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 โดยเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่นเอกสารกราบบังคมทูล เอกสารเย็บเล่มกระทรวงการต่างประเทศ เอกสารส่วนบุคคล</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
90	<p><i>Tai Kindai Tochi Shinrin Seisakushi Kenkyu (タイ近代土地・森林政策史研究) / - / Atsushi Kitahara / - / Koyo Shobo / 2555 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>งานวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการจัดการที่ดินและป่าไม้สมัยใหม่ของไทย / ศึกษาประวัติการจัดการระบบบริหารที่ดินและป่าไม้แบบสมัยใหม่ของไทย ซึ่งเอกสารที่ใช้กฎหมายตราสามดวงฉบับคุรุสภา จดหมายเหตุกระทรวงการเกษตรในรัชสมัยรัชกาลที่ 5-7, ประชุมกฎหมายประจำศก</p>
91	<p><i>Rama 7 Seiojiseiki No Bankoku Kokuritsuhakubutsukan Nikansuru Ichikosatsu -Damuronshinno No Yakuwari Ni Chakumokushite (ラーマ7世王治世期のバンコク国立博物館に関する一考察 -ダムロン親王の役割に着目して-) / A Study of Bangkok National Museum during the Reign of King Rama VII (1925-1935): Focusing on the Role of Prince Damrong Rachanuphap / Shinsuke Hinata / Southeast Asia: History and Culture No.41 / Japan Society for Southeast Asian Studies / 2555 / ญี่ปุ่น / มี</i></p>	<p>การศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติพระนครในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว -สังเกตบทบาทของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ / ศึกษาบทบาทของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพในการบริหารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติพระนครในสมัยรัชกาลที่ 7 เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและแนวความคิดเบื้องหลังที่มีต่อการบริหารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติพระนคร เอกสารที่ใช้ จดหมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ 7 เช่น ปาฐกถาเรื่องการพานักเรียนไปดูพิพิธภัณฑ์สถาน, บัญชีส่งของ ส่งมาจากกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ</p>
92	<p><i>Mandarokkka Kara Kokuminkokkkae -Tonanajishi Nonakano Daiichijisekaitaisen (マンダラ国家から国民国家へ—東南アジア史のなかの第一次世界大戦) / - / Shinzo Hayase / - / Jinbunshoin / 2555 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>จากประเทศการปกครองแบบเก่าสู่ประเทศชาติแบบสมัยใหม่ -สงครามโลกครั้งที่ 1 ในประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ / ศึกษาภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 เอกสารที่ใช้ งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น France on the Mekong: A History of the Protectorate in Cambodia, 1863-1953 (Tully, John), The Netherlands Indies and the Great War, 1914-1918 (Van Dijk, Kees)</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาญี่ปุ่นอักษรโรมัน (อักษรญี่ปุ่น) / ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) / ชื่อผู้แต่ง / ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือ / สำนักพิมพ์ / ปีที่แต่ง ค.ศ. / ภาษาของงานวิจัย / มีบทนำภาษาอังกฤษหรือไม่	ชื่อบทความหรืองานวิจัยภาษาไทยซึ่งแปลจากชื่อภาษาญี่ปุ่น (ผู้วิจัยแปล) / เรื่องที่ศึกษาและเอกสารหลักฐานสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย
93	<p><i>Damuronshinno "Shamubusekishi" (1926) No Seiritsu To Shiso (ダムロン親王『シャム仏蘭史』(1926)の成立と思想) / The Political Thought of Prince Damrong: A History of Buddhist Monuments in Siam (1926) / Shinsuke Hinata / Nampo-Bunka No.40 / Tenri Nanpo Bunka Kenkyukai / 2556 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>ประวัติความเป็นมาและแนวความคิดใน "ตำนานพระพุทธเจดีย์สยาม" พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (พ.ศ. 2469) / ศึกษาถึงแนวความคิดทางการเมืองของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพที่ปรากฏอยู่ใน "ตำนานพระพุทธเจดีย์สยาม" เอกสารที่ใช้ ตำนานพระพุทธเจดีย์สยาม (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ), เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ ร่างปาฐกถาแสดงพระเกียรติสมเด็จพระปิยมหาราชประธานสถานวิทยุกระจายเสียงเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2474</p>
94	<p>- / The Origins of Chinese Nationalism in Thailand. / Eiji Murashima / Journal of Asia-Pacific Studies No.21 / The Institute of Asia-Pacific Studies, Waseda University/ 2556 / อังกฤษ / มี</p>	<p>ต้นกำเนิดของลัทธิชาตินิยมชาวจีนในเมืองไทย / ศึกษาประวัติชาวจีนลัทธิชาตินิยมในไทย และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงขบวนการทางการเมืองของชาวจีนลัทธิชาตินิยมในไทย ก่อนและหลังสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น (พ.ศ.2447-2448) เอกสารที่ใช้ งานเขียนเกี่ยวชาวจีนที่อยู่ในไทย เช่น Seow Hoot Seng, Miyazaki Toten Zenshu หนังสือรวมผลงาน โตเต็น มียะชะกิ (นักปฏิรูปชาวญี่ปุ่น), หนังสือพิมพ์ Bangkok Times</p>
95	<p><i>Kindai Shamu Niokeru Joyaku To Oken (近代シャムにおける条約と王権) / - / Junko Koizumi / Rekishi To Chiri -Sekaishi No Kenkyu No.238 / Yamakawa Shuppan / 2557 / ญี่ปุ่น / ไม่มี</i></p>	<p>สนธิสัญญาฉบับพระราชาอำนาจของพระมหากษัตริย์ของสยามในสมัยใหม่ / ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เน้นศึกษาระดับสูงต่ำของกษัตริย์ที่ปรากฏอยู่ในข้อความสนธิสัญญาทั้งฉบับไทยและต่างประเทศ</p>

4.3.1 ความสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557

4.3.1.1 พัฒนาการระบบราชการและการคมนาคม

อิชิโระ คากิซาคิ¹ เป็นนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นที่เชี่ยวชาญในเรื่องประวัติศาสตร์ การคมนาคมของไทย โดยเฉพาะเรื่องรถไฟซึ่งเป็นหัวข้อที่เขาให้ความสนใจมากที่สุด ผลงานสำคัญของนักวิชาการผู้นี้มีอยู่ 3 เรื่องเรื่องแรก คือ “เศรษฐกิจไทยกับทางรถไฟ ค.ศ.1885-1935” ที่ได้ศึกษาถึงนโยบายในการสร้างเครือข่ายการขนส่งทางรถไฟของรัฐ และวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ.2428-2478 เรื่องที่ 2 คือ “เศรษฐกิจการเมืองเกี่ยวกับสายรถไฟและถนนหนทาง ค.ศ. 1935-1975” ถือว่าเป็นงานวิจัยภาคที่สองที่ต่อจาก “เศรษฐกิจไทยกับทางรถไฟ ค.ศ.1885-1935” ได้ศึกษาถึงการขยายเครือข่ายระบบการขนส่งทางบก ซึ่งรวมถึงการขยายระบบการขนส่งทางถนนด้วย และงานวิจัยที่มีความสำคัญชิ้นสุดท้ายคือ “สายรถไฟของราชอาณาจักร –ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับรถไฟของไทย” เป็นหนังสือรวมผลงานของท่าน ที่แสดงภาพรวมประวัติศาสตร์รถไฟไทยตั้งแต่สายรถไฟสายแรกจนถึงปัจจุบันที่มีรถไฟ BTS และรถไฟใต้ดิน และรวมถึงโครงการรถไฟความเร็วสูงและรถไฟข้ามประเทศ เป็นหนังสือที่ผู้สนใจทั่วไปที่ไม่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ก็อ่านได้ง่าย² อย่างไรก็ตามงานวิจัยทั้ง 3 เรื่องนี้ อิชิโระ คากิซาคิ ได้สำรวจเอกสารหลักฐานอย่างละเอียดรอบคอบ จึงถือว่าเป็นงานวิจัยที่มีคุณค่าไม่น้อย

4.3.1.2 ผู้นำประเทศกับนโยบายทางการปกครอง

หลังการปฏิรูปการปกครองเมื่อ พ.ศ.2475 คณะผู้บริหารการเมืองลับเปลี่ยนไปมาเรื่อย โดยเฉพาะสมัยรัฐบาลจอมพล ป, พิบูลสงคราม เป็นช่วงเวลาที่นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจ โทชิฮะรุ โยชิคาวา ก็เขียน บทบาทจอมพล ป, พิบูลสงคราม ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2³ และสรุปว่า นโยบายทางการเมืองจอมพล ป, พิบูลสงคราม สร้างค่านิยมแบบสมัยใหม่ในช่วงเวลาอันสั้น โดยทิ้งค่านิยมเก่าพร้อมกับคำว่า “ประเทศสยาม” เอจิ มูระชิมะ⁴ ก็เป็นนักประวัติศาสตร์ที่ผลิตผล

¹ Ichiro Kakizaki เป็นนักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น และเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเมืองโยะโกะฮะมะะะ (Yokohama City University) มีผลงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การพัฒนาระบบเครือข่ายการขนส่งทางบก (สายรถไฟและถนนหนทาง).

² ดู Ichoro Kakizaki. (2000)

เศรษฐกิจไทยกับทางรถไฟ ค ศ

: Tokyo ; Ichoro Kakizaki. (2009).

เศรษฐกิจการเมืองเกี่ยวกับ

สายรถไฟและถนนหนทาง ค.ศ.1935-1975 Nihonkeizaihyeronsha: Tokyo; Ichoro Kakizaki. (2000)

³ ดู Toshiharu Yoshikawa (1982). Taikoku Pibun Seiken To Taiheiyosenso (รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม และสงครามเอเชียบูรพา). In Japanese Journal of Southeast Asian Studies VOI.19 No.4. pp 363-387.

⁴ เอจิ มูระชิมะ นักประวัติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น และเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยวะเซดะ (Waseda University) มีผลงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย ในเรื่องคอมมิวนิสต์ในไทย ชาวจีนในไทย รัฐบาลจอมพล ป, พิบูลสงคราม

งานเกี่ยวกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม หนังสือเรื่อง “จอมพล ป. พิบูลสงคราม -การปฏิวัติ พ.ศ.2475 ของประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่รักษาเอกราชไว้” เป็นงานวิจัยที่ศึกษาชีวิตทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามอย่างละเอียดรอบคอบ โดยใช้เอกสารหลักฐานทางญี่ปุ่นและไทย¹ อย่างไรก็ตามสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นช่วงเวลาที่ญี่ปุ่นมีความเกี่ยวข้องกับไทยอย่างมาก จึงย่อมเป็นหัวข้อเรื่องน่าสนใจสำหรับชาวญี่ปุ่นเรื่องหนึ่ง

4.3.1.3 การเคลื่อนไหวทางการเมือง

ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นหัวข้อเรื่องที่นักวิชาการชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจอย่างมาก นับตั้งแต่ปฏิรูปการปกครอง โดยคณะราษฎร พ.ศ. 2475 รัฐประหาร และกบฏของทหาร ขบวนการนักศึกษา ขบวนการต่อต้านคอมมิวนิสต์ ล้วนเป็นหัวข้อเรื่องที่นักวิชาการชาวญี่ปุ่นนำไปประกอบการศึกษา โยะชิฟูมิ ทะมะดะ ได้ศึกษาเบื้องหลังเหตุการณ์กบฏและรัฐประหารของทหารที่เกิดขึ้น ตั้งแต่รัฐบาลของเปรม ติณสูลานนท์ จนถึงรัฐบาลชาติชาย ชุณหะวัณ ถูกโค่นล้มด้วยรัฐประหาร เอจิ มูระชิมะ ได้ศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคอมมิวนิสต์ และชาวจีนลัทธิชาตินิยมในไทย และผลิตผลงานจำนวนหนึ่ง โดยใช้เอกสารหลากหลายภาษา เช่น ภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเวียดนาม และภาษาเขมร ทำให้งานวิจัยของเขามีความลุ่มลึกมากขึ้น จึงถือว่าเป็นงานวิจัยที่มีคุณค่าเช่นกัน² นอกจากนี้แล้ว ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น คะสึยูกิ ทะคะฮะชิ³ ได้ศึกษาถึง กบฏสันติภาพที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2⁴

4.3.2 สรุปสถานภาพงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 พบว่า 112 เรื่อง และสามารถจำแนกกลุ่มประเภทเพื่อการวิเคราะห์ได้ดังนี้

¹ ดู Eiji Murashima. (1996).

จอมพล ป. พิบูลสงคราม การปฏิวัติ พ.ศ. ของ

ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่รักษาเอกราชไว้ Iwanami Shoten: Tokyo.

² ดู Eiji Murashima. (1982). 1970 Nendai No Taikoku Niokeru Gakuseiundo To Kyosanshugi (ขบวนการนักศึกษาและคอมมิวนิสต์ของไทยรอบทศวรรษ ค.ศ. 1970). In

. pp. 24-49 ; Eiji Murashima. (2009). Tai Niokeru Kyosanshugiundo No Shokijidai (1930-1936) Shamu Kyosantonai Niokeru Betonamujinkanbu No Yakuwari o Chushin Toshit (ระยะเริ่มแรกของขบวนการคอมมิวนิสต์ในเมืองไทย: ศึกษาบทบาทของกรรมการบริหารพรรคคอมมิวนิสต์สยามชาวเวียดนาม). In pp. 133-212

³ Katuyuki Takahashi เป็น นักวิชาการชาวญี่ปุ่น และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์มีผลงานเกี่ยวกับขบวนการทางการเมืองของไทย

⁴ ดู Katsuyuki Takahashi (2006). Sengo Tai No Heiwaundo –Taikoku Heiwa linkaijiken O Megutte- (ขบวนการสันติภาพของไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 -เกี่ยวกับกบฏสันติภาพ-). In No.6. pp. 79-96

ตารางสรุป ประเภทกลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ลำดับที่	กลุ่มงานวิจัย	จำนวน
1	การเคลื่อนไหวทางการเมือง	23
2	ผู้นำประเทศกับนโยบายทางการปกครอง	19
3	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	26
4	พัฒนาการระบบราชการและการคมนาคม	16
5	ประวัติศาสตร์สังคม	15
6	สงครามโลกครั้งที่ 2	7
8	เศรษฐกิจ	6

จากการสำรวจพบว่า นักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่ศึกษาเรื่องสมัยนี้ให้ความสนใจกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการเคลื่อนไหวทางการเมืองมาก แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นหัวข้อเรื่องที่นักวิชาการชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจในสมัยอื่น ๆ ด้วย งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในสมัยนี้ส่วนมากเป็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น คือ 13 ใน 26 เรื่อง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น เช่น ความสัมพันธ์ไทยกับญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ในฐานะเป็นพันธมิตร กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทยกับญี่ปุ่น เช่น ไทยมอบช้างให้แก่สวนสัตว์ญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย ก็เป็นหัวข้อเรื่องที่ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจ ที่นักวิชาการชาวญี่ปุ่นผลิตผลงานอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะ เอจิ มุระชิมะ เป็นนักวิชาการที่ได้ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับขบวนการลัทธิคอมมิวนิสต์ในไทยจำนวนมาก โดยใช้เอกสารภาษาต่าง ๆ สนับสนุนการวิจัย ถือว่าเป็นการสร้างงานวิจัยที่มีคุณค่า

จากการสำรวจครั้งนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวกับสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 พบว่ามี 112 เรื่อง ถือว่าเป็นจำนวนมากกว่าในบรรดาช่วงเวลาอื่น ๆ ทั้งนี้ก็เพราะเป็นช่วงเวลาที่ใหม่ที่สุด ซึ่งมีเอกสารหลักฐานที่นำไปประกอบการวิจัยจำนวนมากและเข้าถึงข้อมูลค่อนข้างง่าย และเป็นช่วงเวลาที่ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจ

สนใจ เพราะเป็นช่วงเวลา ที่มีผลมาถึงสถานการณ์ไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องการเมือง ซึ่งเห็นได้จาก ตารางข้างต้นว่าจำนวนวิจัยเกี่ยวกับการเมืองมีมากกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมด

บทที่ 5

สรุป

การศึกษาศานาภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2557 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพรวมและทำการวิเคราะห์สถานภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ในญี่ปุ่น ผลจากการศึกษาอธิบายโดยสรุปได้ดังนี้

จำนวนงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งสิ้น 197 เรื่อง สามารถอธิบายภาพรวม และ วิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนงานวิจัย วิธีการวิจัย และการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยแบ่งการเวลา ดังนี้

1. ระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2510 ในช่วงเวลานี้ นักวิชาการญี่ปุ่นได้ทำการวิจัยประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับอาณาจักรโบราณสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา กล่าวคือ การวิจัยเกี่ยวกับอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัยมีทั้งสิ้น 14 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการค้นคว้าว่าด้วยรัฐเสียน เกี่ยวกับสมัยอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. 2507 – 2510 รวมทั้งสิ้น 30 เรื่อง การค้นคว้าช่วงนี้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ เดิมการวิจัยเรื่องอาณาจักรโบราณและสมัยสุโขทัย นักวิชาการชาวญี่ปุ่นได้ใช้เอกสารจีนเป็นหลักควบคู่กับการใช้เอกสารญี่ปุ่นต่อมาตั้งแต่ปี 2507 ได้มีนักวิชาการญี่ปุ่นใช้เอกสารไทย ซึ่งไม่เคยมีใครใช้มาก่อน ทำให้ยุคต่อมานักวิชาการญี่ปุ่นได้นำเอกสารไทยมาใช้ควบคู่กับเอกสารญี่ปุ่น เอกสารจีนและเอกสารที่เขียนโดยตะวันตก เช่น การค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อยุธยา

นอกจากมีการใช้เอกสารอย่างกว้างขวางแล้ว นักวิชาการญี่ปุ่นยังได้ปรับปรุงวิธีการศึกษาด้วยการเน้นระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์แบบสมัยใหม่ เช่น ความระมัดระวังในการใช้เอกสารชั้นต้น มีการวิเคราะห์และการอ้างอิงที่เป็นระบบ รวมทั้งการจัดทำบรรณานุกรมที่เป็นมาตรฐานสากล

2. ระหว่าง พ.ศ. 2507-2557 ในช่วงเวลานี้มีนักวิชาการในประเทศญี่ปุ่น ทำการวิจัยประวัติศาสตร์เกี่ยวกับธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ มีจำนวนทั้งสิ้น 153 เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ยุคก่อนปรับปรุงประเทศ (ร.1-ร.3) จำนวน 20 เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ (ร.4-ร.6) จำนวน 38 เรื่อง และยุคเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน) จำนวน 95 เรื่อง

ในช่วงเวลานี้ มีนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่มีความเชี่ยวชาญภาษาไทยเพิ่มขึ้น ประกอบกับการกระจายแนวคิดเรื่องการศึกษาเปลี่ยนมุมมองจากการศึกษาประวัติศาสตร์กระแสหลักที่มุ่งศึกษาเรื่องเกี่ยวกับศูนย์กลาง เช่น กรุงเทพฯ เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทำให้นักวิชาการชาวญี่ปุ่นปรับปรุงวิธีการศึกษา คือนำข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม วิธีการวิจัยนี้ได้รับความนิยมในหมู่นักวิชาการญี่ปุ่นที่ศึกษาประวัติศาสตร์ไทย รวมทั้งการศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิภาคอื่นๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากแนวคิดเรื่องการสำรวจภาคสนามเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ไทย นักวิชาการญี่ปุ่นจึงลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับชาติพันธุ์ต่างๆในประเทศไทย รวมทั้งคนไทย ซึ่งตั้งถิ่นฐานในเมียนมาร์ และสิบสองปันนาในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ความก้าวหน้าในด้านวิธีวิทยาดังกล่าว ทำให้นักวิชาการชาวญี่ปุ่นสามารถไข่มุมมองจากท้องถิ่น เพิ่มขึ้นจากการมองจากศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว ในปลายระยะช่วงที่สอง ยังมีนักวิชาการที่สามารถใช้เอกสารภาษา อี ห ร ่า น เพื่อ ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยาและการเข้าถึงเอกสารชั้นต้นที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติง่ายขึ้น นับเป็นมิติใหม่ของการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในญี่ปุ่น

สรุปว่าในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ.2507-2557 ปริมาณงานวิจัยของนักวิชาการชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่นบางแห่งบรรจุวิชาไทยศึกษาไว้ในหลักสูตร ที่สำคัญคือในปี 2506 ได้มีการการก่อตั้งศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโต ศูนย์นี้ได้ผลิตงานเกี่ยวกับประเทศไทยจากผลงานนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่มีความรู้ภาษาไทย ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับไทย รวมทั้งประวัติศาสตร์อย่างจริงจัง ความสนใจเกี่ยวกับไทยมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยวะเซดะ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนได้ตั้งบัณฑิตวิทยาลัยแห่งเอเชีย-แปซิฟิกศึกษา (Graduate School of Asia-Pacific Studies, Waseda University) ขึ้นเมื่อ พ.ศ.2541 เป็นสถานบันการศึกษาที่ให้ความสนใจในไทยศึกษา และสร้างผลงานทางไทยศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆที่ทำให้นักวิชาการชาวญี่ปุ่นสนใจประเทศไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากความสะดวกในการค้นคว้า เช่น บรรณานุกรมเลือกสรร ดรชนี้ค้นคว้า ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ สงครามอินโดจีนในภาคพื้นทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยภายหลังสงครามเวียดนาม และการรวมตัวในภูมิภาคนี้ที่พัฒนาเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN)

ในส่วนอุปสรรคของการวิจัยนั้น การวิจัยสถานภาพงานวิจัยประวัติศาสตร์ไทยในประเทศไทย ญี่ปุ่นระหว่าง พ.ศ.2507-2557 เป็นเรื่องซึ่งต้องค้นคว้าในห้องสมุดและหอจดหมายเหตุทั้งประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น โดยผู้วิจัยพยายามรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด แล้วนำมาศึกษาคัดกรอง ตามขั้นตอนกระบวนการประวัติศาสตร์ แต่งานบางประเภทไม่สามารถจะรวบรวมได้ เช่น วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยในประเทศไทยญี่ปุ่น ส่วนมากมีนโยบายไม่ให้เกิดวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทต่อบุคคลภายนอก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

- กรมศิลปากร. (2526). *จารึกสมัยสุโขทัย*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร
- ชะโตโกะ ทซึจิยะ. (2540). *ภาพลักษณ์ของยามาดา นางามามาซา ในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิชิอิ โยเนะโอะ และ โยชิกาวะ โทชิฮารุ. (2542). *ความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น ๖๐๐ ปี*. พลับพลึง คงชนะ, มารศรี มียาโมโต และอาทร พุ่งธรรมสาร(แปล). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- มะซูดะ, เอรึกะ. (2546, กันยายน). การเมือง และวัฒนธรรมจากเมืองจีน นัยยะของ 'จิ้มก้อง' ส่งทูตบรรณาการ ไปยังจีนในสมัยต้นรัตนโกสินทร์. "ใน *ศิลปวัฒนธรรม* (11) 24: 142-149.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

- Akagi, Osamu. (1975). Taikoku Hotaiki Ni Kansuru Ichikosatsu (การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายไทย -กฎหมายไทยโบราณที่คงเหลืออยู่ในกฎหมายสมัยใหม่). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.3*. pp.441-454. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Akagi, Osamu. (1975). Taikoku Kenpo No Shitekikosatsu –Shinkenpo Eno Shikaku- (พิจารณารัฐธรรมนูญของไทยด้วยวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์-เพื่อวิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับใหม่-). In *Gaimusho Chosa Geppo Vol.16 No.3*. pp.73-105. Gaimusho Daiichi Kokusaijohokanshitsu: Tokyo.
- Akagi, Osamu. (1976). Taikoku No Hotaiki Nikansuru Ichikosatsu (1) –Dentotei Hotaiki No Zonzoku- (การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายไทย -กฎหมายไทยโบราณที่คงเหลืออยู่ในกฎหมายสมัยใหม่). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.4*. pp.588-601. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Akagi, Osamu. (1978). Taikoku Kindaikakatei Niokeru Kagairyugaku –Zettaiosei Tono Kanren Nioite (นักเรียนที่ศึกษาต่อต่างประเทศของไทยในช่วงปรับปรุงประเทศ - ศึกษาความเกี่ยวข้องของสมบูรณาญาสิทธิราชย์). In *Bulletin of The National Institute for Educational Research*. pp.215-230. The National Institute for Educational Research: Tokyo.
- Akagi, Osamu. (1980). Tai Niokeru “Komyunitto” No Seijigaku –Shocho To Seijika O Megutte- (รัฐศาสตร์ของ “คอมมิวนิสต์” ในเมืองไทย -บทบาทในฐานะเป็น สัญลักษณ์และการเมือง). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.21 No.2*. pp.32-56. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Akagi, Osamu. (1989). *Tai No Seijibunka –Go To Ju-* (วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย -จุดแข็ง และจุดอ่อน-). Keisoshobo: Tokyo.
- Akagi, Osamu. (1992). Tai Niokeru “Kokka” Seiritsu Nikansuru Oboegaki –“Minzoku” Siso No Ichihyogen- (งานเขียนเกี่ยวกับการกำเนิด “เพลงชาติ” ของไทย -ด้านหนึ่งของการสร้าง “ชาติ”-). In *Bulletin of Asian Studies Vol.II, Osaka University of Foreign Studies*. pp.109-122. The Association of Asian Studies, Osaka University of Foreign Studies: Osaka.
- Akagi, Osamu. (1993). Chiho Kara Mita Tai No Seijihatten –Keizaihatten No Minshuka- (พัฒนาการของการเมืองไทยที่มองจากท้องถิ่น -ขบวนการประชาธิปไตยในการพัฒนาเศรษฐกิจ). In *Bulletin of Asian Studies Vol.III, Osaka University of Foreign Studies*. The Association of Asian Studies, Osaka University of Foreign Studies: Osaka.
- Akagi, Osamu. (1994). 1940 Nendai: “Tonanajia” Tanjo No Kizashi –Kindaiteki Shogainen No Gakushu To Nihon No Gunjitekishinshutsu- (ทศวรรษ ค.ศ. 1940 : การก่อตั้ง “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” -การเรียนรู้ แนวความคิดแบบสมัยใหม่ และการบุกเบิกของกองทัพญี่ปุ่น). In *Bulletin of Asian Studies Vol.IV Osaka University of Foreign Studies*. The Association of Asian Studies, Osaka University of Foreign Studies: Osaka.

- Asami, Yasuhito. (1991). Tai No Rodoundo (1900-1958 Nen) –Sono Seicho No Kiseki To Seijitekihaikei No Henka- (ขบวนการแรงงานของไทย (ระหว่าง ค.ศ.1900-1958) - หนทางแห่งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงบริบททางการเมืองและเศรษฐกิจ). In *Ajia Kenkyu, Asian Studies Vol.37 No.2*. pp.1-32. Japan Association for Asian Political and Economic Studies: Tokyo.
- Asawarachan, Piyawan . (2011). *Pibun Seikenki Tai Niokeru Nashonarizumu Shinko To Josei (การสนับสนุนชาตินิยมและกสตรียไทยในช่วงรัฐบาลจอมพล ป, พินุลสงคราม)*. Doctorl Thesis. Kyoto University: Kyoto.
- Charoenwong, Kaemmanee. (2004). The Evacuation of the Nationalist Chinese (Kuomintang/KMT) Troops in Northern Thailand from the 1950s to Today. (ภาพพจน์ในการพัฒนาของไทยที่ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชนในสมัยรัฐบาลจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ค.ศ.1958-1963) –เกี่ยวกับความเข้าใจและจิตวิญญาณของ “การพัฒนา”). In *Asian Cultural Studies No.30* . pp.159-175 . Institute of Asian Cultural Studies, International Christian University: Tokyo.
- Chonlaworn, Piyada . (2002). Ayutaya No Taiminkankei -Gaikobunsho Karamiru- (ความสัมพันธ์ระหว่างกรุงศรีอยุธยากับราชวงศ์หมิง –มองจากเอกสารทางการทูต-). In *Shigaku Kenkyu No.238*. pp.55-70. The Society of Hiroshima for Historical Studies: Hiroshima.
- Ennyu, Tomohito. (2003). Tai Niokeru Boisukauto Undo No Seiritsu To Tenkai – Rama 6 Seiki (1910-1925 Nen) (การกำเนิดและพัฒนาการกระบวนการลูกเสือในเมืองไทย -รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ค.ศ.1910-1925)). In *Journal ofAsian and African Studies No.66*. pp.53-73. Tokyo University for Foreign Studies: Tokyo.
- Ennyu, Tomohito. (2013). 1935 Nen Ni Shamukara Rainichishita Zo No Ukeire –Shonendan Nihonrenmei To Uenodobutsuen Tennojidobutsuen NoTaio-((ข้างที่ได้รับมอบจากสยาม เพ.ศ. 2478 -การดำเนินการได้รับมอบข้างของสมาคมยุวชนญี่ปุ่นกับส่วนวัดรุ้เอะโนะและสวนสัตว์เท็นโอจิ). In *Bullrtin of The Japan Society for The Study of Adult and Community Education Vol.44 No.1*. pp.11-20. The Japan Society for the Study of Adult and Community Education: Tokyo.

- Ennyu, Tomohito. (2014). 1935 Nen Ni Shamu Ga Nihon Ni Zo O Okutta Keii To Mokuteki – Boisukauto Ni Okeru Kokusaikoryu No Ichijirei- (รายละเอียดและวัตถุประสงค์ประสงค์ของสยามในการมอบช้างแก่ญี่ปุ่น -ความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยสมาคมลูกเสือ). In *Bulletin of Nakamura Gakuen University and Nakamura Gakuen University Junior College No.46*. pp.59-69. Nakamura Gakuen University and Nakamura Gakuen University Junior College: Tokyo.
- Fujiwara, Riichiro . (1964). Eirakujidai Ni Okeru Min To Shamu Tono Kosho (ความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์หมิงกับสยามในรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ). In *Shiso, Journal of Historical Studies No.22*. Kyoto Women's University: Kyoto.
- Fujiwara, Riichiro . (1986). Minsho Ni Okeru Shamu Tono Kosho (ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับจีนในสมัยราชวงศ์ชิงตอนต้น). In *Studies on the History of South-East Asia*. Hozokan: Kyoto.
- Fukami, Sumio. (2005). Tanburaringa No Nagai Jusanseiki –Jawaka Kara Syamue- (คริสต์ศตวรรษที่ 13 อันยาวนานแห่งอาณาจักรตามพรลิงค์ –จากส่วนหนึ่ง Javaka ไปเป็นส่วนหนึ่งของสยาม-). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.32*. pp.125-147. The Center for South Asian Studies: Tenri . .
- Fukami, Sumio. (2006). Tanburaringa No Hatten To Jusanseiki Tonanajia No Komasharubumu (ความเจริญของอาณาจักรตามพรลิงค์ และการพุ่งตัวการค้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในคริสต์ศตวรรษที่ 13). In *International Studies No.34*. pp.81-97. The Research Institute, Momoyamagakuin/St. Andrew's University: Sakai.
- Fukami, Sumio. (2013). Tai-wan Ni Okeru Sen No Tojotohatten (การก่อตัวและการขยายตัวของเสียนในบริเวณอ่าวไทย). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.40*. pp.71-91. The Center for South Asian Studies: Tenri .
- Hara, Yonosuke . (1986). Tonanajia No Kodokezaiseicho: Taikoku O Jireitoshite (การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสูงของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กรณีของไทย). In *Tonana Ajia Kara No Chiteki Boken: Sinboru, Keizai, Rekishi*. Libro: Tokyo.

- Hashimoto, Takashi . (1982). Amerika No Enjoseisaku To Taikanryosei (2) –Tai Eno Gyoseienjo O Chushin Toshite- (นโยบายให้ความช่วยเหลือต่อไทยของ สหรัฐอเมริกาและระบบราชการของไทย (2) -เน้นศึกษาการช่วยเหลือต่อการบริหาร การปกครองของไทย-). In *The Doshisha Hogaku (The Doshisha Law Review) No.174*. pp.62-94. The Doshisha Law Association: Kyoto.
- Hashimoto, Takashi . (1982). Amerika No Enjoseisaku To Taikanryosei (1) –Tai Eno Gyoseienjo O Chushin Toshite- (นโยบายให้ความช่วยเหลือต่อไทยของ สหรัฐอเมริกาและระบบราชการของไทย (1) -เน้นศึกษาการช่วยเหลือต่อการบริหาร การปกครองของไทย-). In *The Doshisha Hogaku (The Doshisha Law Review) No.173*. pp.82-105. The Doshisha Law Association: Kyoto.
- Hashimoto, Takashi . (1987). Tai Nanbukokkyokenmondai To Mare Musurimu Togoseisaku (ปัญหาชายแดนภาคใต้ของไทยและนโยบายบูรณาการมุสลิมมะละ). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.25 No.2*. pp.233-253. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Hashimoto, Takashi . (1989). Tai No Chihojichiseido –Keishikijichi Kara Jissitsujichi Eno Tenkan Omegutte (การปกครองส่วนภูมิภาคของไทย -เปลี่ยนแปลงจากการ ปกครองตามแบบพิธีไปเป็นการปกครองตามเนื้อความ-). In *Hou-sei Ronshu Journal of Law and Political Science Vol.16 No.3.4*. pp.391-427. Association of Law and Political Science Kitakyushu University: Tokyo.
- Hayase, Shinzo . (2012). Mandarakokka Kara Kokuminnkokkae -Tonanajishi Nonakano Daiichijisekaitaisen (ภาพประเทศการปกครองแบบเก่าสู่ประเทศชาติแบบสมัยใหม่ - สงครามโลกครั้งที่ 1 ในประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้-). In -. pp.. Jinbunshoin: Kyoto.
- Hinata, Shinsuke. (2012). Rama 7 Seiojiseiki No Bankoku Kokuritsuhakubutsukan Nikansuru Ichikosatsu -damuronshinno No Yakuwari Ni Chakumokushite (การศึกษา เกี่ยวกับพิธีภัณฑ์แห่งชาติพระนครในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว -สังเกตบทบาทของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ). In *Southeast Asia: History and Culture No.41*. pp.30-60. Japan Society for Southeast Asian Studies: Kyoto.

- Hinata, Shinsuke. (2013). Tai Okoku 1932 Nen Rikkenkakumei To Yuryoku Ozoku No Bomei (ปฏิวัติ พ.ศ.2475 กับการเสด็จลี้ภัยต่างประเทศของพระบรมวงศานุวงศ์ผู้มีบทบาททางการเมือง). In *Ajiken Warudo Torendo No.209*. pp.20-23. Institute of Developing Economies: Chiba.
- Hinata, Shinsuke. (2013). Damuronshinno "Shamubussekishi" (1926) No Seiritsu To Shiso (ประวัติความเป็นมาและแนวความคิดใน "ตำนานพระพุทธเจดีย์สยาม" พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (พ.ศ. 2469)). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.40*. pp.51-69. The Center for South Asian Studies: Tenri .
- Hirayama, Atsuko . (2001). Shamu Ni Okeru Isupania Jin Ni Yoru "Shuinsen Janku Yakiuchi Jiken(1628 Nen)"(1) ("เหตุการณ์เผาสำเภาตราแดง(ค.ศ. 1628)" ณ สยาม โดยชาวสเปน). In *Tezukayama Journal of Economics & Business No.10*. pp.13-28. The Society of Economics & Business, Tezukayama University: Nara.
- Ichikawa, Kenjiro . (1969). Taikoku No Kindaika To Kenryokukozo No Henyo (การปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจของไทย). In *Historical Studies on Power Structure in Southeast Asia*. pp.203-220. Takeuchi Books: Tokyo.
- Ichikawa, Kenjiro . (1970). Cho Ranshin To Gekidoki No Taikakyo (นายสหัส มหาคณกับชาวจีนในไทยช่วงเวลาเปลี่ยนแปลง). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.8 No.2*. pp.292-304. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ichikawa, Kenjiro . (1971). Dainijitaisenka No Taishakai (สังคมไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2). In *Southeast Asia: History and Culture No.1*. pp.79-100. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Ichikawa, Kenjiro . (1972). Tai Kyosanshugiundo No Keifu 1945-1949 Nen (ประวัติการเคป้อนไทวทางการเมืองของคอมมิวนิสต์ของไทย ระหว่าง ค.ศ1945-1949). In *Southeast Asia: History and Culture No.2*. pp.3-34. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.

- Ichikawa, Kenjiro . (1973). Tai No Nashonarizum To Hankyoseisaku, 1950-1954 Nen (ชาตินิยมและการต่อต้านคอมมิวนิสต์ของไทยระหว่าง ค.ศ.1950-1954). In *The Report of the Tokyo University of Fisheries No.8*. pp.27-44. Tokyo University of Fisheries: Tokyo.
- Ichikawa, Kenjiro . (1975). Senjitokubetsuen No Hensai To Baisho (การชำระหนี้และค่าชดเชยในเรื่องเงินเยนพิเศษ). In *The Report of the Tokyo University of Fisheries No.10*. Tokyo University of Fisheries: Tokyo.
- Ichikawa, Kenjiro . (1982). Tai No Taibeieisensenfukoku (1942 Nen) Omeguru Shohyoka (การประเมินใหม่เกี่ยวกับการประกาศต่อสหรัฐอเมริกาและอังกฤษของไทย (ค.ศ.1942). In *Southeast Asia : History and Culture No.11*. pp.65-78. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Ichikawa, Kenjiro . (1987). Jiyutaiundo No Rekishiteki Hyoka (การประเมินขบวนการเสรีไทย). In *Reports of the Keio Institute of Cultural and Linguistic Studies No.19*. pp.75-90. The Keio Institute of Cultural and Linguistic Studies, Keio University: Tokyo.
- Ichikawa, Kenjiro . (1991). Nittaidomei No Kenryokukozo (โครงสร้างอำนาจระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในฐานะประเทศพันธมิตร). In *Journal of The Graduate School, Taisho University No.15*. pp.202-220. The Taisho University Press: Tokyo.
- Ichikawa, Kenjiro . (1994). Nittai Bunkakyotei Omeguru Ibunkamasatsu (ความคิดแย้งระหว่างวัฒนธรรมแตกต่างในการเจรจาสนธิสัญญาเกี่ยวกับวัฒนธรรมระหว่างไทยกับญี่ปุ่น). In *Memoirs of Taisho University No.79*. pp.86-102. Taisho University: Tokyo.
- Iida, Junzo. (1990). Takoku Ni Okeru Seiyokindaihokeiju Nikansuru Kisotekikenkyu (การศึกษาพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของกฎหมายตะวันตกแบบสมัยใหม่ในเมืองไทย). In *The Sociology of Law No.42 Journal of Process and Sociology of Law(1)* . pp.106-109. The Japanese Association of Sociology of Law: Tokyo.
- Iida, Junzo. (1993). Nichi Tai Gaikoshi No Ichisobyō –Joyakukankei O Chushintoshite- (ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น -ศึกษาเกี่ยวกับข้อตกลงระหว่างประเทศเป็นหลัก-). In *Monthly Journal of Institute of Developing Economies (Ajia Keizai) Vol.34 No.5*. pp.37-50. Institute of Developing Economies: Tokyo.

- Iida, Junzo. (1998). Nichi Tai Joyakukankei No Shitekitenkaikatei Nikansuru Kenkyu (งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการสนธิสัญญาระหว่างไทยกับญี่ปุ่น). In *Soka Daigaku Ajia Kenkyujo No.7*. Insititute of Asian Studies, Soka University: Tokyo.
- Iijima, Akiko. (1975). Tai Ni Okeru Senroppyakuhachijuhachinen No “Révolution” - Ayutayaocho No Taibutsukankei Ni Tsuite No Ichikosatsu- (การปฏิวัติ (Révolution) ของไทยเมื่อ ค.ศ. 1688 –การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับฝรั่งเศส-). In *Southeast Asia: History and Culture No.5*. pp.54-94. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Iijima, Akiko. (1976). Tai Niokeru Ryojisaibanken Omegutte: Hogomin Mondai No Shiza (เกี่ยวกับอำนาจศาลกงสุลในเมืองไทย: คนในบังคับชาติมหาอำนาจ). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.14 No.1*. pp.71-98. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Iijima, Akiko. (2000). Shamu No "Intanashonaruru Koto" ("ศาลระหว่างประเทศ" ของสยาม). In *Rekishu Hyoron No.604*. pp.58-77. Rekishigaku Hyogikai: Tokyo.
- Iioka, Naoko . (1997). Ayutayakokuo No Tainichi Boeki –Sakokuka No Nagasaki Ni Raikoshita Shamusen No Tokokeiro No Kento- (การค้าระหว่างไทย-ญี่ปุ่นโดยพระมหากษัตริย์อยุธยา –พิจารณาเส้นทางเดินเรือสำเภาสยามที่เทียบท่า นงะซะกิ ซึ่งอยู่ภายใต้้นโยบายปิดประเทศ). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.24*. pp.65-100. The Center for South Asian Studies: Tenri.
- Ikemoto, Yukio . (1993). Rama 4 Seiki No “Shokyokuteki” Keizaiseisaku (นโยบายทางเศรษฐกิจแบบ “อนุรักษนิยม”ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.31 No.4*. pp.3-36. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ikuta, Shigeru. (1975). Iremiasu Fan Huritocho “Ayutayaokokushi” Ni Mieru Otokankeikiji (การบันทึกเกี่ยวกับการสืบราชสมบัติใน “พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา โดยสังเขป” ซึ่งเป็นผลงานของเยเรเมียส ฟาน ฟลิต). In *Studies in Asian History Dedicated to Prof. Dr. Kazuo Enoki on His Sixtieth Birthday* . pp.. Yamakawa Shuppansha: Tokyo.

- Ikuta, Shigeru . (1990). Iremiasu Fan Furitochō “Siamuotoki” No Kiji Ni Kansuruoboegaki (การศึกษาเกี่ยวกับการบันทึกของเยเรเมียส ฟาน ฟลีต “พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาโดยสังเขป”). In *The Journal of Institute of Asian Studies, Soka University No.11*. pp.39-61 . Institute of Asian Studies, Soka University: Tokyo.
- Ikuta, Shigeru. (1994). The Early History of the Kingdom of Ayuthaya Based on Foreign Sources with Special Reference to the Rekidai Hoan (ประวัติศาสตร์ช่วงต้นของราชอาณาจักรอยุธยาบนแหล่งข้อมูลต่างชาติ โดยใช้ ระคิดไฮอัน เป็นหลักฐานสำคัญ). In *The Journal of Institute of Asian Studies, Soka University No.15*. Institute of Asian Studies, Soka University: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1967). Tai No Doreiseido Ni Kansuru Oboegaki (การศึกษาเกี่ยวกับระบบทาสของไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.5 No.3*. pp.167-180. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1968). Ayutayaocho No Tochi-hani O Shimesu “Saninhoten” Chu No San Tekisuto (ข้อความ 3 เรื่องใน “กฎหมายตราสามดวง” ที่แสดงอาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.6 No.2*. pp.377-406. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1968). Tai No Yoekiseido No Ichikosatsu –“Saninhoten” O Chusintoshite (การศึกษาเกี่ยวกับระบบไพร่ของไทย –พิจารณา“กฎหมายตราสามดวง” เป็นหลัก). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.6 No.1*. pp.36-54. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1969). Saninhoten Ni Tsuite (เกี่ยวกับกฎหมายตราสามดวง). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.6 No.4*. pp.825-848. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1970). Kokka To Shukyo Ni Kansuru Ichikosatsu : Rama Issei Ni Okeru Bukkyo No Yogo (การศึกษาเกี่ยวกับชาติกับศาสนา : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงเป็น “ศาสนูปถัมภก” แห่งพระพุทธศาสนา). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.7-4*. pp.442-461. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Ishii, Yoneo . (1971). Kokka To Shukyo Ni Kansuru Ichikosatsu (II): Sukotai Ni Okeru Daijihajozabubukkyo No Juyo O Meguru Shomondai (การศึกษาเกี่ยวกับชาติกับศาสนา (II): ปัญหาในการรองรับพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์ในอาณาจักรสุโขทัย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.9 No.1*. pp.2-18. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1972). Kokka To Shukyo Nikansuru Ichikosaatsu III: Taibukkyo Niokeru Ecclesia No Seiritu To Sonoigi (การศึกษาเกี่ยวกับชาติกับศาสนา (III): ความหมายของการก่อตั้งคณะสงฆ์พระพุทธศาสนาของไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.10 No.2*. pp.197-213. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1972). Tai Niokeru Sennenokoku Undo Nitsuite (เกี่ยวกับ “ขบวนการลัทธิสหัสวรรษ” ของไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.10 No.3*. pp.352-369. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1973). Taikoku Niokeru Kokumintogo To Bukkyosanga No Yakuwari (การบูรณาการประชาชนไทยและบทบาทของคณะสงฆ์). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.11 No.3*. pp.338-359. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1973). Taikoku Niokeru “Kyohoshiken” Nitsuite (เกี่ยวกับ “อุดมศึกษาพระพุทธศาสนา” ในเมืองไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.10 No.4*. pp.542-560. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1975). Taikoku Niokeru Kindaikyoiku No Hatten -Tokuni Sanga No Yakuwari O Chusintosite (พัฒนาการศึกษาแบบสมัยใหม่ของไทย -ศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์เป็นหลัก-). In *Kindai Ajia Kyoikushi Kenkyu Vol.1*. pp.535-623. Iwasakigakujutsu Shuppan: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1977). Taikoku Niokeru “Isuramu No Yogo” Nitsuiteno Oboegaki (การศึกษาเกี่ยวกับ “การอุปถัมภ์อิสลาม” ที่เมืองไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.15 No.3*. pp.347-361. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Ishii, Yoneo . (1984). Bukkyoto To Kurisuchan –Monkutto Ni Miru 19 Seiki Shamu No Bunkamasatsu- (ชาวพุทธกับคริสเตียน -ความคึกคักทางวัฒนธรรมในสยาม คริสต์ศตวรรษที่ 19 กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว). In *Ajia Niokeru Bunka Masatsu -Sai No Jikenbo Shokuminchijidai No Ibunkaninshiki No Sokoku*. Iwanami Shoten: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1985). “Nijukyu No Soshokomoku” (Ekunatimsa Mulagati Vivada) Ni Tsuite – Indo Kodaiho “Parika” No Ichijirei- (เกี่ยวกับ “มูลคดี ๒๙ประการ”(เอกณะดิงซ มุลคดีวิวาท) –กรณีของกฎหมายอินเดียโบราณที่ “เปลี่ยนแปลงเป็นภาษาบาลี”). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.23 No.2*. pp.204-213. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ishii, Yoneo . (1987). "Kicchanukitto" Ko -19 Seiki Shamu No Chishikijin To Kirisutokyo- (การศึกษาเกี่ยวกับ "หนังสือแสดงกิจจานุกิจ" -นักปราชญ์ของสยามกับศาสนาคริสต์ ในคริสต์ศตวรรษที่ 19-). In *Oriental Culture No.67*. pp.139-166. The Insitute of Oriental Culture, The University of Tokyo: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1987). “Saninhoten” No Kousei Ni Tsuite (เกี่ยวกับกฎหมายตราสามดวง). In *Toho Gaku, Eastern Studies No.74*. pp.. The Institute of Eastern Culture: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1987). Tai no Kindaika Omegutte -Dentotekishiso To Seiokindaishiso No Sokoku (เกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศให้สมัยใหม่ของไทย -การต่อสู้ระหว่าง แนวความคิดแบบดั้งเดิมและแนวความคิดแบบสมัยใหม่ของชาติตะวันตก). In *Kindaikakumei To Ajia*. Nagoya University Press: Nagoya.
- Ishii, Yoneo . (1992). Purakuranko “Koshikokka” No Chukakusoshiki Ni Kansuru Oboegaki (การศึกษาเกี่ยวกับพระคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญของ “รัฐเมืองท่า”). In *The Journal of Sophia Asian studies No.10*. pp.91-103. Sophia University: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1992). “Koshikokka” Toshiteno Ayutaya –Chusei Tonanajia Koekikokkaron- (อยุธยาในฐานะเป็น “รัฐเมืองท่า” -ทฤษฎีประเทศการค้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สมัยกลาง). In *Historical Dimensions of State and Society in Southeast Asia*. University of Tokyo Press: Tokyo.

- Ishii, Yoneo . (1995). Sen Sukotai Ayutaya (Shiron) -<Daijuichi Kokubun> No Kento O Chushinni (เสียน สุโขทัย อยุธยา (ความเรียง) –พิจารณา <ศิลาจารึกหลักที่ 11 จารึกวัดเขากบ> เป็นหลักฐาน-). In *Toho Gaku, Eastern Studies No.89* . pp.1-16. The Institute of Eastern Culture: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1997). Ayutayaicho No Shuto No Kosho Ni Tsuite No Oboegaki (การศึกษาเกี่ยวกับชื่อพระนครแห่งราชอาณาจักร). In *Tohogaku Ronshu, Eastern Studies Fiftieth Anniversary Volume.*. The Institute of Eastern Culture: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (1999). Tai No Chuseikokkazo (ภาพรวมประเทศไทยในสมัยกลาง). In *Kawaru Tonan Ajishizo*. pp.. Yamakawashuppan: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (2002). Kodai Jawago Bunken Ni Mieru “Shamu” -Taishi No Atarashii Mikata Ni Tsuite No Shiron- (“สยาม” ในเอกสารภาษาชวาโบราณ -ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในทัศนะใหม่-). In *Southeast Asia: History and Culture No.30*. pp.113-118. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Ishii, Yoneo . (2009). Sukotai O Tsukasuru “Tozaikairo” Ni Kansuruobogaki (การศึกษาเกี่ยวกับ “เส้นทางระเปียงตะวันออก-ตะวันตก” ซึ่งผ่านเมืองสุโขทัย). In *Southeast Asia: History and Culture No.38*. pp.5-12. Japan Society for Southeast Asian Studies: Kyoto.
- Ito, Shoji. (1981). Tai Bussokusekisinko No Genryu –Sukotaicho Koki No Hibunyorii- (ต้นกำเนิดประเพณีนมัสการรอยพระพุทธรบาท –มองจากศิลาจารึกปลายสมัยสุโขทัย). In *Nampo-Bunka, Tenri Bulletin of South Asian Studies No.8*. pp.175-184. The Center for South Asian Studies: Tenri.
- Ito, Shoji. (1986). Rama Kamuhenhobun To Sukotaiiseki (ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงและโบราณสถานสุโขทัย). In *Nampo-Bunka, Tenri Bulletin of South Asian Studies No.13*. pp.131-141. The Center for South Asian Studies: Tenri.
- Ito, Shoji. (1989). Sukotaiicho Ritaio No Bussokokuseki (รอยพระพุทธรบาทในรัชสมัยพระยาลิไท แห่งอาณาจักรสุโขทัย). In *Southeast Asia: History and Culture No.18*. pp.70-85. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.

- Kakizaki, Ichiro. (1997). Tai Niokeru Kotsumo Nohatten 1897-1932 Nen – Jikankyori No Henyo- (พัฒนาการเครือข่ายการขนส่งของไทย ระหว่างพ.ศ.2440-2475). In *Southeast Asia: History and Culture No.26*. pp.59–87. Japan Society for Southeast Asian History: .
- Kakizaki, Ichiro. (1998). Tetsudoseibi To Aratanaru Butsuryu No Keisei -Tai Niokeru Buta No Jirei- (การขยายระบบการขนส่งทางราง และสร้างระบบการขนส่งสินค้ารูปแบบใหม่ -กรณีของการขนส่งสุกรของไทย). In *Journal of Asian and African Studies No.55*. pp.45-72. Tokyo niversity for Foreign Studies: Tokyo.
- Kakizaki, Ichiro. (2000). Senzenki Tai Niokeru Kome No Seisan To Yuso-1930/31 Nen No Kome No Seisan To Yuso- (การผลิตและการขนส่งข้าวในไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 -ประเมินสถานภาพการกระจายการขนส่งข้าวภายในประเทศ ระหว่าง ค.ศ. 1930-31). In *The Bulletin of Yokohama City University Vol.51 No.3*. pp.271-311. Arts and Science Society of Yokohama City University: Yokohama.
- Kakizaki, Ichiro. (2000). *Tai Keizai To Tetsudo 1885 ~1935 (เศรษฐกิจไทยกับทางรถไฟ ค.ศ.1885-1935)*. Nihon Keizai Hyoronsha: Tokyo.
- Kakizaki, Ichiro. (2002). Rikkenkakumeigo No Tai Niokeru Doroseibi (1932-1941 Nen) – Saisho No Dorokensetsukeikaku No Sakutei- (การขยายเครือข่ายการขนส่งทางถนนของไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (ค.ศ.1932-1941) -การกำหนดโครงการก่อสร้างถนนสายแรก). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.39 No.4*. pp.478-508. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Kakizaki, Ichiro. (2002). Senzenki Taitetsudo No Ryokakuyuso (การขนส่งผู้โดยสารของรถไฟไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2). In *Japan Railway History Review No.20*. pp.1-19. Railway History Society of Japan: Tokyo.
- Kakizaki, Ichiro. (2002). Tai Niokeru "Kaihatsu" No Jidai No Doroseibi 1958-1973- (การขยายระบบการขนส่งทางถนนในยุค "พัฒนาการ" ของไทย -ถนนมาตรฐานสูงที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น). In *The Journal of Thai Studies No.2*. pp.1-23. The Japanese Society of Thai Studies : Saitama.

- Kakizaki, Ichiro. (2002). Sengofukoki Tai Niokeru Doroseibi (1945-1957 Nen) Teikikakudoro Kara Kokikakudoro E (การดำเนินการก่อสร้างและควบคุมถนนในช่วงการฟื้นฟูหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1945-1957) จากถนนมาตรฐานต่ำไปเป็นถนนมาตรฐานสูง). In *JAAS Aja Kenkyu, Asian Studies Vol.48 No.3*. pp.4-31. Japan Association for Asian Studies: Tokyo.
- Kakizaki, Ichiro. (2004). Tai No Tetsudo To Komeyuso 1941-1957 Nen –Yusoryokubusoku To Tohokubu- (ทางรถไฟและการขนส่งข้าวของไทย ค.ศ.1941-1957 -ขาดแคลนกำลังการขนส่งและภาคอีสาน). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.42 No.2*. pp.157-187. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Kakizaki, Ichiro. (2009). *Tetsudo To Doro No Seijikeizaigaku –Tai No koTsuseisaku To Shohinryutsu 1935-1975 Nen* (การพัฒนาและแพร่หลายของชุมชนนิยมในเมืองไทย -ศึกษาจนถึงถูกกำหนดเป็นข้อบัญญัติเมื่อ ค.ศ. 1997). Kyoto University Press: Kyoto.
- Kakizaki, Ichiro. (2010). Dainijisekaitaisenchi No Taitetsudo Niyoru Nihongun No Gunjiyuso –Gunyoressha Unko Yoteihyou No Bunseki (การขนส่งทางทหารของทหารญี่ปุ่นโดยใช้รถไฟของชาวไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 -วิเคราะห์แผนการดำเนินงานรถไฟทางทหาร-). In *Southeast Asia: History and Culture No.39*. pp.52-85. Japan Society for Southeast Asian Studies: Kyoto.
- Kakizaki, Ichiro. (2010). *Okoku No Tetsuro -Tai No Tetsudo No Rekishi-* (สายรถไฟของราชอาณาจักร -ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับรถไฟของไทย-). Kyoto University Press: Kyoto.
- Kakizaki, Ichiro. (2011). Bankoku Niokeru Toshikotsuseisaku No Henyo 1957-1976 Nen – Basusabisu No Seijimondaika- (การเปลี่ยนแปลงนโยบายพัฒนาคมนาคมในกรุงเทพฯ ระหว่าง ค.ศ.1957-1976 -ปัญหาทางการเมืองเกี่ยวกับการบริการรถประจำทาง). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies*49-2. pp.268-299. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Kakizaki, Ichiro. (2014). Dainijisekaitaisenchi Nihongun No Taikokunai Deno Tenkai - Tsukachi Kara Chutonchi E- (Jo) (การปฏิบัติการของทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 -เปลี่ยนสถานะจากสถานที่ผ่านไปเป็นสถานที่ตั้งทหาร -(ภาค แรก)). In *The Bulletin of Yokohama City University. Humanities Science Vol.65 No..2-3*. pp.125-156. Yokohama City University: Yokohama.
- Kakizaki, Ichiro. (2014). Dainijisekaitaisenchi Nihongun No Taikokunai Deno Tenkai - Tsukachi Kara Chutonchi E- (Ge) (การปฏิบัติการของทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 -เปลี่ยนสถานะจากสถานที่ผ่านไปเป็นสถานที่ตั้งทหาร -(ภาค หลัง)). In *The Bulletin of Yokohama City University. Humanities Science Vol.66 No..1*. pp.51-94. Yokohama City University: Yokohama.
- Kano, Hiroshi. (2001). 1942 Nen Nittai Bunkakyotei O meguru Bunkakoryu To Bunkaseisaku (ความสัมพันธ์โลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและนโยบายทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับข้อตกลงทาง วัฒนธรรมระหว่างไทย-ญี่ปุ่น ค.ศ. 1942). In *Journal of International Affairs, Institute of International Affairs, Aichi University No.115*. pp.167-202. Aichi University: Toyohashi.
- Kano, Hiroshi. (2006). *Tai Niokeru Bukyokubetsusaishutsu Yosanhaibun No Hensen: Butsureki 2477-2501 (Seireki 1934-1958) (การเปลี่ยนแปลงการเบิกจ่าย งบประมาณตามหน่วยงานราชการของไทย: พ.ศ.2477-2501 (ค.ศ.1934-1958))*. Aichi University: Toyohashi.
- Kano, Hiroshi. (2009). Senjika Nihon Niyoru Taitai Bunkasenden No Ichidanmen –“Nittai Bunka” Kanko Omegutte (การกำเนิดชาตินิยมชาวจีนในสังคมชาวจีนของไทย). In *Chugoku 21 Vol.31*. pp.307-332. Toho Shoten: Tokyo.
- Kano, Hiroshi. (2011). Kukuritto “Ocho Yondaiki” Nimiru Pibunseiken (1938-44) Hukushoku Seisaku Eno Josei No Ishiki (การศึกษเกี่ยวกับข้อตกลงทางการศึกษาระหว่าง ไทยกับสหรัฐอเมริกา - นโยบายทางการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา). In *Literary Symposium Vol.144*. pp.226-207. The Literary Association, Aichi University: Toyohashi.
- Kano, Hiroshi. (2011). *Tai Niokeru Bukyokubetsu Saishutsuyosanhaibun No Henyo: Seireki 1959-1981 (การเปลี่ยนแปลงการเบิกจ่ายงบประมาณตามหน่วยงานราชการของ ไทย: ค.ศ.1959-1981)*. Aichi University: Toyohashi.

- Kano, Hiroshi. (2012). 1941Nen Tai Niokeru Fukushokuseisaku No Tenkai To Kokumin No Hanno (การเปลี่ยนแปลงนโยบายการแต่งกายของรัฐและการตอบสนองของประชาชนไทย). In *Nagoya Daigaku Toyoshi Kenkyu Hokoku No.36* . pp.29-53. Department of Asian History, Nagoya University: Nagoya.
- Kataoka, Tatsuki. (2004). Ryoikikokka Keisei No Omote To Ura –Reisenki Tai Niokeru Chugokukokumintogun To Sanchimin- (เบื้องหน้าและเบื้องหลังของการสร้างชาติ - กองทัพก๊กมินตั๋งและชาวเขาในเมืองไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.42 No.2*. pp.188-207. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Kato, Kumiko Kato. (2006). 19 Seiki Nakaba No Sipsopanna To Ratanakoshincho – Muanpon No Mahachai No Shogen Kara (สิบสองปีนากับราชวงศ์จักรีกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 -จากคำให้การของมหาไชยแห่งเมืองพง-). In *The Journal of Thai Studies วารสารไทยศึกษา No.6*. pp.21-40. The Japanese Society of Thai Studies: Saitama.
- Kawabe, Toshio . (1969). Tai No Gendaiseijishakai No Kenryokukozo No Dotai (การเคลื่อนไหวโครงสร้างอำนาจทางสังคมการเมืองสมัยใหม่ของไทย). In *Historical Studies on Power Structure in Southeast Asia*. pp.173-202. Takeuchi Books: Tokyo.
- Kawabe, Toshio . (2003). Tai No Tetsudo To Komeyuso 1941-1957 Nen –Yusoryokubusoku To Tohokubu- (ทางรถไฟและการขนส่งข้าวของไทย ค.ศ.1941-1957 -ขาดแคลนกำลังการขนส่งและภาคอีสาน). In *The Journal of Thai Studies No.3*. pp.33-50. The Japanese Society of Thai Studies : Saitama.
- Kawaguchi, Hiroshi. (2006). Ratanakoshincho Zenki Ni Okeru Bunshoshori Shisutemu – Kurom Mahatai (Minbusho) O Jireitoshite (ระบบบริหารเอกสารทางการเมืองสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น กรณีของกรมมหาดไทย). In *The Shirin Journal of History Vol.89 No.6*. pp.851-892. The Society of Historical Research Kyoto University: Kyoto.

- Kawaguchi, Hiroshi. (2010). Ratanakoshincho 4 Seio Monkuttojidai Shamu Niokeru Bunshoshorisutemu To Oken –Kanbojiakankei Bunsho o Omona Shiryo Tohite (ระบบการบริหารจัดการเอกสารราชการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับพระราชอำนาจ -ใช้เอกสารราชการเกี่ยวกับการบริหารเขมรเป็นหลักฐานสำคัญ-). In *Nagoya Daigaku Toyoshi Kenkyu Hokoku No.34*. pp.49-80. Department of Asian History, Nagoya University.: Nagoya.
- Kawaguchi, Hiroshi. (2013). *Bunshoshiryo Ga Kataru Kinseimakki No Tai –Ratanakosincho Zenki No Gyoseibunsho To Seiji* (คำบรรยายจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับไทยในปลายยุคก่อนสมัยใหม่ –เอกสารราชการกับการเมืองในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น).Fukyosha: Tokyo.
- Kawamura, Masami . (2000). Tai Niokeru “Kaihatsu” No Saiseisan –Sarittotaisei (1958-1973) Niokeru Kanryo No Kairo O Chushintoshini- (ความสัมพันธ์ระหว่าง ค.ศ. 1945-1952 -ศึกษาการจัดการชาวญี่ปุ่นประจำประเทศไทยและทรัพย์สินญี่ปุ่นในไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นหลัก). In *Hitotsubashi Journal of Social Sciences Vol.25 No.3 (No.129)*. pp.117-141. Graduate School, Hitotsubashi University: Tokyo.
- Kawamura, Masami . (2001). Tai No “Kaihatsu No Jidai” (1958-73 Nen) Niokeru Kaihatsushiso –Kanryokyoikukikan O Chushintosite- (แนวความคิดเพื่อพัฒนาประเทศใน “ยุคพัฒนาการ” (ค.ศ.1958-73) –ศึกษาสถานการศึกษาลิตซ์ฮาราการ). In *The Journal of Thai Studies No.1*. pp.35-50. The Japanese Society of Thai Studies : Saitama.
- Kawamura, Masami . (2004). Saritoidai (1958-1963 Nen) No Medhia Ni Mirareru Tai No Kaihatsuimeji –“kaihatsu” No Seishin To Sonokaishaku o Megutte- (ภาพพจน์ในการพัฒนาของไทยที่ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชนในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ค.ศ.1958-1963) –เกี่ยวกับความเข้าใจและจิตวิญญาณของ “การพัฒนา”). In *Southeast Asia -History and Culture No.33*. pp.81-99. Japan Society for Southeast Asian History: .

- Kawashima, Shin . (1996). Chukaminkoku Pekinseifugaikobu No Taishamukosho - Shmaukako Hogomondai Omegutte- (นโยบายการต่างประเทศต่อไทยของกระทรวงการต่างประเทศสาธารณรัฐจีนที่ปักกิ่ง -เกี่ยวกับปัญหาคนจีนโพ้นทะเลในอารักขาของประเทศตะวันตก). In *Journal of Historical Studies No.692*. pp.17-29. The Historical Science Society of Japan: Tokyo.
- Kawashima, Makoto. (1999). Sochi Toshiteno “Taiwan” To Nihonjin No Gaien –Zaisen “Taiwanjin” Kokusaimondai (“ไต้หวัน” ในฐานะเป็นเครื่องมือ แลขอบด้านนอกของชาวญี่ปุ่น -ปัญหาสัญชาติของ “ชาวไต้หวัน” ที่อาศัยอยู่ในสยาม). In *Nihon Taiwan Gakkai Kaiho No.1*. pp.39-53. Nihon Taiwan Gakkai: .
- Kikuchi, Yoko. (2004). 1940 Nendai Shoki No Raosu Ni Taisuru Tai No Sendenkatsdo No Furansu No Taio (การตอบสนองของฝรั่งเศสที่มีต่อการประชาสัมพันธ์ของไทยในลาว ในต้นทศวรรษ ค.ศ. 1940). In *ILCC Southeast Asian Studies No.6*. The Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa: Tokyo.
- Kimura, Kanako . (2010). Min No Taigaiseisaku To Sakuhokokushamu –Banreki Choseneki Ni Okeru Shakushamuheiron O Tegakarini- (นโยบายการต่างประเทศของราชวงศ์หมิงต่อสยาม รัฐภายใต้ระบบบรรณาการจีน -เรื่องสยามส่งทหารไปสมทบในเหตุการณ์รุกรานเกาหลีของญี่ปุ่นในรัชสมัยว่านลี่-). In *The Toyo Gakuho Reports of the Investigations of the Oriental Society No.92*. pp.281-310. Toyo Bunko: Tokyo.
- Kishimoto, Masaya. (1995). Nittai “Shukyo” Gaiko No Tenkai –Showa18 Nen Bussharihokan Omegutte- (การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในด้าน “ศาสนา” -เกี่ยวกับเรื่องอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุเมื่อปีโชวะที่ 18). In *Journal of Modern Japanese Studies No.17*. Yamakawa Shuppan: Tokyo.
- Kishimoto, Yukari . (2001). Tai No Betonamujin -1992 Nen Kaiseikokusaiho To “Taijin” Eno Michinori- (ชาวเวียดนามในไทย -การแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับ ค.ศ. 1992 เป็นหนทางสู่ “ประชาชนไทย”). In *The Journal of Thai Studies No.1*. pp.51-67. The Japanese Society of Thai Studies : Saitama.
- Kitahara, Atsushi. (1976). Tai No Chisokaisei Nitsuite (เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียกเก็บภาษีที่ดิน (ค่านา) ของไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.14 No.1*. pp.49-70. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Kitahara, Atsushi . (1978). Taidentoteki Shakai No Tochishoyu Nitsuite: “Saninhoten” O CHushintosite (เรื่องการครอบครองที่ดินในสังคมโบราณไทย: ศึกษา “กฎหมายตราสามดวง” เป็นหลัก). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.16 No.3*. pp.447-472. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Kitahara, Atsushi . (1979). Denjikeiso Tokubetsuinkai To Sonohaikei 19 Seikimatsu Chaopurayadeluta Tochimondaidansho (คณะกรรมการตรวจตัดสินการนาและเบื้องหลังของการตั้งคณะกรรมการ เรื่องย่อยของปัญหาที่ดินในบริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำเจ้าพระยาปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19). In *Southeast Asia: History and Culture No.9*. pp.3-23. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Kitahara, Atsushi. (2002). Taikindai Niokeru Shonososhutsuteki Tochiseisaku Eno Michi (Ge) (หนทางสู่นโยบายบริหารที่ดินเพื่อสร้างเกษตรกรรายย่อยของไทยในสมัยใหม่ (ภาคหลัง)). In *the Economic Science Vol.50 No.3*. pp.21-40. Graduate School of Economics, Nagoya University: Nagoya.
- Kitahara, Atsushi . (2002). Taikindai Niokeru Shonososhutsuteki To chiseisaku Eno Michi (Jo) (หนทางสู่นโยบายบริหารที่ดินเพื่อสร้างเกษตรกรรายย่อยของไทยในสมัยใหม่ (ภาคแรก)). In *the Economic Science Vol.50 No.2*. pp.21-40. Graduate School of Economics, Nagoya University: Nagoya.
- Kitahara, Atsushi. (2005). Pasakorawon Nomudaijinninki (1888-1892 Nen) No Densokaikakuseisaku (การปรับปรุงการเรียกค่านาในสมัยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตรราธิการ (ค.ศ. 1888-1892)). In *The Journal of Thai Studies No.5*. pp.1-17. The Japanese Society of Thai Studies : Saitama.
- Kitahara, Atsushi. (2005). Nakon Nayokkuken Niokeru Densochoshyu -Pasakorawon Nomudaijinninki O Chushintosite- (การปรับปรุงการเรียกค่านา และกระบวนการของการออกโฉนดที่ดินของไทยในสมัยใหม่ -ตามร่องรอยระหว่าง ค.ศ. 1888-1906). In *Economic Reseach No.114*. pp.1-66. Economic Research Center, School of Economics, Nagoya University: Nagoya.

- Kitahara, Atsushi. (2006). Nakon Nayokkuken Niokeru Densochoshyu -Pasakorawon Nomudaijinninki O Chushintosite- (การเก็บค่านาในจังหวัดนครนายก -สมัยเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการเกษตรราธิการ). In *The Journal of Thai Studies* No.6. pp.113-130. The Japanese Society of Thai Studies : Saitama.
- Kitahara, Atsushi . (2012). *Tai Kindai Tochi Shinrin Seisakushi Kenkyu* (งานวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการจัดการที่ดินและป่าไม้สมัยใหม่ของไทย). Koyo Shobo: Kyoto.
- Kobayashi, Kazumasa . (1981). Taikoku Jinkozoka No Chiikikozo: 1960-1970 Nen (การเพิ่มจำนวนประชากรตามการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นของไทย: ระหว่าง ค.ศ.1960-1970). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies* Vol.19 No.1. pp.19-53. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Kobayashi, Kazumasa . (2001). Tai Niokeru Vetonamu Hansenundo 1964-1973 Nen Gakusei Chishikijin Ga Hatashita Yakuwari O CHushinni (ขบวนการต่อต้านสงครามเวียดนามในไทย ระหว่าง ค.ศ.1964-1973 -ศึกษาบทบาทนักศึกษาและปัญญาชน-). In *Southeast Asia: History and Culture* No.30. pp.98-128. Japan Society for Southeast Asian History: .
- Kobayashi, Kazumasa . (2006). Sengo Tai No Heiwaundo –Taikoku Heiwa linkaijiken O Megutte- (ขบวนการสันติภาพของไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 -เกี่ยวกับกบฏสันติภาพ-). In *The Journal of Thai Studies* No.6. pp.79-96. The Japanese Society of Thai Studies : Saitama.
- Koizumi, Junko. (1983). 19 Seiki Nakaba No Nakonrachashima Ni Okeru Mibun-Yoekiseido (ชนชั้นและระบบไพร่ในนครราชสีมากลางคริสต์ศตวรรษที่ 19). In *Southeast Asia: History and Culture* No.22. pp.36-66. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (1990). Why the Kula Wept: A Report on the Trade Activities of Kula in Isan at the End of the 19th Century (สาเหตุของโศกาลัยของกูลา: การค้าขายของชาวกูลาในอีสานปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies* Vol.28 No.2. pp.131-153. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Koizumi, Junko. (1991). *Kokka Chihokenryoku Nosonshakai -19 Seiki Tai Niokeru Chozeiseido Nikansuru Ichikosatsu-* (ประเทศชาติ ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น สังคมเกษตร - การศึกษาเกี่ยวกับการเรียกเก็บภาษีอากรของไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 19). Doctoral Thesis . University of Tokyo: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (1995). *Tai Niokeru Kokkakaikaku To Minshu* (การปรับปรุงประเทศและราษฎรไทย). In *Koza Sekaishi No.3 Minzoku To Kokka -Jikaku To Teiko-*. University of Tokyo Press: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (1999). *Yoeki To Jintozei Heieki Nohazama* (ช่องว่างระหว่างระบบไพร่กับเงินค่าราชการและการเกณฑ์ทหาร). In *The Journal of Sophia Asian studies No.17*. pp.59-86. Sophia University: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (2004). *Tato No "kaiho" Omegutte -Shamukindaishi No Ichi Metanarathibu* (เกี่ยวกับ "การเลิก" ทาส -เป็นอภิมหาพวรรณา (Meta-narrative) ในประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่). In *Grants-in-Aid for Scientific Research Report 2001-2005*. pp.179-199. . .
- Koizumi, Junko. (2006). *Tai Amerika Kyoikukyoutei Nikansuru Ichikosatsu -ReiseShoki Amerika No Gaikosenryaku To Taitaikyouikoryu* (พิจารณาการศึกษาเกี่ยวกับสังคมชาวจีนในเมืองไทยในด้านประวัติศาสตร์และความเป็นพื้นบ้าน -ข้อวิเคาระห์เกี่ยวกับการศึกษาชาวจีนโพ้นทะเลและภูมิภาคศึกษาของสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามเย็น-). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies*43-4. pp.437-466. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Koizumi, Junko. (2006). *Rekishi Jojutsu To Nashonarizumu -Tai Kindaishi Hihanjoset* (งานเขียนทางประวัติศาสตร์กับชาตินิยม -ความนำวิพากษ์วิจารณ์ประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของไทย). University of Tokyo Press: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (2007). *Shamu Niokeru Chugokubyo Nikansuru Ichikosatsu -"Boyo Nikansuru Shorei" (1921 Nen) O Megutte-* (ศึกษาศาสนาเจ้าเงินในสยาม -เกี่ยวกับ "กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า" (พ.ศ.2463)). In *Toyo Bunka Kenkyujo Kiyō No.150*. pp.17-51. University of Tokyo: Tokyo.

- Koizumi, Junko. (2008). Ratanakoshincho Isseioki Shamu No Taigaikankei – Koikichiikizo No Kentonimuketa Yobitekikosatsu (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก - การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวิเคราะห์ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเพื่อนบ้าน). In *The Memoirs of the Institute of Oriental Culture No.154*. pp.71-104. The Institute of Oriental Culture The University of Tokyo: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (2010). Ratanakoshinocho Nendaiki” No Kaitei To Shiryo-hensan – “Shinko (Chim Kong)” Nitsuiteha Mattaku Kisaishinaihogayoi (การตรวจชำระและจัดระเบียบการเรียบเรียง “พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์” -ไม่ระบุเรื่อง “จิ้มก้อง” เลยดีกว่า-). In *Rekishigaku Kenkyu No.863*. Rekishigaku Kenkyukai: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (2010). Choko Kara No "Ridatsu" -Shamu No Jirei (“ถอนตัว” ออกจากโลก บรรณการของจีน -กรณีของสยาม). In *Iwanamikoza Higashi Ajia Kindaitsushi 1* . Iwanami Shoten: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (2011). Tai Amerika Kyoikukyoutei Nikansuru Ichikosatsu –Reisen Shoki Amerika No Gaikosenryaku To Taitaikyouikukoryu (การศึกษาเกี่ยวกับข้อตกลงทางการศึกษาระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา - นโยบายทางการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา). In *Toyo Bunaka Kenkyujo Kiyo No.159*. pp.218-190. University of Tokyo: Tokyo.
- Koizumi, Junko. (2011). 1880 Nendaichuyo Niokeru Shamu No Taibutu Taishinkankei (ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสและไทยกับจีนราชวงศ์ชิงกลางทศวรรษ ค.ศ.1880). In *The Journal of Oriental Researches Vol.70 No.1*. pp.69-99. The Society of Oriental Researches: Kyoto.
- Koizumi, Junko. (2011). Ratanakoshincho Shoki Shamu Ni Miru "Choko" To Chiikichitujo - "Marude Ryukyu No Yoda" (Ito Hirobumi 1888 Nen 1Gatsu 23 Nichi)(“การส่งเครื่องราชบรรณาการ” และความสัมพันธ์ในภูมิภาคในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยผ่านสยามเป็นเครื่องสื่อ -คำพูดของอิโระบุมิ อิโตที่ว่า “เหมือนริวกิวชินะ” ในวันที่ 23 มกราคม ค.ศ. 1888). In *Ryukyu Kara Mita Sekaishi*. Yamakawa Shuppan: Tokyo.

- Koizumi, Junko. (2014). Kindai Shamu Niokeru Joyaku To Oken (สนธิสัญญาฉบับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ของสยามในสมัยใหม่). In *Rekisho To Chiri -Sekaishi No Kiyō Vol. (238) 1 No.14*. pp.1-14. Yamakawa Shuppan: Tokyo.
- Kurihara, Fukuya . (1994). Junana • Hachiseiki No Nihon=Shamu Boeki Ni Tsuite (ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18). In *Tokyo Joshidaigaku Shakaigakkai Kiyō Keizai To Shakai No.22*. pp.1-26. Tokyo Woman's Christian University: Tokyo.
- Miyata, Toshiyuki. (2002). Shamukoku No Shingaporu Ejento Chin Kinsho (Tan Kim Ching) No Raisu Bijinesu O Megutte (ธุรกิจข้าวของพระยาอนุกุลสยามกิจ อุปนิษิตสยามรัฐ (ตันกิมเก็ง) เป็น เอเยนต์ที่สิงคโปร์ของพระมหากษัตริย์ไทย). In *Southeast Asia: History and Culture No.31*. pp.27-56. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Mizutani, Yasuhiro. (2005). Tai Kindaikokka No Satetsu –Jinmintoseiken Niyoru Keisetsukaikaku No Kokoromi o Megutte- (ที่สะดุดของประเทศชาติแบบสมัยใหม่ของไทย -เกี่ยวกับความพยายามของการปรับปรุงระบบตำรวจโดยคณะราษฎร-). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.43 No.2*. pp.191-209. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Moriguchi, Kenji. (1965). Taikoku Kindaika No Shakai Bunkateki Haikei To Kyouikuteki Kadai (การปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยของไทย เมืองหลังทาสังคมวัฒนธรรมและความจำเป็นของการศึกษา). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.4 No.3*. pp.2-41. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Morikawa, Tomoko. (2013). Safavicho No Taishamushisetsu To Indoyo –“Sureiman No Hune” No Sekai (คณะทูตราวงศ์เศาะฟาวิยะฮ์ที่เยือนสยามกับมหาสมุทรอินเดีย –โลกแห่ง “สำเภากษัตริย์สุลัยมาน”). In *Shi Ho No.46*. pp.1-34. The Toyoshi-Danwa-Kai Hokkaido University: Sapporo.
- Motooka, Takeshi . (1965). Taikoku Niokeru Nochi Mondai To Nochiseido Kaikaku (ปัญหาที่ดินทำการเกษตรและการปฏิรูปนโยบายในการจัดการที่ทำการเกษตรของไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.2 No.4*. pp.20-37. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Murashima, Eiji. (1980). 70 Nendai Niokeru Tainominundo No Tenkai –Tainomin No Seijikanyo To Seijikozo- (พัฒนาการของขบวนการทางการเมืองของเกษตรกรไทย รอบทศวรรษ ค.ศ.1970 -โครงสร้างและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรของไทย). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.21 No.2*. pp.2-31. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (1982). 1970 Nendai No Taikoku Niokeru Gakuseiundo To Kyosanshugi (ขบวนการนักศึกษาและคอมมิวนิสต์ของไทยรอบทศวรรษ ค.ศ. 1970). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.23 No12*. pp.24-49,. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (1987). Gendai Tai Niokeru Kotekikokka Ideorogi No Keisei – Minzokutekikyodotai (Chato) To Bukkyotekiosei- (การสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐไทยแบบสมัยใหม่ - ชาติและ สถาบันพระมหากษัตริย์แบบศาสนา พุทธ). In *International Relations Vol.84*. pp.118-135. Nihon Kokusai Seijigakkai: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (1989). Taikoku No Rikkentaisei Shoki Niokeru Gunbu To Minshushugi (ผู้บัญชาการกองทัพและประชาธิปไตย ในช่วงแรกของการปกครองราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญของไทย). In *Neposeijigaku Vol.40*. pp.159-186. Nihon Seiji Gakkai: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (1992). Nichi Tai Domeika No Gunpikoshō 1941-1944 (การเจรจาประมาณการทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นภายใต้ความสัมพันธ์พันธมิตรระหว่าง ค.ศ. 1941-1944). In *Southeast Asia -History and Culture No.21*. pp.30-64. Japan Society for Southeast Asian History: .
- Murashima, Eiji. (1993). Tai Kakyō No Seijikatsudo -5.30 Undo Kara Nicchusenō Made- (ขบวนการทางการเมืองของชาวจีนที่ตั้งหลักถิ่นฐานในเมืองไทย -ตั้งแต่การเคลื่อนไหว 4 พฤษภาคม (The May Thirtieth Movement) จนกระทั่งสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่สอง(Second Sino-Japanese War)-). In *Kenkyusoshō 437 Tonan Ajia Kakyō To Chugoku -Chugoku Kizokuishiki Kara Kajinishikie*. Asia Keizai Kenkyujo: .

- Murashima, Eiji. (1996). Tai Niokeru Minzokukyodotai To Minzokumondai (ชุมชนชาติพันธุ์และปัญหาความขัดแย้งชาติพันธุ์ของไทย). In *Shiso No.863*. pp.187-203. Iwanami Shoten: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (1996). *Pibun -Dokuritsu Taiokoku No Rikkenkakumei* (จอมพล ป. พิบูลสงคราม -การปฏิวัติ พ.ศ.2475 ของประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่รักษาเอกราชไว้). Iwanami Shoten : Tokyo.
- Murashima, Eiji. (1999). Nittai Kankei 1945-1952 Nen, -Zaitainihonjin Oyobi Zaitainihonshisan No Sengoshori O Chushinni- (ความสัมพันธ์ระหว่าง ค.ศ. 1945-1952 -ศึกษาการจัดการชาวญี่ปุ่นประจำประเทศไทยและทรัพย์สินญี่ปุ่นในไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นหลัก). In *Journal of Asia-Pacific Studies No.1*. pp.141-162. The Institutel of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (1999). Tai No Rekishikijutsu Niokeru Kinenkenshobonteki Seikaku: 1942-43 Nen Niokeru Shanshugaisei No Dokuritsukaihuku Kyukokumonogatarika Omegutte (อัตลักษณ์แบบหนังสืออนุสรณ์ของการบันทึกทางประวัติศาสตร์ของไทย: เกี่ยวกับสร้างตำนานกอบเอกราช ในการนำทัพบุกกรุงรัตน ค.ศ.1942-1943). In *The Journal of Sophia Asian studies No.18*. pp.33-57. Sophia University: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (2002). Tai Niokeru Kakyo kajinmondai (ปัญหาชาวจีนที่ตั้งหลักถิ่นฐานในไทย). In *Journal of Asia-Pacific Studies No.4*. pp.33-47. The Institutel of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (2003). Nijisekaitaisenki No Zaitaihojin Keiei Nikkanshinbunsanshi (Wa, Tai, Kabunshi) Nimiru Nittaikankei (ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ (ภาษาญี่ปุ่น ไทย จีน) ซึ่งเป็นกิจการของชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในไทย ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2). In *Grants-in-Aid for Scientific Research Reports2000-2002*.
- Murashima, Eiji. (2007). The Communist Party of Thailand ata the Initial Stage - Organization and Activities (การจัดการองค์กรและการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ของไทย ในระยะเริ่มแรก). In *Grants-in-Aid for Scientific Research Report 2003-2005*.

- Murashima, Eiji. (2007). Thailand's Influence on the Independence Movements in Indochina During the 1940s: From the Thai-Indochina Territorial Dispute to the Start of the Cold War (อิทธิพลของไทยต่อขบวนการเรียกร้องเอกราชของอินโดนีเซียในทศวรรษ ค.ศ.1940 -พิจารณาตั้งแต่ กรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดนีเซียจนถึงสงครามเย็น). In *Grants-in-Aid for Scientific Research Report 2003–2005*.
- Murashima, Eiji. (2008). Tai Niokeru Komyunithi Shugi No Tenkai To Fukyu -1997 Nen Kenpo Deno jobunka Ni Itarumade- (การพัฒนาและแพร่หลายของชุมชนนิยมในเมืองไทย -ศึกษาจนถึงถูกกำหนดเป็นข้อบัญญัติเมื่อ ค.ศ. 1997). In *Journal of Asia-Pacific Studies No.11*. pp.85-121. The Institutel of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (2009). Tai Niokeru Kyosanshugiundo No Shokijidai (1930-1936) Shamu Kyosantonai Niokeru Betonamujinkanbu No Yakuwari o Chushin Toshite (โฆษณาทางวัฒนธรรมของญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 -เกี่ยวกับการจัดพิมพ์ "วัฒนธรรม ญี่ปุ่น-ไทย). In *Journal of Asia-Pacific Studies No.12*. pp.1-42. The Institutel of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (2009). Tai Niokeru Kyosanshugiundo No Shokijidai (1930-1936) Shamu Kyosantonai Niokeru Betonamujinkanbu No Yakuwari o Chushin Toshite (ระยะเริ่มแรกของขบวนการคอมมิวนิสต์ในเมืองไทย: ศึกษาบทบาทของกรมการบริหารพรรคคอมมิวนิสต์สยามราชวียดนาม). In *Journal of Asia-Pacific Studies No.13*. pp.133-212. The Institutel of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.
- Murashima, Eiji. (2010). Tai Kakyoshaka Niokeru Chugoku nashonarizumu No Kigen (การกำเนิดชาตินิยมชาวจีนในสังคมชาวจีนของไทย). In *Iwanami Koza Tonanajia Kingendaisushi No.2*. pp.222-234. Iwanami Shoten: Tokyo.
- Murashima, Eiji and Zheng, Cheng . (2012). *Chugoku Ni Kaetta Taikakyo Kyosantoin –O Yokei Shi No Bankoku, Eian, Dairen, Kitsurin, Pekin Deno Keiken-* (สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนไทยที่ได้เดินทางกลับเมืองจีน - ประสบการณ์ของ Ou Yang Hui ที่กรุงเทพฯ แยนอาน ต้าเหลียน จี้หลิน ปักกิ่ง). The Institutel of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.

- Murashima, Eiji. (2013). The Origins of Chinese Nationalism in Thailand. (ต้นกำเนิดของลัทธิชาตินิยมชาวจีนในเมืองไทย). In *Journal of Asia-Pacific Studies No.21*. pp.149-172. The Institute of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.
- Murata, Yukuo. (1978). Senzen Niokeru Nichi Taikan No Jintekikoryu –Taijin No Nihonryugaku O Chushintosite (ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนทรัพยากรมนุษย์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 -ศึกษานักเรียนไทยที่ได้ศึกษาต่อที่ญี่ปุ่น-). In *Bulletin of The National Institute for Educational Research*. pp.189-213. The National Institute for Educational Research: Tokyo.
- Murata, Yukuo. (1989). Tai -Dokuritsu O Hojisuru Kindaikyouikuka No Kokoromi (ไทย -การทำทลายในการปรับปรุงระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่เพื่อรักษาเอกราช-). In *Gendai Aija No Kyoiku -Sono Dento To Kakushin* . pp.164-170. Toshindo: Tokyo.
- Murata, Yukuo. (2007). *Tai Niokeru Kyoikuhatten Kokumintogo Bunka Kyoikukyoryoku* (พัฒนาการของการศึกษาในประเทศไทย การบูรณาการชาติไทย วัฒนธรรม การรวมมือในการศึกษา). Toshindo: Tokyo.
- Nagai, Fumio . (1994). Gaiatsunaki Kaikoku (1) -19 Seiki Shamu Niokeru Kindaika Ni Kansuru Ichikosatsu- (เปิดประเทศโดยไม่มีความคิดตั้งจากภายนอก (1) - การศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศแบบสมัยใหม่ของสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 19). In *Kyoto Law Review Vol.135 No.2*. pp.49-71. The kyoto University Law Association: Kyoto.
- Nagai, Fumio . (1994). Gaiatsunaki Kaikoku (2) -19 Seiki Shamu Niokeru Kindaika Ni Kansuru Ichikosatsu- (เปิดประเทศโดยไม่มีความคิดตั้งจากภายนอก (2) - การศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงประเทศแบบสมัยใหม่ของสยามในคริสต์ศตวรรษที่ 19). In *Kyoto Law Review Vol.136 No.1*. pp.58-80. The kyoto University Law Association: Kyoto.
- Nagashima, Hiromu. (1994). Surato-Ayutaya-Nagasaki –Joji Howaito No Shamu Boeki Hokokusho (1967 Nen) No Shokai O Chushintoshite- (สุรัต-อยุธยา-นงะซะกิ -แนะนำรายงานการค้าในสยามของจอร์จ ไวท์ (ค.ศ.1679) เป็นหลัก). In *Chosa To Kenkyu Vol.25 No.1*. pp.211-223. Nagasaki Prefectural University: Nagasaki.

- Nagashima, Hiromu. (1997). Persian Muslim Merchants in Thailand and their Activities in the 17th Century: Especially on their visits to Japan (พ่อค้ามุสลิมชาวเปอร์เซียในไทย และบทบาทที่มีต่อในคริสต์ศตวรรษที่ 17 : โดยเฉพาะศึกษาชาวมุสลิมในไทยที่เยือนญี่ปุ่นเป็นหลัก). In *Nagasaki Kenritu Daigaku Ronshu Journal of Liberal Arts and Economics Vol.30 No.3*. pp.387-399. The Insitute of Nagasaki Prefectural University: Nagasaki.
- Nakajima, Masahiro . (1992). Taikoku Chaopuraya Deruta Niokeru SUIrichitsujo No Keisei To Hatten (การก่อตั้งและพัฒนาระบบการประทานบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.29 No.4*. pp.454-467. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Nakamura, Takashi . (1978). Shamu Niokeru Nihonjinsangyokomon Nitsuite –Meijiki Napokanyo No Ichijirei- (เกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นในสยาม -การให้ความช่วยเหลือต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของญี่ปุ่นในสมัยเมจิ). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.5*. pp.1-59. The Center for South Asian Studies: Tenri.
- Nakamura, Takashi . (1979). “Tai Niokeru Nihonjinsangyokomon” Hoi (ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นในไทย). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.6*. pp.177-179. The Center for South Asian Studies: Tenri .
- Nishizawa, Kikuo . (1999). Tai Minshohoten Hensanshi Josetsu -Fubyodojoyakukaisei To Hotenhensan- (ความนำของประวัติศาสตร์ร่างกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย -แก้ไขสนธิสัญญาไม่เป็นธรรมและร่างกฎหมาย). In *Journal of Law and Politics No.177*. pp.223-271. School of Law Nagoya University: Nagoya.
- Nitungkorn, Sukanya. (2000). Education and Economic Development during the Modernization Period : A Comparison between Thailand and Japan (พัฒนาการของการศึกษาและเศรษฐกิจยุคปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย: เปรียบเทียบไทยกับญี่ปุ่น). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.38No.2*. pp.142-164. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Noda, Hikoshiro. (1971). Shin To Bankokku Ocho Tono Kokusaikankei Ni Tsuite (ความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์จักรีกับราชวงศ์ชิง). In *Southeast Asia: History and Culture No.1*. pp.101-121. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Noguchi, Nobuya . (2002). A Comparctive Study in Social Reform of the Lower Class between Siam in the Reigon of Rama V(1868-1910) and Meji Period of Japan (1968-1912) (การเลิกชนชั้นล่างสุดของไทยและญี่ปุ่น). In *Studies of Worldviews No.11*. pp.85-123. Tenri Institute for International Studies Tenrikyo Overseas Department: Tenri.
- Pensrinukun, Kamon . (1988). Taiheiyosensochu Tai No Gaiko (1) (นโยบายการต่างประเทศของไทยช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา (1)). In *Kyoto Law Review Vol.124 No.4*. pp.22-47. The Kyoto University Law Association: Kyoto.
- Pensrinukun, Kamon . (1988). Taiheiyosensochu Tai No Gaiko (2) (นโยบายการต่างประเทศของไทยช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา (2)). In *Kyoto Law Review Vol.124 No.1*. pp.64-90. The Kyoto University Law Association: Kyoto.
- Porphant, Ouyyanont . (1999). Physical and Economic Change in Bangkok, 1851-1925 (กายภาพและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในกรุงเทพมหานคร). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.36-4* . pp.434-474. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Porphant , Ouyyanont and Tsubouchi, Yoshihiro . (2001). Aspects of the Place and Role of the Chinese in Late Nineteenth Century Bangkok (ที่อาศัยและบทบาทของชาวจีนในกรุงเทพฯ คริสต์ศตวรรษที่ 19). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.39 No.3*. pp.384-397. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Saito, Shunsuke . (2010). Tunguocho To Ayutayaokoku No Koso Ni Okeru Kaki No Yakuwari (1498-1605 nen) (บทบาทของอาวูชิป็นในยุคทศการระหว่างราชวงศ์ตองอูกับราชอาณาจักรอยุธยา (พ.ศ. 2041 – 2148)). In *Toyo Kenkyu No.178*. pp.103-126. Toyo Kenkyujo, Daito Bunka University: Tokyo.

- Shibuya, Megumi. (2001). Tai Niokeru Kokuminteki Reigisaho no Seiritsu To Fukyu – Jinmintoseikenka Niokeru Bunkyoiseisaku O Chushin Ni- (การสร้างและเผยแพร่จรรยาบรรณแห่งชาติ -ศึกษานโยบายทางวัฒนธรรมและการศึกษาภายใต้การปกครองคณะราษฎร). In *Bulletin of Institute of Education University of Tsukuba Vol.25 no.2*. pp.23-34. Institute of Education, University of Tsukuba: Ibaraki.
- Shimada, Ryuto . (2006). Kinseinihon No Shamu Boekishi Kenkyu Josetsu -18 Seiki Ni Okeru Ajiakanboekikozo No henka- (ความนำของการวิจัยประวัติศาสตร์การค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสยามในสมัยใหม่ตอนต้น –การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการค้าระหว่างประเทศในเอเชียคริสต์ศตวรรษที่ 18-). In *The Economnic Review Vol.41 No.2*. pp.72-100. Seinan Gakuin University: Fukuoka.
- Shimizu , Hjime and Benjamin A. Batson. (1988). Wanito Pananon To Taiheiyosensoshoki No Nichi Tai Kankei –Kaisoroku “Wanitto Pananon No Higeki” Omegutte (วานิชพานนท์และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในช่วงแรกสงครามมหาเอเชียบูรพา -เน้นศึกษาเกี่ยวกับ “ไศกนาฏกรรมของวานิช” เป็นหลัก). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.29 No.12*. pp.49-75. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Shinichi, Shigetomi. (2009). Tai Niokeru Komyunithi Shugi No Tenkai To Fukyu -1997 Nen Kenpo Deno jobunka Ni Itarumade- (การพัฒนาและแพร่หลายของชุมชนนิยมในเมืองไทย -ศึกษาจนถึงถูกกำหนดเป็นข้อบัญญัติเมื่อ ค.ศ. 1997). In *Asian Economies Vol.50 No.12*. pp.21-54. The Institute of Developing Economies: Chiba.
- Suehiro, Akira. (1999). Tairodoshi Kenku No Kokoromi (การทำทนายในการวิจัยประวัติแรงงานของไทย). In *The Journal of Sophia Asian studies No.17*. pp.87-118. Sophia Univerity: Tokyo.
- Suehiro, Akira. (1999). *Tai Tokeikseido Hattatsushi Joron -Kokkatokeikyoku Jinkosansasu Kokuminshotoku-* (งานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการระบบการบริหารจัดการสถิติของไทย -สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำมะโนประชากร และรายได้ประชาชาติ-). Institute of Economic Research, Hitotsubashi University: Tokyo.

- Sugiyama, Shoko. (1997). Rama 6 Seio No "Bunka No Honyaku" -20 Seikishoto Shamu Niokeru Seiobunka Shiso Tono Sesshoku Nikansuru Ichikosatsu ("การแปลวัฒนธรรม" ในรัชกาลที่ 6 -การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสยามได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและแนวความคิดแบบตะวันตกในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20). In *Journal of Asian and African Studies No.54*. pp.33-53. The Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa, Tokyo University of Foreign Studies: Tokyo.
- Sugiyama, Akiko . (2004). Shamu Niokeru KoteiNashonarizumu To Shinbunjo No Genron (1910-25 Nen (ความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์และชาตินิยมที่เป็นทางการ (Official Nationalism) ของสยามระหว่าง ค.ศ. 1910-1925). In *ILCC Southeast Asian Studies No.6*. pp.61-87. The Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa: Tokyo.
- Sujjapong, Witit. (1982). Zenkindai Taikeizashika Kenkyu No Doko (การสืบหน้าของงานวิจัยประวัติศาสตร์เศรษฐกิจสมัยใหม่ของไทย). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.23 No.5*. pp.61-72. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Takahashi, Tamotsui. (1968). Ayutayaochojidai Ni Okeru Taikakyo No (การขยายบทบาทของเงินโพ้นทะเลในสมัยอยุธยา). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.9 No.6*. pp.42-58. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Takahashi, Misako . (1967). Juuhachiseiki Ni Okeru Shin Tai Koshoshi –Shamukomeboeki No Kosatsu O Chushintosite (ความสัมพันธ์ระหว่างราชวงศ์ชิงกับไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 18 -วิเคราะห์การค้าข้าวของสยามเป็นหลัก-). In *Ochanomizu Shigaku No.10*. pp.18-32. Ochanomizu University: Tokyo.
- Takahashi, Tamotsu . (1971). Tai Niokeru Betonamujin Mondai No Genjo To Rekishitekihaikai –Indoshina Niokeru Minzokutekisokoku No Ichisokumen- (ปัญหาชาวเวียดนามในไทยและเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์ -ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติในคาบสมุทรอินโดจีน). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.12 No.7*. pp.67-95. Institute of Developing Economies: Tokyo.

- Takahashi, Masaki . (1989). 19 Seiki Zenhan Ni Okeru Bankoku Ocho No Seijichitsujo (ระบบทางการเมืองกรุงรัตนโกสินทร์ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 -ทำเรื่องการค้าและระบบการค้าภายใต้อำนาจของสถาบันกษัตริย์-). In *Hogaku Shimpo The Chuo Law Review Vol.96 No.1-2*. pp.265-313. The Chuo University Law Association: Tokyo.
- Takaya, Yoshikazu . (1980). Chaopuraya Deruta No Kaitaku (การพัฒนาลุ่มแม่น้ำสามเหลี่ยมเจ้าพระยา). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.17 No.4*. pp.633-657. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Tamada, Yoshifumi . (1988). Tai No Jigyokaseito To Gun –Shusyohurei 66/2523 O Chushin Toshite- (พรรคการเมืองและกองทัพของไทย -ศึกษาเน้นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี 66/2523 เป็นหลัก). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.26 No.3*. pp.293-307. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Tamada, Yoshifumi . (1989). Tai Niokeru 1912 Nen Hanrankeikaku –5 Seio Niyoru kakaku No Mondaiten- (เหตุการณ์กบฏ ร.ศ. 130 -ปัญหาจากการปรับปรุงประเทศในรัชกาลที่ 5). In *Ehime Law Journal Vol.15 No.3-4*. pp.149-183. The Association of Law, Ehime University: Matsuyama.
- Tamada, Yoshifumi . (1991). Itthiphon and Amnat : An Informal Aspect of Thai Politics (อิทธิพลและอำนาจ: ประเด็นปัญหาไม่เป็นทางการของการเมืองไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.28 No.4*. pp.455-466. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Tamada, Yoshifumi . (1992). Tai No Kudeta, 1980-1991 Nen: Gun No Dokisei, Naibukoso, Taiseihukankei (รัฐประหารของไทย ค.ศ. 1980-1991: เพื่อนร่วมรุ่นในทหาร การแย่งชิงอำนาจภายใน และการปฏิบัติภารกิจต่อรัฐบาล). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.29 No.4*. pp.389-421. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Tamada, Yoshifumi . (1995). Coups in Thailand, 1980-1991 : Classmates, Internal Conflicts and Relations with the Government of the Military (รัฐประหารของไทย ค.ศ. 1980-1991: เพื่อนร่วมรุ่นในทหาร การแย่งชิงอำนาจภายใน และการปฏิบัติภารกิจต่อรัฐบาล). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.33 No.3* . pp.389-421. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Tamada, Yoshifumi . (1996). Tai No Nashonarizumu To kokuminkeisei –Sengoki
Pibunseiken O Tegakarini- (ลัทธิชาตินิยมและการการบูรณาการประชาชนไทย -
รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2). In *Japanese Journal of
Southeast Asian Studies Vol.34 No.1*. pp.127-150. CSEAS Kyoto University:
Kyoto.
- Tamada, Yoshifumi . (1996). Taigyoseisoshikishi 1892-1993 Nen: Kyouijo No Soshiki No
Henyo (การเปลี่ยนแปลงของระบบราชการไทยด้านหน่วยงาน(ระดับกรมขึ้นไป)
พ.ศ.2435-2536). In *Grants-in-Aid for Scientific Research Reports 1996* .
- Tamada, Yoshifumi . (1999). Tai No Kanryoikusei To Kyoikukikai, 1892-1932 nen (ระบบ
ราชการและสถาบันศึกษาผลิตข้าราชการไทย ระหว่าง ค.ศ.1892-1932). In
Southeast Asia: History and Culture No.28. pp.3-27. Japan Society for
Southeast Asian History: Tokyo.
- Tamada, Yoshifumi . (1999). Tai Niokeru Kokumintekikanryousei No Seiritsu (การกำเนิดของ
ระบบราชการแบบรัฐาภิวัตน์ในประเทศไทย). In *Grants-in-Aid for Scientific
Research Reports 1997-1998*.
- Tamada, Yoshifumi . (2001). Minshuka No Kyojo To Jitsuzo: 1990 Nendai No Taiseiji (ภาพ
มายาและภาพความจริงในการเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตย: การเมืองไทยในรอบ
ทศวรรษ ค.ศ. 1990). In *Grants-in-Aid for Scientific Research
Reports 1999-2000*.
- Tamada, Yoshifumi . (2003). Tai Zenshinteki Minshuka (การเปลี่ยนแปลงเป็นประชาธิปไตยแบบ
ก้าวหน้าของไทย). In *Grants-in-Aid for Scientific Research
Reports 2001-2003*.
- Tamada, Yoshifumi . (2003). *Minshuka No Kozo To Jitsuzo –Tai Gendaiseiji Henyo No
Mekanizumu (ภาพมายาและภาพความจริงในการเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตย กลไก
แห่งการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยสมัยใหม่)* . Kyoto University Press: Kyoto.
- Tamada, Yoshifumi . (2007). Tai Niokeru 2 Tsuno Minshushugi To Popyurizumu: Shinkyu No
Gekitotsu (ประชาธิปไตย 2 รูปแบบและประชานิยม: การปะทะระหว่างกลุ่ม
ผู้บริหารเก่ากับใหม่). In *Grants-in-Aid for Scientific Research Report
2005-2006*.

- Tamada, Yoshifumi . (2011). Tai No Nashonarizumu Popyurizumu –Sonokizashi Nitsuite- (ประชานิยมแบบชาติของไทย -เกี่ยวกับการบังเกิดแนว). In *Imon To Seiji Nashonaru Popyurizumu No Kokusaihikaku*. Showado: .Tokyo
- Tamada , Yoshifumi Funatsu, Tsuruyo and Others. (2008). *Taiseiji Gyosei No Henyo 1991-2006 Nen* (การเปลี่ยนแปลงของการบริหารราชการและการเมืองระหว่าง ค.ศ.1991-2006). The Institute of Developing Economies, JETRO: Chiba.
- Tanabe, Shigeharu . (1972). Tai Kyuseidoka No Kokkaryoiki Ni Kansuru Ichikosatsu (การศึกษาเกี่ยวกับอาณาเขตของไทยภายใต้ระบบการบริหารราชการแบบเก่า). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.10 No.2*. pp.246-270. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Tanabe, Shigeharu . (1972). Tai Niokeru Kokkaryoiki No SEiritsu –Chakuri kaikakuki O Chushintosite- (กระบวนการสร้างอาณาเขตแบบสมัยใหม่ของไทย). In *The Shirin The Journal of History Vol.LV No.6*. pp.33-73. The Society of Historical Research Kyoto University: Kyoto.
- Tanabe, Shigeharu . (1973). Chao Phraya Deruta No Ungakaihatsu Ni Kansuru Ichikosatsu (I): Ayutthaya Choyori Ratanakosin Cho Yonseiojiseimade (การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคลองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา (1) : ตั้งแต่สมัยอยุธยา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์รัชสมัยรัชกาลที่ 4). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.11 No.1*. pp.14-48. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Tanabe, Shigeharu . (1973). Chao Phraya Deruta No Ungakaihatsu Ni Kansuru Ichikosatsu (II): Ayutthaya Choyori Ratanakosin Cho Yonseiojiseimade (การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคลองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา (2) : ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์รัชสมัยรัชกาลที่ 4). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.11 No.2*. pp.191-222. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Tasaka, Toshio . (2001). Tai Naidokyoku To Yosanseidokaikaku (พระคลังข้างที่และการปฏิรูประบบจัดสรรงบประมาณ). In *Kikan Keizai Kenkyu The Quarterly Journal of Economic Studies Vol.24 No.3*. pp.67-88. The Economic Society of Osaka City University: Osaka.

- Tasaka, Toshio . (2003). Tai Niokeru Kokumingo No Shiso: Wanwaitayakon Shinno No Gengoshiso Ni Tsuite No Ichikosatsu (แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาแห่งชาติของไทย: การศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดทางภาษาของ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์). In *Hitotsubasi Ronso Vol.130 No.3*. pp.241-257. Hitotsubashi University : Tokyo.
- Tasaka, Toshio . (2007). 20 Seikishoto No Shamu Niokeru “Raogo” No “Taigo” Ka (การเปลี่ยนฐานะของ “ภาษาลาว” ไปเป็น “ภาษาไทย” ในไทย ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20). In *Gengoshakai No.1*. pp.159-177. Hitotsubashi University: Tokyo.
- Tejapira, Kasian. (2001). Commodifying Marxism: The Formotion of Modern Thai Radical Culture, 1927-1958 (ลัทธิมาร์กซ์กลายเป็นสินค้าบริโภค: การก่อตัววัฒนธรรมหัวรุนแรงแบบสมัยใหม่ของไทย ระหว่าง ค.ศ.1927-1958). In *Kyoto Area Studies on Asia Center for Southeast Asian Studies, Kyoto University*. Kyoto University Press: Kyoto.
- Togo, Erika. (2010). A Note on the Meaning of Country of Xian Controls Shang-shui Su-gudi Described in the Da-de Nan-hai zhi (เกี่ยวกับการบันทึกในเอกสารจีน Da-de Nan-hai zhi ที่ว่า “เสียนครอบครองปากน้ำโพ (shang-shui) และสุโขทัย (Su-gudi)). In *The Cultural Renaissance of Cambodia(26)*. Sophia Asia Center for Research and Human Development: Tokyo.
- Tomio, Takehiro . (2012). Murakakoku No Seiritu To Shamukankei -Teiwadaiensei O Haiketoshite- (การก่อตั้งรัฐมะละกา และความสัมพันธ์ระหว่างสยาม -อิทธิพลของการเดินเรือสำรวจทาวทะเลของเจิ้งเหอ-). In *Toyoshien No.79*. pp.1-33. Toyoshigakukai, Ryukoku University: Kyoto.
- Tsuboudhi , Yoshihiro and Ishii, Yoneo . (1982). Yubinkaokudaicho Karamita 19 Seikimatsu No Bankokujinko: Yobitekikosatsu (ประชากรของกรุงเทพมหานครในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดมมองจากบัญชีที่ตั้งบ้านเรือนในกรุงเทพของกรมไปรษณีย์โทรเลข : เป็นงานวิจัยเบื้องต้นเพื่อนำไปพัฒนา). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.20 No.2* . pp.307-316. CSEAS Kyoto University: Kyoto.

- Tsuchiya, Atsoko . (2003). Yamada Nagamasa No Imejito Nittaikankei (ภาพภรณ์ของยะมะดะ นะงะมะซะ กับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น). In *Journal of Asia-Pacific Studies No.5*. pp.97-125. The Institutel of Asia-Pacific Studies Waseda University: Tokyo.
- Ueda, Yoko. (1990). Bankoku No Keizaiseicho To Bankokukinko Niokeru Shihonkakeisei – Nakonpatomuken Oyobi Rachaburiken No Jirei- (การพัฒนาเศรษฐกิจของ กรุงเทพฯ และการก่อตัวเงินทุนในจังหวัดใกล้เคียง -กรณีของจังหวัดนครปฐมและราชบุรี-). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.28 No.1*. pp.55-82. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Ueda, Yoko. (1993). Komasharu Ginko Httenshi (ประวัติและพัฒนาการของธนาคารพาณิชย์ของไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.31 No.4*. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Watanabe, Machiko . (1988). Tai No Keizaihaten To Kokunaijinkoido -1970 Nendai No Henka O Chushin Toshite- (พัฒนาการเศรษฐกิจและการเคลื่อนย้ายของประชากรภายในประเทศของไทย -การเปลี่ยนแปลงรอบทศวรรษ ค.ศ 1970). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.29 No.2*. pp.25-47. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Yamada, Hitoshi . (1991). Tanmayuttoundo No Hatten (พัฒนาการของคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย). In *Southeast Asia: History and Culture No.20*. pp.57-76. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- Yamamoto, Tasuro. (1989). Thailand as it is referred to in the Da-de Nan-hai zhi at the Beginning of the Fourteenth Century (เสียน สุโขทัย อยุธยา (ความเรียง) –พิจารณา <ศิลาจารึกหลักที่ 11 จารึกวัดเขากบ> เป็นหลักฐาน-). In *Journal of East-West Maritime Relations Vol.1*. Study Group for East-West Maritime Relations The Middle Eastern Culture Center in Japan: Tokyo.
- Yamamoto, Hiroshi. (1996). *Taitogyo –Suitai Kra Yunyudaitaikansei Eno Kiseki (กิจการผลิตน้ำตาลของไทย -หนทางสู่ความสำเร็จในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจากสภาพความเสื่อม)*. Doctoral Dissertation. Kanagawa University: Yokohama.

- Yamamoto, Hiroshi. (1998). *Tai Togyoshi -Yushutsu Taikoku Eno Kiseki-* (ประวัติศาสตร์การค้าผลิตน้ำตาลของไทย -เส้นทางสู่ประเทศแห่งการส่งออก-). Ochanomizu Hobo: Tokyo.
- Yamane, Chie . (2003). Meijiki Niokeru Ibunkasesshoku –Shamukoku Joshi Ryyugakusei O Azukatta Amenomori Sen No Nikki o Motoni- (การประสพกับวัฒนธรรมต่างชาติในสมัยเมจิ –ตามบันทึกประจำวันของอะเมะโนะโมะริ เซ็น ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้ดูแลนักเรียนหญิงจากประเทศสยาม). In *The Sanyo Review Vol.10*. pp.103-116. The Faculty of Communications Sanyo Gakuen University: Okayama.
- Yano, Toru. (1968). Tai Biruma Gendai Seijishi Kenkyu (งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ของไทยและพม่า). In *Tonana Ajia Kenkyu Soshu 2*. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yano, Toru. (1971). Taikoku No Seijishido No Tokusei –Saritto No “Kakumeidan Fukoku” O Shudaini- (ลักษณะพิเศษของการบริหารทางการเมืองของไทย -เน้นศึกษา “ประกาศคณะปฏิวัติ” ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์-). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.12 No.7*. pp.17-31. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Yano, Toru. (1974). Minamitai Noson No Hattenshiteki Haaku (1): Haseimura Keisei No Shakaikatei (ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์พัฒนาการของสังคมเกษตรกรในภาคใต้ของไทย (1) กระบวนการทางสังคมในการก่อตัวของหมู่บ้านใหม่). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.12 No.1*. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yano, Toru. (1975). Tai Niokeru “Kakumeidan Fukoku” No Seijikino: 73 Nen “10 Gatsu Seihen” No Haikei Nitsuitenno Ichikosatsu (หน้าที่ทางการเมืองของ “ประกาศคณะปฏิวัติ” ของไทย: การศึกษาเกี่ยวกับเบื้องหลังเหตุการณ์ 14 ตุลา พ.ศ. 2516). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.12 No.4*. pp.419-435. CSEAS Kyoto University: Kyoto .

- Yano, Toru. (1980). Taikoku Niokeru “Guncho” No Seijikino: “Rachakan” No Seijitekihonshitsu Tono Kanrende (บทบาททางการเมืองของ “นายอำเภอ” : เพื่อวิเคราะห์นโยบายของการเมืองในรูปแบบ “ราชการ” ของไทย). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.18 No.2*. pp.206-221. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yano, Toru. (1987). “Kainyutaisei” Toshiteno Taikokuseiji (การเมืองไทยของ “ระบบผูกการแทรกแซง”). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.25 No.3*. pp.430-446. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yano, Toru. (1992). “Chakuri Kaikaku” Ronjoesetsu (1) –Rama 4 Sei To “Kindaika” (การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับ “ปฏิรูปการปกครองแห่งราชวงศ์จักรี” (1) –“การปรับปรุงประเทศ” ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว-). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.30 No.1*. pp.3-36. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yoshida, Mikimasa . (1984). Tai No Nosonkaihatsugyosei To Chihobunkenka (หน่วยงานของรัฐเพื่อพัฒนาชนบทและการกระจายอำนาจของไทย). In *Ajia Keizai, Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.25 No8*. pp.18-30. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Yoshikawa, Toshiharu . (1975). 19 seiki Zenhan Kanbojia Shihai O Meguru Tai-Betonamu Kankei (ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียดนามช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยมีเขมรเป็นเมืองขึ้น). In *Ajia Keizai Monthly Journal of Institute of Developing Economies Vol.16 No.9*. pp.68-75. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- Yoshikawa, Toshiharu . (1978). “Ajiashugi” Sha No Taikokushinshutsu: Meijiki No Ichikyokumen (ชาวญี่ปุ่น “ลัทธิเอเชียนิยม” ที่เดินทางมาเมืองไทยในสมัยเมจิ). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.13 No.8*. pp.78-93. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yoshikawa, Toshiharu . (1979). Sukotaiochi No Oto Ni Kanasuru Atarasii Kennkainitsuie (ข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับลำดับกษัตริย์ที่ครองราชสมบัติของอาณาจักรสุโขทัย). In *Southeast Asia: History and Culture No.9*. pp.80-102. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.

- Yoshikawa, Toshiharu . (1980). Taikokuritsu Kobunshokan No Nihonjinsangyokomongishi Ni Kansuru Bunsho (เอกสารเกี่ยวกับช่างไหมชาวญี่ปุ่นในไทยที่เก็บอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติของไทย). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.7* . pp.197-205. The Center for South Asian Studies: Tenri .
- Yoshikawa, Toshiharu . (1980). “Shamukoku Sangyokomongishi”: Meijiki No Tonanajia Gijutsuenjo (“ช่างไหมชาวญี่ปุ่นในสยาม”: การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของญี่ปุ่นสมัยเมจิ). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.18 No.3*. pp.361-386. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yoshikawa, Toshiharu . (1982). Taikoku Pibun Seiken To Taiheiyosenso (รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และสงครามเอเชียบูรพา). In *Japanese Journal of Southeast Asian Studies Vol.19 No.4*. pp.363-387. CSEAS Kyoto University: Kyoto.
- Yoshikawa, Toshiharu . (1999). Tai Chutonnihongun Niyoru Kome No Chotatsu (การจัดหาข้าวโดยกองทัพญี่ปุ่นประจำไทย). In *The Journal of Sophia Asian studies No.17*. pp.17-32. Sophia University: Tokyo.
- Yoshikawa, Toshiharu . (2001). Wsurerareta Tainichi Kyoryokukikan –Nihongun No Shinchu To Tai no Taio- (ข้อตกลงเพื่อความร่วมมือระหว่างไทยกับญี่ปุ่นที่ถูกลืม -การบุกรุกและประจำการในไทยของกองทัพญี่ปุ่นและการตอบสนองของรัฐบาลไทย). In *Nampo-Bunka Tenri Bulletin of South Asian Studies No.28*. pp.1-22. The Center for South Asian Studies: Tenri .
- Yoshikawa, Toshiharu . (2001). Nittai Domeika No Taichutongun (กองทัพญี่ปุ่นประจำการในไทยภายใต้ความสัมพันธ์พันธมิตร). In *Tonana Ajiashino Nakano Nihonsenryo*. pp.417-448. Waseda University Press: Tokyo.
- Yoshikawa , Toshiharu. (2010). Sukotai Ni Taisuru Kumeru No Eikyo –Iseki To Hibun Ni Kansuru Bunseki- (อิทธิพลของเขมรต่อสุโขทัย -วิเคราะห์โบราณสถานและศิลปจารึก). In *The Cultural Renaissance of Cambodia(26)*. Sophia Asia Center for Research and Human Development: Tokyo.

- , Chalida Bua-Wang-Pong. (1988). Meijiki Shamukoku Nihonhaken Joshiryugakusei Nitsuite (เกี่ยวกับนักเรียนหญิงของสยามที่ถูกส่งมาญี่ปุ่นในสมัยเมจิ). In *Journal of Hosei Historical Society in Hosei University No.42*. pp.84–105. Hosei University: Tokyo.
- , Akira Suehiro. (1989). *Capital Accumulation in Thailand 1851985 (การสะสมทุนในประเทศไทยระหว่าง ค.ศ. 1855-1985)*. The Center for East Asian Cultural Studies: Tokyo.
- , Constance M. Wilson. (1991). Nineteenth Century Thai Social Structure and Its Implications for State Formation (โครงสร้างสังคมไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และผลกระทบต่อ การสร้างชาติ). In *The Journal of Sophia Asian studies No.9*. pp.1-18. Sophia University: Tokyo.
- , Eiji Murashima, Nakharin Mektrairat and Somkiat Wanthana. (1991). The making of modern thai political parties (การก่อตั้งพรรคการเมืองของไทยสมัยใหม่). In *Joint Reserch Programme Series No.87*. Institute of Developing Economies: Tokyo.
- , Akira Suehiro and Makoto Nanbara. (1991). Ta No Zaibatsu –Famiribijinesu To Keieikaizeni (บริษัทเครือข่าวยักษ์ใหญ่ของไทย -ธุรกิจเครือญาติและการปรับปรุงการบริหารธุรกิจ-). Dobunkan: Tokyo.
- , Erika Masuda. (1995). Rama Issei No Taishingaiko (พระบรมราชโบายต่างประเทศใน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกกับราชวงศ์ชิง). In *Southeast Asia: History and Culture No.24*. pp.25-48. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.
- , Akiko Sugiyama. (1997). Shamu Rikkenkakumeiki No “Kuwamukittohen (Iken)” Nitsuite (เกี่ยวกับ “ความคิดเห็น” ในช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครองของสยาม). In *Southeast Asia: History and Culture No.26*. pp.88-112. Japan Society for Southeast Asian History: Tokyo.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นายมาชามิชิ คูโรซาวา
 วันเดือนปีเกิด 24 สิงหาคม พ.ศ. 2525
 สถานที่เกิด Gunma, Japan
 ที่อยู่ 3/9 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา
 จาก Manba Primary School
 พ.ศ. 2544 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 จาก Oyasato High School
 พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
 (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชาภาษาไทย
 จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 พ.ศ. 2559 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาประวัติศาสตร์
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ